

СБОРНИКЪ
АДМИНИСТРАТИВНЫХЪ ПОСТАНОВЛЕНІЙ
ЦАРСТВА ПОЛЬСКАГО.

ВѢДОМСТВО ВНУТРЕННИХЪ И ДУХОВНЫХЪ ДѢЛЪ.

ЧАСТЬ III.

БЛАГОТВОРИТЕЛЬНЫЯ ЗАВЕДЕНІЯ.

ТОМЪ III.

ZBIÓR
PRZEPISÓW ADMINISTRACYJNYCH
KRÓLESTWA POLSKIEGO.

WYDZIAŁ SPRAW WEWNĘTRZNYCH I DUCHOWNYCH.

CZEŚĆ III.

ZAKŁADY DOBROCZYNNE.

TOM III.

1866.

D84/84

Печатано по ВИСОЧАЙШЕМУ повелѣнію.

Ke 86427

Варшава. — Въ Типографіи Івана Яворскаго.

Drukowano z rozkazu NAJWYŻSZEGO.

Warszawa. — W Drukarni Jana Jaworskiego.

ОБЪЯСНЕНИЕ.

Въ настоящемъ III-емъ томѣ помѣщены два слѣдующіе отдѣлы:

Отдѣлъ VI, особенныя правила для частныхъ больницъ, и
Отдѣлъ VII, о домахъ пріюта.

*Сборникъ этотъ, подъ главнымъ руководствомъ Вице-Пред-
сѣдателя Государственнаго Совѣта Царства Польскаго, Дѣй-
ствительнаго Тайнаго Совѣтника Сенатора Фундуклея, состав-
ленъ частію б. Статсъ-Референдаріемъ, а нынѣ Помощникомъ
Управляющаго дѣлами Совѣта Управленія Царства, Рогозин-
скимъ и частію Статсъ-Референдаріемъ Собоцкимъ, изъ матеріа-
ловъ, доставленныхъ изъ Правительственной Комисіи Внутрен-
нихъ и Духовныхъ Дѣлъ Делегатомъ оной, Старшимъ Дѣло-
производителемъ Главнаго Попечительнаго Совѣта Благотвори-
тельныхъ Заведеній, Круцинскимъ.*

OBJAŚNIENIE.

Niniejszy Tom III zawiera dwa działy następujące:

Dział VI, obejmujący przepisy szczególne dla szpitali specyal-
nych;
Dział VII, o domach schronienia.

*Zbiór niniejszy, pod zwierzchnim kierunkiem Rzeczywistego
Radcy Tajnego, Senatora Fundukleja, Vice-Prezesa Rady Stanu
Królestwa, ułożony został, częścią przez b. Referendarza Stanu,
obecnie Pomocnika Zarządzającego interesami Rady Administra-
cyjnej Królestwa Rogozińskiego, a częścią przez Referendarza
Stanu Sobockiego, z materyałów dostarczonych ze strony Kommis-
yi Rządowej Spraw Wewnętrznych i Duchownych, przez Delego-
wanego od tej Władzy Starszego Referenta Rady Głównej Opie-
kuńczej Zakładów Dobroczynnych Kruszczyńskiego.*

ОГЛАВЛЕНИЕ ПРЕДМЕТОВЪ,
ЗАКЛЮЧАЮЩИХСЯ ВЪ НАСТОЯЩЕМЪ ТОМЪ.

Номеръ по порядку.	СО Д Е Р Ж А Н И Е.	Число и номеръ.	Власть, отъ которой послѣдовало распоряженіе.	Страницы.
О Т Д Ъ Л Ъ VI.				
ОСОБЕННЫЯ ПРАВИЛА ДЛЯ ЧАСТНЫХЪ БОЛЬНИЦЪ.				
Г Л А В А I.				
ОСОБЕННЫЯ ПРАВИЛА ДЛЯ БОЛЬНИЦЫ МЛАДЕНЦА ИСУСА ВЪ ВАРШАВѢ.				
1	Высочайшій указъ, постановля- ющій новый порядокъ управ- ленія больницею Младенца Исуса въ г. ВаршавѢ.	17 (29) Октября 1838 г.	Высочайшій указъ.	2
2	Выписка изъ Высочайше утвержденнаго Устава граж- данскихъ больницъ въ Цар- ствѣ Польскомъ.	18 Фев- раля (2 Марта) 1842 г.	Высочайшій указъ.	10
3	Постановленіе о школѣ пови- вательныхъ бабокъ.	9 (21) Февраля 1840 г.	Совѣтъ Управ- ленія Царства.	24

SPIS PRZEDMIOTÓW
W TOMIE NINIEJSZYM ZAWARTYCH.

Numer porządkowy.	T R E Ś Ć.	Data i Numer.	Wymienienie Wła- dzy wydającej roz- porządzenie.	Stronica.
D Z I A Ł VI.				
PRZEPISY SZCZEGÓLNE DLA SZPITALI SPECYALNYCH.				
T Y T U Ł I.				
PRZEPISY SZCZEGÓŁOWE DLA SZPITALA DZIECIĄTKA JEZUS W WARSZAWIE.				
1	Ukaz NAJWYŻSZY, przepisujący nowy porządek administra- cyi szpitala Dzieciątka Je- zus.	17 (29) Paździer- nika 1838 r.	Ukaz NAJWYŻSZY.	3
2	Wyjątek z NAJWYŻEJ zatwier- dzonej Ustawy dla szpitali cywilnych w Królestwie Polskiem.	18 Lutego (2 Marca) 1842 r.	Ukaz NAJWYŻSZY.	11
3	Postanowienie o szkole aku- szerek.	9 (21) Stycznia 1840 r.	Rada Admi- nistracyjna Królestwa.	25

Номеръ по порядку.	СО Д Е Р Ж А Н И Е.	Число и номеръ.	Власть, отъ которой последовало распоряженіе.	Страницы.
4	Постановленіе о повивальной клиникѣ.	9 (21) Января 1840 г.	Совѣтъ Управ- ленія Царства.	48
5	Распоряженіе, запрещающее присылать изъ провинціи въ больницу Младенца Іисуса больныхъ дѣтей или подки- дышей.	3 (15) Марта 1855 г., № 480.	Главный Попе- чительный Со- вѣтъ Благотво- рительныхъ За- веденій.	58

ГЛАВА II.

ОСОБЕННЫЯ ПРАВИЛА ДЛЯ БОЛЬНИЦЪ СИФИЛИТИЧЕСКИХЪ
И ЧЕСОТОЧНЫХЪ.

1	Выписка изъ Высочайше утвержденнаго Устава граж- данскихъ больницъ въ Цар- ствѣ Польскомъ.	18 Фев- раля (2 Марта) 1842 г.	Высочайшій указъ.	64
2	Постановленіе объ отсылкѣ въ рабочій домъ лицъ, не имѣ- ющихъ постоянного мѣста жительства.	18 (30) Мая 1834 г.	Совѣтъ Управ- ленія Царства.	98

Numer porządkowy.	T R E Ś Ć.	Data i Numer.	Wymienienie Wła- dzy wydającej roz- porządzenie.	Stronica.
4	Postanowienie o klinice położ- niczej.	9 (21) Stycznia 1840 r.	Rada Admi- nistracyjna.	49
5	Rozporządzenie, zabraniające nadsyłania z prowincyi do szpitala Dzieciątka Jezus dzieci chorych lub opu- szczonych.	3 (15) Marca 1855 r. N. 480.	Rada Główna Opiekuńcza Zakładów Do- broczynnych.	59

T Y T U Ł II

PRZEPISY SZCZEGÓLNE DLA SZPITALI PRZEZNACZONYCH DLA CHORYCH
WENERYCZNYCH I ŚWIERZBOWATYCH.

1	Wyjątek z NAJWYŻEJ zatwier- dzonej Ustawy dla szpitali cywilnych w Królestwie Polskiem.	18 Lutego (2 Marca) 1842 r.	Ukaz NAJWYŻSZY.	65
2	Decyzja o odsyłaniu do domu przytułku i pracy osób, nie mających stałego miejsca zamieszkania.	18 (30) Maja 1834 r.	Rada Admi- nistracyjna.	99

Номеръ по порядку.	СО Д Е Р Ж А Н І Е	Число и номеръ.	Власть, отъ которой последовало распоряженіе.	Страницъ.
3	Распоряженіе объ изслѣдованіи, нѣтъ ли въ домахъ или въ селеніяхъ, откуда поступають въ больницы венерическіе больные, другихъ лицъ, одержимыхъ тою же болѣзнію.	14 (26) Сентября 1835 г., № 14848/46542	Правитель- ственная Ком- мисія Внутрен- нихъ и Духов- ныхъ Дѣлъ и Народнаго Про- свѣщенія.	104
4	Распоряженіе о томъ, что больницы, отсылая больныхъ въ венерическія больницы, должны препровождать вмѣстѣ съ ними описаніе предшествовавшихъ болѣзней и способа леченія оныхъ.	7 (19) Юли 1836 г., № 8298/31400	Правитель- ственная Ком- мисія Внутрен- нихъ и Духов- ныхъ Дѣлъ и Народнаго Про- свѣщенія.	108
5	Объясненіе о предосторожности, какую слѣдуетъ соблюдать съ больными, страдающими ракомъ.	15 (27) Января 1838 г., № 3,485.	Медицинскій Совѣтъ.	110
ГЛАВА III.				
ОСОБЫЯ ПРАВИЛА ДЛЯ ЗАВЕДЕНІЯ УМАЛИШЕННЫХЪ.				
1	Выписка изъ Высочайше утвержденного Устава гражданскихъ больницъ въ Царствѣ Польскомъ.	18 Фев- раля (2 Марта) 1842 г.	Высочайшій указъ.	114

Numer porządkowy.	T R E Ś Ć.	Data i Numer.	Wymienienie Wła- dzy wydającej roz- porządzenie.	Stronica.
3	Rozporządzenie co do spraw- dzania, czy w domach lub wsiach, z których wenery- czni do szpitali przybywają, nie ma innych chorych tego rodzaju.	14 (26) Września 1835 r. № 14848/46542	Kommissya Rządowa Spraw We- wnętrznych, Duchownych i Oświecenia Publicznego.	105
4	Rozporządzenie, aby szpitale, odsyłające chorych do szpi- tali wenerycznych, dołą- czały opisy stanu ich chorób poprzednich, i sposobu, jak były leczone.	7 (19) Lipca 1836 r. № 8298/31400	Kommissya Rządowa Spraw We- wnętrznych, Duchownych i Oświecenia Publicznego.	109
5	Objaśnienie, o ostrożności za- chować się powinny przez osoby, otaczające chorych rakowatych.	15 (27) Stycznia 1838 r. N. 3,485.	Rada Lekarska.	111
T Y T U Ł III.				
SZCZEGÓLNE PRZEPISY, ODNOSZĄCE SIĘ DO ZAKŁADÓW DLA OBLĄKANYCH.				
1	Wyjątek z NAJWYŻEJ zatwier- dzonej Ustawy dla szpitali cywilnych w Królestwie Polskiem.	18 Lutego (2 Marca) 1842 r.	Ukaz NAJWYŻSZY.	115

Номеръ по порядку.	СО Д Е Р Ж А Н І Е.	Число и номеръ.	Власть, отъ которой послѣдовало распоряженіе.	Страница.
	Форма общаго журнала о боль- ныхъ, состоящихъ въ заве- деніи умалишенныхъ (при- ложеніе 1-е къ № 1-му).	—	—	179
	Росписаніе порцій въ заведе- деніи умалишенныхъ (при- ложеніе 2-е къ № 1-му).	—	—	187
2	Распоряженіе о томъ, чтобы, при помѣщеніи въ госпи- талѣ больныхъ, страдающихъ умопомѣшательствомъ, были соблюдаемы постановленныя закономъ правила и увѣдом- ляемъ Царскій Прокуроръ.	1 Марта 1821 г., № 705/593.	Правитель- ственная Ком- мисія Внутрен- нихъ Дѣлъ и Полиціи.	198
3	Распоряженіе о томъ, что при- вычныя пьяницы не должны быть отсылаемы въ больни- цу Братевъ Милосердія.	19 (31) Мая 1836 г., № 6193/23516.	Правитель- ственная Ком- мисія Внутрен- нихъ и Духов- ныхъ Дѣлъ и Народнаго Просвѣщенія.	200
4	Распоряженіе, опредѣляющее формальности, которыя слѣ- дуетъ соблюдать при отпра- вленіи умалишенныхъ въ больницу Братевъ Мило- сердія, а равно и при от- сылкѣ ихъ послѣ выздоров- ленія.	25 Мая (6 Юня) 1839 г., № 21.	Главный Ди- ректоръ, Пред- сѣдательству- ющій въ Пра- вительственной Коммисіи Внут- реннихъ и Ду- ховныхъ Дѣлъ.	202

Numer porządkowy.	T R E Ś Ć.	Data i Numer.	Wymienienie Wła- dzy wydającej roz- porządzenie.	Stronica.
	Wzór dziennika ogólnego cho- rych, przyjętych do zakładu dla obłąkanych (1-y annex do Nr. 1-go).	—	—	183
	Wykaz składu porcyi dla cho- rych w zakładach przezna- czonych dla obłąkanych (2-gi annex do Nr. 1-go).	—	—	193
2	Rozporządzenie, iż przy odda- waniu do szpitali chorych, cierpiących pomieszanie zmysłów, należy zachować właściwe formalności pra- wne i zawiadamiać Proku- ratora Królewskiego.	1 Marca 1821 r. N. 705/593.	Kommissya Rządowa Spraw We- wnętrznych i Policji.	199
3	Rozporządzenie, iż nałogowi pijacy do szpitala Braci Mi- łosierdzia nie mają być od- syłani.	19 (31) Maja 1836 r. № 6193/23516.	Kommissya Rządowa Spraw We- wnętrznych, Duchownych i Oświecenia Publicznego.	201
4	Rozporządzenie, wskazujące formalności, jakie przy nad- syłaniu chorych obłąkanych do szpitala Braci Miłosier- dzia i przy wysyłaniu ze szpitala uleczonych, zacho- wać się powinny.	25 Maja (6 Czerw- ca) 1839 r. N. 21.	Dyrektor Głó- wny, Prezydu- jący w Kom- missyi Rządo- wej Spraw Wewnętrznych i Duchownych.	203

Номеръ по порядку.	СОДЕРЖАНІЕ.	Число и номеръ.	Власть, отъ которой послѣдовало распоряженіе.	Страница.
	Вопросы, касающіеся умали- шенныхъ мужескаго и жен- скаго пола, подлежащихъ отсылкѣ въ больницу ума- лишенныхъ (приложеніе къ № 4-му).	—	—	206
5	Распоряженіе объ увеличеніи платы за пользованіе и со- держаніе умалишенныхъ въ общемъ отдѣленіи больницы Св. Іоанна Божьяго въ Вар- шавѣ съ 15 на 30 коп. сер. въ сутки.	10 (22) Октября 1863 г., № 2,785.	Главный Попе- чительный Со- ветъ Благотво- рительныхъ За- веденій.	218
ГЛАВА IV.				
ОСОБЫЯ ПРАВИЛА ДЛЯ ГЛАЗНЫХЪ БОЛЬНИЦЪ.				
1	Выписка изъ Высочайше утвержденнаго Устава граж- данскихъ больницъ въ Цар- ствѣ Польскомъ,	18 Фев- раля (2 Марта) 1842 г.	Высочайшій указъ.	222
2	Постановленіе, утверждающее правила и условія, принятые въ основаніе при учрежде- ніи и живленіи Князя Эду- арда Любомирскаго Офталь- мическаго Института.	28 Фев- раля 1826 г.	Намѣстникъ въ Царствѣ.	234

Numer porządkowy.	T R E Ś Ć.	Data i Numer.	Wymienienie Wła- dzy wydającej roz- porządzenie.	Stronica.
	Pytania dotyczące się mężczyzn i kobiet obłąkanych, mają- cych się odsyłać do zakładu obłąkanych (annex do Nru 4go).	—	—	207
5	Rozporządzenie, o podniesie- niu opłaty za leczenie i utrzymanie obłąkanych w oddziale ogólnym Szpitala Śgo Jana, Bożego w War- szawie, z kopiejek 15-tu do kop. 30-tu dziennie.	10 (22) Paździer- nika 1863 r. N. 2,785.	Rada Główna Opiekunczą Zakładów Do- broczynnych.	219
TYTUŁ IV.				
SZCZEGÓLNE PRZEPISY DLA SZPITALI OFTALMICZNYCH.				
1	Wyjątek z NAJWYŻEJ zatwier- dzonej Ustawy dla szpitali cywilnych w Królestwie Polskiem.	18 Lutego (2 Marca) 1842 r.	Ukaz NAJWYŻSZY.	223
2	Postanowienie, zatwierdzające zasady i warunki założenia Instytutu Oftalmicznego z fundacyi Księcia Edwarda Lbuomirskiego.	28 Lutego 1826 r.	Namiestnik Królewski.	235

Номеръ по порядку.	СО Д Е Р Ж А Н І Е.	Число и номеръ.	Власть, отъ которой послѣдовало распоряженіе.	Страницы.
3	Инструкція для управленія Офтальмическаго Института, изданная Главнымъ Попечительнымъ Совѣтомъ.	25 Мая (6 Іюня) 1840 г.	Главный Попечительный Совѣтъ Благотворительныхъ Заведеній.	250
ГЛАВА V.				
ОСОБЫЯ ПРАВИЛА ДЛЯ ЕВРЕЙСКИХЪ БОЛЬНИЦЪ.				
1	Выписка изъ Высочайше утвержденного Устава гражданскихъ больницъ въ Царствѣ Польскомъ.	18 Февраля (2 Марта) 1842 г.	Высочайшій указъ.	266
	Росписаніе порцій въ еврейскихъ больницахъ (приложеніе къ № 1-му).	—	—	277
2	Распоряженіе, объявляющее постановленіе Намѣстника въ Царствѣ Польскомъ о порядкѣ внесенія въ книги Уѣздныхъ Казначействъ, а также безвозмезднаго и немедленнаго взысканія платы, причитающейся Варшавской еврейской больницѣ за леченіе.	19 (31) Октября 1851 г., № 1666/30754.	Правительственная Комиссія Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ.	288

Numer porządkowy.	T R E Ś Ć.	Data i Numer.	Wymienienie Władcy wydającej rozporządzenie.	Stronica.
3	Instrukcja dla zarządu Instytutu Oftalmicznego, przez Radę Główną Opiekuńczą wydana.	25 Maja (6 Czerwca) 1840 r.	Rada Główna Opiekuńcza Zakładów Dobroczynnych.	251
T Y T U Ł V.				
PRZEPISY SZCZEGÓLNE DLA SZPITALI STAROZAKONNYCH.				
1	Wyjątek z NAJWYŻEJ zatwierdzonej Ustawy dla szpitali cywilnych w Królestwie Polskiem.	18 Lutego (2 Marca) 1842 r.	Ukaz NAJWYŻSZY.	267
	Wykaz składu porcyj dla chorych w szpitalach starozakonnych (Annex do N. 1.)	—	—	283
2	Rozporządzenie, dotyczące prenotacyi w księgach Kass powiatowych, oraz bezpłatnej i spiesznej egzekucyi kosztów kuracyi dla szpitala starozakonnych w Warszawie.	19 (31) Października 1851 r. № 1666/30754.	Kommissya Rządowa Spraw Wewnętrznych i Duchownych	289

Номеръ по порядку.	СО Д Е Р Ж А Н І Е.	Число и номеръ.	Власть, отъ которой послѣдовало распоряженіе.	Страницы.
3	Распоряженіе, указывающее порядокъ внесенія въ казначейскія книги платы за леченіе и пересылки денегъ въ Совѣтъ Варшавской еврейской больницы, а также какъ слѣдуетъ оправдывать расходъ или недочетъ.	6 (18) Іюня 1852 г., № 1089/20743.	Правитель- ственная Ком- мисія Внутрен- нихъ и Духов- ныхъ Дѣлъ.	294

ГЛАВА VI.

ОСОБЫЯ ПРАВИЛА ДЛЯ ЛѢТНЯГО ГОСПИТАЛЯ ПРИ МИНЕРАЛЬНЫХЪ
ВОДАХЪ ВЪ БУСКѢ, РАДОМСКОЙ ГУБЕРНІИ.

1	Распоряженіе объ учрежденіи больницы въ БускѢ.	23 Ноября (5 Дека- бря) 1834 года.	Министръ Статсъ-Секре- тарь.	300
2	Распоряженіе, опредѣляющее условія, на которыхъ больные изъ другихъ больницъ должны быть отправляемы въ госпиталь въ БускѢ.	24 Мая 1836 г., № 1,148.	Главный Попе- чительный Со- вѣтъ Благотво- рительныхъ За- веденій.	302

Numer porządkowy.	T R E Ś Ć.	Data i Numer.	Wymienienie Wła- dzy wydającej roz- porządzenie.	Stronica.
3	Rozporządzenie, wskazujące w jaki sposób zarządzać prenotowanie w księgach kasowych kosztów kuracyi, jak przesyłać pieniądze do Rady szpitala starozakonnych w Warszawie, oraz czém wydatek lub niedobór usprawiedliwiać.	6 (18) Czerwca 1852 r. № 1089/20743.	Kommissya Rządowa Spraw We- wnętrznych i Duchownych.	295

TYTUŁ VI.

PRZEPISY SZCZEGÓLNE DLA SZPITALA LETNIEGO U WÓD MINERALNYCH
W BUSKU, W GUBERNII RADOMSKIEJ.

1	Rozporządzenie, dotyczące za- łożenia szpitala w Busku.	23 Listo- pada (5 Grudnia) 1834 r.	Minister Sekre- tarz Stanu.	301
2	Rozporządzenie, wskazujące warunki, pod jakimi ch- rzy zinnymi szpitali do szpi- tala w Busku odsyłanymi być mają.	24 Maja 1836 r. N. 1,148.	Rada Główna Opiekująca Zakładów Do- broczynnych.	303

Номеръ по порядку.	СОДЕРЖАНІЕ.	Число и номеръ.	Власть, отъ которой последовало распоряженіе.	Страница.
ОТДѢЛЪ VII.				
О ДОМАХЪ ПРИЮТА.				
	Введеніе.	—	—	306
1	Инструкція для приходскихъ дозоровъ, по завѣдыванію домами приютовъ.	12 (24) Юня 1843 г.	Правитель- ственная Ком- мисія Внутрен- нихъ и Духов- ныхъ Дѣлъ.	328
2	Постановленіе, возлагающее на Божничьи Дозоры обязан- ность составлять ежегодно рописаніе издержекъ и до- ходовъ, пужныхъ на содер- жаніе синагоги, школы, рав- вина и нищихъ своего при- хода.	20 Марта 1821 г.	Памѣстникъ въ Царствѣ.	382
3	Уставъ для дома приюта Св. Духа и Дѣвы Маріи въ го- родѣ Варшавѣ.	8 (20) Апрѣля 1850 г.	Правитель- ственная Ком- мисія Внутрен- нихъ и Духов- ныхъ Дѣлъ.	386

Numer porządkowy.	T R E Ś Ć.	Data i Numer.	Wymienienie Wła- dzy wydającej roz- porządzenie.	Stronica.
D Z I A Ł VII.				
O DOMACH SCHRONIENIA.				
	Wstęp	—	—	307
1	Instrukcyja dla Dozorów pa- rafialnych nad domami schronień.	12 (24) Czerwca 1843 r.	Kommissya Rządowa Spraw We- wnętrznych i Duchownych.	329
2	Postanowienie wskazujące, iż Dozory bóżnicze układać mają corocznie etaty potrzeb i funduszków na utrzymanie bóżnicy, szkoły, rabina i ubogich parafii.	20 Marca 1821 r.	Namiestnik Królewski.	383
3	Ustawa dla domu schronienia Śgo Ducha i Panny Maryi w Warszawie.	8 (20) Kwietnia 1850 r.	Kommissya Rządowa Spraw We- wnętrznych i Duchownych.	387

Номеръ по порядку.	СОДЕРЖАНІЕ.	Число и номеръ.	Власть, отъ которой послѣдовало распоряженіе.	Страницы.
4	Распоряженіе объ учрежденіи Гражданско-Духовныхъ Коммисій для отдѣла фундушей, принадлежащихъ домамъ пріюта, отъ тѣхъ, которые составляютъ собственность духовенства.	19 (31) Августа 1852 г., N ^o 1131/33121.	Правитель- ственная Ком- мисія Внутрен- нихъ и Духов- ныхъ Дѣлъ.	400
5	Распоряженіе объ учрежденіи главныхъ домовъ пріюта для бѣдныхъ въ губернскихъ, уѣздныхъ и окружныхъ городахъ.	2 (14) Марта 1854 г., N ^o 759/12881.	Правитель- ственная Ком- мисія Внутрен- нихъ и Духов- ныхъ Дѣлъ.	408
6	Распоряженіе, вмѣняющее Уѣзднымъ Попечительнымъ Совѣтамъ въ обязанность входить въ разсмотрѣніе споровъ, возникающихъ между приходскими священниками и домами пріюта относительно фундушей.	19 (31) Мая 1854 г., N ^o 1,193.	Главный Попе- чительный Со- вѣтъ Благотво- рительныхъ За- веденій.	412
7	Уставъ для главнаго дома пріюта бѣдныхъ престарѣлыхъ и сиротъ еврейскаго вѣроисповѣданія въ городѣ Варшавѣ.	6 (18) Октября 1855 г.	Главный Попе- чительный Со- вѣтъ Благотво- рительныхъ За- веденій.	416
8	Постановленіе объ освобожденіи всѣхъ приходскихъ домовъ пріюта отъ платежа податей.	29 Ноя- бря (11 Декабря) 1855 г.	Совѣтъ Управ- ленія Царства.	426

Numer porządkowy.	T R E Ś Ć.	Data i Numer.	Wymienienie Wła- dzy wydającej roz- porządzenie.	Stronica.
4	Rozporządzenie o ustanowie- niu Komissey Świecko- Duchownych, dla oddziele- nia funduszów należących do Domów schronienia, od tych, które własność duchow- ieństwa stanowią.	19 (31) Sierpnia 1852 r. N ^o 1131/33121.	Komisyya Rządowa Spraw We- wnętrznych i Duchownych.	401
5	Rozporządzenie o urządzeniu głównych domów schronie- nia dla ubogich po miastach gubernialnych, powiatow- ych i okręgowych.	2 (14) Marca 1854 r. N ^o 759/12881.	Komisyya Rządowa Spraw We- wnętrznych i Duchownych.	409
6	Rozporządzenie, zobowiązu- jące Rady Opiekuńcze po- wiatowe do rozpoznawania sporów o fundusze, pomię- dzy Proboszczami a Domami schronienia zachodzących.	19 (31) Maja 1854 r. N. 1,193.	Rada Główna Opiekuńcza Zakładów Do- broczynnych.	413
7	Ustawa, dla głównego domu schronienia ubogich starców i sierot starozakonnych w Warszawie.	6 (18) Paź- dziernika 1855 r.	Rada Główna Opiekuńcza Zakładów Do- broczynnych.	417
8	Decyzya, dotycząca uwolnie- nia od podatków wszystkich domów schronienia po pa- rafiach w Królestwie.	29 Listo- pada (11 Grudnia) 1855 r.	Rada Admi- nistracyjna.	427

Номеръ по порядку.	СО Д Е Р Ж А Н І Е.	Число и номеръ.	Власть, отъ которой последовало распоряженіе.	Страница.
9	Распоряженіе съ объявленіемъ постановленія Намѣстника въ Царствѣ о томъ, дабы ежегодно изъ Казны Царства были отпускаемы 5,000 р. сер. на постройку и другія потребности приходскихъ домовъ приюта.	20 Ноя- бря (2 Декабря) 1859 г. № 1288/14655.	Главный Попечительный Со- вѣтъ Благотво- рительныхъ За- веденій.	434
10	Распоряженіе о томъ, что для завѣдыванія главными домами приюта могутъ быть учреждаемы отдѣльные Частные Попечительные Совѣты.	10 (22) Декабря 1859 г., № 4098/46556.	Правитель- ственная Ком- мисія Внутрен- нихъ и Духов- ныхъ Дѣлъ.	440
11	Внутреннее устройство Главнаго дома приюта для бѣдныхъ и сиротъ еврейскаго вѣроисповѣданія въ Варшавѣ и правила внутреннего порядка и дисциплины.	22 Ян- варя (3 Февраля) 1862 г.	Главный Попечительный Со- вѣтъ Благотво- рительныхъ За- веденій.	442
12	Инструкція объ отчетности и веденіи кассовыхъ книгъ Главнаго дома приюта для бѣдныхъ и сиротъ еврейскаго вѣроисповѣданія въ г. Варшавѣ.	22 Ян- варя (3 Февраля) 1862 г.	Главный Попечительный Со- вѣтъ Благотво- рительныхъ За- веденій.	462

Numer porządkowy.	T R E Ś Ć.	Data i Numer.	Wymienienie Wła- dzy wydającej roz- porządzenie.	Stronica.
9	Rozporządzenie, objawiające decyzję Namiestnika Królestwa, aby corocznie udzielaną była ze Skarbu Królestwa summa rs. 5,000 na budowę i inne potrzeby parafialnych domów schronienia.	20 Listo- pada (2 Grudnia) 1859 r. № 1288/14655.	Rada Główna Opiekunча Zakładów Do- broczynnych.	435
10	Rozporządzenie, iż do zarządzenia głównymi domami schronienia, ustanawiane być mogą oddzielne Rady Szczegółowe.	10 (22) Grudnia 1859 r. № 4098/46556.	Kommissya Rządowa Spraw We- wnętrznych i Duchownych.	441
11	Organizacya wewnętrzna głównego domu schronienia ubogich i sierot starozakonnych w Warszawie, i przepisy porządku domowego i karności.	22 Stycznia (3 Lutego) 1862 r.	Rada Główna Opiekunча Zakładów Do- broczynnych.	443
12	Instrukcyja rachunkowo-kasowa dla głównego domu schronienia ubogich i sierot starozakonnych w Warsza- wie.	22 Stycznia (3 Lutego) 1862 r.	Rada Główna Opiekunча Zakładów Do- broczynnych.	463

Номеръ по порядку.	СО Д Е Р Ж А Н І Е.	Число и номеръ.	Власть, отъ которой послѣдовало распоряженіе.	Страница.
13	Распоряженіе о томъ, дабы, при передачѣ на храненіе въ Польскій Банкъ фундушей бѣдныхъ, было надлежаще объяснено, къ какой кате- горіи принадлежатъ эти фун- души.	20 Апрѣ- ля (2 Мая) 1865 г., № 3135/35057.	Правитель- ственная Ком- мисія Внутрен- нихъ и Духов- ныхъ Дѣлъ.	472

Numer porządkowy.	T R E Ś Ć.	Data i Numer.	Wymienienie Wła- dzy wydającej roz- porządzenie.	Stronica.
13	Rozporządzenie, aby fundusze ubogich, przy odsyłaniu do depozytu Banku Polskiego, należycie były rozróżniane.	20 Kwietnia (2 Maja) 1865 r. № 3135/35057.	Kommissya Rządowa Spraw We- wnętrznych i Duchownych.	473

О БЛАГОТВОРИТЕЛЬНЫХЪ ЗАВЕДЕНІЯХЪ.

ОТДѢЛЪ VI.

ОСОБЕННЫЯ ПРАВИЛА ДЛЯ ЧАСТНЫХЪ БОЛЬНИЦЪ.

ГЛАВА I.

ОСОБЫЯ ПРАВИЛА ДЛЯ БОЛЬНИЦЫ МЛАДЕНЦА ИСУСА ВЪ ВАРШАВѢ.

N° 1.

Правила о новомъ порядкѣ управленія больницею Младенца Иисуса въ г. Варшавѣ.

(17 (29) Октября 1838 г.)

Выписка изъ журнала Статсъ-Секретаріата Царства Польскаго.

Божією Милостію

МЫ, НИКОЛАЙ I-й,

ИМПЕРАТОРЪ И САМОДЕРЖЕЦЪ ВСЕРОССИЙСКИЙ, ЦАРЬ ПОЛЬСКИЙ,

и проч., и проч., и проч.

Король Польскій Августъ III-й, грамотою въ 21 день Мая 1761 года, учредилъ въ Варшавѣ Воспитательный домъ и главную гражданскую больницу, называемую нынѣ больницею Младенца Иисуса, опредѣливъ на содержаніе оныхъ двѣ тысячи червонцевъ въ годъ и денежные судебныя пени; что все въ

DZIAŁ VI.

PRZEPISY SZCZEGÓLNE DLA SZPITALI SPECYALNYCH.

TYTUŁ I.

PRZEPISY SZCZEGÓŁOWE DLA SZPITALA DZIECIĄTKA JEZUS
W WARSZAWIE.

N° 1.

Postanowienie, przepisujące nowy porządek administracyi szpitala Dzieciątka Jezus.

(d. 17 (29) Października 1838 r.)

Wypis z protokołu Sekretaryatu Stanu Królestwa Polskiego.

z Bożej Łaski

MY MIKOŁAJ I-y,

CESARZ WSZECH ROSSYI, KRÓL POLSKI,

etc., etc., etc.

August III-ci Król Polski ustanowił w Warszawie dekretem z dnia 21 Maja 1761 r. dom podrzutków i główny cywilny szpital, na teraz szpitalem Dzieciątka Jezus zwany, a na utrzymanie tegoż przeznaczył dwa tysiące dukatów rocznie i dochód z kar sądowych, co wszystko łącznie wynosiło około pięć-

сложности составляло около пятидесяти тысячъ золотыхъ. Главное же начальство надъ этимъ заведеніемъ ввѣрилъ особому Попечительному Совѣту, который въ то время состоялъ изъ Епископа Познанскаго, Старосты Варшавскаго и Визитатора Ордена Миссіонеровъ.

Нынѣ принимая въ соображеніе: что упомянутыя власти въ Царствѣ Польскомъ уже не существуютъ и замѣнены другими, что фондуши заведенія сего значительно увеличились и состоятъ изъ капиталовъ, деревень и недвижимостей въ городахъ, годовые же доходы простираются свыше двухъ сотъ семидесяти тысячъ золотыхъ;

что всѣ Богоугодныя заведенія въ Царствѣ Польскомъ ввѣрены попеченію Главнаго Директора, Предсѣдательствующаго въ Правительственной Коммисіи Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ и Народнаго Просвѣщенія и состоятъ подъ главнымъ его завѣдываніемъ, и, наконецъ;

что опытомъ обнаружены недостатки существующаго нынѣ мѣстнаго управленія въ томъ заведеніи, —

по представленію Намѣстника Нашего въ Царствѣ Польскомъ, постановили и постановляемъ:

Ст. 1.

Главное начальство надъ упомянутымъ Воспитательнымъ домомъ и главною больницею, которая долженствуетъ и впредъ именоваться Больницею Младенца Іисуса, предоставить Главному Директору, Предсѣдательствующему въ Правительственной Коммисіи Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ и Народнаго Просвѣщенія, и самой сей Коммисіи.

Ст. 2.

Обязанности Совѣта, состоявшаго прежде изъ Епископа Познанскаго, Старосты Варшавскаго и Визитатора Ордена Мис-

дзiesięciu tysięcy złotych. Główne nad nim zwierzchnictwo poruczył oddzielnej Radzie Opiekunczej, składającej się wówczas z Biskupa Poznańskiego, Starosty Warszawskiego i Wizytatora zgromadzenia Missyonarzy.

Zważywszy, iż powyższe władze w Królestwie Polskiem nie istnieją, i że je zastępują inne, niemniej, że fundusze tego instytutu z czasem znacznie się powiększyły i składają się z kapitałów, oraz dóbr ziemskich i miejskich, a roczne dochody przewyższają dwakroć siedmdziesiąt tysięcy złotych;

zważywszy nadto, iż wszelkie zakłady dobroczynne w Królestwie Polskiem zostają pod opieką i zwierzchnim zarządem Dyrektora Głównego Prezydującego w Kommissyi Rządowej Spraw Wewnętrznych, Duchownych i Oświecenia Publicznego, oraz, iż doświadczenie wykazało wady dotychczasowego miejscowego zarządu rzeczonoego zakładu;

na przedstawienie Namiestnika NASZEGO w Królestwie Polskiem, postanowiliśmy i stanowimy:

Art. 1.

Zwierzchnia władza nad wyżej wymienionym domem pod-rzutków i głównym szpitalem, który ma ciągle zwać się Szpitalem Dzieciątka Jezus, poruczoną zostaje Dyrektorowi Głównemu Prezydującemu w Kommissyi Rządowej Spraw Wewnętrznych, Duchownych i Oświecenia Publicznego, i téjże Kommissyi.

Art. 2.

Obowiązki Rady, składającej się niegdyś z Biskupa Poznańskiego, Starosty Warszawskiego i Wizytatora zgromadzenia

сіонеровъ, возложить на Главный Попечительный Совѣтъ Богоугодныхъ Заведеній.

Ст. 3.

Кромѣ Совѣта сего, учредить Частный Совѣтъ, составъ коего, внутреннее образованіе и вообще устройство цѣлаго заведенія опредѣлить тотъ же Главный Директоръ.

Ст. 4.

Больница сія на томъ же основаніи, какъ и другія, обязана представлять отчеты свои въ Правительственную Коммисію Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ и Народнаго Просвѣщенія по установленной формѣ.

Ст. 5.

Защиту по дѣламъ судебнымъ сего заведенія, по примѣру прочихъ подобныхъ учреждений, подъ покровительствомъ Правительства состоящихъ, возложить на Генеральную Прокуратوریю, подъ руководствомъ Правительственной Коммисіи Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ и Народнаго Просвѣщенія.

Ст. 6.

Ксендзы Миссіонеры имѣютъ заниматься исправленіемъ религіозныхъ обрядовъ и совершать церковныя требы, а сестры Милосердія должны токмо прислуживать больнымъ, безъ всякаго участія въ управленіи заведеніемъ.

Ст. 7.

Съ половины капитала ста тысячъ злотыхъ, завѣщаннаго покойнымъ Министромъ Сташицемъ, то есть, отъ пятидесяти

Missyonarzy, przechodzą na Główną Radę Opiekunczą Instytutów Dobroczynnych.

Art. 3.

Prócz powyższej Rady, utworzoną będzie Rada Szczegółowa której skład, organizację, jak niemniej urządzenie całego tego zakładu, przepisze tenże Główny Dyrektor.

Art. 4.

Szpital ten, podobnie jak każdy inny, obowiązany jest składać Kommissyi Rządowej Spraw Wewnętrznych, Duchownych i Oświecenia Publicznego rachunki, w formie przepisanej.

Art. 5.

Obrona prawna w sprawach, tego zakładu dotyczących, podobnie jak to ma miejsce co do innych tego rodzaju zakładów, pod opieką Rządu zostających, należeć ma do Prokuratury Jeneralnej, pod kierunkiem Kommissyi Rządowej Spraw Wewnętrznych, Duchownych i Oświecenia Publicznego.

Art. 6.

Ksieża Missyonarze mają się trudnić tylko pełnieniem obowiązków religijnych i administracją Sakramentów chorym, a siostry Miłosierdzia, usługą przy tychże chorych, bez udziału w zarządzie zakładu.

Art. 7.

Procent od połowy summy złotych sto tysięcy, legowanej przez ś. p. byłego Ministra Stanu Staszica, czyli od summy złp.

тысячъ злотыхъ, назначенныхъ на учрежденіе клиники для одержимыхъ помѣшательствомъ ума, какъ по несуществованію донинѣ таковой клиники, такъ равно для достиженія цѣли благотворныхъ намѣреній завѣщателя, проценты обращать на содержаніе помѣщаемыхъ въ семь госпиталѣ умалишенныхъ.

Ст. 8.

Всѣ записи, частными лицами въ пользу сего заведенія доселѣ учиненныя, утверждаются, и на будущее время всякія приношенія и пожертвованія будутъ принимаемы и употребляемы по назначенію.

Ст. 9.

Еслибы, по введеніи новой администраціи, средства, предоставленныя этому заведенію, оказались недостаточными, то мѣстное начальство имѣетъ замѣчанія свои, какія признаетъ соответственными, представить на усмотрѣніе Наше, чрезъ Намѣстника Нашего въ Царствѣ, сообразно съ волею Нашею, объявленною Совѣту Управленія въ 1830 году.

Ст. 10.

Приведеніе въ исполненіе сего постановленія Нашего, по внесеніи въ Дневникъ Законовъ, поручаемъ Правительственной Коммисіи Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ и Народнаго Просвѣщенія.

Данъ въ Царскомъ Селѣ, Октября 17 (29) дня, лѣта отъ рождества Христова 1838, Царствованія же Нашего въ тринадцатое.

(подписано) „НИКОЛАЙ.“

Контрасигнировалъ: за Министра Статсъ-Секретаря,
его Товарищъ, (подписано) *И. Туркулъ.*

50,000 на urządzenie kliniki dla cierpiących pomieszanie zmysłów, tak z uwagi, że taż klinika dotąd nie istnieje, jak nie-mniej w celu uczynienia zadosyć zamiarom dobroczynnym testatora, przeznaczamy na utrzymanie cierpiących pomieszanie zmysłów, do pomienionego szpitala odsyłanych.

Art. 8.

Zatwierdzając wszystkie zapisy, przez osoby prywatne na rzecz tego Instytutu dotąd uczynione, oświadczamy, iż i nadal wszelkie dary i ofiary będą przyjmowane, i stosownie do przeznaczenia użyte.

Art. 9.

W razie, gdyby po zaprowadzeniu nowęj administracyi, środki jakie instytucya ta posiada okazały się być niedostatecznemi, miejscowa władza mocną będzie, uwagi, jakie za właściwe uzna, przedstawić, przez pośrednictwo Namiestnika, do NASZEJ decyzyi, stosując się do woli NASZEJ, objawionęj Radzie Administracyjnęj w Królestwie w roku 1830.

Art. 10.

Wykonanie niniejszego NASZEGO postanowienia, po umieszczeniu go w Dzienniku Praw, polecamy Kommissyi Rządowej Spraw Wewnętrznych Duchownych i Oświecenia Publicznego.

Dan w Carskiem Siele, dnia 17 (29) Października 1838 roku, a panowania NASZEGO trzynastego.

(подписано) „НИКОЛАЙ.“

przez CESARZA i KRÓLA,
Minister Sekretarz Stanu,
w z. Pomocnik Ministra (podpisano) *Ig. Turkull.*

№ 2.

Выписка изъ Высочайше утвержденного 18 Февраля
(2 Марта) 1842 года Устава гражданскихъ больницъ
въ Царствѣ Польскомъ.

РАЗДѢЛЪ III.

ОСОБЕННЫЯ ПРАВИЛА ДЛЯ ЧАСТНЫХЪ БОЛЬНИЦЪ.

ГЛАВА V.

Особныя правила для заведенія Младенца Иисуса
въ Варшавѣ.

§ 395.

(О предназначеніи заведенія.)

Въ заведеніи Младенца Иисуса помѣщаются:

- 1) больница для мужчинъ, женщинъ и дѣтей, одержимыхъ болѣзнями, какъ внутренними, такъ и наружными, кромѣ сифилитической, чесотки и рака;
- 2) отдѣленіе женщинъ, подверженныхъ падучей болѣзни;
- 3) отдѣленіе умалишенныхъ женщинъ;
- 4) отдѣленіе подкидышей;
- 5) повивальныя институтъ и клиника;
- 6) фельдшерская школа (которая изъ военного госпиталя будетъ переведена въ это заведеніе по окончательномъ его устройствѣ);

№ 2.

Wyjątek z Najwyżej zatwierdzonej w dniu 18 Lutego
(2 Marca) 1842 r. Ustawy dla szpitali cywilnych
w Królestwie Polskiem.

DZIAŁ III.

PRZEPISY SZCZEGÓLNE DLA SZPITALI SPECYALNYCH.

ROZDZIAŁ V.

Przepisy szczegółowe dla zakładu Dzieciątka
Jezus w Warszawie.

§ 395.

(O przeznaczeniu zakładu.)

Zakład Dzieciątka Jezus mieścić będzie:

- 1) szpital dla chorych płci obojęd i dzieci, dotkniętych wszelkiemi chorobami, tak wewnętrznymi, jako i zewnętrznymi, oprócz wenerycznej, świerzby i raka;
- 2) oddział kobiet dotkniętych wielką chorobą;
- 3) oddział kobiet obłąkanych;
- 4) oddział podrzutków;
- 5) instytut i klinikę położniczą;
- 6) szkołę fclcerów, (która ze szpitala wojkowego przeniesioną zostanie do zakładu Dzieciątka Jezus, po zupełnem jego urządzeniu);

- 7) институтъ прививанія предохранительной оспы;
- 8) отдѣленіе для пріюта убогихъ въ зимнее время;
- 9) отдѣленіе для подаванія совѣта и помощи приходящимъ больнымъ, и
- 10) аптека.

Примѣчаніе. Умалитѣльных и подверженныхъ падучей болѣзни мужчинъ въ заведеніе принимать воспрещается, и еслибы кто нибудь изъ состоящихъ въ заведеніи больныхъ, другими недугами одержимыхъ, получилъ одну изъ сихъ болѣзней, то долженъ быть немедленно переведенъ въ другую больницу, по принадлежности.

§ 396.

(О внутреннемъ устройствѣ.)

Для каждаго изъ отдѣленій больныхъ назначаются совершенно отдѣльныя помѣщенія, съ особыми мѣстами для прогулокъ. Подкидыши остаются въ заведеніи только до удостовѣренія въ ихъ здоровьи и привитія оспы, а потомъ передаются въ деревни.

§ 397.

(О порядкѣ пріема больныхъ.)

Письменные виды, для пріема больныхъ въ это заведеніе, будутъ выдаваемы:

- 1) Врачебною управою г. Варшавы;
- 2) Циркуловыми Коммисарами исполнительной полиціи, съ приложеніемъ медицинскихъ свидѣтельствъ;
- 3) Обводовыми Коммисарами, Президентами или Бургомистрами городовъ Мазовецкой губерніи, съ приложеніемъ свидѣтельствъ служащихъ лекарей, но въ такихъ только случаяхъ, когда состояніе болѣзни требуетъ болѣе важной хирургической операціи;

- 7) instytut szczepienia ospy ochronnej;
- 8) oddział przytułku dla ubogich, w porze zimowej;
- 9) oddział dla udzielania rady i pomocy przychodzącym chorym;
- 10). aptekę.

Uwaga. Mężczyzn obłąkanych i epileptyków do zakładu przyjmować zabrania się; jeżeliby zaś ktobądź z pozostałych już w którymkolwiek oddziale chorych, powyżej wyszczególnionych, uległ jednej z tych chorób, to jest obłąkaniu lub epilepsji, wówczas niezwłocznie powinien być translokowany do właściwego szpitala.

§ 396.

(O urządzeniu wewnętrzném.)

Każdy z wyżej wymienionych oddziałów, będzie miał odpowiednie osobne pomieszczenie, tudzież oddzielne miejsce do przechadzki. Niemowlęta pozostają w zakładzie tylko do czasu przeświadczenia się o ich zdrowiu i zaszczepienia im ospy ochronnej, poczem oddają się na wieś.

§ 397.

(O porządku przyjmowania chorych.)

Kwalifikować do zakładu mogą:

- 1) Urząd lekarski miasta Warszawy;
- 2) Kommissarze cyrkulowi policji wykonawczej, z załączeniem świadectwa Lekarza;
- 3) Kommissarze obwodowi, Prezydenci lub Burmistrze miast gubernii Mazowieckiej, z załączeniem świadectw Lekarzy rządowych, lecz w tych tylko razach, gdy stan choroby wymaga ważniejszej operacji chirurgicznej;

4) Старшинами сословій и цѣховъ, на основаніи особыхъ условій;

5) Частнымъ Совѣтомъ и Предсѣдательствующимъ Попечителемъ заведенія;

6) Главнымъ лекаремъ заведенія.

Но, еслибы больной, дѣйствительно нуждающійся въ помѣщеніи въ заведеніе, прибылъ безъ всякаго вида, то онъ долженъ быть принятъ, а свидѣтельства о немъ требуются чрезъ полицію.

§ 398.

(Продолженіе.)

Больные совершенно неимущіе принимаются и содержатся въ заведеніи бесплатно; тѣ же, кои могутъ, обязаны внести за то плату, на основаніи особо изданныхъ для того правилъ.

§ 399.

(Продолженіе.)

Управленіе заведенія обязано ежедневно сообщать отдѣленію исполнительной полиціи и врачебной управѣ г. Варшавы о числѣ свободныхъ въ больницы мѣстъ, съ оставленіемъ всегда 10-ти резервныхъ кроватей, на неожиданные случаи, или для помѣщенія больныхъ, которые, на основаніи особыхъ условій, должны быть приняты.

§ 400.

(Продолженіе.)

Беременные женщины, близкія къ родамъ, принимаются въ повивальный институтъ бесплатно и безъ всякаго свидѣтельства.

4) Starsi zgromadzeń rzemieślniczych, na mocy szczególnych umów;

5) Rada Szczegółowa zakładu i Opiekun Prezydujący;

6) Lekarz naczelny szpitala.

Jeśliby chory, potrzebujący rzeczywiście pomocy, przybył nawet bez żadnej kwalifikacji, powinien być przyjęty, a potrzebne o nim wiadomości, zebrane zostaną za pośrednictwem policyi.

§ 398.

(Ciąg dalszy.)

Chorych zupełnie ubogich, zakład przyjmować będzie i utrzymywać bezpłatnie; chorzy zaś zamożniejsi mają uiszczać opłatę, stosownie do ustanowionych w tym względzie przepisów.

§ 399.

(Ciąg dalszy.)

Zarząd zakładu codziennie donosić ma Wydziałowi policyi wykonawczej i Urzędowi lekarskiemu miasta Warszawy, o ilości niezajętych łóżek w zakładzie, z zachowaniem dziesięciu łóżek zapasnych, dla potrzebujących nagłej pomocy, lub dla chorych, mających się przyjmować podług szczególnych umów.

§ 400.

(Ciąg dalszy.)

Niewiasty brzemiennie, bliskie porodu, przyjmują się do instytutu położniczego bezpłatnie, i bez wymagania od nich jakiegobądź kwalifikacyi.

§ 401.

(О порядкъ приёма подкидышей.)

Младенцы могутъ быть подкидываемы въ такъ называемое колесо, устроенное возлѣ главныхъ дверей, которое открыто во всякое время, днемъ и ночью. Съ обращеніемъ колеса, подкинутые младенцы переносятся въ сосѣдную комнату, гдѣ для приёма ихъ установлено постоянное дежурство.

§ 402.

(О приѣмъ умалишенныхъ женщинъ.)

Умалишенные женщины принимаются на основаніи правилъ, симъ Уставомъ постановленныхъ для заведенія умалишенныхъ (§ 312 до 318) (*) и особыхъ распоряженій Правительственной Коммисіи Внутреннихъ Дѣлъ.

§ 403.

(Объ отдѣленіи умалишенныхъ.)

Въ отдѣленіи умалишенныхъ должны быть соблюдаемы общія правила, для больницъ сего рода предписанныя.

§ 404.

(О повивальномъ институтѣ и клиникѣ.)

Повивальный институтъ и клиника управляются на основаніи особо изданнаго для нихъ устава, съ тѣмъ измѣненіемъ,

(*) Упомянутые §§ 312 до 318 помѣщены ниже сего, въ главѣ III-ей, подъ № 1-мъ.

§ 401.

(О порядку przyjmowania niemowląt.)

Niemowlęta podrzucane być mogą do tak zwanego koła, znajdującego się obok drzwi głównych, które w każdej porze, dniem i nocą, ma być otwarte. Za zakręceniem koła, podrzucone niemowlę znajdzie się w przyległym pokoju, gdzie go odbierze ciągle dozorująca posługa.

§ 402.

(О przyjmowaniu kobiet obłąkanych.)

Obłąkane kobiety przyjmowane będą podług zasad niniejszą ustawą, w ogólności dla zakładów dla obłąkanych ustanowionych, (§ 312 do 318) (*) tudzież szczególnych rozporządzeń Kommissyi Rządowej Spraw Wewnętrznych.

§ 403.

(О oddziale obłąkanych.)

W oddziale obłąkanych winny być zachowane prawidła dla zakładów tego rodzaju w ogólności przepisane.

§ 404.

(О instytucie i klinice położniczej.)

Pod względem instytutu i kliniki położniczej obowiązować będzie i nadal, oddzielnie dla tego zakładu wydana ustawa,

(*) Powołane §§ 312 do 318 mieszczą się niżej w Tytule III pod Nr. 1-m.

86427

что хозяйственная и полицейская часть въ оныхъ передана въ полное заведѣваніе Попечительнаго Совѣта, а Директору института предоставляется только часть учебная и врачебно-акушерская.

§ 405.

(О фельдшерской школѣ.)

Школа фельдшеровъ руководствоваться будетъ изданнымъ для нея особымъ уставомъ, который однакожь, по присоединеніи школы къ заведенію Младенца Иисуса, будетъ измѣненъ подобнымъ же образомъ, какъ и уставъ повивальнаго института.

§ 406.

(О оспопрививательномъ институтѣ.)

Для оспопрививательнаго института, когда онъ присоединится къ заведенію Младенца Иисуса, будетъ издано особое положеніе.

§ 407.

(О больныхъ, приходящихъ для совѣта и врачебнаго пособія.)

Совѣты и медицинское пособіе больнымъ, прибывающимъ изъ города, будутъ ежедневно бесплатно подаваемы лекарями заведенія, отъ 9 до 10 часовъ утра; больные же, снабженные свидѣтельствами о бѣдности, получаютъ, сверхъ того, безденежно и лекарства изъ больничной аптеки.

§ 408.

(О комнатахъ пріюта для бѣдныхъ въ зимнее время.)

Комнаты пріюта для бѣдныхъ въ зимнее время должны быть открываемы съ 1 Декабря по 1 Апрѣля. Въ нихъ принимаемы будутъ бѣдные обоого пола, не имѣющіе достаточной за-

з tą zmianą, że gospodarstwem i policją szpitalną w nich za-
wiadywać ma wzupełności Rada Szczegółowa Opiekunczą; przy
Dyrektorze zaś instytutu pozostawia się tylko obowiązek nau-
czania i udzielania pomocy lekarsko-położniczej.

§ 405.

(О школе фелчеровъ.)

Szkoła felczerów ma się stosować do wydanej dla niej od-
dzielnie ustawy, która wszakże po przyłączeniu szkoły do za-
kładu Dzieciątka Jezus, ulegnie podobnym zmianom, jak usta-
wa dla instytutu położniczego.

§ 406.

(Instytut szczepienia ospy.)

Dla instytutu szczepienia ospy ochronnej, skoro tenże
wcielonym zostanie do zakładu Dzieciątka Jezus, wydane będą
oddzielne przepisy.

§ 407.

(О chorych zgłaszających się o pomoc i radę lekarską.)

Rada i pomoc lekarska chorym przychodnim udzielaną
będzie codziennie i bezpłatnie, przez Lekarzy szpitalnych, mię-
dzy 9 a 10 z rana. Chorzy, w świadectwo ubóstwa opatrzeni,
otrzymywać nadto będą bezpłatnie lekarstwa z apteki szpitalnej.

§ 408.

(О salach przytulku dla ubogich, w porze zimowej.)

Salę przytulku w porze zimowej dla ubogich powinny
być otwarte od 1 Grudnia do 1 Kwietnia. Do nich przyjmowa-
ni będą ubodzy płci obojg, niemający dostatecznej ochrony od

щиты отъ холода, голодные, требующіе приюта и укрѣпленія. Пребываніе ихъ тамъ дозволяется на короткое время, наидольше на 3 дни; если же кто изъ нихъ заболѣетъ, то будетъ перенесенъ въ больницу.

§ 409.

(Объ аптекахъ при заведеніи.)

При заведеніи состоитъ аптека, устроенная на точномъ основаніи правилъ, для вольныхъ аптекъ изданныхъ. Ею управляютъ удостоенный аптекарь.

§ 410.

(О медицинской службѣ.)

Медицинская служба состоитъ изъ:

- 1) Главнаго лекаря,
- 2) Директора повивальнаго института,
- 3) Лекарей ординаторовъ, изъ коихъ постоянныхъ два, а временныхъ, особливо въ зимнее время, смотря по надобности,
- 4) мѣстнаго лекаря,
- 5) фельдшеровъ постоянно 4-хъ, а по мѣрѣ надобности и болѣе,
- 6) фельдшерскихъ учениковъ, коихъ число не должно превышать числа фельдшеровъ.
- 7) Медицинская служба въ институтахъ повивальномъ и прививанія оспы, а также въ фельдшерской школѣ определены особыми уставами.

§ 411.

(Особенныя правила для медицинскихъ лицъ въ больницу Младенца Іисуса.

а, Главный лекарь.)

Главный лекарь, какъ старшій медицинскій чиновникъ въ заведеніи и какъ членъ Частнаго Попечительнаго Совѣта, испол-

зимна, зголоднали и нуждающіеся въ приютѣ и покрѣпленіи. По-бытъ ихъ въ закладѣ не можетъ длиться долго, наиболѣе черезъ 3 дни; jeżeli zaś który z nich zachoruje, translokowany zostanie do oddziału chorych.

§ 409.

(O aptece przy zakładzie.)

Apteka zakładu Dzieciątka Jezus, urządzoną i utrzymywaną być ma według przepisów wydanych dla prywatnych aptek. Apteką tą zarządzać ma wykwalifikowany aptekarz.

§ 410.

(O służbie lekarskiej.)

Службѣ лекарскѣ складать бѣдѣ:

- 1) Naczelny Lekarz,
- 2) Dyrektor instytutu położniczego,
- 3) Lekarze ordynujący, których stale będzie dwóch; użytych zaś czasowo, szczególnie w zimowej porze, może być i większa liczba, w miarę potrzeby,
- 4) Lekarz miejscowy,
- 5) Felczerowie, których stale będzie 4, i więcej gdyby tego zaszła potrzeba,
- 6) Uczniowie felczerscy, których liczba niepowinna przewyższać liczby felczerów,
- 7) Służba lekarska w instytutach położniczym i szczepienia ospy, tudzież w szkole felczerów, oznaczona jest przez właściwe ustawy.

§ 411.

(Przepisy szczególne dla osób lekarskich w szpitalu Dzieciątka Jezus.

a, Lekarz naczelny.)

Lekarz naczelny, jako zwierzchni urzędnik lekarski w szpi-

няетъ все то, что относится къ управленію медицинскою частию и врачебною полиціею въ заведеніи.

Посредствомъ его Директоръ повивальнаго института, по всѣмъ дѣламъ сего заведенія, относится въ Частный Попечительный Совѣтъ.

Подъ его же главнымъ надзоромъ будутъ состоять школа фельдшеровъ и институтъ прививанія предохранительной оспы, по присоединеніи ихъ къ заведенію Младенца Иисуса.

§ 412.

(b, Мѣстный лекарь.)

Мѣстный лекарь, кромѣ прямой своей обязанности, имѣеть ближайшій надзоръ за порядкомъ медико-полицейской службы во всѣхъ отдѣленіяхъ заведенія и за ученицами повивальнаго института, долженъ также свидѣтельствовать подкидышей, прививать имъ предохранительную оспу, удостовѣряться въ состояніи здоровья и физическихъ качествахъ кормилицъ, какъ въ заведеніи состоящихъ, такъ и тѣхъ, кои берутъ дѣтей на прокормленіе въ деревни.

По дѣламъ Повивальнаго института и клиники, мѣстный лекарь относится къ Директору института, по всѣмъ же другимъ — къ главному лекарю заведенія.

талу, jako Członek Rady Szczegółowej Opiekuńczej, głównie kieruje służbą i policją lekarską w zakładzie.

Za jego pośrednictwem Dyrektor instytutu położniczego znosi się z Radą Szczegółową Opiekuńczą, we wszystkich przedmiotach, poruczonego mu instytutu dotyczących.

Pod zwierzchni naczelnego Lekarza nadzór, przejdą także szkoła felerów i instytut szczepienia ospy ochronnej, skoro ostatecznie już wcielone zostaną do zakładu Dzieciątka Jezus.

§ 412.

(b, Lekarz miejscowy.)

Lekarz miejscowy, oprócz pełnienia obowiązków z tego tytułu wypływających, ma sobie poruczony bliższy nadzór nad porządkiem lekarsko-policyjnej służby we wszystkich oddziałach zakładu i nad uczennicami instytutu położniczego; obowiązany jest także przekonywać się o stanie zdrowia podrzutków, i szczepić im ospy ochronną, — również ma przekonywać się o przymiotach fizycznych i o zdrowiu matek, tak przyjmowanych do zakładu, jako i tych, które biorą niemowlęta na wiejskie wychowanie. W rzeczach dotyczących się instytutu i kliniki położniczej, Lekarz miejscowy odnosi się do Dyrektora instytutu, we wszystkich zaś innych wprost do Lekarza naczelnego.

№ 3.

Постановленіе о школъ повивальныхъ бабокъ.

(9 (21) Февраля 1840 г.)

Выписка изъ Устава для Повивальнаго института, утвержденнаго Совѣтомъ Управленія Царства 9 (21) Января 1840 года.

Г л а в а П.

О школъ повивальныхъ бабокъ.

§ 6.

(Предметы преподаванія въ школъ повивальныхъ бабокъ.)

Въ школъ повивальныхъ бабокъ будутъ преподаваемы слѣдующіе предметы:

- 1) приуготовительныя свѣдѣнія изъ анатоміи, о тѣлосложеніи женщины и новорожденныхъ дѣтей, на сколько они необходимы для повивальной бабки;
- 2) общія понятія о дѣтородной функціи;
- 3) о повивальномъ розыскѣ;
- 4) о беременности и родахъ, какъ въ правильномъ, такъ и въ неправильномъ видѣ;
- 5) о болѣзненныхъ симптомахъ во время беременности, родовъ и послѣ разрѣшенія отъ бремени;
- 6) о повивальныхъ операціяхъ, исполненіе которыхъ разрѣшено повивальнымъ бабкамъ;

№ 3.

Postanowienie o szkole akuszerek.

(d. 9 (21) Stycznia 1840 r.)

WYPIS z USTAWY dla INSTYTUTU POŁOŻNICZEGO, PRZEZ RADĘ ADMINISTRACYJNĄ KRÓLESTWA w DNIU 9 (21) STYCZNIA 1840 r. ZATWIERDZONEJ.

ROZDZIAŁ II.

O szkole akuszerek.

§ 6.

(Przedmioty wykładane się mające w szkole akuszerek.)

W szkole akuszerek wykładane być mają następujące przedmioty:

- 1) przygotowawcze wiadomości z anatomii, o budowie ciała niewiasty i nowonarodzonych dzieci, o ile to jest potrzebném dla akuszerki;
- 2) ogólne wyobrażenia o funkcyi rodzajnej;
- 3) o śledzeniu położniczym;
- 4) o brzemienności, ciąży i połogu, tak w stanie prawidłowym, jako i nieprawidłowym;
- 5) o chorobnych przypadłościach podczas ciąży, porodu i połogu;
- 6) o operacyach położniczych, do których wykonania akuszerki są upoważnione;

7) о болѣзняхъ и припадкахъ, встрѣчающихся у новорожденныхъ дѣтей;

8) о томъ, какъ должны вести себя беременныя женщины и родильницы, съ подробнымъ объясненіемъ гигиеническихъ правилъ, а равно и о помощи со стороны повивальной бабки;

9) объ уходѣ за новорожденными дѣтьми, о выборѣ кормилицы и объ искусственномъ кормленіи;

10) о медицинскихъ средствахъ, употребленіе которыхъ разрѣшено повивальнымъ бабкамъ и о другихъ пособіяхъ, подача которыхъ вмѣняется имъ въ обязанность;

11) о случаяхъ скоропостижной или мнимой смерти, особенно у беременныхъ, родильницъ и новорожденныхъ дѣтей, требующихъ скорой помощи;

12) о случаяхъ, въ которыхъ повивальная бабка должна требовать немедленной помощи акушера или лекаря;

13) о обязанностяхъ повивальной бабки въ судебномъ отношеніи;

14) о распознаваніи венерической болѣзни у женщинъ, какъ первоначальной, такъ и послѣдовательной (мѣстной и общей);

15) объ оспопрививаніи;

16) свѣдѣнія о томъ, какъ вообще слѣдуетъ обращаться съ больными женщинами и дѣтьми, относительно ихъ размѣщенія, содержанія чистоты воздуха и соотвѣтственной теплоты, стланія постели, перемѣны бѣлья, приготовленія и подачи пищи и напитковъ, способа подачи лекарствъ, устройства ваннъ, припарокъ, примочекъ, втираній, прикладыванія горчичныхъ пластырей, мушекъ, припусканія пиявицъ, приставливанія рожковъ, какъ насѣченныхъ, такъ и сухихъ и т. п.

§ 7.

(Срокъ обученія повивальныхъ бабокъ и распределение наукъ.)

Цѣлый курсъ ученія въ школѣ повивальныхъ бабокъ обнимаетъ собою двухгодичный срокъ и раздѣляется на два класса:

7) о chorobach i przypadkach, u nowonarodzonych dzieci przytrafiających się;

8) o zachowaniu się kobiet ciężarnych, rodzących i położnic, z szczegółowem wyłożeniem prawideł higienicznych, tudzież o pomocy ze strony akuszerki;

9) o pielęgnowaniu nowonarodzonych dzieci, o wyborze mamki i sztuczném karmieniu;

10) o środkach lekarskich, których użycie dozwolone jest akuszerkom, i o innych pomocach, których wykonywanie jest im poruczone;

11) o przypadkach nagłej lub pozorniej śmierci, zwłaszcza u brzemiennych rodzących, i nowonarodzonych dzieci, spieszного ratunku wymagających;

12) o przypadkach, w których akuszerka winna niezwłocznie wzywać pomocy akuszera lub lekarza;

13) o obowiązkach akuszerki, pod względem sądowym;

14) o rozpoznawaniu choroby wenerycznej u kobiet, tak pierwotnej, jako i następnej, (miejscowej i ogólnej);

15) o szczepieniu ospy;

16) wiadomości, jak obchodzić się w ogólności z chorými niewiastami i dziećmi, pod względem ich umieszczenia, utrzymywania czystości i powietrza i odpowiedniego ciepła, usłania pościeli, zmiany bielizny, przyrządzenia i dawania pokarmów, jakoteż napojów, sposobu dawania lekarstw, urządzenia kąpieli, przygotowania kataplazmów, okładeń, robienia wcierań, przykładania synopizmów, wizykatoryj, stawiania pijawek i baniek, tak nacinanych, jako i suchych i t. p.

§ 7.

(Przebieg czasu na wyuczenie akuszerek i rozkład nauki.)

Całkowity kurs nauki w szkole akuszerek obejmuje przebieg czasu dwuletni, i rozdziela się na dwie klasy: na niższą,

низшій, или приуготовительный, и высшій, или практической. Въ обоихъ этихъ классахъ учение будетъ раздѣлено между Директоромъ и его Помощникомъ такимъ образомъ, что одинъ изъ нихъ будетъ преподавать науку теоретически, другой же будетъ заниматься практическимъ обученіемъ воспитанницъ въ клиникѣ. Школьный годъ начинается съ 1-го Сентября.

§ 8.

(Занятія ученицъ низшаго класса.)

Преподаваніе всѣхъ предметовъ, исчисленныхъ въ §-ѣ 6-мъ, должно быть совершенно окончено въ теченіе одного учебнаго года. Въ то же время ученицы должны упражняться въ разныхъ приемахъ на фантомѣ; въ клиникѣ же онѣ обязаны только прислуживать и присматриваться къ способамъ несенія помощи родильницамъ. Въ послѣдніе однакоже мѣсяцы онѣ должны приучаться къ повивальному розыску.

§ 9.

(Занятія ученицъ высшаго класса.)

Ученицы высшаго класса повторяютъ всѣ предметы, пройденные въ низшемъ классѣ, а преимущественно упражняются практически въ своемъ искусствѣ въ клиникѣ, гдѣ, подъ надзоромъ Директора, Помощника его или старшей повивальной бабки, сами по очереди занимаются приниманіемъ дѣтей и исполняютъ всѣ обязанности повивальной бабки; кромѣ того, для ближайшаго и точнѣйшаго ознакомленія съ предметами, помеченными въ §-ѣ 6-омъ подъ NN^о 9, 14, 15 и 16, онѣ будутъ посѣщать въ больницахъ отдѣленія женщинъ и дѣтей, а равно отдѣленіе кормилицъ въ воспитательномъ домѣ.

czyli przygotowawczą, i wyższą, czyli praktyczną. Nauczanie w obu tych klassach takim sposobem między Dyrektora i jego pomocnika będzie rozdzielone, iż jeden z nich ma wykladać naukę teoretycznie, drugi zaś zajmować się praktycznym sposobieniem uczennic w klinice. Rok szkolny rozpoczyna się od 1 Września.

§ 8.

(Zatrudnienia uczennic klasy niższej.)

Wszystkie przedmioty w § 6-tym wyszczególnione, mają być w zupełności w przeciągu jednego roku szkolnego wyłożone. Jednocześnie ćwiczyć się mają uczennice w działaniach na fantomie; w klinice zaś tylko usługują i przypatrują się sposobowi udzielania pomocy niewiastom rodzącym. W ostatnich jednakże miesiącach wprawiać się winny do śledzenia położniczego.

§ 9.

(Zatrudnienia uczennic wyższej klasy.)

Uczennice wyższej klasy powtarzają wszystkie przedmioty, w niższej klasie słuchane; szczególniej zaś wprawiają się do praktyki w klinice, gdzie pod dozorem Dyrektora, jego pomocnika, lub starszej akuszerki, same z kolei zajmują się odbieraniem dzieci, i wypełniają wszystkie obowiązki akuszerki. Nadto, dla bliższego i dokładniejszego obeznania się z przedmiotami, wyszczególnionymi w § 6-tym pod NN. 9, 14, 15 i 16, zwiedzać będą w szpitalach oddziały niewiast i dzieci, tudzież oddział mamek w domu podrzutków.

§ 10.

(Число ученицъ.)

На казенномъ содержаніи полагается 12 ученицъ. Число обучающихся на свой счетъ не ограничено.

§ 11.

(Ученицы на казенномъ содержаніи.)

Казеннокоштные ученицы будутъ жить въ самомъ Институтѣ и содержаться на казенный счетъ, исключая одежды.

§ 12.

(Ученицы содержащіяся на собственный счетъ.)

Съ ученицъ, содержащихся на собственный счетъ, не взимается никакая плата за ученіе.

§ 13.

(Пріемъ ученицъ.)

Отъ желающихъ поступить въ число ученицъ школы повивальныхъ бабокъ не требуется подачи прошенія; онѣ должны только представить метрическое свидѣтельство о крещеніи или легитимационную книжку въ доказательство своего возраста, а также утвержденное полицейскимъ начальствомъ свидѣтельство о приличномъ поведеніи, а равно и о томъ, что не имѣется никакихъ препятствій на принятіе ихъ въ школу повивальныхъ бабокъ.

§ 10.

(Liczba uczennic.)

Uczennic na koszcie rządowym ma być 12-cie. Liczba uczących się na własnym koszcie nie ogranicza się.

§ 11.

(Uczennice kosztem rządowym utrzymywane.)

Uczennice rządowe mieszkać mają w samym instytucie, i utrzymywane będą kosztem rządowym, wyjąwszy co do odzienia.

§ 12.

(Uczennice własnym kosztem utrzymujące się.)

Od uczennic na własnym koszcie utrzymujących się, nie będzie wymagana żadna za naukę opłata.

§ 13.

(Przyjmowanie uczennic.)

Od żądającej zostać uczennicą szkoły akuszerki nie wymaga się podawania prośby; tylko okazać winna metrykę, lub książkę legitymacyjną, dla udowodnienia wieku swego, i złożyć świadectwo, stwierdzone przez Władzę policyjną, o przyzwoleniu do prowadzenia się, tudzież, iż żadna nie zachodzi przeszkoda w przyjęciu jej do szkoły akuszerki.

§ 14.

(Продолженіе.)

Въ число ученицъ принимаются женщины всѣхъ сословій и вѣрноподданныхъ, хорошаго поведенія, имѣющія не менѣе 18-и и не болѣе 30-и лѣтъ отъ роду, а равно умѣющія читать и писать. Кромѣ того, женщина, желающая посвятить себя этому званію, должна быть совершенно здорова, свободна отъ болѣзней или физическихъ недостатковъ, поселяющихъ отвращеніе въ другихъ лицахъ, имѣть хорошее зрѣніе и слухъ, небольшую и неогрубѣвшую руку.

§ 15.

(Продолженіе.)

Въ принятіи на казенное содержаніе имѣютъ преимущество женщины, прибывшія изъ провинціи, или тѣ, которыя обучаясь уже на собственный счетъ, отличились своими способностями и хорошимъ поведеніемъ.

§ 16.

(Пріемъ ученицъ.)

Пріемъ ученицъ въ школу, какъ на казенное содержаніе, такъ равно и на собственный счетъ, предоставляется Директору Института и производится ежегодно до начатія курса, то есть предъ 1 числомъ Сентября; при чемъ Директоръ долженъ подвергнуть ихъ испытанію въ предварительныхъ познаніяхъ, а старшая повивальная бабка должна удостовѣриться о состояніи ихъ здоровья. Списокъ принятыхъ ученицъ долженъ быть представленъ на утвержденіе Главнаго Медицинскаго Инспектора.

§ 14.

(Dalszy ciąg.)

Na uczennice przyjmują się niewiasty jakiegokolwiek bądź stanu i religii, nie młodsze jak lat 18 i nie starsze jak lat 30, dobrego prowadzenia się, oraz umiejące czytać i pisać. Nadto kobieta, mająca się poświęcić temu zawodowi, ma mieć zdrowie czerstwe, być wolną od chorób lub przywad fizycznych, innym osobom wstręt czyniących, mieć dobry wzrok i słuch nieprzytępiony, rękę szczupłą i niezgrubiałą.

§ 15.

(Dalszy ciąg.)

Do przyjęcia na koszt rządowy pierwszeństwo mają niewiasty, przybywające z prowincyi, lub które już ucząc się na własnym koszcie, odznaczyły się zdolnością i przykładnem prowadzeniem się.

§ 16.

(Przyjmowanie uczennic.)

Przyjęcie uczennic do szkoły na koszt rządowy, jako też sposobić się na własnym koszcie mających, powierza się Dyrektorowi Instytutu; co dopełnionem będzie corocznie, przed rozpoczęciem kursu, to jest przed 1 Września. Przyczem Dyrektor zbada usposobienie ich w wiadomościach wstępnych; a starsza akuszerka przekona się o stanie ich zdrowia. Lista uczennic przyjętych, przedstawianą być ma do zatwierdzenia Głównemu Inspektorowi Służby Zdrowia.

§ 17.

(Обязанности ученицъ.)

Ученицы обязаны акуратно посѣщать уроки, обучаться прилежно преподаваемымъ предметамъ, дежурить въ клиникѣ, по установленной для нихъ очереди, и не пропускать родовъ, при которыхъ онѣ должны присутствовать.

§ 18.

(Обязанности дежурныхъ ученицъ по клиникѣ.)

Назначенная на дежурство ученица должна дежурить 24 часа; воспрещается ей отлучаться изъ Института подъ какимъ бы то ни было предлогомъ, а также спать или раздѣваться; она должна быть готова на всякій призывъ и постоянно присматривать за родильницами и вновь рожденными дѣтьми.

Примѣчаніе. Ученицы, обучающіяся на собственный счетъ, во время дежурства получаютъ точно такую же пищу, какъ и казеннокоштные.

§ 19.

(Продолженіе.)

Дежурныя ученицы должны исполнять при большихъ вѣхъ, даже самыя непріятныя для нихъ прислуги, ибо черезъ это онѣ приобретутъ и необходимую ловкость и привыкнуть переносить всѣ труды, сопряженные съ ихъ званіемъ.

§ 20.

(Обязанности дежурныхъ ученицъ при родильницахъ.)

Ученицы, назначенныя для присутствованія при родахъ, должны неотступно находиться при родильницѣ, тѣ же, которыя назначены для приниманія дѣтей, исполняютъ всѣ дѣйствія, свой-

§ 17.

(Obowiązki uczennic.)

Uczennice obowiązane są uczęszczać regularnie na lekcye, pilnie uczyć się wykładanej nauki, odbywać dyżury w klinice z kolei, jaka im przeznaczoną zostanie, i porodów na nie przypadających nie opuszczać.

§ 18.

(Obowiązki uczennic dyżurnych w klinice.)

Uczennica wyznaczona na dyżur, musi na nim być godzin 24, nie wolno jej oddalać się z instytutu, pod żadnym pozorem, nie wolno też spać, ani rozbierać się; powinna być gotową na każde zawołanie, i ciągle czuwać nad położnicami i nowonarodzonemi dziećmi.

Uwaga. Uczennice na własnym sposobiące się koscie, podczas dyżuru otrzymują żywność taką, jaką i uczennice rządowe.

§ 19.

(Dalszy ciąg.)

Uczennice dyżurne winny dopełniać wszelkie, choćby najprzykrejsze posługi około chorych, bo przeto i w potrzebną wprawę wchodzi i przyzwyczajają się do znoszenia trudów, do ich stanu przywiązanych.

§ 20.

(Obowiązki uczennic dyżurnych przy niewiastach rodzących.)

Uczennice przeznaczone do assistowania przy porodach, powinny ciągle przy rodzącej pozostawać, te zaś, które są przeznaczone do odbierania dzieci, wypełniają całkowicie czynno-

ственные повивальнымъ бабкамъ, но во всякомъ случаѣ подѣ надзоромъ старшей повивальной бабки.

§ 21.

(Порядокъ дежурства.)

Для соблюденія порядка, будетъ составленъ очередной списокъ, какъ для дежурствъ, такъ и для присутствованія при родахъ и приѣма дѣтей. Для сего очередной списокъ, за подписью Директора Института, будетъ выставленъ въ клиникѣ, въ родильной камерѣ.

§ 22.

(Продолженіе.)

Ни одна изъ ученицъ не вправѣ уклоняться отъ исполненія вышеозначенныхъ обязанностей; еслибы однако болѣзнь или какое нибудь чрезвычайное обстоятельство воспрепятствовало исполненію оныхъ, то она обязана довести о томъ заблаговременно старшей повивальной бабкѣ, которая въ такомъ случаѣ пригласить на ея мѣсто другую воспитанницу. Это однако не освобождаетъ ея отъ исполненія въ послѣдствіи времени пропущенной очереди.

§ 23.

(Особенныя обязанности казеннокоштныхъ ученицъ.)

Казеннокоштные ученицы, кромѣ сего, обязаны шить клиническое бѣлье и одежду.

§ 24.

(Продолженіе.)

Ученицамъ, находящимся на казенномъ содержаніи, запрещается выходить изъ Института безъ разрѣшенія старшей повивальной бабки.

ści właściwe akuszerkom, ale zawsze pod okiem starszej akuszerki.

§ 21.

(Porządek dyżurowania.)

Dla zachowania porządku, ułożoną zostanie kolég, tak dla dyżurów, jako téż dla assystowania przy porodach i odbieraniu dzieci. W tym celu lista wykazująca tę kolég, podpisana przez Dyrektora instytutu, wywieszoną zostanie w klinice i w izbie porodowej.

§ 22.

(Dalszy ciąg.)

Żadna z uczennic nie może wyłamywać się od wyżej wymienionych obowiązków; jeżeliby zaś choroba, lub nadzwyczajna jaka okoliczność, nie dozwoliła zadosyć im uczynić, obowiązana będzie zawiadomić o tém wcześniej starszą akuszerkę, która stosowne zastępstwo urządzi. Wszelako nie uwalnia to od odbycia w następnym czasie, opuszczonej kolei.

§ 23.

(Szczególne obowiązki uczennic rządowych.)

Uczennice rządowe, obowiązane są nadto do szycia bielizny i odzieży klinicznej.

§ 24.

(Dalszy ciąg.)

Uczennicom, na koszcie rządowym będącym, nie wolno z instytutu wychodzić, bez pozwolenia starszej akuszerki.

§ 25.

(Выбытіе изъ школы передъ окончаніемъ наукъ.)

Своекоштные ученицы вправѣ прекратить учение и оставить школу во всякое время, но онѣ должны предварить о томъ Директора Института. Ученицы, которыя самовольно, безъ предварительнаго увѣдомленія, перестанутъ посѣщать уроки, не будутъ вторично приняты въ школу повивальныхъ бабокъ.

§ 26.

(Продолженіе.)

Ученицы, состоящія на казенномъ содержаніи, не вправѣ оставить школу передъ окончаніемъ курса наукъ; но онѣ могутъ быть уволены съ разрѣшенія Главнаго Медицинскаго Инспектора только по причинѣ неизлечимой болѣзни или неспособности.

§ 27.

(Налагаемыя на ученицъ взысканія.)

Ученицы, нарушающія порядокъ службы, нерадивыя, поступающія неприлично съ женщинами находящимися въ клиникѣ, сварливыя или упрямые, оплошныя или по собственной винѣ повреждающія женщинъ или новорожденныхъ дѣтей, не исполняющія приказаній старшей повивальной бабки, Помощника или самаго Директора, будутъ подвергаемы взысканіямъ, по опредѣленію Директора или его Помощника.

§ 28.

(Продолженіе.)

Взысканія эти должны быть слѣдующія:

- 1) частный выговоръ со стороны Директора или его Помощника;
- 2) выговоръ, данный въ присутствіи всѣхъ ученицъ;

§ 25.

(Opuszczenie szkoły przed ukończeniem nauki.)

Uczennicom, na własnym koszcie będącym, wolno przerwać naukę i usunąć się ze szkoły w każdym czasie, lecz winny o tém uprzedzić Dyrektora instytutu. Uczennice, któreby samowolnie, bez poprzedniego zawiadomienia, przestały uczęszczać, nie mają być powtórnie przyjmowane do szkoły akuszerok.

§ 26.

(Dalszy ciąg.)

Uczennice, kosztem Rządu utrzymywane, nie mogą opuścić szkoły przed ukończeniem nauki; uwolnione tylko być mogą za upoważnieniem Głównego Inspektora Służby Zdrowia, z powodu nieuleczonej choroby, lub niezdatności.

§ 27.

(Kary na uczennice.)

Uczennice wykraczające przeciwko porządkowi służby, niepilne, obchodzące się nieprzyzwoicie z niewiastami, w klinice będącymi, kłótlive, lub krnąbrne, niedbałe, lub z własnej winy uszkadzające niewiasty, lub dzieci nowonarodzone, nie wypełniające poleceń starszej akuszerki, Pomocnika, lub samego Dyrektora, ulegać będą karom, wymierzonym przez Dyrektora, lub jego Pomocnika.

§ 28.

(Dalszy ciąg.)

Kary te mają być następujące:

- 1) napomnienie prywatne przez Dyrektora lub przez jego Pomocnika;
- 2) napomnienie udzielone przy zebraniu wszystkich uczennic;

- 3) назначеніе на дежурство не по очереди отъ 1 до 3 дней;
- 4) арестъ на хлѣбъ и на воду, съ разрѣшенія Директора;
- 5) отсрочка времени для окончанія курса ученія;
- 6) совершенное удаленіе изъ школы.

Изъ числа этихъ взысканій, аресту на хлѣбъ и на воду могутъ быть подвергаемы только ученицы, состоящія на казенномъ содержаніи, отсрочка же времени для окончанія курса наукъ и совершенное удаленіе изъ школы можетъ послѣдовать только съ разрѣшенія Главнаго Медицинскаго Инспектора.

§ 29.

(Продолженіе.)

Всякое наложенное взысканіе, вмѣстѣ съ изложеніемъ причинъ онаго, должно быть записано въ особую книгу.

§ 30.

(Удаленіе изъ школы съ преданіемъ суду.)

О воспитанныхъ, нарушающихъ общественный порядокъ или замѣченныхъ въ преступныхъ дѣйствіяхъ, признанныхъ такимъ закономъ, слѣдуетъ входить съ представленіемъ въ Правительственную Коммисію для удаленія ихъ изъ школы и преданія подлежащему судебному или полицейскому начальству.

§ 31.

(Испытанія ученицъ.

а, ежемѣсячныя.)

Чтобы удостовѣриться въ ежемѣсячныхъ успѣхахъ ученицъ въ преподаваемыхъ имъ въ продолженіе сего времени предметахъ, онѣ должны быть экзаменуемы обоими преподавателями, какъ въ теоретическомъ, такъ и въ практическомъ отношеніи. Оказанные ими успѣхи должны быть записываемы въ особый школьный журналъ.

- 3) przeznaczenie na dyżur, nie z kolei, od 1 aż do 3 dni;
- 4) areszt o chlebie i wodzie z uznania Dyrektora;
- 5) przedłużenie czasu do ukończenia nauki;
- 6) oddalenie całkowite ze szkoły.

Z tych kar zamknięcie na chleb i wodę, może być tylko zastosowane do uczennic na koszcie rządowym. Przedłużenie zaś czasu do ukończenia nauki i oddalenie całkowite ze szkoły, może tylko nastąpić z upoważnienia Głównego Inspektora Służby Zdrowia.

§ 29.

(Dalszy ciąg.)

Każda wymierzona kara, wraz z powodem do niej, ma być zapisaną do oddzielnej księgi.

§ 30.

(Oddalenie ze szkoły z oddaniem pod Sąd.)

Wykraczające przeciwko porządkowi publicznemu, lub dopuszczające się występków, prawem za takie uznanych, mają być przedstawiane Kommissyi Rządowej, celem oddalenia ich ze szkoły i oddania właściwej sądowej lub policyjnej Władzy.

§ 31.

(Egzamina uczennic.

a, miesięczne.)

Dla przekonania się co miesiąc o postępach uczennic w tém, czego przez ten przeciąg czasu uczyły się, examinowane być mają przez obu nauczających, tak pod względem teoretycznym, jako téż praktycznym. O postępach, jakie się okażą, zapisywać się ma w osobnym dzienniku szkolnym.

§ 32.

(b, для перевода въ высшій классъ.)

Ученицы низшаго класса, послѣ окончанія учебнаго года, подвергаются строгому испытанію въ присутствіи Директора и его Помощника, послѣ чего именный списокъ ученицъ, за подписью Директора и его Помощника, съ означеніемъ въ немъ оказаннаго успѣха, мнѣнія о поведеніи и о томъ, заслуживаетъ ли ученица перевода въ высшій классъ, долженъ быть представленъ на утвержденіе Главнаго Медицинскаго Инспектора.

§ 33.

(Награды въ книгахъ.)

Одновременно отличныя ученицы должны быть представляемы къ наградамъ въ книгахъ о повивальномъ искусствѣ.

§ 34.

(Испытаніе изъ цѣлаго курса, для полученія степени повивальной бабки.)

Ученицы высшаго класса, окончившія двухгодичный курсъ наукъ на основаніи Высочайше утвержденныхъ 28 Декабря 1838 г. правилъ объ экзаменахъ для полученія медицинскихъ ученыхъ степеней, должны выдержать экзаменъ для полученія степени повивальной бабки, въ присутствіи назначенныхъ для этого Членовъ Медицинскаго Совѣта.

§ 35.

(Утвержденіе степени повивальной бабки и выдача надлежащаго свидѣтельства.)

Послѣ окончанія экзамена, именный списокъ ученицъ, удостоенныхъ степени повивальной бабки, за подписью Директора

§ 32.

(b, do posunięcia do wyższej klasy.)

Uczennice klasy niższej, po ukończeniu roku szkolnego, zdawać mają ścisły egzamen przed Dyrektorem i jego Pomocnikiem. Później imienna tych uczennic lista, w której mają być wyszczególnione: udowodniony postęp przez każdą z nich, opinia co do sprawowania się i zdanie, czyli uczennica zasługuje na posunięcie do wyższej klasy, — podpisana przez Dyrektora i jego Pomocnika, ma być przedstawiona do zatwierdzenia Głównego Inspektora Służby Zdrowia.

§ 33.

(Nagrody w książkach.)

Jednocześnie przedstawiane być mają uczennice celujące do nagród w książkach położniczych.

§ 34.

(Egzamen całokursowy na stopień akuszerki.)

Uczennice klasy wyższej, po ukończeniu drugiego roku nauki, składać winny egzamen na stopień akuszerki, na zasadzie przepisów o egzaminach na stopnie naukowe lekarskie, w dniu 28 Grudnia 1838 r. NAJWYŻEJ zatwierdzonych, w obecności wyznaczonych do tego Członków Rady Lekarskiej.

§ 35.

(Zatwierdzenie w stopniu akuszerki i wydanie stosownego świadectwa.)

Po ukończeniu takowego egzaminu, lista uczennic uznanych za zasługujące na stopień akuszerki, podpisana przez Dy-

и его Помощника, съ прописаніемъ мнѣнія о ихъ теоретическихъ и практическихъ познаніяхъ, а равно и о поведеніи, представляется Главному Медицинскому Инспектору, для разсмотрѣнія въ Медицинскомъ Совѣтѣ и утвержденія ихъ въ степени повивальной бабки. Послѣ чего Совѣтъ долженъ имъ выдать свидѣтельство, по установленной формѣ, съ поясненіемъ, какіе были оказаны ими успѣхи, превосходные, или удовлетворительные.

§ 36.

(Принятіе присяги.)

Прежде выдачи вновь возведеннымъ въ званіе повивальныхъ бабокъ свидѣтельства на полученную ими степень, должна имъ быть прочитана, въ присутствіи медицинского Совѣта, изданная для повивальныхъ бабокъ инструкция, печатный экземпляръ которой будетъ врученъ каждой изъ нихъ; послѣ чего принимается отъ нихъ надлежащая присяга.

Ученицы, отличившіяся передъ другими въ наукахъ, получаютъ въ награду инструменты, необходимые при исполненіи обязанностей повивальной бабки, которые, съ разрѣшенія Правительственной Коммисіи, должны быть заготовлены изъ экстраординарныхъ суммъ Института.

§ 37.

(Плата за свидѣтельства.)

Свидѣтельство на степень повивальной бабки выдается казеннокоштнымъ ученицамъ бесплатно; обучавшіяся же на собственный счетъ обязаны платить за свидѣтельство по 12 злотыхъ.

§ 38.

(Производство въ младшія повивальныя бабки при Институтѣ.)

Ученица высшаго класса, особенно отличившаяся успѣхами въ наукахъ и примѣрнымъ поведеніемъ, по полученіи степе-

ректора и его Помощника, зъ заłączeniem opinii o ich teoretycznym i praktycznym usposobieniu, jakoteż o konduicie, przedstawia się Głównemu Inspektorowi Służby Zdrowia, celem roztrząśnienia w Radzie Lekarskiej i przyznania im stopnia akuszerki. Poczem taż Rada wyda, podług przepisanej formy, świadectwo, z wyszczególnieniem: jaki postęp udowodniony został: celujący, lub dostateczny.

§ 36.

(Przyjęcie przysięgi.)

Przed wydaniem nowo wykwalifikowanym akuszerkom świadectwa na przyznany stopień, w obec Rady Lekarskiej odczytaną ma im być wydana dla akuszerek instrukcja, której egzemplarz drukowany, każdej z nich doręczonym zostanie; poczem odbiera się od nich odpowiednia przysięga.

Uczennice szczególnie odznaczające się w nauce, otrzymają w nagrodzie narzędzia, do wykonywania obowiązków akuszerki należące, które za upoważnieniem Kommissyi Rządowej, sprawione być mają na koszt extraordynaryów instytutowych.

§ 37.

(Opłata za świadectwa.)

Świadectwo na stopień akuszerki uczennicom rządowym wydane będzie bezpłatnie; te zaś które na własnym sposobie się koscie, obowiązane będą do złożenia za świadectwo złp. 12.

§ 38.

(Wybór na młodszą akuszerkę w instytucie.)

Uczennica klasy wyższej, która się szczególnie odznaczę postępem w naukach i przykładnym sprawowaniem się, po

ни повивальной бабки, будет оставлена в Институтъ еще на одинъ годъ, въ качествѣ младшей повивальной бабки.

§ 39.

(Оставленіе въ школы тѣхъ, которыя не приобрѣли надлежащихъ познаній.)

Ученица, не оказавшая при экзаменѣ изъ полного курса необходимыхъ для повивальной бабки познаній, должна оставаться въ школѣ еще черезъ полъ года или цѣлый годъ, по усмотрѣнію экзаминаторовъ и согласно рѣшенію Главнаго Медицинскаго Инспектора; послѣ чего она должна выдержать вторичный экзаменъ, порядкомъ, указаннымъ въ §-ѣ 34-мъ.

§ 40.

(Срокъ выслуги повивальныхъ бабокъ, обучавшихся на счетъ Казны.)

Обучавшаяся на счетъ Казны повивальная бабка обязана выслужить въ должности казенной повивальной бабки по крайней мѣрѣ 4 года.

Намѣстникъ въ Царствѣ, Генералъ-Фельдмаршалъ,
(подписано) *Князь Варшавскій.*

отрзыманиу stopnia akuszerki, pozostanie przy instytucie jeszcze na rok jeden, jako młodsza akuszerka instytutu.

§ 39.

(Pozostawienie w szkole uczennic, które nie udowodnią dostatecznego usposobienia.)

Uczennica, która nieudowodni przy całokursowym egzaminie dostatecznego na akuszerkę usposobienia, zostawać ma jeszcze w szkole przez pół roku, lub rok cały, stosownie do uznania osób, odbierających egzamen, i do decyzji Głównego Inspektora Służby Zdrowia, poczem składać ma powtórny egzamen, wymienionym w § 34-m trybem.

§ 40.

(Zakres wysługi akuszerek, kształconych na koszcie rządowym.)

Akuszerka usposobiona kosztem rządowym, obowiązana jest do wysłużenia na posadzie akuszerki rządowej przynajmniej lat 4.

Namiestnik Królestwa, Jenerał-Feldmarszałek,
(podpisano) *Książe Warszawski.*

N° 4.

Постановление о повивальной клиникѣ.

(9 (21) Января 1840 г.)

Выписка изъ утвержденного Советомъ Управления Царства 9
(21) Января 1840 г., Устава для повивальнаго Института.

Г л а в а III.

О повивальной клиникѣ.

§ 42.

(Условія принятія въ повивальную клинику.)

Должны быть принимаемы женщины беременныя, находящіяся въ состояніи, близкомъ къ разрѣшенію отъ бремени, или такія, которымъ угрожаютъ выкинутіе или несвоевременные роды. Беременные женщины, близкія къ родамъ, въ видахъ практическаго обученія ученицъ, могутъ быть принимаемы въ клинику, въ случаѣ, если въ оной находится мало женщинъ.

§ 43.

(Продолженіе.)

Ни полицейскія, ни административныя начальства не имѣютъ права присылать въ Институтъ беременныхъ женщинъ, не скоро ожидающихъ родовъ.

N° 4.

Postanowienie o klinice położniczej.

(9 (21) Stycznia 1840 r.)

WYPIŚ z USTAWY DLA INSTYTUTU POŁOŻNICZEGO, PRZEZ RADĘ
ADMINISTRACYJNĄ KRÓLESTWA W D. 9 (21) STYCZNIA 1840 R.
ZATWIERDZONÉJ.

ROZDZIAŁ III.

O klinice położniczej.

§ 42.

(Warunki do przyjmowania do kliniki położniczej.)

Przyjmowane być mają kobiety ciężarne, będące blizkiemi rozwiązania, lub takie, którym poronienie, lub poród nieczasowy zagraża. Ciężarne, blizkie porodu, tylko wtenczas mają być przyjmowane, gdy mało jest niewiast w klinice, a to dla praktyki uczennic.

§ 43.

(Dalszy ciąg.)

Ani Władze policyjne, ani administracyjne nie mają prawa nadsyłania do kliniki niewiast ciężarnych, które jeszcze nie są blizkiemi porodu.

§ 44.

(Продолженіе.)

Больницы, въ которыхъ не подается повивальное пособіе, могутъ отсылать больныхъ женщины, близкія къ родамъ, съ тѣмъ однако условіемъ, чтобы предварительно собраны ими были отъ клиники свѣдѣнія, есть ли еще въ ней какое нибудь не занятое мѣсто. Такія женщины остаются послѣ родовъ столько дней, сколько того требуетъ исходъ родовъ, а потомъ возвращаются тамъ, откуда онѣ были присланы. Беременные женщины, находящіяся въ венерической больницѣ, должны разрѣшаться отъ бремени въ той же больницѣ.

§ 45.

(Продолженіе.)

Женщины, зараженныя венерическою болѣзью, не могутъ быть принимаемы въ клинику, развѣ только въ такомъ случаѣ, если срокъ родовъ не дозволяетъ отослать ихъ въ венерическую больницу.

§ 46.

(Продолженіе.)

Съ женщинъ, занимающихъ кровати въ общихъ палатахъ, не взимается никакая плата, прочія же обязаны за свое содержаніе въ клиникѣ внести установленную плату.

§ 47.

(Продолженіе.)

Состоятельныя беременныя женщины, которыя пожелаютъ имѣть особую комнату, или же быть помѣщены секретно, могутъ получить желаемое, за внесеніемъ положенной за то платы.

§ 44.

(Ciąg dalszy.)

Szpitalę, w których się pomoc położnicza nie udziela, mogą odsyłać chore bliskie porodu, z warunkiem wszakże poprzedniego skomunikowania się z instytutem położniczym, dla powzięcia wiadomości, czyli w nim znajduje się jeszcze miejsce nie zajęte. Takie niewiasty, po odbyciu porodu, pozostają tylko tyle dni, ile wymaga stan położu, poczem zwracają się tam, skąd przysłane zostały. W szpitalu wenerycznych będące ciężarne, tamże i poród odbywać mają.

§ 45.

(Ciąg dalszy.)

Niewiasty, weneryczną chorobą zarażone, nie mogą być przyjmowane do kliniki, chyba wówczas tylko, gdy peryod porodu nie dozwala odesłania ich do szpitala wenerycznych.

§ 46.

(Ciąg dalszy.)

Od niewiast zajmujących łóżka na ogólnych salach, żadna opłata nie ma być pobierana; inne zaś, za utrzymanie swe w klinice, obowiązane są złożyć opłatę, jaka na to oznaczoną zostanie.

§ 47.

(Ciąg dalszy.)

Ciężarne, stanu nieubogiego, któreby życzyły sobie mieć oddzielny pokój, lub też sekretnie być umieszczone, mogą to otrzymać, za złożeniem oznaczonej opłaty.

§ 48.

(Продолженіе.)

Для принятія въ клинику не требуется никакого вида, ни предписанія; достаточнымъ для этого удостовѣреніемъ должно считаться самое состояніе женщины беременной, близкой къ родамъ. При всемъ томъ, онѣ должны объявить свое имя и фамилію, званіе и мѣсто жительства.

§ 51.

(Сохраненіе вещей и денегъ, принадлежащихъ женщинамъ, принятымъ въ клинику.)

Женщины, принятыя въ клинику, получаютъ тотчасъ институтское бѣлье и одежду. Снятыя же со вновь поступившей женщины одежда и бѣлье записываются въ особую книгу и вмѣстѣ съ карточкою, на которой прописывается ея фамилія, должны быть сложены въ особую кладовую. Если прибывшая женщина имѣетъ при себѣ деньги, то, по внесеніи ихъ въ книгу, они передаются Смотрителю Института, а беременная получаетъ въ томъ квитанцію.

§ 52.

(Помѣщеніе женщинъ и комната для родовъ.)

Каждая женщина будетъ имѣть особую кровать, сѣнникъ, волосяной тюфакъ и такія же подушки. Для родильницъ должна быть отведена особая комната и устроена соотвѣтственно своему назначенію.

§ 56.

(Время пребыванія въ клиникѣ.)

Время пребыванія женщинъ въ клиникѣ будетъ зависѣть отъ состоянія ихъ здоровья: въ обыкновенныхъ случаяхъ около 10-ти дней, а въ случаѣ надобности—и больше.

§ 48.

(Ціагъ далszy.)

Dla przyjęcia do kliniki nie potrzeba żadnej karty, ani żadnego polecenia, sam stan niewiasty brzemiennęj, blizkiej porodu, stanowić ma powód do przyjęcia. Wymienić wszelako winny swe nazwiska, stan i miejsce zamieszkania.

§ 51.

(Zachowywanie rzeczy i pieniędzy należących do niewiast przyjętych do kliniki.)

Niewiasty przyjęte do kliniki otrzymują zaraz bieliznę i odzież instytutową. Zdjęte zaś z przybyłej niewiasty odzież i bielizna, zapisują się do oddzielnej księgi, i razem z kartą, na której wyrażone będzie nazwisko téjże niewiasty, mają być złożone do oddzielnego składu. Jeżeli przybyła niewiasta ma przy sobie pieniądze, to po zapisaniu w księdze, zostaną oddane ekonomowi Instytutu, a ciężarna kwit na to otrzyma.

§ 52.

(Pomieszczenie niewiast i izba porodowa.)

Każda niewiasta mieć będzie oddzielne łóżko, zaopatrzone siennikiem, materacem włosiennym i takiemiż poduszkami. Dla rodzących, ma być izba oddzielna, stosownie do przeznaczenia swego urządzona.

§ 56.

(Czas pozostawania w klinice.)

Czas pobytu niewiast w klinice, będzie zastosowany do stanu ich zdrowia: w przypadkach zwyczajnych około dni 10, a w razie potrzeby i dłużej.

§ 57.

(О женщинах, одержимых болѣе продолжительною болѣзнію.)

Еслибы женщина прибыла уже больною, или подверглась болѣе продолжительной болѣзни на мѣстѣ, то она можетъ быть отослана въ какую нибудь больницу, соотвѣтственно роду болѣзни, или же можетъ быть отдана на попеченіе семейства, если оно будетъ требовать этого.

§ 58.

(Приглашеніе священниковъ въ случаяхъ, угрожающихъ смертію.)

Въ случаяхъ, угрожающихъ смертію, долженъ быть приглашенъ священникъ для исполненія религіозныхъ обрядовъ.

§ 59.

(Объ умершихъ.)

Умершія женщины должны быть похоронены (по истеченіи законнаго срока и послѣ удостовѣренія о дѣйствительности смерти) на счетъ Института, (если семейство не въ состояніи исполнить этого; для возмѣщенія же издержекъ дозволяется продать платье, въ коемъ женщина прибыла въ клинику. Если вырученныя отъ продажи деньги превышаютъ расходъ на похороны, то излишекъ долженъ быть сохраненъ въ теченіе 6 мѣсяцевъ, для возврата семейству умершей. По истеченіи сего срока, если никто не явится за полученіемъ денегъ, — деньги переходятъ въ собственность Института, и записываются на приходъ въ графъ: „случайные доходы.“

§ 57.

(O niewiastach, które dłuższą chorobą dotknięte zostały.)

Gdyby niewiasta przybyła już chorą, lub uległa chorobie długo trwałej, może być odesłana do któregokolwiek ze szpitali, stosownie do rodzaju choroby; albo też, może być wzięta przez familię, gdyby ta żądała tego.

§ 58.

(Wzywanie duchownych w przypadkach zagrażających śmiercią.)

W przypadkach zagrażających śmiercią, wezwany być ma duchowny, dla dopełnienia obrządków religijnych.

§ 59.

(O zmarłych.)

Kobiety zmarłe, mają być pochowane (po upływnieniu czasu przepisami oznaczonego i po przekonaniu się o rzeczywistości śmierci), kosztem instytutu, jeżeli familia nie jest w stanie tego dopełnić; na zwrot zaś kosztów, wolno jest sprzedać ubranie, w którym niewiasta przybyła. Jeżeliby otrzymane ze sprzedaży pieniądze, przenosiły kosztą pogrzebu, przewyższająca ilość ma być zachowaną przez miesiące 6, dla zwrócenia jęj zgłaszającej się familii. Po upływie zaś tego czasu, gdyby nikt nie zgłosił się po odbiór należności, takowa staje się własnością instytutu i zapisuje się do przychodu, pod rubryką przypadkowych przychodów.

§ 62.

Младенцы должны быть кормлены грудью матери; они или отдаются матери при выbitии ея изъ клиники, или раньше того срока отсылаются въ воспитательный домъ, что должно быть въполнѣ предоставлено волѣ матери.

§ 63.

(Отсылка дтей въ воспитательный домъ.)

При отсылкѣ дитяти въ воспитательный домъ пужныя на его воспитаніе деньги должны быть внесены матерью впередъ; еслибы однако она была совершенно бѣдна и, по причинѣ болѣзни или неправильнаго развитія груди, не могла кормить сама, то дитя ея можетъ быть принято на счетъ воспитательнаго дома, но въ такомъ случаѣ оно остается уже въ полномъ распоряженіи сего заведенія.

§ 65.

(Кому можетъ быть дозволено посѣщеніе больныхъ въ клиникъ.)

Не только постороннимъ лицамъ, но даже родственникамъ женщинъ, находящихся въ клиникѣ, воспрещается входить въ клиническіе залы, развѣ только съ разрѣшенія Директора и въ присутствіи старшей или младшей повивальной бабки, которая обязана наблюдать за тѣмъ, чтобы беременнымъ женщинамъ или родильницамъ не сообщались какія нибудь извѣстія, могущія произвести вредное вліяніе на ихъ здоровье. Лекарямъ также дозволяется свободный входъ въ клинику не иначе, какъ только съ разрѣшенія завѣдывающаго оною и въ его присутствіи; но

§ 62.

Dzieci karmione być powinny piersią matki; są one, albo przez nie zabrane, przy wyjściu ich z kliniki, lub wcześniej odsyłają się do Domu Podrzutków, w czym zupełnie stanowi wola matki.

§ 63.

(Odsyłanie dzieci do Domu Podrzutków.)

Przy odsyłaniu do Domu Podrzutków dziecięcia, koszt na jego wychowanie, złożonym być powinien przez matkę. Jednakże, gdyby ta była zupełnie ubogą i z powodu choroby, lub złego ukształcenia piersi, sama karmić nie mogła, dziecko jej może być odesłane na koszt Domu Podrzutków, lecz wówczas pozostaje już w rozrządzeniu tego zakładu.

§ 65.

(Kому może być dozwolone odwiedzanie kliniki.)

Nie tylko osobom obcym, ale nawet krewnym niewiast zostających w klinice, nie wolno wchodzić na sale kliniczne, chyba tylko za pozwoleniem Dyrektora i w obecności starszej lub młodszej akuszerki, które obowiązane są czuwać, aby brzemennym lub położnicom nie udzielano jakich wiadomości, mogących szkodliwy wpływ na ich zdrowie wywierać. Lekarze także, mogą mieć wstęp do kliniki tylko z upoważnienia zawia-

еслибы кто либо изъ лекарей желалъ посѣщать нѣкоторое время клинику, то разрѣшить это выравъ одинъ только Директоръ Института.

Намѣстникъ въ Царствѣ, Генералъ-Фельдмаршалъ,
(подписано) *Князь Варшавскій.*

№ 5.

Распоряженіе, запрещающее присылать изъ провинціи въ больницу Младенца Іисуса больныхъ дѣтей или подкидышей.

(3 (15) Марта 1855 г.).

N Губернскому Правленію.

Главный Попечительный Совѣтъ Благотворительныхъ Заведеній.

Войтъ гмины Лопацинъ, состоящей въ Пржасныскомъ уѣздѣ, прислалъ 17 (29) Января текущаго года въ больницу Младенца Іисуса трое дѣтей, оставшихся послѣ смерти супруговъ Войцеховскихъ, для помѣщенія ихъ въ этомъ заведеніи.

Главный Совѣтъ, принимая въ уваженіе:

a) что подобная присылка больныхъ и дѣтей изъ провинціи въ больницу Младенца Іисуса и въ другія Варшавскія больницы часто повторяется;

дующаго нѣа і в его obecноѣ; lecz jeѣliby kтoрy з Lekarzy zyczył sobie przez czas niejakiѣ klinikę zwiedzać, upoważnienie do tego udzielić może sam tylko Dyrektor instytutu.

Namiestnik Królestwa, Jenerał-Feldmarszałek,
(podpisano) *Książę Warszawski.*

№ 5.

Rozporządzenie, zabraniające nadsyłania z prowincyi do szpitala Dzieciątka Jezus dzieci chorych lub opuszczonych.

(d. 3 (15) Marca 1855 r.)

do
Rządu Gubernialnego N.

RADA GŁÓWNA OPIEKUŃCZA ZAKŁADÓW DOBROCZYNNYCH.

Wójt Gminy Łopacin, w Powiecie Przasnyskim, nadesłał w dniu 17 (29) Stycznia r. b. do szpitala Dzieciątka Jezus troje dzieci, pozostałych po małżonkach Wojciechowskich, dla umieszczenia w pomienionym zakładzie.

Rada Główna mając na względzie:

a) że podobne nadsyłania chorych i dzieci z prowincyi do szpitala Dzieciątka Jezus i innych szpitali Warszawskich często mają miejsce;

b) что некоторые Войты гминъ и Бургомистры, ошибочно понимая назначение благотворительныхъ заведеній, снабжаютъ паспортами женщинъ, отправляющихся съ намѣреніемъ подбросить дѣтей въ Больницу Младенца Іисуса, каковое обыкновеніе распространилось до того, что пѣкоторыя женщины дѣлаютъ изъ сего выгодное ремесло, не смотря на то, что такимъ образомъ онѣ лишаютъ несчастныя жертвы всѣхъ родственныхъ связей и сами подвергаются отвѣтственности, определенной въ § 987 Уложения о наказаніяхъ уголовныхъ;

c) что Варшавскія заведенія дотого переполнены больными и дѣтьми, что не только не имѣютъ средствъ на удовлетвореніе своимъ потребностямъ, вслѣдствіе чего Казна Царства обременена огромными расходами на выдачу чрезвычайныхъ пособій, но даже и помѣщеніе ихъ представляется рѣшительно невозможнымъ, по недостатку мѣста; —

имѣетъ честь просить Губернское Правленіе — предписать безотлагательно всѣмъ гминнымъ Войтамъ и Бургомистрамъ:

a) чтобы они озаботились присканіемъ средствъ къ леченію бѣдныхъ больныхъ въ гминахъ и городахъ на мѣстѣ, или отсылали ихъ въ больницы, находящіяся въ уѣздныхъ городахъ, если только въ нихъ найдутся свободныя мѣста;

b) чтобы оказывали подкидышамъ свое покровительство посредствомъ строгаго полицейскаго изслѣдованія объ ихъ матеряхъ, кои обязаны по закону имѣть о нихъ попеченіе и воспитывать ихъ;

c) чтобы, въ случаѣ невозможности обнаруженія матери, старались прискать благотѣльныхъ лицъ, готовыхъ принять дѣтей на свое попеченіе, или же отдавали такихъ младенцевъ деревенскимъ женщинамъ, для выкормленія оныхъ;

d) чтобы престарѣлыхъ, увѣчныхъ и бѣдныхъ сиротъ помѣщали или у родныхъ и свойственниковъ ихъ, или же у лицъ, обязанныхъ по закону воспитывать оныхъ; въ случаѣ же неимѣнія такихъ лицъ, отдавали бы ихъ на попеченіе мѣстныхъ приходскихъ попечительствъ;

b) że niektórzy Wójci gmin i Burmistrzowie, w mylném zrozumieniu dobroczynności, udzielają pasporta kobietom na odwiedzenie dzieci dla podrzucenia w szpitalu Dzieciątka Jezus, a zwyczaj ten tak się upowszechnił, że niektóre kobiety robią z tego korzystne rzemiosło, bez względu, że tym sposobem pozbawiają nieszczęśliwe ofiary wszelkich związków rodzinnych i narażają się same na odpowiedzialność, § 987-m Kodeksu kar głównych oznaczoną;

c) że instytutu Warszawskie tak są przeładnione chorem i dziećmi, że nie tylko nie mają środków na opędzenie swych potrzeb i dla tego Skarb Królestwa ogromnemi wydatkami jest obciążony na płacenie nadzwyczajnych zasiłków, ale lokalność sama nie wystarcza już na ich pomieszczenie; —

ma honor wezwać Rząd Gubernialny o wydanie niezwłocznie zarządzeń wszystkim Wójtom gmin i Burmistrzom:

a) izby dla ubogich chorych w gminach i miastach starali się zapewniać kuracyę w miejscu, lub odsyłali ich do szpitali w miastach powiatowych egzystujących, o ile w nich będą nie zajęte miejsca;

b) izby dla opuszczonych dzieci zapewniali opiekę przez ścisłe śledzenia policyjne ich matek, z prawa obowiązanych do ich pielęgnowania i wychowania;

c) izby w razie niemożności wykrycia matki, starali się o wynalezienie ludzi dobroczynnych, którzy zdeklarują się wziąć je na wychowanie, lub oddawali tego rodzaju dzieci na wykarmienie kobietom wiejskim;

d) izby starców, kalek i sieroty ubogie mieścili, albo u ich krewnych, powinowatych, lub osób, z prawa obowiązanych do ich wychowania, a w braku onych oddawali pod opiekę miejscowych dozorów parafialnych;

e) чтобы не отправляли больных въ Варшавскія больницы и не снабжали паспортами женщинъ, намѣреющихся подкинуть дѣтей въ больницу Младенца Иисуса.

Губернское Правленіе благоволило наблюдать за точнымъ исполненіемъ вышеизложенныхъ правилъ и предварить подлежащаго начальства о томъ, что больные и сироты, отправляемые въ Варшавскія больницы, будутъ возвращены на счетъ жителей сельскихъ гминъ и городовъ; если же обратная высылка больныхъ, по состоянію ихъ здоровья, или по ненастному времени, окажется невозможною, то издержки на содержаніе сего рода больныхъ будутъ взысканы съ вышеозначенныхъ жителей.

Варшава, 3 (15) Марта 1855 года.

Председатель, Тайный Совѣтникъ, Сенаторъ,

(подписано) А. Дмитріевъ.

№ 480.

e) izby nie odsyłali chorych do szpitali Warszawskich i nie udzielali pasportów kobietom pragnącym podrzucić dzieci w szpitalu Dzieciątka Jezus.

Wykonanie takowych zarządzeń Rząd Gubernialny dopilnować zechce, przy ostrzeżeniu Władz właściwych, że chorzy i sieroty nadsyłani do szpitali Warszawskich, zwracani będą na koszt mieszkańców gmin wiejskich i miast; gdy zaś stan zdrowia lub pora roku odesłanie ich napowrót uczynią niepodobnem, koszt utrzymania tego rodzaju ludności od tychże mieszkańców poszukiwane będą.

Warszawa, d. 3 (15) Marca 1855 r.

Prezes, Tajny Radca, Senator, (podpisano) A. Dmitriew.

Nr. 480.

ГЛАВА II.

ОСОБЕННЫЯ ПРАВИЛА ДЛЯ БОЛЬНИЦЪ СИФИЛИТИЧЕСКИХЪ И ЧЕСОТОЧ-
НЫХЪ.

№ 1.

Выписка изъ Высочайше утвержденного 18 Февраля
(2 Марта) 1842 года Устава гражданскихъ больницъ
въ Царствѣ Польскомъ.

РАЗДѢЛЪ III.

ОСОБЕННЫЯ ПРАВИЛА ДЛЯ ЧАСТНЫХЪ БОЛЬНИЦЪ.

Глава I.

Особенныя правила для больницъ сифилити-
ческихъ и чесоточныхъ.

§ 229.

(О выборѣ мѣста и о постройкѣ сихъ больницъ.)

Больницы сего рода не должны быть учреждаемы при пу-
бличныхъ площадяхъ, въ мѣстахъ народно посѣщаемыхъ, ни
вблизи церквей или училищъ.

TYTUŁ II.

PRZEPISY SZCZEGÓLNE DLA SZPITALI PRZEZNACZONYCH DLA CHORYCH
WENERYCZNYCH I ŚWIERZBOWATYCH.

№ 1.

Wyjątek z Najwyżej zatwierdzonej w dniu 18 Lutego
(2 Marca) 1842 r. Ustawy dla szpitali cywilnych
w Królestwie Polskiem.

DZIAŁ III.

PRZEPISY SZCZEGÓLNE DLA SZPITALI SPECYALNYCH.

ROZDZIAŁ I.

Przepisy szczególne dla szpitali przezna-
czonych dla chorych wenerycznych
i świerzbowatych.

§ 229.

(Wybór miejsca na szpital i jego budowa.)

Szpitala dla wenerycznych nie powinny być zakładane
przy placach publicznych, w miejscach licznie uczęszczanych,
ani w pobliżu kościołów i szkół. Przy zachowaniu ogólnych

При соблюденіи вышепзложенныхъ общихъ для постройки больницъ основаній, больницы для сифилитическихъ и чесоточныхъ могутъ быть возводимы въ два яруса.

§ 230.

(Предназначеніе больницъ сифилитическихъ и чесоточныхъ.)

Сверхъ главнаго предназначенія своего для пользованія одержимыхъ сифилитическою болѣзнію или чесоткою, онѣ имѣютъ также цѣлю отдѣлять сихъ больныхъ и тѣмъ самымъ не допустить распространяться заразѣ.

Въ нихъ же могутъ быть принимаемы одержимые ракомъ и другими заразительными накожными, хроническаго свойства болѣзнями.

§ 231.

(Съ чѣмъ должно соотносѣться при опредѣленіи числа мѣстъ въ сихъ больницахъ.)

Число больныхъ, какое можетъ помѣститься въ больницы сего рода, должно быть сообразно съ общимъ числомъ жителей въ томъ мѣстѣ, гдѣ учреждается больница. Въ этомъ отношеніи должно руководствоваться общимъ правиломъ, чтобы на 10,000 народонаселенія въ городѣ больница для сифилитическихъ и чесоточныхъ устроена была на 30 больныхъ.

§ 232.

(Раздѣленіе.)

Въ каждой больницѣ сего рода одинъ полъ долженъ быть совершенно отдѣленъ отъ другаго. Въ большихъ больницахъ, въ отдѣленіи венерическихъ женщинъ должны быть особые помѣщенія:

1) для публичныхъ и другихъ распутныхъ женщинъ, во второй или болѣе разъ поступившихъ въ больницу;

zasad, powyżej pod względem budowy szpitali wskazanych, można wznosić szpitale dla wenerycznych i świerzbowatych do wysokości dwóch pięter.

§ 230.

(Przeznaczenie takich szpitali.)

Szpitaly tego rodzaju, oprócz głównego swego przeznaczenia do leczenia chorych na chorobę weneryczną lub świerzbę, jednocześnie mają na celu odosobnienie dotkniętych wymienionymi chorobami, a tym sposobem przeszkodzenie szerzeniu się zarazy.

Do takich nadto szpitali przyjmowani być mogą rakowaci lub dotknięci długo-trwałymi chorobami skóry, zaraźliwej natury.

§ 231.

(Na co uważać należy przy oznaczeniu liczby łóżek w tych szpitalach.)

Pość łóżek, na jaką podobnego rodzaju szpital powinien być urządzony, stosować się ma do liczby mieszkańców w miejscu, gdzie się szpital znajduje. Za ogólną w tej mierze zasadę przyjąć należy, aby na każde 10,000 ludności w mieście, szpital dla wenerycznych i świerzbowatych na 30 chorych był urządzony.

§ 232.

(Oddziały szpitala.)

W każdym szpitalu tego rodzaju, powinna być jedna pięć odosobnioną zupełnie od drugiej. W szpitalach większych, w oddziale niewiast wenerycznych, powinny być osobne pomieszczenia:

1) dla kobiet publicznych i innych nierządnic, po raz drugi lub więcej do szpitala odesłanych;

- 2) для сего же разряда женщинъ, поступившихъ въ первый разъ;
- 3) для женщинъ, заразившихся случайно;
- 4) для беременныхъ и родильницъ;
- 5) для дѣтей.

Сверхъ сего, больные, одержимые сифилитическою болѣзнію, чесоткою и обѣими сими болѣзнями въ одно время, а также раковатые, должны имѣть отдѣльные помѣщенія.

§ 233.

(Внутреннее устройство.)

Больные мужчины должны быть помѣщаемы въ особой части больничнаго строенія, или по крайней мѣрѣ такъ, чтобы не могли имѣть никакого сообщенія съ отдѣленіемъ женскимъ. Двери для перехода медицинскихъ или административныхъ чиновниковъ должны быть всегда заперты и ключъ отданъ испытанной вѣрности лицу. Разсоединеніе всѣхъ частныхъ отдѣленій должно быть также положительно.

§ 234.

(Продолженіе.)

Въ устройствѣ больничныхъ палатъ и снабженіи ихъ вещами, нужными для употребленія больныхъ, должно руководствоваться общими для больницъ правилами. Для больныхъ однокожъ, одержимыхъ слюноотеченіемъ, вмѣсто обыкновенныхъ плевалницъ, должно давать малые дубовые сосуды съ деревянными обручами, извнѣ выкрашенные масляною краскою, внутри же замазанные смолою. Такихъ сосудовъ полагается 2 на 10 больныхъ.

Сверхъ сего, въ кроватныхъ доскахъ добавляется одна графа, для отмѣтки: въ который разъ больной поступилъ въ больницу.

- 2) для такихже kobiet pierwszy raz do szpitala przyjętych;
- 3) dla kobiet przypadkowo zarażonych;
- 4) dla brzemiennych i położnic;
- 5) dla dzieci.

Ze względu na rodzaj choroby, osobne będą oddziały dla chorych wenerycznych, świerzbawatych, wenerycznych świerzba dotkniętych i rakowatych.

§ 233.

(Urządzenie wewnętrzne.)

Chorzy mężczyźni winni być umieszczeni w oddzielnej części budowy szpitalnej, a przynajmniej tak, aby żadnej komunikacji z oddziałem kobiet mieć nie mogli. Drzwi dla przejścia osób służby lekarskiej lub administracyi, mają być zawsze zamknięte, i klucz osobie zaufanej powierzony. Odosobnienie pojedynczych oddziałów również ma być stanowcze.

§ 234.

(Dalszy ciąg.)

Urządzenie sal, jakoteż zaopatrzenie w sprzęty i efekta szpitalne, zastosowane być ma do zasad, w ogólnych przepisach podanych. Dla chorych jednak mających ślinopłyn, zamiast zwyczajnych spluwaczek, dawane być mają szafliki małe dębowe, z obręczami drewnianymi, zewnątrz pomalowane farbą olejną, wewnątrz smołą wylane. Takich szaflików rachuje się dwa na 10 chorych.

Na tabliczkach, mających się zawieszać nad łózkami, dodana ma być rubryka, dla wpisywania, który już raz chory lub chora przybywa do szpitala.

§ 235.

(О больничных вещах и белье.)

Въ больницахъ, назначенныхъ для приема больныхъ, какъ сифилитическихъ, такъ и чесоточныхъ, всѣ вещи, постель и и белье должны быть особо для сифилитическихъ и особо для чесоточныхъ. Дабы случайно вещи не перемѣшались, платье должно отличаться цвѣтомъ или формою, белье же цѣнами: сифилитическихъ съ буквою W, чесоточныхъ буквою S. Для пораженныхъ госпитальнымъ антоновымъ огнемъ должно быть особое белье, помѣченное буквою G, и особые вещи.

Для больныхъ мужчинъ въ больницахъ сего рода не полагаются подштанники.

§ 236.

(Устройство палаты перевязочной.)

Для соблюденія опрятности въ палатахъ и удобства при перевязкѣ больныхъ, при отдѣленіяхъ сифилитическихъ устраиваются особые палаты для перевязокъ.

Къ тому избирается свѣтлая обширная комната, по возможности, въ срединѣ отдѣленій.

Палата сія должна быть перегороджена такимъ образомъ, чтобы больные, пришедшіе къ перевязкѣ, отдѣлены были отъ перевязываемаго.

Къ внутреннему ея устройству относятся:

- стулъ для перевязокъ,
- шкафъ для храненія перевязочныхъ снарядовъ,
- столикъ для помѣщенія снаряда къ перевязкѣ,
- письменный столикъ и стулъ для лекаря,
- снарядъ для умыванія лекаря и фельдшерамъ.

Въ той части сей палаты, которая назначена для больныхъ, ожидающихъ очереди къ перевязкѣ, должны быть для нихъ устроены скамейки.

§ 235.

(О эффектахъ шпитальныхъ и бѣлизне.)

W szpitalach, przeznaczonych do przyjmowania tak wenerycznych, jako i świerzbowatych, wszelkie efekta, pościel i białozna mają być osobne dla wenerycznych, osobne dla świerzbowatych. Dla uniknienia przypadkowego pomieszania, odzież różnić się ma kolorem lub kształtem, a białozna odmiennymi znakami, wenerycznych — z literą W, świerzbowatych — z literą S. Dla dotkniętych gangreną szpitalną oddzielna będzie białozna,znaczona literą G, i oddzielne efekta.

Dla chorych mężczyzn w szpitalach tego rodzaju, gatki nie mają być dawane.

§ 236.

(Urządzenie sali opatrunkowej.)

Dla zachowania czystości w salach i dogodności przy opatrywaniu chorych, urządzone być mają przy oddziałach wenerycznych oddzielne sale opatrunkowe.

Do tego wybiera się pokój widny, obszerny, i o ile możliwości w środku oddziałów.

Sala ta powinna być przegrodzoną w ten sposób, aby chorzy zgromadzeni do opatrzenia, oddzieleni byli od opatrywanego.

Do wewnętrznego jej urządzenia należą:

- stółek opatrunkowy,
- szafa do zachowywania przyrządów, służących do opatrywania,
- stolik do umieszczenia przyrządu opatrunkowego,
- stolik do pisania ordynacji i krzesło dla Lekarza,
- przyrząd do umywania się dla Lekarza i felerów,

W części zaś przeznaczonej dla chorych, czekających na kolęj do opatrzenia, mają znajdować się dla nich ławki.

При сей палатѣ долженъ находиться малый покой съ небольшою англійскою кухнею для разогрѣванія питья и при-мочекъ.

Перевязочныя палаты могутъ вмѣстѣ служить и для про-изводства операцій.

§ 237.

(О креслѣ для перевязокъ.)

Кресло для перевязокъ должно быть устроено такимъ образомъ, чтобы и свѣтъ лучше падалъ на подверженныя осмо-тру части, и приступъ для перевязывающаго лица былъ удоб-нѣе. Къ этому избираются крѣпкія кресла съ деревянною до-скою для сидѣнія, безъ подушки и набивки. Онѣ помѣщаются на такомъ возвышеніи, чтобы свѣтъ изъ насупротивъ лежаща-го окна прямо падалъ на дѣтородныя части больного, въ нихъ сидящаго, и чтобы перевязывающій врачъ могъ производить свое дѣйствіе не наклоняясь.

Всѣмъ вышепоказаннымъ условіямъ удовлетворяетъ кресло для перевязокъ, устроенное по особому механизму.

§ 238.

(Пріемная палата.)

Пріемная палата не должна имѣть непосредственнаго сооб-щенія съ палатами больныхъ. При пріемной палатѣ должны быть двѣ особыя комнаты для осмотровъ: одна для осмотра вновь поступающихъ мужчинъ, другая для осмотра вновь посту-пающихъ женщинъ.

Въ каждой изъ сихъ комнатъ должно находиться кресло такое, какъ и для перевязокъ, и снарядъ къ умыванію,

Przy sali opatrunkowej ma się znajdować pokoik z ku-chenką angielską do grzania ziółek i okładań.

Sale opatrunkowe służyć mogą razem za sale operacyjne.

§ 237.

(O stolku opatrunkowym.)

Stolek opatrunkowy ma być w taki sposób urządzony, ażeby i światło lepiej padało na części poddane rewizyi, i przystęp dla osoby opatrującej był dogodny. Do tego uży- wa się mocne krzesło z poręczami i deską do siedzenia dre- wnianą, bez poduszki i obicia; umieszcza się ono na podnie- sieniu takim, aby światło okna, naprzeciw położonego, wprost padało na części płciowe osoby chorzej na niem siedzącej, i aby Lekarz opatrujący, bez schylenia się, mógł dogodnie opatrywać.

Wszystkim wyżej wymienionym warunkom, odpowiada wybornie stolec opatrunkowy, podług szczególnego mechani- zmu urządzony.

§ 238.

(Izba do przyjmowania chorych.)

Izba do przyjmowania chorych, ma być tak pomieszczona, aby bezpośredniej komunikacyi z salami chorych nie miała. Przy izbie do przyjmowania chorych, mają być dwie oddzielne izby rewizyjne; jedna do rewizyi nowoprzybyłych mężczyzn, druga do rewizyi nowoprzybyłych kobiet.

W każdej z tych izb rewizyjnych ma być stolec taki, jak do opatrywania, i przyrząd do umywania się.

§ 239.

(О купальнях.)

При каждой большой больнице сего рода должны быть устроены купальни, и то особые:

- a) для сифилитических,
- b) для чесоточных — в каждой из них особые ванны для вновь поступающих больных,
- в) баня,
- г) сухая ванна.

В меньших больницах должно иметь по крайней мере особые ванны для каждого рода болезней.

§ 240.

(Продолжение.)

Во избежание беспорядка в палатах, комнаты для ванн могут также служить к обмытию состоящих в больнице больных и к производству имъ выпрыскивания, в то время, когда не прибывают больные,

§ 241.

(Отхожія мѣста.)

Отхожія мѣста должны быть особые для каждого отдѣленія; доски съ отверстиями устраиваются в нихъ такъ, чтобы на нихъ больные не могли сидѣть.

§ 242.

(Прачечная и сушильня.)

Прачечная и сушильня должны быть такъ устроены, чтобы в нихъ были особые склады для бѣлья сифилитическихъ больныхъ, особые для бѣлья чесоточныхъ.

§ 239.

(О лазienках.)

При каждомъ większymъ szpitalu tego rodzaju mają być urządzone kąpiele oddzielne:

- a) dla wenerycznych,
- b) dla świerzbawatych; a w każdej z nich osobne wanny dla chorych przybywających, — nadto:
- c) łaźnia parowa,
- d) przyrząd fumigacyjny.

W mniejszych zakładach, należy przynajmniej mieć oddzielne wanny dla każdego rodzaju chorób.

§ 240.

(Dalszy ciąg.)

Izby łaźienne, w porze gdy nowi chorzy do szpitala jeszcze nie przybywają, mogą także służyć do przemycania i wstrzykiwania chorych będących w szpitalu, a to dla uniknięcia nieporządku w salach.

§ 241.

(Kloaki.)

Kloaki mają być koniecznie osobne dla każdego z oddziałów, i w nich deski stolcowe tak urządzone, aby na nich chorzy siadać nie mogli.

§ 242.

(Pralnia i suszarnia.)

Pralnia i suszarnia tak mają być urządzone, aby w nich oddzielną mogła być bielizna wenerycznych, od bielizny świerzbawatych.

§ 243.

(О приѣмѣ больныхъ.)

Главнымъ основаніемъ для сифилитическихъ больницъ полагается: чтобы никогда не отказывать въ принятіи лицъ, одержимыхъ сифилитическою болѣзнію, безъ всякаго вниманія на то, кто ихъ присылаетъ, или они приходятъ сами, безъ всякихъ медицинскихъ свидѣтельствъ, а также на то, снабжены ли они, или нѣтъ, видами, требуемыми въ полицейскомъ отношеніи, желаютъ ли, или нѣтъ, объявить свою фамилію. По принятіи однакожъ больного въ больницу, Частный Совѣтъ обязанъ исполнить все правила для предупрежденія укрывательства лицъ подозрительныхъ или подлежащихъ военной конскрипціи.

Больной, желающій состоять въ больницѣ подъ вымышленнымъ именемъ, долженъ объявить настоящее главному лекару и ему же представить документы въ томъ, что онъ челоѣкъ не подозрительный.

§ 244.

(Продолженіе.)

Въ случаѣ встрѣтившагося сомнѣнія, точно ли болѣзнь поступающаго въ больницу лица относится къ роду, удостоверяющему къ приѣму, должно быть истребовано разрѣшеніе главнаго больничнаго врача. Мнѣніе его будетъ рѣшительное на счетъ лицъ, не снабженныхъ медицинскими свидѣтельствами; относительно же лицъ, отправляемыхъ полицейскими врачами, или главными лекарями другихъ больницъ, въ Варшавѣ сомнѣніе разрѣшаетъ назначаемый для сего Главнымъ Медицинскимъ Инспекторомъ медицинскій чиновникъ.

§ 245.

(Продолженіе.)

Въ больницы для сифилитическихъ слѣдуетъ принимать отправляемыхъ на испытаніе судебными полицейскими или медицинскими властями.

§ 243.

(О przyjmowaniu chorych.)

Główną zasadą dla szpitali wenerycznych jest: aby nie odmawiały nigdy przyjęcia osób, chorobą syfilityczną dotkniętych, bez względu na to, kto je odsyła, czy same się zgłaszają bez żadnych kwalifikacyj, czy mają lub nie świadectwa, pod względem policyjnym wymagane? czy chcą lub niechęć wyjawić swoje nazwiska? Zastrzega się wszakże, iż po przyjęciu chorego do szpitala, Rada Szczęgółowa dopełni względem nich wszelkich przepisów, zapobiegających ukrywaniu się osób podejrzanych, lub spisowi wojskowemu ulegających. Chory pragnący zostać w szpitalu pod zmyślonem nazwiskiem, winien wymienić prawdziwe Lekarzowi naczelnemu, i okazać temuż dowody, iż nie jest podejrzanym człowiekiem.

§ 244.

(Ciąg dalszy.)

W razie zachodzącej wątpliwości, czyli choroba osoby przybywającej do szpitala jest z rodzaju kwalifikujących się do przyjęcia, zasięgnięta być winna decyzja Lekarza naczelnego szpitala. Zdanie naczelnego Lekarza będzie stanowcze co do indywiduów nieopatrzonych kwalifikacją lekarską; co do indywiduów zaś zakwalifikowanych przez Lekarzy policyjnych lub naczelnych Lekarzy innych szpitali w Warszawie, wątpliwość rozwiązywać będzie, wyznaczony do tego przez Głównego Inspektora Służby Zdrowia, urzędnik lekarski.

§ 245.

(Ciąg dalszy.)

Szpitala przeznaczone dla wenerycznych przyjmować także powinny i na obserwację, osoby w tym celu odesłane przez Władze sądowe, policyjne, lub lekarskie.

§ 246.

(Размещение больных.)

Если обширность больницы не соответствует числу являющихся больных, можно помещать их в $\frac{1}{4}$ долю больше противу числа, какое, по общему положению, другого рода больных поместить бы следовало.

§ 247.

(Продолжение.)

Больные, лечимые посредством меркуриальных втираний, должны быть отдлены от других; число же их в одной палате определяется в половину меньше противу числа, какое могло бы поместиться других сифилитических, соответственно обширности палаты.

§ 248.

(Продолжение.)

В больших заведениях должны быть устроены особые комнаты для больных, которые бы пожелали иметь более удобств в помещении. Такие больные не обязаны объявлять своей фамилии кому другому, кроме главного лекаря, и тайна касательно их должна быть строго сохраняема.

§ 249.

(Обязанности медицинских чинов.)

Посещение врача начинается перевязкою больных, приходящих с этою целью из каждого отделения порознь в определенную для того палату. Сперва должны быть осмотрены врачом вновь поступившие больные, за тем и прочие. По окончании перевязки, лекарь посещает тяжело больных, остающихся в постели, или которым движение могло бы быть

§ 246.

(O pomieszczeniu chorych.)

Jeżeli lokal szpitala nie odpowiada ilości zgłaszających się chorych, można ich mieścić po salach o $\frac{1}{4}$ więcej, niżliby, według ogólnych przepisów, innego rodzaju chorych mieścić wypadało.

§ 247.

(Ciąg dalszy.)

Chorzy leczeni przez wcierania merkuryalne, od innych mają być odosobnieni; a liczba ich w jednej sali mniejszą być powinna o połowę, niżby stosunkowo do wielkości sali, innych chorych wenerycznych pomieścić było można.

§ 248.

(Ciąg dalszy.)

W zakładach większych, urządzone być powinny osobne pokoje dla chorych, którzyby życzyli być z większą dogodnością pomieszczeni. Tacy chorzy nie są obowiązani do wyjawienia swego nazwiska komu innemu, jak Lekarzowi naczelnemu, i tajemnica w tym względzie ściśle zachowaną być powinna.

§ 249.

(Służba lekarska.)

Wizyta lekarska rozpoczyna się od opatrywania chorych, którzy w tym celu przychodzą z każdego oddziału osobno do sali opatrunkowej. Naprzód obejrzeni być powinni przez Lekarza chorzy nowo-przybyli, a następnie inni. Po skończeniu opatrzenia, Lekarz odbywa wizytę chorych, którzy dla obłożnej słabości łóżka opuścić nie mogli, lub którym poruszenie mogło-

вредно; за тѣмъ отправляется въ отдѣленіе, гдѣ производить втиранія, родильницъ, младенцевъ, потомъ — въ отдѣленіе чесоточныхъ и, наконецъ, къ пораженнымъ антоновымъ огнемъ.

§ 250.

(Продолженіе.)

При ревизіи больныхъ, врачъ обязанъ съ величайшею точностію освидѣтельствовать состояніе всѣхъ частей, на которыхъ можетъ проявляться болѣзнь. По этому поводу во всякомъ случаѣ, кромѣ другихъ способовъ изслѣдованія, должно быть употребляемо маточное зеркало. Исключаются изъ сего правила: младенцы и весьма молодыя дѣвицы, случайно зараженные сифилитическою болѣзнію, беременныя очень раздражительныя, родильницы, дѣвицы, у которыхъ дѣвственная плева цѣла и старыя женщины, отправляемыя въ больницу по поводу чесотки.

§ 251.

(Предосторожности во время прогулки.)

Больные не могутъ выходить изъ своихъ отдѣленій иначе, какъ съ разрѣшенія лекаря ординатора.

Прогулки больныхъ должны производиться отдѣленіями, въ мѣстахъ, для каждаго изъ нихъ отведенныхъ, или по очереди отдѣленій, ежели нельзя устроить особыхъ мѣстъ для прогулки каждому отдѣленію.

Тѣ только больные могутъ выходить для прогулки, которымъ дозволить это ординующій лекарь.

§ 252.

(О перемѣщеніи больныхъ.)

Еслибы больной, помѣщенный въ отдѣленіи страдающихъ въ одно время сифилитическою болѣзнію и чесоткою, отъ одной изъ сихъ болѣзней выздоровѣлъ, — онъ долженъ быть перемѣщенъ,

by zaszkodzić. Poczém udaje się do oddziału frykcyonistów, położnic, dzieci, następnie do oddziału świerzbowatych, i nakoniec do gangrenowatych.

§ 250.

(Ciąg dalszy.)

Przy rewizyi chorych, Lekarz przekonać się powinien naocznie z jak największą dokładnością, o stanie wszystkich części, na których się choroba objawiać może. Z tego więc powodu, oprócz innych sposobów śledzenia, zakładanie zwierciadła pochwowego (speculum) w każdym przypadku ma być uskutecznione; wyjąją się od tego pravidła: dzieci i dziewczęta zbyt młode, przypadkowo chorobą weneryczną zarażone, ciężarne bardzo drażliwe, położnice, dziewczęta mające błonę dziewiczą nienaruszoną, i niewiasty stare, z powodu świerzby do szpitala odesłane.

§ 251.

(Ostrożność pod względem przechadzki chorych.)

Chorzy nie mają wychodzić z właściwych sobie oddziałów inaczej, jak za zezwoleniem Lekarza ordynującego.

Przechadzki chorych mają się odbywać oddziałami, w miejscach dla każdego z nich wyznaczonych, lub koleją oddziałów, jeżeli nie ma miejsca do urządzenia podwórza spacerowego osobno dla każdego oddziału.

Ci tylko chorzy wypuszczani będą na przechadzkę, którym Lekarz ordynujący tego dozwoli.

§ 252.

(O translokowaniu chorych.)

Jeżeliby chory, umieszczony w oddziale chorych, mających jednocześnie chorobę weneryczną ze świerzbą, z jednej z tych

послѣ соответственнаго очищенія, въ то отдѣленіе, какое ему опредѣлить родъ оставшейся болѣзни. Равно, ежели у больного, помѣщеннаго въ отдѣленіи сифилитическихъ, проявилась въ послѣдствіи чесотка, или у помѣщеннаго въ отдѣленіи чесоточныхъ оказалась сифилитическая болѣзнь, тогда такой больной долженъ быть перемѣщенъ въ отдѣленіе больныхъ, одержимыхъ одновременно обѣими этими болѣзнями.

§ 253.

(Продолженіе.)

Послѣ совершеннаго выздоровленія отъ сифилитической болѣзни или чесотки, еслибы больной страдалъ другою еще болѣзнію, тогда если она хроническая, то больной назначается къ перемѣщенію въ другую больницу; если же скоротечная, то должна быть лечима на мѣстѣ, но по отдѣленіи больного отъ зараженныхъ.

§ 254.

(О выпискѣ выздоровѣвшихъ.)

Ни одинъ больной изъ больницы сифилитическихъ и чесоточныхъ не можетъ быть выписанъ прежде совершеннаго выздоровленія. Для вѣщаго удостовѣренія въ этомъ отношеніи, должно больного, когдѣ исчезнуть признаки болѣзни, наблюдать въ продолженіе 8 дней. Съ этою цѣлію лекарь, по признаніи имъ болѣзни прекращенною, отмѣтитъ это именно въ скорбномъ листѣ и пропишетъ число; по истеченіи же восьми дней отъ сего времени, можетъ назначить къ выпискѣ.

§ 255.

(Продолженіе.)

Передъ самою выпискою больного, онъ долженъ быть строго осмотрѣнъ; женщины, страдавшія сифилитическою болѣзнію,

chorób wyzdrowiał, translokowanym być powinien, po poprzedniém przyzwóitém oczyszczeniu, do oddziału, do którego z rodzaju pozostałej choroby kwalifikuje się. Również, jeżeliby u chorego, pomieszczonego w oddziale wenerycznych, okazała się później świerzba, lub u pomieszczonego w oddziale świerzbowatych okazała się choroba weneryczna, wówczas taki chory ma być translokowany do oddziału, gdzie pomieszczeni są chorzy dotknięci razem temi obiema chorobami.

§ 253.

(Ciąg dalszy.)

Po zupełném wyzdrowieniu z choroby wenerycznej lub świerzby, jeżeliby chory dotknięty był inną jeszcze chorobą, wówczas skoro takowa jest chroniczną, kwalifikuje do translokowania chorego do innego szpitala; skoro zaś jest ostrą, powinna być na miejscu leczoną, lecz po odosobnieniu chorego od innych, mających choroby zaraźliwe.

§ 254.

(O wypisywaniu uzdrowionych.)

Żaden chory ze szpitala wenerycznych i świerzbowatych wypisany być nie może, aż po zupełném wyzdrowieniu. Dla dokładniejszego zapewnienia się w tym względzie, należy chorego, po zniknięciu zjawień choroby, przez dni ośm obserwować. W tym celu, Lekarz, skoro chorobę uzna za wyleczoną, odznaczy to w karcie wizytowej wyraźnie, z wyszczególnieniem daty; a po upływie dni ośmiu od tego czasu, do wypisania przystąpić może.

§ 255.

(Ciąg dalszy.)

Przed samém wypisaniem chorego, powinien być tenże dokładnie zrewidowanym; niewiasty, które były chore na we-

имѣютъ быть осматриваемы посредствомъ маточнаго зеркала. Особенное притомъ должно обратить вниманіе на женщинъ, которыя были лечимы отъ перелоя. Для избѣжанія обмана больными, желающими скорѣе оставить больницу, слѣдуетъ отъ состоящихъ уже въ наблюденіи, отобрать сифоны, подтвердить прислужницамъ присматривать, чтобы такія больныя не подмывались по утру до прихода лекаря, чтобы онѣ бѣлья, до осмотра его лекаремъ, не перемѣняли, или же не занимали отъ другихъ больныхъ, не имѣющихъ истеченій. Въ отношеніи ревизіи, должно соблюсти правила, § 250-мъ опредѣленные. Притомъ слѣдуетъ удостовѣриться, вымыто ли бѣлье, въ которомъ имѣетъ выдти выздоровѣвшій.

§ 256.

(Продолженіе.)

Еслибы случилось болѣзненное измѣненіе дѣтородныхъ или сосѣднихъ частей, которое бы не могло быть излечено никакимъ извѣстнымъ способомъ, тогда слѣдуетъ испробовать привить этому лицу отдѣляющуюся отъ пораженныхъ болѣзнію частей его тѣла матерію; буде отъ этого не произойдетъ язва венерическаго свойства, больной, хотя и не вполне излеченный, можетъ быть выписанъ, потому, что не представляетъ опасенія касательно распространенія заразы.

§ 257.

(Продолженіе.)

Для предупрежденія, чтобы беременныя женщины или родильницы, пользуемая въ больницѣ, по выпускѣ ихъ изъ оной, не нанимались кормилицами, Частный Совѣтъ долженъ сообщать ежемѣсячно мѣстной полицейской власти именной списокъ выпущеннымъ изъ больницы беременнымъ женщинамъ, а о ро-

нeryczną chorobę, mają być zrewidowane za pomocą zwierciadła pochwowego. Szczególniejszą w tej mierze zwracać potrzeba bacność na niewiasty, które leczone były na rzerzączkę; aby uniknąć oszukania przez chore, żądające prędzej opuścić szpital, wypada od takich, które już są na obserwacyi, poodbierać strzykawki, posługaczkom zalecić dopilnowanie, aby się takie chore nie przemywały zrana, aż do przyjścia Lekarza, i bielizny, bez obejrzenia jej przez Lekarza, nie zmieniały, lub też takowej od innych chorych, nie mających upławów, nie pożyczwały. Pod względem rewizyi, zachować należy też same przepisy, jakie oznaczono w § 250. Przy tej rewizyi należy się przekonać, czy bielizna, w której chory lub chora ma wychodzić, jest wyprana.

§ 256.

(Ciąg dalszy.)

Jeżeliby się zdarzył wypadek takiego chorobnego przeistoczenia części płciowych lub im przyległych, któreby żadnym znanym sposobem wyleczyć się nie dało, wówczas spróbować należy szczepienia téjże samej osobie płynu wydzielającego się z części chorobą dotkniętych, a gdy to wrzodu natury wenerycznej nie zrządzi, osoba chora, lubo nie zupełnie uleczona, może być wypisana, jako nie czyniąca obawy rozszerzenia zarazy.

§ 257.

(Ciąg dalszy.)

Dla zapobieżenia temu, aby chore ciężarne lub położnice, które w szpitalu leczone były, nie przyjmowały po wyjściu z niego obowiązku matek, winna jest Rada Szczegółowa przysyłać co miesiąc miejscowej władzy policyjnej listę imienną kobiet ciężarnych ze szpitala wypisanych, o położnicach zaś za-

дальницахъ извѣщать немедленно, для воспрепятствования имъ вступать въ кормилицы.

§ 258.

(Продолженіе.)

Поступившіе въ больницу по особымъ договорамъ и не принадлежащіе къ числу тѣхъ, для коихъ развратъ составляетъ промыселъ, могутъ быть, по собственному ихъ желанію, выписываемы изъ больницы даже прежде совершеннаго ихъ выздоровленія; равно нѣтъ необходимости задерживать ихъ, по излеченіи, подъ присмотромъ. Все это можетъ разрѣшать главный лекарь больницы.

§ 259.

(Предохранительныя мѣры къ недопущенію распространенія заразы въ больницу.)

Сверхъ раздѣленія больныхъ по роду болѣзни, должно соблюдать слѣдующія еще правила къ недопущенію распространенія заразы.

Для избѣжанія сообщенія заразы посредствомъ бѣлья, такое, мало того, что будетъ особое для чесоточныхъ, должно быть еще особо складываемо и не вмѣстѣ стираемо. То же относится къ бинтамъ и компрессамъ.

§ 260.

(Продолженіе.)

Инструменты къ обыкновенной перевязкѣ и снаряды должны быть особые по каждому отдѣленію.

wiadamiać natychmiast, celem zabronienia im przyjmowania obowiązków.

§ 258.

(Ciąg dalszy.)

Osoby przyjęte do szpitala w skutek szczególnej umowy, a nienależące do rzędu tych, które z nierządu czynią professyę, mogą być na własne żądanie wypisywane ze szpitala, nawet przed zupełnem wyzdrowieniem; również nie jest konieczną rzeczą, zatrzymywać ich po wyleczeniu na obserwacyi. W takich przypadkach, następczą się wątpliwość rozwiązywać będzie sam naczelny Lekarz.

§ 259.

(Środki ostrożności dla zapobieżenia udzielaniu się zarazy w szpitalu.)

Oprócz rozdzielania chorych podług rodzaju choroby, następne jeszcze w tym względzie zachowane być powinny przepisy:

Dla uniknienia komunikowania się zarazy przez bieliznę, takowa nie tylko że oddzielna będzie dla wenerycznych, a oddzielna dla świerzbowatych, lecz nadto ma być osobno składana i nie razem prana. Toż samo rozumie się o opaskach i kompressach.

§ 260.

(Ciąg dalszy.)

Narzędzia używane przy zwyczajnem opatrywaniu i przyrządy osobne będą dla każdego oddziału.

§ 261.

(Продолженіе.)

Губокъ въ сифилитической больницѣ употреблять не дозволяется, исключая случаевъ болѣе значительныхъ хирургическихъ операцій.

§ 262.

(Продолженіе.)

Должно наблюдать, чтобы какъ сами больные, такъ и занимающіеся леченіемъ и перевязкою лица, равно служители, остерегались дотрогиваться рукою пораженныхъ болѣзнію мѣстъ; когда же это уже произошло случайно, или по необходимости, то немедленно должно вымыть руку водою съ мыломъ.

§ 263.

(Продолженіе.)

Фельдшеръ, перевязывавшій дѣтородныя части, долженъ избѣгать, чтобы нечистою рукою не осматривалъ губъ или десенъ того же, или другого больного.

§ 264.

(Продолженіе.)

Маточное зеркало должно быть тщательно очищено послѣ каждаго употребленія.

§ 265.

(Продолженіе.)

Въ отдѣленіи сифилитическихъ должны быть отдѣлены отъ другихъ больные, пораженные язвами на губахъ и въ полости

§ 261.

(Ciąg dalszy.)

Gąbek w szpitalu wenerycznych używać nie wolno, wyjawszы przy większych operacyach chirurgicznych.

§ 262.

(Ciąg dalszy.)

Przestrzegać téż należy, aby tak sami chorzy, jako i osoby leczeniem lub opatrywaniem zajmujące się i posługacze, unikali dotykania się ręką miejsc chorobą zajętych; gdy zaś to nastąpiło przypadkiem, lub z koniecznej potrzeby, ręce natychmiast umyte być powinny wodą z mydłem.

§ 263.

(Ciąg dalszy.)

Felczer, który opatrywał części płciowe, wystrzegać się powinien, aby nieczystą ręką nie rewidował ust lub dziąseł tego samego, lub innego chorego.

§ 264.

(Ciąg dalszy.)

Zwierciadło pochwowe, po każdém założeniu, starannie ma być oczyszczane.

§ 265.

(Ciąg dalszy.)

W oddziale wenerycznych oddzieleni być winni od innych chorzy, dotknięci owrzodzeniem warg i jamy ust, przestrzegając

рта; сверхъ того, слѣдуетъ наблюдать за тѣмъ, чтобы они не цѣловались съ другими лицами и не давали другимъ своихъ ложекъ, кувшиновъ или недоѣденной пищи. У больныхъ съ перелоємъ (blenorhoea) наблюдать, чтобы рубашкою не обтирали носа или глазъ.

§ 266.

(Продолженіе.)

Въ отдѣленіи чесоточныхъ, всякій день поутру ручки у дверей должно мыть водою, кипяченою съ щелочью.

§ 267.

(Продолженіе.)

Однажды въ недѣлю должны быть осматриваемы сифилитическіе больные, для удостовѣренія, не приобщилась ли къ нимъ случайно чесотка. То же слѣдуетъ наблюдать относительно мѣстныхъ фельдшеровъ, служителей и прачекъ.

§ 268.

(Продолженіе.)

Еслибы, сверхъ періодическихъ ревизій, случайно замѣчена была чесотка хотя у одного больного или служителя по отдѣленію сифилитическихъ, тотчасъ цѣлое отдѣленіе подвергается ревизіи.

§ 269.

(Продолженіе.)

Бѣлье, постель и платье, однажды употребленные въ больницѣ, ни подъ какимъ предлогомъ не могутъ быть проданы или сеужаемы другимъ больницамъ или лицамъ.

надто, aby ci nie całowali się z innémi osobami, ani też udzielali swych łyżek, kubków i pokarmów przez siebie niedojedzonych. U chorych z rzerzączką (blenorhoea) przestrzegać należy, aby koszulą nie ucierali nosa lub oczu.

§ 266.

(Ciąg dalszy.)

W oddziale świerzbawatych, codziennie zrana kłamki u drzwi wodą wrzącą z ługiem przemywać należy.

§ 267.

(Ciąg dalszy.)

Raz w tydzień zrewidowani być powinni chorzy weneryczni, dla przekonania się, czyli nie dostała się do nich przypadkowo świerzba. Toż samo zachowane być powinno pod względem felczerów, posługaczy i praczek miejscowych.

§ 268.

(Ciąg dalszy.)

Jeżeliby, oprócz tych peryodycznych rewizyj, dostrzeżona została przypadkowo świerzba, choć u jednego chorego lub posługacza z oddziału wenerycznych, zaraz cały oddział ma być zrewidowany.

§ 269.

(Ciąg dalszy.)

Bielizna, pościel i odzież, już raz użyta w szpitalu wenerycznych, pod żadnym względem nie może być sprzedana, ani udzielana innym szpitalom lub osobom.

§ 270.

(Правила, кои должно соблюдать въ больницъ для содѣйствія къ ограниченію заразы въ городъ.)

Однимъ изъ главнѣйшихъ условій къ достиженію сей цѣли есть — не выписывать больныхъ до совершеннаго ихъ выздоровленія (см. § 254 и 255). Посему это возлагается на особенную отвѣтственность больничныхъ врачей, преимущественно же главнаго лекаря. Сверхъ того, должно соблюдать слѣдующія правила.

§ 271.

(Продолженіе.)

Должно по возможности допросить больныхъ, въ особенности мужчинъ, пораженныхъ первоначальною сифилитическою болѣзнію: гдѣ они заразились и ежели показанія сіи могутъ послужить къ обнаруженію тайнаго распутства, или предупредить, чтобы сифилитическая болѣзнь изъ этого источника не распространялась далѣе, — должно быть отапортовано начальству, имѣющему главный надъ этимъ надзоръ.

§ 272.

(Продолженіе.)

Равномѣрно, еслибъ больныя женщины показали, что въ этомъ же мѣстѣ, откуда онѣ поступили, есть другія лица, пораженные сею болѣзнію, главный лекарь больницы долженъ уведомить о томъ подлежащее медико-полицейское начальство.

§ 273.

(Продолженіе.)

Ежели поступившее въ больницу лицо замужемъ или женою, — слѣдуетъ допрашивать, не заражено ли этою же болѣзнію

§ 270.

(Przepisy, które mają być przestrzegane w szpitalu, celem współdziałania przeciw szerzeniu się zarazy w mieście.)

Jednym z głównych warunków do tego dążących jest, nie wypisywanie chorych przed ich zupełnem wyzdrowieniem (§ 254 i 255); wkłada się więc to, na szczególną odpowiedzialność Lekarzy szpitalnych, a mianowicie naczelnego Lekarza. Nadto, zachowane być mają następne przepisy:

§ 271.

(Ciąg dalszy.)

Ile możności starać się należy wybadać chorych, zwłaszcza mężczyzn pierwotną chorobą weneryczną dotkniętych, gdzie się zarazili, i jeżeli zeznania te mogą posłużyć do wykrycia pokątnego nierządu, lub zapobiedz, aby z tegoż źródła choroba weneryczna daléj nie szerzyła się, powinny być zakommunikowane Władzy, przeznaczonej do czuwania nad tém.

§ 272.

(Ciąg dalszy.)

Również, jeżeliby niewiasty chore zeznały, iż w témże samém miejscu, skąd one przybyły, są inne osoby takż chorobą dotknięte, naczelný Lekarz szpitala winien zawiadomić o tém właściwą lekarsko-policyjną władzę.

§ 273.

(Ciąg dalszy.)

Jeżeli osoba przybyła do szpitala jest zamężną lub żoną, — badać należy, czyli pozostałe w domu blizkie osoby nie są

оставшееся дома семейство. Буде возымется какое либо въ этомъ отношеніи подозрѣніе, — мѣстная медико-полицейская власть должна быть о томъ увѣдомлена.

§ 274.

(Продолженіе.)

Еслибы въ больницу поступила зараженная женщина, состоящая на службѣ въ кормилицахъ или нянькахъ, — должно немедленно довести это до свѣдѣнія тѣхъ, у кого она служила, дабы обращено было вниманіе на состояніе здоровья кормленыхъ или нянченыхъ больною женщиною дѣтей.

§ 275.

(Продолженіе.)

Приходящія въ больницу матери, съ тѣмъ, чтобы оставить больныхъ дѣтей къ леченію, имѣютъ быть осматриваемы сами, не взирая на то, соглашаются ли онѣ, или нѣтъ, и буде замѣтятъ у нихъ признаки болѣзни, должно ихъ удержать въ больницѣ для излеченія.

§ 276.

(Продолженіе.)

Если въ больницу приходитъ для леченія кормящая женщина съ младенцемъ, хотябы одна только она, либо одинъ младенецъ были заражены, обоихъ слѣдуетъ удержать въ больницѣ.

§ 277.

(Продолженіе.)

Еслибы замѣчено было, что публичныя распутницы приходятъ въ больницу позже, нежели бы слѣдовало, смотря по вре-

такъ заболѣть. W razie powziętego jakiego podejrzenia, miejscowa władza lekarsko-policyjna o tém zawiadomiona być powinna.

§ 274.

(Ciąg dalszy.)

W razie przybycia do szpitala zarażonej niewiasty, będącej w służbie jako mamka lub piastunka, osoby, u których się w służbie znajdowała, natychmiast zawiadomione być mają, dla zwrócenia uwagi na stan zdrowia dzieci karmionych lub piastowanych przez chorą kobietę.

§ 275.

(Ciąg dalszy.)

Matki przybywające do szpitala, w celu zostawienia dziecka chorego na kurację, same zrewidowane być mają, bez względu na to, czy zezwolą lub nie; w razie wyśledzenia u nich znaków choroby, mają być w szpitalu zatrzymane na leczenie.

§ 276.

(Ciąg dalszy.)

Jeżeli niewiasta z dzieckiem u piersi zgłasza się do szpitala na kurację, należy oboje zatrzymać w szpitalu, chociażby choroba wyśledzoną była tylko u karmiącej, lub tylko u dziecka.

§ 277.

(Ciąg dalszy.)

W razie dostrzeżenia, że kobiety publiczne przybywają do szpitala później, niżby to być powinno podług czasu wydania

мени ихъ отправления, — главный лекаръ обязанъ увѣдомить о томъ начальство, которому предоставленъ надъ тѣмъ надзоръ.

§ 278.

(Продолженіе.)

Еслибъ главный лекаръ замѣтилъ у публичныхъ распутницъ, подвергающихся періодическимъ осмотрамъ, что болѣзни ихъ уже застарѣлы, и потому могъ заключить о безпорядкѣ или неотбытіи ревизіи, — онъ долженъ довести о томъ до свѣдѣнія городского медико-полицейскаго начальства, въ важнѣйшихъ же случаяхъ — представить рапортъ Главному Медицинскому Инспектору.

§ 279.

(Продолженіе.)

Ежели въ больницу будутъ присланы дѣти, обучающіяся въ училищѣ, — главный лекаръ долженъ увѣдомить завѣдывающаго симъ училищемъ, дабы обратить вниманіе, не подвержены ли и другія дѣти этой болѣзни.

§ 280.

(Продолженіе.)

Еслибы изъ какого частнаго дома поступило нѣсколько зараженныхъ лицъ, въ особенности же изъ какой либо фабрики или завода, — главный лекаръ увѣдомляетъ о томъ мѣстное медико-полицейское начальство.

§ 281.

(Продолженіе.)

Плате поступившихъ съ чесоткою больныхъ, до выпи-
сания ихъ изъ больницы, должно быть очищено: холстяныя

im kwalifikacyi, Lekarz naczelny winien zawiadomić o tém Władzę, której czuwanie nad tém zostało powierzone.

§ 278.

(Ciąg dalszy.)

Jeżeliby naczelny Lekarz dostrzegł u publicznych nierządnic, które podlegają rewizyom peryodycznym, iż choroby ich już są zadawnione, i z tego mógł wnioskować o nieporządku lub zaniedbaniu rewizyi, winien o tém donieść miejscowej Władzy lekarsko-policyjnej, a w ważniejszych przypadkach złożyć raport Głównemu Inspektorowi Służby Zdrowia.

§ 279.

(Ciąg dalszy.)

Jeżeli nadesłane będą do szpitala dzieci uczęszczające do szkół, Lekarz naczelny winien zawiadomić o tém przełożonego nad tą szkołą, dla zwrócenia baczości, czyli i inne dzieci takiej-
że choroby nie, podlegają.

§ 280.

(Ciąg dalszy.)

Jeżeliby z domu prywatnego przybyło kilka osób zarażonych, a zwłaszcza z fabryki jakiej lub zakładu, Lekarz naczelny doniesie o tém miejscowej lekarsko-policyjnej Władzy.

§ 281.

(Ciąg dalszy.)

Odzież chorych, przybyłych ze świerzbą, przed ich wypisaniem ze szpitala, powinna być oczyszczoną; rzeczy płócienne

вещи посредством стирки, сукояныя посредством окуриванія и провѣтриванія, но предварительно слѣдуетъ еще отдѣлить подкладку и оную особо выстирать.

§ 282.

(Продолженіе.)

При выписываніи служителей и работниковъ отъ ремесленниковъ всякаго рода, по излеченіи ихъ отъ чесотки, должно посредствомъ полиціи предупредить господъ, у коихъ состояли на службѣ, или ихъ мастеровъ, чтобы они обратили вниманіе на зараженное до поступленія въ больницу платье и бѣлье, которое слѣдуетъ очистить прежде употребленія.

№ 2.

Постановленіе объ отсылкѣ въ рабочій домъ лицъ, не имѣющихъ постоянного мѣста жительства.

(18 (30) Мая 1834 г.)

Выписка изъ журнала засѣданія Совѣта Управленія Царства.

Намѣстникъ въ Царствѣ, обративъ вниманіе на распространяющіяся въ Варшавѣ венерическія болѣзни, еще въ истекшемъ году учредилъ особый Комитетъ для изысканія способовъ къ пресѣченію сего зла.

Означенный Комитетъ, по совѣщаніи съ Попечительнымъ Совѣтомъ Гошпиталя Св. Лазаря, согласился между прочимъ на

през выпрание, сукіenne през выкадзаніе и przewietrzanie, po poprzedniem wypruciu podszewki, która oddzielnie wyprana być powinna.

§ 282.

(Ciąg dalszy.)

Wypisując słuŹących i czeladź rzemieślniczą, po ich wyleczeniu ze świerzby, należy za pośrednictwem policji uprzedzić panów, u których pozostawali w słuŹbie, lub ich przełożonych, ażeby ci zwrócili uwagę na zabrudzoną przed udaniem się do szpitala bieliznę i odzież, która przed wzięciem na powrót do uŹycia, oczyszczoną być powinna.

№ 2.

Postanowienie o odsyłaniu do domu przytułku i pracy osób, nie mających stałego miejsca zamieszkania.

(d. 18 (30) Maja 1834 r.)

Wypis z protokołu posiedzenia Rady Administracyjnej.

Książę Namiestnik zwracając uwagę swą na szerzące się w Warszawie choroby syfilityczne, jeszcze w roku zeszłym ustanowił Komitet oddzielny, mający się zająć obmyśleniem środków odwrócenia takowych. Komitet pomieniony, po nara-dzeniu się z Radą Opiekuńczą Ś. Łazarza, zgodził się, pomiędzy innemi, na to, że w celu zapobieżenia powtórnemu ulegnięciu

то, что, въ предохраненіе выздорѣвшихъ лицъ отъ вторичнаго зараженія, слѣдовало бы, чтобы, какъ уличныя и шатающіяся непотребныя женщины, такъ равно и мужчины, бродяги, нищие и не имѣющіе никакой осѣлости, по выпискѣ изъ Гошпиталя, были отправляемы въ рабочій домъ.

Варшавскій Военный Губернаторъ и Правительственная Коммисія Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ и Народнаго Просвѣщенія раздѣляли вполнѣ вышеизложенное мнѣніе Комитета. Но, такъ какъ, на основаніи положенія 16 (28) Іюня 1830 года (*), отсылаются въ рабочій домъ на опредѣленные сроки только тѣ изъ бродягъ и нищихъ, кои будутъ замѣчены въ этихъ проступкахъ во второй и въ третій разъ, то Князь Намѣстникъ предложилъ на обсужденіе Совѣта: возможно ли, не нарушая существующихъ правилъ, утвердить предположенную Комитетомъ мѣру и не слѣдуетъ ли въ семъ послѣднемъ случаѣ, для большаго удобства и поспѣшности, предоставить Подсудку, состоящему при Муниципальномъ Управленіи, право постановлять приговоры объ отсылкѣ поименованныхъ лицъ въ рабочій домъ.

Совѣтъ, принимая въ соображеніе, что предложенная Комитетомъ мѣра, будучи вызвана видами полицейскаго благоустройства, ни сколько не противится правиламъ, постановленнымъ въ законѣ 1830 года; что общественное благосостояніе настоятельно требуетъ, чтобы были приняты самыя дѣятельнѣйшія мѣры къ пресѣченію одной изъ самыхъ заразительныхъ болѣзней; что, коль скоро отсылкѣ упомянутыхъ лицъ въ рабочій домъ долженъ предшествовать судебный приговоръ, то и не слѣдуетъ опасаться въ этомъ отношеніи никакихъ злоупотребленій; что, наконецъ, если предоставить Подсудку Муниципальнаго

(*) Положеніе 16 (28) Іюня 1830 г. о бродягахъ, находящееся въ XIII т. Дневника Законовъ, потеряло свою силу со введеніемъ въ дѣйствіе Уложенія о наказаніяхъ уголовныхъ и исправительныхъ, изд. 1847 года, какъ это объяснено въ отдѣлѣ VIII-омъ, главѣ III-ей настоящаго Сборника.

chorobie osób wyleczonych, należałoby, tak kobiety nierządne uliczne i tułające się, równie jak mężczyźni włóczęgów, żebraków i niemających żadnego stałego zamieszkania, po wyleczeniu w szpitalu, odsyłać do domu przytułku i pracy.

Opinia powyższa Komitetu podzieloną została, tak przez Warszawskiego Wojennego Gubernatora, jako i przez Komisję Rządową Spraw Wewnętrznych, Duchownych i Oświecenia Publicznego. Gdy wszakże Ustawa z d. 16 (28) Czerwca 1830 r. (*) przepisała, że jedynie włóczęgi tułacze i żebraki, powtórnie i po raz trzeci dopuszczający się tego przewinienia, do domu przytułku i pracy, na czas określony, odsyłanymi być mają; przeto Książę Jmć Namieśnik, pozostawił uznaniu Rady, czyli środek przez Komitet zaproponowany, obok względu na przepisy, zatwierdzonym być może, a w tym przypadku, czyliby dla większej dogodności i pośpiechu nie należało oddać Podśędkowi przy Urzędzie Muncypalnym ustanowionemu, attrubucyi kwalifikowania do przyjęcia do domu przytułku i pracy osób pomienionych.

Rada zważając, że środek przez Komitet zaproponowany, jako ze względów policyjnych wynikający, nie jest bynajmniej w sprzeczności z przepisami prawa z r. 1830, że dobro ogólne jak najmocniej przemawia za użyciem najskuteczniejszych środków, przeciw szerzeniu się jednej z chorób najzaraźliwszych, że skoro oddanie do domu przytułku i pracy osób, o których mowa, ma być poprzedzone wyrzeczeniem w drodze sądowej, nie należy się obawiać żadnych w tej mierze nadużyć, że nakoniec, pozostawienie tegoż wyrzeczenia Podśędkowi przy Urzędzie Muncypalnym ustanowionemu, nie sprzeciwia się bynajmniej art. 4-mu

(*) Ustawa o tułaczach i włóczęgach z d. 16 (28) Czerwca 1830 r. znajdująca się w Dzienniku Praw tomie XIII, ustala w swęj mocy z wprowadzeniem Kodeksu Kar Głównych i Poprawczych z roku 1847, jak wyjaśniono w dziale VIII-m tytule III-m niniejszego Zbioru.

Управленія право постановлять эти приговоры, то сіе не будетъ нисколько противорѣчить 4-ой статьѣ закона 1830 года, ибо, на основаніи онаго, разбирательствомъ дѣлъ сего рода занимаются Мировые Суды единственно въ качествѣ Судовъ Полицейскихъ (къ числу которыхъ собственно относится и Судъ, учрежденный при Мунципальномъ Управленіи), постановили:

1) предположеніе Комитета объ отсылкѣ въ рабочій домъ женщинъ и мужчинъ, бродягъ, праздношатающихся и не имѣющихъ никакой осыдлости послѣ вылеченія ихъ въ Гошпиталѣ Св. Лазаря, утвердить;

2) производство слѣдствій о дѣйствительномъ званіи помянутыхъ мужчинъ и женщинъ и постановленіе приговоровъ объ отдачѣ ихъ въ вышеозначенное заведеніе возложить на Подсудка, состоящаго при Мунципальномъ Управленіи г. Варшавы;

3) такъ какъ въ случаѣ, еслибы приговоры объ отдачѣ въ рабочій домъ выписанныхъ изъ больницы мужчинъ или женщинъ постановляемы были уже послѣ ихъ выздоровленія, невозможно было бы избѣгнуть остановки и замедленія, то, для предотвращенія сего, вмѣнить Подсудку Мунципальнаго Управленія въ обязанность, тотчасъ послѣ поступленія больного въ Гошпиталѣ Св. Лазаря, произвести дознаніе о его положеніи въ обществѣ и обсудить немедленно, подлежитъ ли онъ отсылкѣ въ рабочій домъ, или нѣтъ? и за тѣмъ, въ первомъ случаѣ, немедленно постановить объ немъ приговоръ;

4) чтобы упомянутый Подсудокъ не былъ излишне обремененъ этою вновь возложенною на него обязанностью, которую онъ былъ бы не въ силахъ исполнить при множествѣ другихъ присвоенныхъ его должности занятій, назначить ему въ помощь другаго чиновника, съ жалованьемъ по 2,500 злотыхъ въ годъ. Жалованье сіе, впредь до внесенія онаго въ штатъ вѣдомства Юстиціи, производить въ текущемъ году изъ суммы, въ распоряженіи Совѣта Управленія состоящей;

5) что же касается того, какъ поступать впредь съ лицами, отосланными изъ Гошпиталя Св. Лазаря въ рабочій домъ, то

права з r. 1830, на mocy którego Sądy Pokoju, jedynie jako Sądy Policyjne, (jakim jest właśnie Sąd przy Urzędzie Muncypalnym ustanowiony) sprawy będące przedmiotem rzeczonoego prawa rozpoznają, postanowiła:

1) że wniosek Komitetu, w przedmiocie odsyłania do domu przytulku i pracy kobiet i mężczyzn nie mających stałego miejsca utrzymania, oraz tułactwu i włóczęgostwu oddanych, po ich wyleczeniu w szpitalu Ś. Łazarza, zatwierdza;

2) że do przedsiębrania śledztwa, w celu wykrycia i udowodnienia istotnego stanu tychże mężczyzn i kobiet, tudzież do wydania decyzji kwalifikującej oddanie ich do powyższego Instytutu, — Podśedka przy Urzędzie Muncypalnym miasta Warszawy upoważnia;

3) że zaradzając wszelkiemu opóźnieniu i zwłoce, jakaby koniecznie miejsce mieć musiała, gdyby decyzya względem oddania do domu przytulku i pracy wychodzącego ze szpitala mężczyzny lub kobiety, po ich wyzdrowieniu dopiero następowała, Podśedek przy Urzędzie Muncypalnym obowiązany będzie zaraz przy wejściu każdego chorego do szpitala Ś. Łazarza, zbadać jego położenie, ocenić czyli tenże po wyzdrowieniu kwalifikuje się do oddania do domu przytulku i pracy lub nie, i w pierwszym przypadku wydać niezwłocznie swoją decyzję;

4) że zaslaniając tyle kroć rzeczonoego Podśedka, z powodu włożonego na niego tego nowego obowiązku, od przeciążenia w pracy, którejby obok wielolicznych do urzędu swego przywiązanych zatrudnień wydołać nie mógł, wyznacza mu do pomocy zastępcę z płacą roczną w summie Złp. 2,500, której to płacy uiszczanie, zanim na etat Wydziału Sprawiedliwości wejdzie, w roku bieżącym z funduszu do dyspozycji Rady Administracyjnej nastąpić winno;

5) że nakoniec co się tyczy dalszego postępowania z osobami ze szpitala Ś. Łazarza do domu przytulku i pracy odsyła-

въ этомъ отношеніи слѣдуетъ вполнѣ руководствоваться правилами, постановленными въ законѣ 1830 года.

Варшава, 18 (30) Мая 1834 года.

Вѣрно съ журналомъ:

Статсъ-Секретарь, (подписано) *О. Тымовскій.*

N° 3.

Распоряженіе объ изслѣдованіи, нѣтъ ли въ домахъ или въ селеніяхъ, откуда поступаютъ въ больницы венерическіе больные, другихъ лицъ, одержимыхъ тою же болѣзнію.

(14 (26) Сентября 1835 г.)

Всѣмъ Воеводскимъ Коммисіямъ и Муниципальному Управленію столичнаго г. Варшавы.

Правительственная Коммисія Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ и Народнаго Просвѣщенія.

Ежедневный опытъ доказываетъ, что больные вообще, въ особенности же деревенскіе жители, не имѣющіе средствъ для домашняго леченія, тогда только обращаются къ мѣстнымъ врачамъ за полученіемъ свидѣтельства на поступленіе въ здѣшній Гошпиталь Св. Лазаря, когда венерическая болѣзнь достигла въ нихъ уже высшей степени развитія.

Изъ допросовъ многихъ этого рода больныхъ оказалось: что лекаря выдаютъ свидѣтельства тѣмъ только больнымъ, которые являются къ нимъ лично, не обращая вовсе вниманія на семейство или служителей оставшихся дома, которые тоже могутъ

némi, takowe ma być w zupełności zastosowane do przepisów prawa z roku 1830.

Warszawa, d. 18 (30) Maja 1834 r.

Zgodno z protokołem:

Sekretarz Stanu, (podpisano) *J. Tymowski.*

N° 3.

Rozporządzenie co do sprawdzania, czy w domach lub wsiach, z których weneryczni do szpitali przybywają, nie ma innych chorych tego rodzaju.

(d. 14 (26) Września 1835 r.)

do

Wszystkich Kommissyj Wojewódzkich i Urzędu Municypalnego Miasta Stołecznego Warszawy.

KOMMISSYA RZĄDOWA SPRAW WEWNĘTRZNYCH, DUCHOWNYCH
I OŚWIECENIA PUBLICZNEGO.

Codziennie doświadczenie okazuje, iż chorzy w ogólności, a w szczególności ze wsiów pochodzący, niemający sposobności leczenia się domowego, będąc już w wysokim stopniu zarazy wenerycznej, dopiero udają się do Lekarzy miejscowych, po uzyskanie kwalifikacyi do Szpitala tutejszego Ś. Łazarza.

Z badań wielu chorych tego rodzaju, powzięto takie przekonanie, że Lekarze tym tylko chorym wydają świadectwa, którzy się do nich zgłaszają, a nie zwracają uwagi na rodzinę lub czeladź w domu pozostałą, która również chorobą weneryczną

быть и бывают одержимы венерическою болѣзною. Прямымъ и необходимымъ послѣдствіемъ этого должно быть то, что домашніе до безконечности могутъ заражать лица, имѣющія съ ними сношенія. Въ самомъ дѣлѣ были случаи, что лицо, вывеченное въ Госпитальъ Св. Лазаря, возвратившись домой, подверглось вторичной заразе.

Желая предотвратить эти несчастные случаи, Правительственная Коммисія, по представленію Главнаго Попечительнаго Совѣта благотворительныхъ заведеній опредѣлила предписать N N сдѣлать, подѣ строжайшею отвѣтственностію, записавшее распоряженіе, чтобы въ такихъ случаяхъ была соблюдаема со стороны медицинскихъ Правленій большая чѣмъ донинѣ предосторожность, а именно, чтобы, какъ обводовые, такъ и участковые врачи, въ случаѣ явки къ нимъ венерическаго больного, расспрашивали его и удостовѣрялись, нѣтъ ли въ той деревнѣ или въ томъ домѣ больше этого рода больныхъ, и чтобы сии послѣдніе, если они дѣйствительно окажутся на лицо, были немедленно отсылаемы чрезъ посредство ближайшаго начальства въ подлежащую больницу, если они дома лечиться не въ состояніи.

Такимъ образомъ, не только здоровыя лица будутъ предохранены отъ опасности заразы, но и сверхъ того будетъ положенъ предѣлъ тому, что на будущее время не станутъ присылать въ больницы больныхъ, одержимыхъ вкоренившимися недугами, которые очень часто влекутъ за собою печальныя послѣдствія.

О сдѣланныхъ распоряженіяхъ и примѣненіи оныхъ къ мѣстности Правительственная Коммисія будетъ ожидать донесенія.

Варшава, 14 (26) Сентября 1835 года.

Директоръ Отдѣленія, Статсъ-Совѣтникъ,
(подписано) Любавидзкій.

№ 14,848/46,542.

może być i bywa dotkniętą. Z tego stanu rzeczy koniecznie wypływać musi, że domownicy nieskończenie зараżać mogą osoby styczność z niemi mające, jakoż były przypadki, że osoba szpitalu Ś. Łazarza wyleczona, za powrotem do domu, na powtórny zarazę wystawioną została.

Chcąc przeto zapobiedz tym smutnym wypadkom, Kommissya Rządowa postanowiła na wniosek Rady Głównej Opiekuńczej Instytutów Dobroczynnych, polecić N. N. wydanie, surową odpowiedzialnością obostrzonych zarządzeń, ażeby w podobnych zdarzeniach, większa ze strony Urzędów lekarskich niż dotąd ostrożność była zachowaną, to jest: aby Lekarze, tak obwodowi, jak cyrkulowi, w razie zgłoszenia się wenerycznego, wybadali go i przekonali się, czyli w tej wsi lub tym domu niema więcej chorych podobnego rodzaju, a jeżeliby się to okazało, iżby zaraz przez najbliższą Władzę do właściwego szpitala, jeżeli w domu leczyć się nie są w stanie, byli odsyłani.

Tym sposobem, nie tylko ochroni się osoby zdrowe od niebezpieczeństwa zarazy, lecz przy tém zapobiegnie się, iż nadal chorzy, z zadawniałemi cierpieniami, niezawsze bez smutnych następstw będącemi, przesyłanymi nie będą.

O wydanych zarządzeniach i zastosowaniu ich do miejscowości, raportu Kommissya Rządowa oczekiwać będzie.

w Warszawie, dnia 14 (26) Września 1835 r.

Dyrektor Wydziału,
Radca Stanu, (podpisano) Lubowidzki.

Nr. 14,848/46,542.

№ 4.

Распоряженіе о томъ, что больницы, отсылая больныхъ въ венерическія больницы, должны препровождать вмѣстѣ съ ними описаніе предшествовавшихъ болѣзней и способа леченія оныхъ.

(7 (19) Іюля 1836 г.).

Въ Управленія больницъ Младенца Іисуса и Св. Роха, а также Частнымъ Совѣтамъ больницъ: Марцианокъ, Евангелической, Братевъ Милосердія, Офтальмическаго Института, и въ Мунципальное Управленіе столичнаго города Варшавы.

Правительственная Коммисія Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ и Народнаго Просвѣщенія.

Принимая въ уваженіе, что больные, одержимые разными болѣзнями, находясь на излеченіи въ больницахъ и послѣ обнаруженія тамъ какой нибудь венерической болѣзни, подлежащей пользованію въ здѣшнемъ Гошпиталѣ Св. Лазаря, будучи отосланы въ оный съ неизлеченными горячками, лихорадками и тому подобными болѣзнями, не въ состояніи описать рода тѣхъ недуговъ съ которыми они прибыли въ другія больницы, а тѣмъ болѣе указать на даваемые имъ медицинскія средства, свѣдѣнія же эти необходимо нужны лекарямъ Гошпиталя Св. Лазаря для дальнѣйшаго леченія, Правительственная Коммисія, по представленію Главнаго Попечительнаго Совѣта благотворительныхъ заведеній, предписываетъ NN, чтобы больнымъ, одержимымъ болѣзнями, сопряженными съ венерическою заразою и отсылаемымъ или прямо, или чрезъ посредство полицейскаго

№ 4.

Rozporządzenie, aby szpitale, odsyłając chorych do szpitali wenerycznych, dołączały opisy stanu ich chorób poprzednich i sposobu jak były leczone.

(d. 7 (19) Lipca 1836 r.)

do

Administracyj Szpitali Dzieciątka Jezus i Ś-go Rocha, Rad Szczegółowych Szpitali: Marcinkanek, Ewangelickiego, Braci Miłosierdzia, i Instytutu Oftalmicznego, oraz Urzędu Muncypalnego Miasta Stołecznego Warszawy.

KOMMISSYA RZĄDOWA SPRAW WEWNĘTRZNYCH, DUCHOWNYCH I OŚWIECENIA PUBLICZNEGO.

Ponieważ chorzy, różnemi cierpieniami dotknięci, na kuracyi w szpitalach zostający, po objawieniu się tam którejkolwiek z chorób, przedmiotem kuracyi tutejszego szpitala wenerycznych Ś-go Łazarza będących, z niewyleczonemi gorączkami, febrami i tym podobnemi chorobami, do tegoż szpitala odsyłani, nie są w możności opowiedzieć rodzaju tych cierpień, z którymi do tamtych szpitali przybyli, a tém bardziej wskazać udzielanych środków lekarskich; wiadomość ta zaś, dla dalszej kuracyi Lekarzom szpitala Ś. Łazarza koniecznie jest potrzebną, Kommissya Rządowa, na wniosek Rady Głównej Opiekuńczej Instytutów Dobroczynnych poleca N. N., aby chorzy na cierpienia, z zarazą weneryczną połączone, czyli wprost do Ś-go Łazarza i innych szpitali wenerycznych, lub za pośrednictwem

начальства въ Говпиталь Св. Лазаря и другія венерическія больницы, было вручаемо мѣстными лекарями описаніе ихъ болѣзни и средствъ, употребленныхъ для излеченія оной.

Варшава, 7 (19) Іюля 1836 года.

За Директора Отдѣленія, Статсъ-Совѣтникъ,
(подписано) *Графъ Скарбекъ*.

№ 8,298/31,400.

№ 5.

Объясненіе о предосторожности, какую слѣдуетъ соблюдать съ больными, страдающими ракомъ.

(15 (27) Января 1838 г.)

Предсѣдателю Главнаго Попечительнаго Совѣта Благотворительныхъ Заведеній.

Медицинскій Совѣтъ.

Вслѣдствіе отзыва Вашего Превосходительства отъ 30 Октября прошлаго года, за № 2,363, о томъ, могутъ ли быть выписываемы изъ больницы больные ракомъ, безъ опасности зараженія лицъ, находящихся съ ними въ сношеніяхъ, въ случаѣ если они пожелаютъ возвратиться домой или къ своимъ семействамъ, Медицинскій Совѣтъ имѣетъ честь увѣдомить: что ракъ закрытый (scirrhus) не имѣетъ ни въ какомъ случаѣ заразительнаго свойства, открытый же ракъ можетъ сдѣлаться заразительнымъ въ извѣстныхъ обстоятельствахъ, а именно: сукровица, вытекающая изъ раковиднаго вереда, будучи перенесена на чувствительное мѣсто тѣла, покрытое тонкою верхнею

Владъ полицейныхъ одсылани, mieli sobie przez tamtějšíchъ Le-karzy wręczony opis stanu ich choroby i sposobu jak była leczona.

в Варшавіе, дня 7 (19) Lipca 1836 r.

За Dyrektora Wydziału,
Radca Stanu, (podpisano) *Hrabia Skarbek*.

№. 8,298/31,400.

№ 5.

Objaśnienie o ostrożności zachować się powinny przez osoby otaczające chorychъ rakowatychъ.

(d. 15 (27) Stycznia 1838 r.)

do
Prezesa Rady Głównej Opiekuńczej Instytutów Dobroczyńnychъ.

RADA LEKARSKA.

Na zapytanie, w odezwie JW. Prezesa z d. 30 Października r. z. №. 2,363, czyli chorzy rakowaci, bezъ obawy zarażenia osób styczącychъ zъ niemi mającychъ, mogą być wypuszczani ze szpitala, jeżeli zażądają powrotu do domu lub rodziny, Rada Lekarska ma zaszczytъ оswiadczyć, iż rak zamknięty (scirrhus) podъ żadnymъ względemъ nie jestъ зараźлиwy, rakъ zaśъ otwarty stać się może зараźлиwymъ, to jestъ posoka zъ wrzodu rakowatego wpływająca, może, przeniesiona na miejsce drażliwe ciała, deli-

кожицею или раненное, может произвести злокачественные вереды.

Но, такъ какъ зараженіе происходитъ только вѣдствіе непосредственнаго прикосновенія, то лицамъ, одержимымъ неизлечимымъ открытымъ ракомъ, если они пожелаютъ, можно дозволить возвратиться домой или къ семействамъ, но съ тѣмъ, что въ такомъ случаѣ слѣдуетъ предостеречь лица, окружающія такого больного, чтобы они береглись обгаженія всякихъ раненныхъ частей, напр. губъ, дѣтородныхъ органовъ и т. п. сукровицею, вытекающею изъ раковиднаго вереда; чтобы затѣмъ, если ракъ находится на губахъ или на языкѣ, береглись поцѣлуевъ, всякаго совместнаго употребленія посуды и снарядовъ, служащихъ для питья и кушанья, курительныхъ трубокъ, духовыхъ инструментовъ и т. п.; чтобы, при маточномъ ракѣ, береглись сожитія или совместнаго употребленія маточныхъ шприцъ (Mutter Spritze), чтобы вообще, при всякомъ открытомъ ракѣ не употребляли вмѣстѣ бѣлья, постели, утиральниковъ и всѣхъ другихъ предметовъ, которые находились съ открытымъ ракомъ въ непосредственномъ соприкосновеніи. Кромѣ того, для обезпеченія окружающихъ лицъ, слѣдуетъ при такого рода больныхъ соблюдать величайшую во всякомъ отношеніи чистоту, корпію же и перевязки отъ этихъ вередовъ сжигать немедленно послѣ каждаго употребленія, и, наконецъ, послѣ смерти такихъ лицъ, всякое бѣлье и постель, которыя когда нибудь были запятнаны раковою сукровицею, а также солому и матрацъ, на которомъ лежалъ больной, уничтожить также посредствомъ сожженія. Платье же и другое бѣлье, которое не было запятнано сукровицею, послѣ моченія въ щелокъ въ продолженіи 24 часовъ, можетъ быть отдано здоровымъ лицамъ для употребленія.

Варшава, 15 (27) Января 1838 года.

Предсѣдатель, Дѣйствительный Статскій Совѣтникъ,
(подписано) Докторъ Хановъ.

№ 3,485.

§ 299.

(Urządzenie oddziału dla obłąkanych niespokojnych.)

Obłąkani niespokojni, gwałtownym napadom podlegający, umieszczają się w pojedynczych izdebkach, których urządzenie jest podobne do izdebek w § powyższym (298) opisanych.

Łóżka powinny być niskie i nieruchome, z antabami do przymocowywania pasów, w razie potrzeby przywiązania chorego.

Niektóre izdebki urządza się tak, aby za przyciągnięciem przygotowanych do tego celu sznurków, zupełną w nich ciemność można sprawić.

Jedna lub dwie izdebki urządza się zupełnie ciemne, pomalowane czarnym kolorem, na około ścian obłożone materacami.

Przy tym oddziale znajdować się ma nadto jedna większa sala, w której mogliby zbierać się podobnego rodzaju obłąkani w czasie wolnym od napadów, i razem jadać lub zajmować się dozwolonemi im zabawami.

§ 300.

(Urządzenie oddziału dla epileptyków.)

W oddziale epileptyków, sale powinny być niezbyt wielkie, po kilku tylko chorych mieścić mogące. Łóżka bardzo mało od ziemi podniesione, lub też posłania wprost na podłozę, okrytej ceratą, umieszczone być mogą. Ściany okładają się materacami.

§ 301.

(Urządzenie oddziału dla pokąsanych przez zwierzęta wściekle.)

Dla pokąsanych przez zwierzęta wściekle, i już będących w peryodzie rozwiniętej wścieklizny, przeznaczają się pojedyn-

совершенно такимъ образомъ, какъ и для безпокойныхъ умалишенныхъ, въ другомъ только мѣстѣ.

§ 302.

(Устройство лазарета въ заведеніи.)

При устройствѣ лазарета въ заведеніи умалишенныхъ, слѣдуетъ вполне руководствоваться общими положеніями, предписанными для другихъ больницъ; въ немъ должны быть особыя комнаты для неопятныхъ умалишенныхъ и для пораженныхъ заразительными болѣзнями.

§ 303.

(Устройство отдѣленія для выздоравливающихъ.)

Весьма важно, чтобы тѣ больные, у которыхъ возстановилось здоровое состояніе ума, не были помѣщаемы вмѣстѣ съ умалишенными. Особое для нихъ отдѣленіе должно состоять изъ отдѣльной спальни и столовой комнаты для забавъ, или занятій, а также изъ комнаты для подвергшихся случайно другой какой либо болѣзни.

§ 304.

(Устройство отдѣленія пенсіонеровъ.)

Отдѣленіе для пенсіонеровъ отличается только прибавленіемъ большихъ удобствъ, но всегда должно сообразоваться въ устройствѣ, смотря по роду болѣзни, съ вышеизложенными положеніями. По мѣрѣ состоятельности больного, отводится для него одна или двѣ комнаты; менѣе состоятельные, по спокойные умалишенные, могутъ быть помѣщаемы по два или по три въ одной комнатѣ, согласно обширности помѣщенія.

cze izdebki, zupełnie tak urządzone jak dla obłąkanych gwałtownych, tylko w miejscu oddzielném.

§ 302.

(Urządzenie infirmary.)

Infirmarya urządza się zupełnie podług zasad w ogólności przepisanych dla szpitali; nadto oddzielne przy niej być powinny pokoje dla obłąkanych, nieczysto się utrzymujących, oraz dla dotkniętych zaraźliwymi chorobami.

§ 303.

(Urządzenie oddziału dla rekonwalescentów.)

Ważną jest rzeczą, aby ci, którzy odzyskali stan zdrowy umysłu, nie pozostawali razem z obłąkanymi. Osobny dla nich oddział składać się ma z sali sypialnej i z drugiej dla jedzenia, dla zabawy, lub zatrudnień, tudzież z oddzielnego pokoju dla dotkniętych przypadkową jaką inną chorobą.

§ 304.

(Urządzenie oddziału dla pensjonarzy.)

Oddział dla pensjonarzy różni się tylko przydaniem większych wygod, lecz samo jego urządzenie stosować się ma, podług rodzaju obłąkania, do wyżej wyszczególnionych zasad. W miarę zamożności chorego, przeznaczają się dla niego jeden, lub więcej pokoi. Obłąkani mniej zamożni a spokojni, mogą być mieszczeni po dwóch, lub po trzech w jednym pokoju, stosownie do obszerności lokalu.

§ 305.

(Мѣсто для гулянья.)

При заведеніи умалишенныхъ, должно быть непременно отведено мѣсто для прогулки, насажденное деревьями, но не фруктовыми. Мѣста прогулки должны быть отдѣльные: для смирныхъ умалишенныхъ, для беспокойныхъ и для выздоравливающихъ.

§ 306.

(Ванны.)

Необходимы также ванны, какъ обыкновенныя, такъ и паровыя, дождевыя, или струистыя.

§ 307.

(Отхожія мѣста.)

Отхожія мѣста должны быть обезопасены отъ всѣхъ бѣдственныхныхъ случаевъ, могущихъ постигнуть умалишенныхъ, по ихъ неосторожности, или отъ произвола. Притомъ въ ихъ устройствѣ должно быть преимущественно обращено вниманіе на то, чтобы онѣ могли быть съ большимъ удобствомъ очищаемы, по поводу чрезмѣрной склонности умалишенныхъ къ неопрятности.

§ 308.

(Вещи.)

Всѣ вещи, находящіяся въ палатахъ, назначенныхъ для умалишенныхъ, или въ мѣстахъ, ими по временамъ посѣщаемыхъ, должны быть крѣпкія и не легко повреждаемыя.

§ 305.

(Місцe do przechadzki.)

Przy zakładzie dla obłąkanych, powinien być koniecznie urządzonym stosowny plac do przechadzki, drzewami zasadzony, byle nie owocowemi. Plac taki oddzielnie urządza się dla obłąkanych spokojnych, oddzielnie dla gwałtownych, i nakoniec oddzielnie dla rekonwalescentów.

§ 306.

(Kąpiele.)

Również nieodbicie są potrzebne kąpiele, tak zwyczajne, jakoteż parowe, deszczowe, lub strumieniowe.

§ 307.

(Kloaki.)

Kloaki powinny być zabezpieczone od wszelkich przypadków, jakie z nieostrożności, lub samowolnie, przez obłąkanych popełnione być mogą. Nadto w urządzeniu ich zwróconą ma być na to uwaga, aby mogły być snadnie oczyszczane, a to z powodu nadzwyczajnej skłonności obłąkanych do niechlujstwa.

§ 308.

(Sprzęty.)

Wszelkie sprzęty, które się znajdować mają w salach przeznaczonych dla obłąkanych, lub w miejscach, w których oni przez niejakiś czas przebywają, powinny być mocne i niełatwo podlegające uszkodzeniu.

§ 309.

(Устройство комнатъ пенсіонеровъ.)

Комнаты для пенсіонеровъ могутъ быть снабжены обыкновенною домашнею мебелью, дабы сколько возможно менѣе представляли собою наружность больницы.

§ 310.

(Одежда, бѣлье, столовыея и прочія вещи.)

Въ заготовленіи нѣкоторыхъ вещей, нужныхъ въ заведеніяхъ умалишенныхъ, встрѣчается нѣкоторая разница противъ того, что вообще опредѣлено для прочихъ больницъ, именно:

1) относительно одежды: халаты, колпаки и туфли даются тѣмъ только умалишеннымъ, которые одержимы сверхъ того другою какою либо болѣзнію, т. е. состоящимъ въ лазаретѣ, а также неопрятнымъ.

Прочіе же умалишенные должны имѣть, мужчины: куртку или кафтаны и панталоны, для зимы суконные, а для лѣта холщевые, шейный платокъ, сапоги и фуражку; женщины: фуфайку и исподнія платья, лѣтнія и зимнія, чепчикъ, шейный платокъ, чулки и башмаки.

2) относительно вещей, нужныхъ при ѣдѣ и питьѣ: ножи и вилки не даются умалишеннымъ, развѣ въ случаяхъ, именно разрѣшенныхъ врачомъ. Кружки для питья должны быть металлическія.

3) относительно прочихъ вещей, должно соблюдать ту осторожность, чтобы онѣ не были такого рода, или изъ такого вещества, что могли бы дать поводъ къ израненію, преимущественно это разумѣется о всѣхъ вещахъ изъ стекла.

§ 311.

(Надкроватныя дощечки.)

Дощечки, находящіяся надъ кроватями умалишенныхъ, должны также разниться отъ употребляемыхъ въ другихъ больницахъ.

§ 309.

(Urządzenie pokojów dla pensjonarzy.)

Pokoje dla pensjonarzy mogą być zaopatrzone w zwyczajne domowe sprzęty, celem usunięcia, ile możności wszelkiego widoku, któryby im mógł przypominać, iż są w szpitalu.

§ 310.

(Odzież, bielizna, effekta stołowe i inne.)

Pod względem niektórych efektów dla obłąkanych, zachodzić będzie niejakaś różnica od tego, co zostało w ogólności przepisane dla szpitali, a mianowicie:

1) pod względem odzieży: szlafroki, szlafmyce i pantofle, dawane być mają tylko dla obłąkanych inną nadto chorobą dotkniętych, to jest takich, którzy pozostają w infirmaryi, tudzież dla obłąkanych, nieczysto się utrzymujących.

Inni zaś obłąkani mieć powinni, mężczyźni — kurtkę, lub kaftany, spodnie sukienne na zimę, płóciennie na lato, chustkę na szyję, buty i furażerkę; kobiety — kaftanik, spódnicę letnią i zimową, czepek, chusteczkę na szyję, pończochy i trzewiki;

2) pod względem efektów, służących do jedzenia i picia, noże i widelce nie dają się obłąkanym, wyjąwszy z oddzielnego upoważnienia Lekarza; kubki zaś do napoju mają być metalowe;

3) pod względem innych efektów, zachowaną być ma ostrożność, aby te nie były takiego rodzaju, lub z takiego materiału, którymby łatwo skaleczyć się można; odnosi się to szczególnie do wszelkich efektów ze szkła.

§ 311.

(Tabliczki.)

Zachodzić będzie także różnica co do tabliczek, które się nad łózkami chorych w szpitalach zawieszają.

Дощечки, по определенной общими правилами формѣ, должны быть въ лазаретѣ; въ другихъ же отдѣленіяхъ на дощечкѣ, находящейся надъ кроватью въ общей палатѣ, или надъ дверью особой комнаты, надписывается нумеръ, соответствующій скорбному листу больного, и назначенная врачомъ порція.

Прозваніе, имя и сословіе больного на оныхъ не выставляется, дабы скрыть болѣзнь, что въ случаѣ выздоровленія больного могло бы навлечь на него непріятныя послѣдствія.

Родъ болѣзни не долженъ также прописываться, дабы тѣмъ предохранить больного отъ непріятнаго, часто вреднаго впечатлѣнія.

§ 312.

(О приѣмѣ умалишенныхъ въ заведеніе.)

Имѣя въ виду, что помѣщеніе въ заведеніи умалишенныхъ такого человѣка, который дѣйствительно не былъ умалишеннымъ, оставляетъ въ будущности непріятное впечатлѣніе и можетъ даже навлечь дурныя послѣдствія, должно соблюдать величайшую осторожность при приѣмѣ въ заведеніе умалишенныхъ.

§ 313.

(Продолженіе.)

Виды на принятіе больныхъ выдаются административно-медицинскими чиновниками, послѣ тщательнаго изслѣдованія сущности дѣла на мѣстѣ и протокольнаго списанія всѣхъ извѣстій, могущихъ объяснить состояніе болѣзни. Свѣдѣнія сіи должны быть написаны въ видѣ отвѣтовъ на вопросы, предложенные общимъ распоряженіемъ, по вѣдомству Внутреннихъ Дѣлъ, № 21, отъ 18 (30) Мая 1839 года (см. приложение № 53).

Tabliczki, podług podanego w ogólnych przepisach wzoru, znajdować się będą tylko w infirmerii; w innych oddziałach, na tabliczce zawieszanej nad łóżkiem, umieszczonem w wspólnej sali, lub nad drzwiami pojedynczej izdebki, znajdować się będzie numer, odpowiadający karcie wizytowej chorego i przepisana przez Lekarza porcja.

Nazwisko, imię i stan chorego nie będą na tabliczkach wypisywane, a to dla nierozgłaszania choroby, co w przyszłości, gdyby obłąkany wyzdrowiał, mogłoby pociągnąć dla niego szkodliwe skutki. Rodzaj zaś choroby nie ma być pisany na tabliczce, dla uniknienia przykrego, a często szkodliwego wrażenia dla samych chorych.

§ 312.

(O przyjmowaniu obłąkanych do zakładu.)

Mając na uwadze, iż pomieszczenie w zakładzie dla obłąkanych człowieka, któryby nie był istotnie obłąkanym, pozostawia na przyszłość smutne na nim wrażenie, a nawet prowadzi do gorszych skutków, zachowaną przeto ma być jaknajwiększa ostrożność w przyjmowaniu do tego rodzaju zakładów.

§ 313.

(Dalszy ciąg.)

Wydawanie odpowiedniej kwalifikacyi należy do urzędników administracyjno-lekarskich, po starannem wysłedzeniu stanu rzeczy na miejscu i protokólnym spisaniu wszelkich wiadomości, które istotę choroby wyjaśnić mogą. Wiadomości te spisane będą w kształcie odpowiedzi na zapytania, podane w ogólnych przepisach dla Zarządu Spraw Wewnętrznych Nr. 21, pod dniem 18 (30) Maja 1839 rok (ob. annex Nr. 53).

§ 314.

(Продолженіе.)

Могутъ быть также приняты въ заведеніе умалишенныхъ пользуемые другими врачами, коль скоро представлено будетъ свидѣтельство, скрѣпленное подписью трехъ лекарей, вмѣстѣ съ исторіею болѣзни и протоколомъ, составленнымъ судебнымъ чиновникомъ, по показаніямъ свидѣтелей о дѣйствіяхъ, удостоверяющихъ въ лишеніи ума.

§ 315.

(Продолженіе.)

Еслибы больные, состоящіе въ другихъ больницахъ, оказались умалишенными, тогда главный лекарь больницы даетъ билетъ на пріемъ въ заведеніе умалишенныхъ, прилагая исторію болѣзни и составленный въ присутствіи одного изъ членовъ Частнаго Попечительнаго Совѣта протоколъ, могущій удостоверить въ наружныхъ признакахъ умалишенія.

§ 316.

(Продолженіе.)

Уголовные суды могутъ также выдавать свидѣтельства на пріемъ въ заведеніе умалишенныхъ, ежели по ходу дѣла обнаружится, или родится подозрѣніе, что обвиненный совершилъ злодѣяніе въ припадкѣ сумасшествія. Изъ тюремъ также могутъ быть отправляемы въ заведеніе преступники умалишенные, или въ томъ подозрѣваемые. Для нихъ однакожь въ заведеніи должны быть устроены особыя помѣшенія, охраняемыя особымъ карауломъ, подобно какъ въ тюрьмѣ.

§ 314.

(Ciąg dalszy.)

Могą być także przyjmowani do szpitali obłąkani, leczeni już przez innych Lekarzy, skoro złożone zostanie świadectwo przez trzech Lekarzy praktycznych podpisane, wraz z historią choroby i protokołem przez urzędnika sądowego spisany, któryby obejmował zeznania świadków o poszlakach obłąkania umysłu osoby, kwalifikującej się do zakładu obłąkanych.

§ 315.

(Ciąg dalszy.)

Jeżeliby chory, pozostający w innym jakim szpitalu, okazał się być obłąkanym, wówczas kwalifikację do zakładu dla obłąkanych wydaje naczelný Lekarz szpitala, z załączeniem historii choroby, i spisaniem, w obec jednego z Członków Rady Szczegółowej Opiekunczej, protokołu o zewnętrznych oznakach, przekonywać o obłąkaniu umysłu mogących.

§ 316.

(Ciąg dalszy.)

Sądy kryminalne mogą także kwalifikować do pomieszczenia w zakładzie dla obłąkanych, jeżeli z toku sprawy wykrywa się, lub jest podejrzenie, że obwiniony dopuścił się występkę w stanie obłąkania. Z więzień też mogą być odsyłani do zakładu dla obłąkanych, zbrodniarze obłąkani, lub podejrzani o pomieszczenie umysłu. Dla nich jednakże urządzone być winny osobne miejsca, opatrzone oddzielną strażą, podług rodzaju uwięzienia.

§ 317.

(Продолженіе.)

Могутъ быть принимаемы въ заведеніе и безъ всякаго вида, ежели сумасшествіе, при одномъ воззрѣніи на больного, несомнѣнно обнаруживается разительными признаками, тѣмъ болѣе, ежели неистовые его поступки опасны для другихъ или для него самаго.

§ 318.

(Продолженіе.)

О такихъ больныхъ безъ вышеопредѣленныхъ свидѣтельствъ, выдаваемыхъ властями, принятыхъ въ заведеніе только по просьбѣ родныхъ, или лицъ, имѣющихъ больного на своемъ попеченіи, управленіе заведенія обязывается немедленно увѣдомить полицейскую власть и Царскаго Прокурора того мѣста, гдѣ постоянно пребывалъ больной. На случай, еслибы было не извѣстно обыкновенное мѣстопребываніе больного, Частный Попечительный Совѣтъ заведенія о принятіи сего больного долженъ увѣдомить полицейскую власть и Генеральнаго Прокурора того мѣста, въ которомъ состоитъ заведеніе, съ изложеніемъ всѣхъ обстоятельствъ, предшествовавшихъ приему больного, для поступленія по закону.

§ 319.

(Журналъ для записыванія поступающихъ въ заведеніе.)

Журналъ о больныхъ, находящихся въ заведеніи умалишенныхъ, ведется по формѣ № 9. Журналъ сей долженъ быть такъ разграфленъ, чтобы врачъ могъ вписывать въ немъ все при леченіи могущіе встрѣтиться случаи, дабы, при справкахъ, можно было дать удовлетворительный отвѣтъ во всякое время.

§ 317.

(Ciąg dalszy.)

Dozwala się przyjąć obłąkanego, nieposiadającego pomienionych wyżej kwalifikacyj, jeżeli obłąkanie umysłu objawia się u niego, na pierwszy nawet rzut oka, zbyt rażącymi oznakami, a zwłaszcza, jeżeli postęпки jego są gwałtowne, szkodą dla innych lub dla niego zagrażające.

§ 318.

(Ciąg dalszy.)

O takich chorych, bez właściwych kwalifikacyj ze strony Władzy przyjętych do zakładu na żądanie rodziny lub innych osób, nimi się opiekujących, zawiadomioną ma być natychmiast Władza policyjna i Prokurator Królewski tego miejsca, gdzie chory miał zamieszkanie prawne. W razie gdyby niewiadome było miejsce zwykłego jego zamieszkania, wówczas Rada Opiekuńcza zakładu o przyjęciu takiego obłąkanego zawiadomi Jeneralnego Prokuratora i Władzę policyjną tego miejsca, w którym się szpital znajduje, z wyjaśnieniem wszystkich szczegółów, przyjęciu chorego towarzyszących, a to dla dopełnienia wszelkich prawnych formalności.

§ 319.

(O dzienniku ogólnym obłąkanych.)

Dziennik ogólny osób przyjętych do zakładu obłąkanych ma być utrzymywany podług wzoru Nr. 9, i przez Lekarza we wszystkich szczegółach uzupełniany, aby w każdym czasie, w razie potrzeby, można było względem stanu choroby i jej ukończenia, dostateczne udzielić objaśnienie.

§ 320.

(О выпискѣ изъ заведенія.)

Величайшая также осторожность должна быть соблюдаема при выпискѣ больныхъ изъ заведенія, для того, чтобы не предоставить свободы умалишенному, который можетъ вредить другимъ, равно чтобы, отъ весьма скорого возвращенія къ прежнему порядку жизни, выздоравливающей не подвергся возврату болѣзни.

§ 321.

(Продолженіе.)

Выпискѣ изъ заведенія подлежатъ:

- a) совершенно излеченные отъ помѣшательства ума, по выдержаніи въ продолженіе извѣстнаго времени испытанія въ отдѣленіи выздоравливающихъ;
- b) немогущіе быть излеченными и невредные, имѣющие притомъ соотвѣтственное содержаніе или пріютъ.

§ 322.

(Продолженіе.)

Неизлечимые умалишенные, подверженные сильнымъ, но рѣдко возвращающимся припадкамъ (бѣшеные, сумасбродные), могутъ быть выписаны только по именному требованію родныхъ, которые бы поручились въ учрежденіи надъ ними вѣрнаго и постоянного надзора. О выпискѣ такихъ больныхъ надлежитъ немедленно извѣщать полицейскую власть того мѣста, гдѣ больной будетъ имѣть жительство.

§ 323.

(Продолженіе.)

Еслибы по излеченіи умалишеннаго, родные или лица, законно его отдавшія, по увѣдомленіи ихъ о томъ, за нимъ не

§ 320.

(О wypisywaniu z zakładu dla obłąkanych.)

Jak największa ostrożność zachowana ma być także przy wypisywaniu chorych z zakładu, jużto, aby niewolnić indywiduum, mogące innym szkodę jaką wyrządzić, jużto, aby przez zbyt prędkiego powrót do dawnego trybu życia, rekonwalescencji na nowo nie ulegli chorobie.

§ 321.

(Ciąg dalszy.)

Do wypisania z zakładu kwalifikują się:

- a) wyleczeni zupełnie z obłąkania, po pewnym przeciągu czasu obserwacji w oddziale rekonwalescentów;
- b) niewyleczeni, lecz nieszkodliwi, i mający odpowiednie utrzymanie lub przytułek.

§ 322.

(Ciąg dalszy.)

Obłąkani niewyleczeni, podlegający gwałtownym, lecz rzadko przytrafiającym się napadom (szaleńcy, furyaci), mogą być wypisani tylko na wyraźne żądanie rodziny i zaręczenie pewnego i ciągłego nad nimi dozoru. O wypisaniu takiego chorego, należy niezwłocznie zawiadamiać Władzę policyjną tego miejsca, gdzie chory będzie zamieszkiwał.

§ 323.

(Ciąg dalszy.)

Po wyleczeniu obłąkanego, jeżeliby rodzina lub osoby, które go z prawa oddały do zakładu, otrzymawszy stosowne za-

явились, тогда Частный Попечительный Совѣтъ имѣть право и обязанъ самъ заняться отправленіемъ его въ мѣсто постоянного пребыванія.

§ 324.

(Продолженіе.)

Должны быть удерживаемы на болѣе продолжительное время, даже по излеченіи:

- a) умалишенные, склонные къ самоубійству, или причиненію другимъ вреда;
- б) умалишенные, отправленные въ заведеніе по совершеніи ими преступленія, или дѣйствія, которое у не лишенныхъ ума считалось бы злодѣяніемъ.

§ 325.

(Продолженіе.)

Дабы не допустить задержанія въ заведеніи подлежащихъ выпискѣ лицъ, по временамъ будутъ производиться ревизіи въ неопредѣленные и непостоянные сроки:

- a) назначаеми для сего Членами Частнаго Попечительнаго Совѣта;
- б) въ г. Варшавѣ назначаеми Членами Медицинскаго Совѣта, на основаніи § 28 Положенія объ управленіи гражданскою медицинскою частію въ Царствѣ Польскомъ;
- в) внѣ г. Варшавы, Инспекторами Врачебныхъ Управъ;
- г) Главнымъ Медицинскимъ Инспекторомъ, или его Помощникомъ.

wiadomienie, nie zgłaszały się po niego, Rada Szczegółowa Opiekuńcza ma prawo i obowiązana jest sama zarządzić odesłanie wyleczonego do miejsca jego zamieszkania, lub ostatniego pobytu.

§ 324.

(Ciąg dalszy.)

Zatrzymani będą przez czas dłuższy, nawet po wyleczeniu:

- a) obłąkani skłonni do samobójstwa, lub wyrządzenia szkody innym;
- b) obłąkani zakwalifikowani do szpitala po dopuszczeniu się występku lub czynu, któryby u nieobłąkanych za zbrodnię był poczytanym.

§ 325.

(Ciąg dalszy.)

Dla zapobieżenia niewłaściwemu zatrzymywaniu w zakładach dla obłąkanych indywiduów, do wypisania kwalifikujących się, od czasu do czasu odbywać się mają rewizye, ale w zakresach nieoznaczonych i niestałych:

- a) przez przeznaczonych do tego Członków Rady Szczegółowej szpitala;
- b) w Warszawie, przez delegowanych członków Rady Lekarskiej, na zasadzie § 28-go ustawy o Zarządzie Służby Zdrowia w Królestwie Polskiem;
- c) za obrębem miasta Warszawy, przez Inspektorów Urzędów lekarskich;
- d) przez Głównego Inspektora Służby Zdrowia, lub jego Pomocnika.

О содержаніи умалишенных въ заведеніи.

§ 326.

(О помѣщеніи въ отдѣленія.)

Умалишенному, прибывшему въ заведеніе, по разсмотрѣніи доставленныхъ съ нимъ свѣдѣній и строгомъ экзаменѣ, опредѣляется главнымъ лекаремъ отдѣленіе, соответственное роду его болѣзни. Но, ежели родъ помѣшательства не обнаруживается явственно, тогда такой больной помѣщается особо, подъ строгимъ присмотромъ, пока, послѣ болѣе продолжительныхъ наблюденій, не опредѣлитъ врачъ, въ какое отдѣленіе слѣдуетъ его помѣстить.

§ 327.

(Предварительное очищеніе больного.)

Каждый принятый въ заведеніе умалишенныхъ долженъ быть обмытъ въ ваннѣ, исключая случаи, въ которыхъ бы сіе было именно воспрещено врачомъ.

§ 328.

(Одежда умалишенныхъ.)

По обмытіи въ ваннѣ, одѣвается онъ въ больничное платье, а его собственное, со всѣми вещами при немъ бывшими, передается по описи для храненія.

Надобно точно наблюдать, чтобы умалишенные цѣлый день были прилично одѣты: въ комнатахъ, смотря по времени года, въ лѣтнія куртки или зимніе кафтаны, а при выходѣ на открытый воздухъ надѣвали бы фуражку. Не позволять имъ никакой странности въ одеждѣ и часто ихъ оправлять. Одни галстуки, въ жаркое время, дозволяется снимать.

О утрываніи больных въ закладахъ для обłąканныхъ.

§ 326.

(О помѣщеніи въ oddziale.)

Po roztrząśnieniu kwalifikacyi i ściślém wybadaniu obłąkanego przyjętego do zakładu, naczelný Lekarz oznaczy, w jakim oddziale, ze względu na rodzaj obłąkania, ma być pomieszczony. Jeżeli zaś rozpoznanie rodzaju obłąkania będzie podlegać wątpliwości, wówczas taki obłąkany umieszcza się oddzielnie, pod bacznym dozorem, aż dopóki na zasadzie dłuższej obserwacyi Lekarz nie wyrzeczy, jaki oddział będzie dla tegoż obłąkanego odpowiednim.

§ 327.

(Poprzednie oczyszczenie chorego.)

Każdy obłąkany, przyjęty do szpitala, powinien być wykąpanym, wyjąwszy przypadki, w którychby Lekarz wyraźnie to wzbronił.

§ 328.

(Ubiór obłąkanychъ.)

Po kąpieli, chory przywdziewa na siebie odzież szpitalną, a jego własna, ze wszystkimi rzeczami jakie przy nim były spisana, oddaje się do zachowania.

Należy pilnie przestrzegać, ażeby obłąkani przez cały dzień byli ubrani, stosownie do pory roku, w letnie kurtki albo zimowe kaftany, przy wyjściu zaś na wolne powietrze, aby brali furazerkę. W ogólności, nie należy żadnej dozwałać dziwaczności w ubraniu, i zawsze ich w tym względzie upominać. Chustki z szyi w upały mogą być zdejmowane,

Болѣе состоятельнымъ можно дозволить носить и собственную, лишь бы порядочную одежду и бѣлье; слѣдуетъ однакожъ обращать вниманіе, чтобы умалишенный не износилъ совершенно всей своей одежды, въ которой бы могъ нуждаться при выпискѣ изъ заведенія.

Пенсіонеры носятъ всегда собственное платье и бѣлье.

§ 329.

(Продолженіе.)

Умалишенные, пораженные сверхъ того другими болѣзнями, по поводу которыхъ помѣщены въ лазаретъ, равно чрезвычайно неопрятные, получаютъ халаты и прочую одежду, какъ въ другихъ больницахъ.

§ 330.

(О перемѣнѣ бѣлья.)

Бѣлье должно перемѣняться на общемъ основаніи больничнаго устава. Должно однакожъ строго наблюдать, чтобы умалишенные не утаивали, что бѣлье у нихъ замарано, и для того ежедневно слѣдуетъ въ томъ удостовѣряться. Бѣлье, изорванное во время сильныхъ припадковъ, должно, по успокоеніи больного, перемѣнять.

§ 331.

(О содержаніи опрятности около больныхъ.)

Многіе умалишенные оказываютъ въ отношеніи себя совершенное небреженіе, или же имѣютъ склонность къ неопрятности и держатъ себя весьма нечисто. Посему, сверхъ соблюденія общихъ правилъ относительно чистоты ихъ одежды и бѣлья, должно обращать преимущественное вниманіе на вышесказанныхъ умалишенныхъ, увѣщевая ихъ часто, чтобы были опрятны, въ случаѣ же нужды, очищать ихъ платье.

Облѣкани, которымъ станъ ихъ мienia pozwala, mogą nosić własną, byle porządną odzież i bieliznę; baczyć jednak potrzeba, aby obłąkany nie zniszczył zupełnie wszystkiej swej odzieży, którejby mógł potrzebować przy wyjściu z zakładu.

Pensjonarze nosić będą zawsze swoją własną odzież i bieliznę.

§ 329.

(Ciąg dalszy.)

Obłąkani, dotknięci nadto innemi chorobami, dla wyleczenia których pomieszczeni zostaną w infirmaryi, tudzież tacy, którzy się bardzo nieczysto utrzymują, ubrani być mają w szlafroki i resztę odzieży, przepisanej w ogólności dla chorych w szpitalach.

§ 330.

(Zmiana bielizny.)

Zmiana bielizny odbywać się ma w porządku wskazanym przepisami w ogólności dla szpitali. Przyczem dawać trzeba pilne baczenie, aby obłąkani nie kryli się z tém, iż bieliznę nieczystością skazili, i codziennie o tém przekonywać się należy. Bielizna porozrywana w czasie gwałtownych napadów, zmienianą być powinna, zaraz po uspokojeniu obłąkanego.

§ 331.

(O utrzymaniu ochędóstwa około chorych.)

Gdy wielu z obłąkanych okazują względem siebie szczególną niedbałość lub też mają skłonność do nieochędóstwa i zbyt nieczysto się utrzymują, przeto, oprócz zachowania ogólnych przepisów, co do ochędóstwa odzieży i bielizny, szczególną bacznąość zwrócić potrzeba na wymienionych powyżej obłąkanych, jużto przez częste przypominanie im, aby się ochędodźnie trzymali, jużto wrazie potrzeby przez samo oczyszczenie ich odzieży.

§ 332.

(О содержаніи опрятности въ заведеніи.)

На чистоту и опрятность въ помѣщеніи умалишенныхъ надлежитъ также обращать большое вниманіе. Многие изъ нихъ до того неопрятны, что испражняются въ комнатахъ или залахъ; особеннаго попеченія въ семъ отношеніи требуютъ умалишенные, содержимые отдѣльно.

§ 333.

(О довольствіи умалишенныхъ пищею и питьемъ.)

Хорошій выборъ съѣстныхъ припасовъ и качество оныхъ могутъ имѣть весьма важное вліяніе на столь продолжительный родъ болѣзни, какъ сумасшествіе, и истинно содѣйствовать избавленію отъ онаго, но, какъ въ большихъ заведеніяхъ невозможно давать порознь каждому больному особую пищу, то надобно стараться, чтобы больничныя порціи могли быть приличны по крайней мѣрѣ для главныхъ видовъ сумасшествія, которое въ семъ отношеніи можно подраздѣлить на слѣдующіе два главныхъ рода:

- а) сумасшествіе съ бѣшенствомъ и вообще съ безпокойнымъ состояніемъ больного, при возвышенной дѣятельности мозга и умственныхъ силъ;
- б) сумасшествіе со слабостію, опѣмѣніемъ и совершеннымъ недостаткомъ силъ, какъ-то: задумчивость, унылость, слабоуміе и т. п.

§ 334.

(Продолженіе.)

Согласно съ сими двумя родами сумасшествія, пищу и питье слѣдуетъ раздѣлить на:

§ 332.

(О utrzymanіи охѣдѣстѣ въ закладѣ.)

Рѣшительнѣе зрѣть треба увагу на чыстасць і охѣдѣстѣ мѣсц, гдѣ сѧ помешчѣнн облѣкани. Некаторы бовіемъ з ннхъ до тѣго стѣпня сѧ ннсклуднн, нзъ ннчъ сѧ зачѣвужѧ наветъ в салѧхъ і нздѣбкахъ; в тѣмъ вѣзглѣдѣ на ѧкнаѣвѣсѧ бѧчностъ заслѣвужѧ облѣкани, оддѣлннѣ в нздѣбкахъ утрѣмывѧнн.

§ 333.

(О живности и напояхъ для облѣканныхъ.)

Należyty dobór żywności i napoju, tudzież odpowiednie podług ich własności zastosowanie, mogą wywierać nader ważny wpływ na tak długo trwałą chorobę, jaką jest obłąkanie umysłu, i rzeczywiście do wyleczenia z niej przyczyniać się. Gdy jednak niepodobną jest rzeczą w znaczniejszych zakładach, dla każdego obłąkanego oddzielnie żywność przygotowywać, przeto, o tyle tylko odmienną dyetę dla różnych obłąkanych, przyjąć należy, o ile takowa jest koniecznie wskazaną głównymi różnicami samego stanu obłąkania. Pod tym względem, rodzaje obłąkania rozróżnione być mogą, na:

- a) obłąkania gwałtowne, z podniesioną czynnością mózgu i władz umysłowych;
- b) obłąkania ze słabością, ogólném ugnieceniem i upadkiem sił, n. p. melancholia, niedołężność umysłu.

§ 334.

(Ciąg dalszy.)

Odpowiednio do takowego rozróżnienia rodzajów obłąkania, dwojaką dyetę ustanowić wypada:

- a) прохладительную, не возбуждающую и умеренно питательную, какъ-то: сыворожка, простокваша, супъ съ растительными кислыми соками, огородныя овощи, фрукты, зелень, кисель картофельный, супъ и борщъ изъ зелени и овощей на умеренно-крѣпкомъ бульонѣ, каша съ масломъ и т. п.;
- б) подкрѣпляющую, болѣе питательную, возбуждающую, какъ-то: молоко, супъ и борщъ на крѣпкомъ бульонѣ, супъ съ яйцами, разнаго рода мясо, пиво, кофе, и т. п.

§ 335.

(Продолженіе.)

Вообще въ отношеніи діеты умалишенныхъ должно принимать въ соображеніе слѣдующія обстоятельства:

- a) кушанья должны быть простыя, но разнообразныя, по возможности пріятнаго вкуса и, по причинѣ значительнаго потребленія ихъ, дешевыя, но приготовляемыя всегда изъ свѣжихъ припасовъ;
- б) какъ между больными въ заведеніи умалишенныхъ находятся люди высшаго и низкаго состоянія, изъ коихъ многіе съ малолѣтства привыкли къ нѣкоторой особенной пищѣ, то нельзя больного съ лучшимъ состояніемъ и воспитаніемъ кормить также, какъ и простолюдина; а потому должно раздѣлять кушанья на два главныхъ отдѣленія: однѣ для умалишенныхъ лучшаго состоянія или воспитанія, а другія для людей низшаго класса; для первыхъ должно употреблять съѣстные припасы цѣною нѣсколько подороже, а для послѣднихъ дешевле, но притомъ сообразно съ цѣлью врачеванія и состояніемъ болѣзни;
- в) въ нѣкоторыхъ особенныхъ случаяхъ, врачъ можетъ отступать отъ общихъ для умалишенныхъ правилъ, когда того потребуетъ свойство болѣзни или привычка больного къ нѣкоторымъ извѣстнымъ кушаньямъ;

- a) dyetę mało pobudzającą i umiarkowanie karmiącą; tu należy: serwatka, kwaśne mleko, kwaśne zupy roślinne, jarzyny, owoce, zielenina, kisel kartoflany, barszcz, zupy z jarzyn na słabym rosole, kasza z masłem i t. p.; za napój czysta woda;
- b) dyetę wzmacniającą, bardziej karmiącą i pobudzającą, tu odnosi się: mléko, rosół i barszcz na mocniejszym bulionie, rosół z jajami, różnego rodzaju mięsiwa, piwo, kawa i t. p.

§ 335.

(Ciąg dalszy.)

W ogólności, pod względem dyety obłąkanych, należy mieć na uwadze następujące okoliczności:

- a) żywność sama powinna odznaczać się prostotą, różnorodnością i o ile możności być przyjemnego smaku; a lubo z powodu znacznego potrzebowania ma być taną, zawsze jednak z świeżych artykułów;
- b) gdy między chorymi w zakładach dla obłąkanych, znajdować się mogą i ubodzy i zamożniejsi, a niektórzy z nich od młodości przyzwyczajeni są do szczególnego rodzaju pożywienia, nie można więc chorego majątniejszego i lepiej wychowanego żywić tak, jak człowieka gminnego; żywność przeto powinna być dwojaka: inna dla obłąkanych majątniejszych lub lepiej wychowanych, inna dla ludzi niższego stanu; dla pierwszych, na żywność powinny być dostarczane lepsze, choćby droższe produkty, dla ostatnich zaś, tańsze; w każdym jednak razie, z zastosowaniem do metody leczenia i rodzaju obłąkania;
- c) w niektórych szczególnych przypadkach, Lekarz może odstąpić od przepisów ustanowionych w ogólności pod względem dyety dla obłąkanych, jeśliby tego wymagał szczególny rodzaj obłąkania, albo przyzwyczajenie chorego do pewnych pokarmów;

- 2) еслибы у котораго изъ умалишенныхъ оказался необыкновенный аппетитъ, для такого во всякое время можетъ быть потребована достаточная къ утоленію голода пища.

§ 336.

(Продолженіе.)

Хлѣба не дается больнымъ вдругъ цѣлая дневная порція, но раздѣляется на три части: для завтрака, обѣда и ужина.

§ 337.

(Продолженіе.)

Во время стола должно смотрѣть, чтобы умалишенные не глотали съ великою жадностію пищи.

§ 338.

(Продолженіе.)

Наилучшее питье для умалишенныхъ есть чистая вода, которая и должна находиться въ достаточномъ количествѣ во всѣхъ мѣстахъ, гдѣ умалишенные проводятъ время и даже въ спальняхъ.

§ 339.

(О діетѣ заболѣвшихъ другими болѣзнями.)

Для заболѣвшихъ другими болѣзнями и помѣщенныхъ въ лазаретъ, назначается та же діета, какая опредѣлена во всѣхъ обыкновенныхъ больницахъ.

§ 340.

(Росписаніе порцій.)

Росписаніе порцій для умалишенныхъ по днямъ приложено въ концѣ, подъ № 2.

- d) gdyby u którego z obłąkanych objawiła się gwałtowna chęć do jedzenia, choćby w niezwykajnej porze, należy, dla zaspokojenia go, potrzebnej żywności dostarczyć.

§ 336.

(Ciąg dalszy.)

Chléb nie powinien być w całej dziennj ilości dawany od razu, lecz na trzy części podzielony: na śniadanie, obiad i wieczerzą.

§ 337.

(Ciąg dalszy.)

Gdy obłąkani jedzą, zważać potrzeba, aby zbyt chciwie nie połykali pokarmów.

§ 338.

(Ciąg dalszy.)

Za napój najlepsza jest woda czysta, i ta znajdować się ma w dostatecznej ilości we wszystkich miejscach, gdzie obłąkani przebywają, a nawet i tam gdzie śpią.

§ 339.

(O dyecie dla dotkniętych innemi chorobami.)

Dla obłąkanych dotkniętych innemi chorobami i pomieszczonych w infirmerji, przeznacza się takż dyeta, jak dla chorych w innych szpitalach.

§ 340.

(Podział porcyi.)

Skład porcyi dla obłąkanych wyszczególniony jest w wykazie załączonym pod Nr. 2.

§ 341.

(Образъ жизни умалишенныхъ.)

Какъ лишенные ума по большей части удаляются отъ правилъ обыкновеннаго образа жизни, и время проводятъ въ праздности и бездѣйствіи, то весьма полезно и даже необходимо нужно ввести точный и правильный образъ жизни, соединенный съ полезными упражненіями, работами и разными занятіями.

§ 342.

(Продолженіе.)

Чѣмъ точнѣе и правильнѣе будутъ распределены и исполняемы всѣ занятія умалишенныхъ въ продолженіе дня, то есть съ утра, когда они встаютъ, и до того времени, когда ложатся спать, тѣмъ болѣе будутъ они имѣть принужденія, а чрезъ сіе будутъ удалены праздность и мысли, приводящія ихъ въ помѣшательство, что весьма много способствуетъ ихъ излеченію, какъ это многократными опытами доказано.

§ 343.

(Продолженіе.)

Но, поелику не всѣ умалишенные способны къ правильно-му образу жизни и неохотно занимаются работами, на нѣкоторыхъ же изъ нихъ внѣшнія впечатлѣнія совершенно не дѣйствуютъ, то тѣхъ, которые буйны, шумливы, яростны и неопытны, надобно отдѣлять отъ лишенныхъ ума въ слабѣйшей степени и обходиться съ ними особеннымъ образомъ до тѣхъ поръ, пока не поправятся и не будутъ переведены къ тихимъ.

§ 341.

(Tryb życia obłąkanych.)

Obłąkani po największej części odstępają od zwyczajnego trybu życia, przepędzając czas na próżnowaniu i w nieczynności, bardzo korzystną więc będzie rzeczą a nawet konieczną, zaprowadzić pomiędzy nimi stały i porządný tryb życia, z pożytecznym zatrudnieniem, pracą i rozrywkami połączony.

§ 342.

(Ciąg dalszy.)

Im ściślej i stosowniej ustanowiony i zachowany będzie porządek w podziale i dopełnieniu wszystkich całodziennych czynności, i tak rozłożonych, aby zajmowały czas od rana, kiedy obłąkani wstają, do chwili kiedy się udają na spoczynek, tém więcej obłąkani utrzymeni będą w pewnych karbach, zapobiegających próżnowaniu i urojeniom podniecającym samo obłąkanie, co znacznie przyczynić się może do uleczenia, jak o tém niejednokrotnie doświadczenie przekonało.

§ 343.

(Ciąg dalszy.)

Nie wszyscy jednak obłąkani zdolni są do zachowania porządnego trybu życia i chętnie się zajmują pracą, na niektórych zaś z nich wrażenia zewnętrzne nie wywierają najmniejszego wpływu; obłąkanych przeto gwałtownych, swarliwych, zapalczywych i nieochędożnie się utrzymujących należy odłączać od obłąkanych spokojnych, i taką w obchodzeniu się z nimi zachować różnicę, aby to stało się dla nich bodźcem do poprawy, do tego stopnia, iżby mogli być ze spokojnymi złączeni.

§ 344.

(Продолженіе.)

Образъ жизни страждущихъ тихимъ сумасшествіемъ долженъ быть слѣдующій:

Утромъ въ зимнее время въ 7 часовъ, а въ лѣтнее въ 6, прислужники, собравшись въ корридорахъ, должны приготовить все нужное; потомъ, дабы умалишенные вставали въ одно время, звонить на обоихъ концахъ корридора и отпирать двери ихъ комнатъ. Всѣ, которые физически здоровы, должны вставать, умываться, чесать себѣ голову и одѣваться; а надзиратели, строго за исполненіемъ сего наблюдая, помогаютъ имъ во всемъ. Послѣ сего всѣ умалишенные, безъ различія званій, должны прибирать свои постели и идти въ общую, определенную для каждаго отдѣленія комнату.

§ 345.

(Продолженіе.)

Когда такимъ образомъ соберутся умалишенные, то, по назначенію надзирателя, одинъ изъ нихъ долженъ вслухъ прочитать особенно приличную къ сему случаю утреннюю молитву (*) и, сверхъ того, одну главу изъ Евангелія; при чемъ надзиратель или надзирательница, должны наблюдать, чтобы всѣ вели себя пристойно и никто не сдѣлалъ бы какого либо замѣшательства.

Умалишенныхъ другаго вѣроисповѣданія оставлять для молитвы отдѣльно, каждаго по своему обряду.

§ 346.

(Продолженіе.)

Потомъ всѣ садятся за столъ и завтракаютъ.

(*) Для сего имѣются особые молитвенники.

§ 344.

(Ciąg dalszy.)

Tryb życia dotkniętych spokojnem obłąkaniem ma być następujący:

Z rana, zimą o godzinie 7, latem o 6, posługacze zbierać się mają na korytarzach i przygotowawszy to wszystko, co przy wstawaniu obłąkanych może być potrzebne, dzwonią na obu końcach korytarza i otwierają drzwi do izb sypialnych, celem zbudzenia w jednym czasie wszystkich obłąkanych. Wszyscy, którzy są fizycznie zdrowi, winni wstać, umyć się, uczesać i ubrać, a dozorey pilnując dokonania tego, dopomagają w razie potrzeby. Późem wszyscy obłąkani, bez różnicy stanu, powinni usłać swe łóżko, i udać się do wspólnej sali, do tego celu osobno dla każdego oddziału przeznaczonej.

§ 345.

(Ciąg dalszy.)

Gdy tym sposobem obłąkani się zbiorą, jeden z nich, wybrany przez dozorcę, na głos zmówi modlitwę poranną, stosownie do tego celu ułożoną (*), i przeczyta jeden rozdział z Ewangelii; przyczem dozorca lub dozorczyń, którzy powinni znajdować się nieodstępnie przy obłąkanych, mają przestrzegać, aby ciż zachowali się przyzwoicie, i żeby żaden z nich nie stał się powodem do jakiegobądź zamieszania.

Obłąkani innego wyznania mają oddzielnie modły odbyć, według własnego obrządku.

§ 346.

(Ciąg dalszy.)

Potem wszyscy sięść mają do stołu na śniadanie.

(*) W tym celu ułożona będzie odpowiednia książka modlitw.

§ 347.

(Продолженіе.)

По осмотрѣ, дѣлаемомъ врачами въ 10 часовъ утра, умалишенные приступаютъ къ занятіямъ, къ которымъ должно ихъ побуждать то настоятельно, то со снисхожденіемъ. Занятія сіи продолжаются до 12 часовъ. Смотря по времени года и полу умалишенныхъ, они могутъ быть различны, или тѣлесныя или умственныя, и назначаются врачомъ для каждого въ особенности. Опытомъ въ самыхъ лучшихъ подобныхъ заведеніяхъ доказано, что весьма полезно занимать умалишенныхъ необыкновенными для нихъ работами и упражненіями, если только оныя не превышаютъ душевныхъ и тѣлесныхъ силъ ихъ.

§ 348.

(Продолженіе.)

Назначаемыя врачомъ работы и занятія, какъ умственныя, такъ и физическія, могутъ быть слѣдующія: слушаніе и чтеніе удобопонятныхъ, нравственныхъ, историческихъ и сему подобныхъ сочиненій, повѣстей и анекдотовъ; обученіе рисованію, при чемъ учитель даетъ нѣкоторымъ умалишеннымъ въ одно время срисовывать одинъ и тотъ же предметъ, оставаясь при нихъ и поправляя нарисованное ими, что для нихъ бываетъ весьма пріятно; писаніе по прописямъ или изъ книгъ и т. п. Сверхъ того, можно занимать ихъ разными домашними работами и рукодѣліями, какъ напр. клееніемъ коробокъ и конвертовъ, щипаніемъ коринъ и т. д. При всѣхъ сихъ занятіяхъ должно сообразоваться съ слабыми понятіями умалишенныхъ и выбирать, если можно, нѣкоторыхъ изъ нихъ, для обученія другихъ, ибо здѣсь дѣло идетъ только о доставленіи занятій, а не объ ученіи въ строгомъ смыслѣ.

§ 347.

(Ciąg dalszy.)

Po wizycie odbytej przez Lekarza, o godzinie 10-těj zrana obłąkani przystępują do zatrudnień, do których należy ich ile możności nakłaniać. Zatrudnienia te trwają do godziny 12-těj. Stosownie zaś do pory roku i płci obłąkanych, mogą być rozmaite, albo fizyczne, albo umysłowe, i przeznaczają się przez Lekarza dla każdego z obłąkanych oddzielnie. W najlepszych zakładach podobnego rodzaju doświadczenie okazało, że nader pożyteczną jest rzeczą zatrudniać umysł obłąkanych robotami i ćwiczeniami niezwyčajnemi dla nich, byle one nie przewyższały umysłowych i fizycznych ich zdolności.

§ 348.

(Ciąg dalszy.)

Przeznaczane przez Lekarzy roboty i zatrudnienia, tak umysłowe, jako i fizyczne, mogą być następujące: słuchanie lub czytanie łatwych do pojęcia moralnych lub historycznych i t. p. książek, powieści i anegdot; nauka rysunków, przyczém nauczyciel daje jednocześnie kilku obłąkanym do przerysowania jeden i tenże przedmiot, zostając się przy nich, dla poprawienia rysunku, co zwykle sprawia im wiele przyjemności; tu należy także: pisanie ze wzorów albo książek i t. p. Oprócz tego, można ich zatrudniać różnemi rękodzielami lub robotami domowemi, n. p. klejeniem pudełek, kopert, skubaniem szarpi i t. p. Przy tych wszystkich zatrudnieniach obłąkanych, należy mieć na względzie niedołężność ich umysłową, i poruczać, ile możności, niektórym obłąkanym uczenie innych; tutaj bowiem chodzi raczej o dostarczenie zatrudnień, niż o naukę w ścisłym znaczeniu.

§ 349.

(Продолженіе.)

Сии занятія могутъ быть употребляемы для лишенныхъ ума обоого пола. Но женскій полъ, сверхъ того, можетъ вязать чулки, чинить и шить бѣлье, вышивать, плести снурки, мотать нитки и заниматься другими домашними работами; а потому весьма полезно имѣть при заведеніи свѣдущую въ руководѣлїяхъ женщину, которая бы обучала тому всѣхъ умалишенныхъ женскаго пола.

§ 350.

(Продолженіе.)

Въ 12 часовъ сии занятія прекращаются, и всѣ принадлежащіе къ онымъ предметы должны быть убраны на мѣста. Потомъ, спустя еще часъ, умалишенные собираются, по звонку, къ обѣду и, по прочтеніи вслухъ однимъ изъ нихъ молитвы, садятся, а съ ними вмѣстѣ надзиратель или надзирательница, за опрятно накрытый столъ; и тогда только, а не прежде, для предупрежденія безпорядка, должно подавать кушанье. При семъ случаѣ тѣхъ, кои будутъ отговариваться и которыхъ нельзя уговорить дружески, должно отводить въ комнаты ихъ и не давать назначенныхъ имъ порцій до тѣхъ поръ, пока сами не изъявятъ на то желанія. Умалишенные, получающіе особенное содержаніе за вносимыя деньги, обѣдаютъ за особымъ столомъ. Ножи и вилки за столомъ умалишенныхъ никогда не кладутся, а мясо подается уже разрѣзанное.

§ 351.

(Продолженіе.)

Во время обѣда можно способнымъ изъ нихъ позволить раздавать другимъ кушанья. Надзиратели и надзирательницы имѣютъ смотрѣніе за порядкомъ, пристойностію и чистотою.

§ 349.

(Ciąg dalszy.)

Takimi zatrudnieniami można zajmować obłąkanych płci obojęj. Kobięty nadto mogą trudnić się robieniem pończoch, naprawianiem i szyciem bielizny, haftowaniem, splataniem sznurków, zwijaniem nici i innemi domowemi robotami i t. p.; i dla tego pożądaną jest bardzo rzeczą, aby przy zakładzie dla obłąkanych kobiet, mogła być uzdatniona do robót ręcznych niewiasta, któraby wprawiała do nich wszystkie obłąkane kobiety.

§ 350.

(Ciąg dalszy.)

O godzinie 12-tę zatrudnienia te przerywają się, i wszystkie należące do tego przedmioty mają być uprzątnięte. Późem, po upływie jeszcze godziny, na odpoczynek przeznaczonęj, obłąkani na odgłos dzwonka schodzą się na obiad, a po odmówieniu przez jednego z nich głośno modlitwy, siadają razem z dozorcą lub dozorczynią do schludnie nakrytego stołu, i wtenczas tylko, a nie wprzód, dla uniknienia nieporządku, żywność ma być przynoszoną. Gdyby podczas stołu, który z obłąkanych wymawiał się od jedzenia, a nie można było go do tego w sposób łagodny nakłonić, tenże ma być odprowadzonym do swęj izby, i nie wprzód, ma dostać przeznaczoną dla niego żywność, aż dopóki sam o nią prosić nie będzie. Obłąkani, utrzymywani w zakładzie za pewną opłatą, oddzielnie obiadować mają. Na stole przy obłąkanych nie mają być kładzione noże i widelce, a mięso daje się już pokrajane.

§ 351.

(Ciąg dalszy.)

Przy obiedzie można obłąkanym, którzy się okażą być do tego zdolnymi, pozwolić rozdawania innym żywności. Dozorcy i dozorczyńie ciągle przestrzegać winni zachowania porządku, przyzwoitości i ochędóstwa.

§ 352.

(Продолженіе.)

По окончаніи обѣда, вставъ, должно опять прочесть молитву, а при собираніи со стола наблюдать, чтобы умалишенные отъ остатковъ кушанья или хлѣба ничего съ собою не брали и не носили въ свои комнаты. Послѣ сего, до ужина, необходимо нужно развеселять умалишенныхъ пріятными забавами и занятіями. Въ зимнее время можно имъ позволять нѣкоторыя игры, однакожъ не на деньги, какъ напр. карты, пашки, волантъ, билиардъ, мячики, бросать кольцо, разбирать нѣкоторые смѣшанные предметы, складывать разрѣзанныя и на картонъ наклеенныя картины, ландкарты и т. п., музыку и пѣніе; а въ лѣтнее время: гулять, упражняться въ садовыхъ и огородныхъ занятіяхъ, играть въ кегли, качаться, маршировать рядами и фронтомъ, играть въ бабки. Для доставленія удовольствія, можно пенсіонеровъ, въ сопровожденіи надзирателя или надзирательницы, возить прогуливаться въ экипажѣ; также могутъ они возить коляску, къ которой привязаны веревки, посадивъ въ оную нѣкоторыхъ изъ лишенныхъ же ума. Во время занятій и работъ, надѣвать имъ передники изъ крашеннаго полотна, дабы платье ихъ оставалось чистымъ.

§ 353.

(Продолженіе.)

Нѣкоторые игры, напр. въ билиардъ, можно позволять въ видѣ награды за послушаніе и тихое поведеніе.

Если же во время какой либо игры больной произведетъ шумъ или ссору, то ему игра сія запрещается. Всѣ предметы для игры должны быть всегда подъ замкомъ.

§ 352.

(Ciąg dalszy.)

Po skończonym obiedzie i po wstaniu, modlitwa znowu odmówioną być powinna; przy sprzątanu zaś ze stołu należy uważać, żeby obłąkani pozostałej żywności albo chleba z sobą nie zabierali i do swych izb nie zanosili. Poczém, aż do czasu wieczery, potrzeba koniecznie obłąkanych rozrywać i zatrudniać. W porze zimowej, można im dozwolnić niektórych gier, lecz nie na pieniądze; do tych należą: karty, warcaby, wolant, bilard, gra w piłkę, gra w pierścien; także rozbieranie niektórych zmieszanych przedmiotów, układanie porozrzynanych i na tekturze naklejonych rysunków, map i t. p. nakoniec, muzyka i śpiew. W porze zaś letniej: przechadzka, pracowanie około ogrodów fruktowych i warzywnych, gra w kręgle, huśtawka, maszerowanie szeregiem i we front, gra w kostki. Dla większej rozrywki, można niektórym pensjonarzom dozwolnić, w towarzystwie dozorca lub dozorczyń, wyjeżdżać za obręb zakładu; mogą też obłąkani sami ciągnąć za sznury wózek, z siedzącym w nim jednym lub kilku obłąkanymi. W czasie zatrudnień i pracy, obłąkani mieć powinni na sobie fartuchy kolorowe, dla ochrony odzieży od zabrudzenia.

§ 353.

(Ciąg dalszy.)

Niektóre gry, jak np. bilard, mogą być dozwolone w sposób nagrody, za uległość i spokojne zachowanie się.

Jeżeli zaś podczas jakiegokolwiek gry, którybądź z obłąkanych wzniesi kłótnię lub hałas, tenże od gry takowej usuniętym być powinien. Wszystkie przedmioty należące do gier, mają być chowane pod zamkiem.

§ 354.

(Продолженіе.)

Во время сихъ занятій надзиратели и надзирательницы должны смотрѣть, чтобы умалишенные не ходили праздно и не валялись, чего вовсе не должно дозволить физически здоровымъ; впрочемъ и не принуждать ихъ къ занятіямъ жестокостію и угрозами.

§ 355.

(Продолженіе.)

Въ зимнее время въ 7, а въ лѣтнее въ 8 часовъ вечера, должно звонить къ ужину, и въ продолженіи онаго исполнять все то, что предписано въ §§ 350, 351 и 352 объ обѣденномъ столѣ.

§ 356.

(Продолженіе.)

По окончаніи ужина служители и служительницы готовятъ въ комнатахъ умалишенныхъ все нужное для ночи; ставятъ въ нихъ воду для питья и для тѣхъ, которымъ въ ночное время не позволено выходить изъ своихъ комнатъ, судно, а для прочихъ урыльники. Когда все будетъ приготовлено, умалишенные должны собираться къ вечерней молитвѣ, которая должна быть особенно на сей предметъ сочинена; послѣ чего они идутъ въ свои комнаты, гдѣ раздѣваются и ложатся спать, зимою въ 9, а лѣтомъ въ 10 часовъ.

§ 357.

(Продолженіе.)

Потомъ надзиратели и надзирательницы, каждый въ своемъ отдѣленіи, должны осмотрѣть, чтобы комнаты и вообще всѣ

§ 354.

(Ciąg dalszy.)

Podczas wyżej wyszczególnionych zatrudnień, przestrzegać należy, ażeby obłąkani nie trawili czasu na próżnowaniu i gdziebądź się nie kładli, co fizycznie zdrowym zupełnie wzbronionem być powinno. Z resztą nie wolno zmuszać do zabaw, przez surowe obejście się i pogróżki.

§ 355.

(Ciąg dalszy.)

Zimową porą o 7-mej, a latem o 8-mej wieczorem, dzwoni się na wieczerzą, i podczas tej wypełnia się to wszystko, co wskazanem zostało w §§ 350, 351 i 352, gdzie była mowa o obiedzie.

§ 356.

(Ciąg dalszy.)

Po wieczerzy, posługacze i posługaczki przyrządzić winni w salach i izbach, w których spijają obłąkani, wszystko, co dla nich w nocy mogłoby być potrzebnem, a mianowicie: wodę do picia, dla tych, którym nie pozwolono w nocy wychodzić — naczynia do oddawania stolca, dla innych zaś — urynały. Gdy już wszystko będzie przyrządzone, obłąkani mają się zebrać na modlitwę wieczorną, oddzielnie na ten cel ułożoną. Poczemъ rozchodzą się do przeznaczonych dla nich sal lub izb, gdzie się rozbierają i kładą spać, zimą o godzinie 9-tėj, latem o 10-tėj.

§ 357.

(Ciąg dalszy.)

Następnie dozorca i dozorczyńie dopilnować winni w swoich oddziałach, ażeby wszystkie sale, izdebki i w ogólności

выходы были заперты, оставляя только въ дверяхъ комнатъ больныхъ открытыя форточки, и заботиться о ночномъ освѣщеніи и тишинѣ.

§ 358.

(Продолженіе.)

Въ продолженіе всей ночи надзиратели и надзирательницы, между которыми должно быть учреждено дежурство, обязаны наблюдать, что происходитъ въ комнатахъ умалишенныхъ. Дежурные отнюдь не должны ложиться спать, и пока состоятъ на дежурствѣ, за все отвѣтствуютъ; также должны помогать требующему пособія, а въ случаѣ особеннаго приключенія, призывать на помощь смотрителя или врача. Если кто изъ умалишенныхъ получить періодическій припадокъ бѣшенства и невозможно будетъ его усмирить, въ такомъ случаѣ созвать всѣхъ дежурныхъ служителей посредствомъ свистка, дабы бѣснаго привести въ спокойствіе силою или другимъ какимъ либо способомъ.

§ 359.

(Средства къ усмирению умалишенныхъ безпокойныхъ.)

Хотя обхожденіе съ умалишенными должно быть человѣколюбивое и снисходительное, въ нѣкоторыхъ однакожъ случаяхъ, именно для поддержанія порядка, предохраненія отъ насилій съ ихъ стороны, для наказанія за неповиновеніе и понужденія къ труду, слѣдуетъ прибѣгать къ укротительнымъ средствамъ.

Средства сии для безпокойныхъ больныхъ суть слѣдующія:

- 1) помѣщеніе въ совершенно темной комнатѣ, въ коей полъ и на сажень въ вышину стѣны обиты тюфяками;
- 2) омраченіе обыкновенной комнатки, въ которой находится умалишенный;
- 3) смиренныя камзолы;

wszelkie przejścia były pozamykane, przyczém okienka znajdujące się we drzwiach pozostawiają się otwarte; również dopilnować mają porządnego oświetlenia i zachowania należytej spokojności.

§ 358.

(Ciąg dalszy.)

Przez całą noc, dozorca lub dozorczyń, na których kolęj służby nocnej przypada, powinni zwracać bacność na to, co się dzieje w izbach, gdzie są obłąkani. Służbowym dozorcóm lub dozorczyńom nie wolno kłaść się spać, i na nich ciąży odpowiedzialność za zdarzone podczas ich służby przypadki. Obowiązkiem ich jest także, udzielać należną pomoc obłąkanym, potrzebującym takowej, a w razie jakiego szczególnego wypadku, winni wezwać Intendenta lub Lekarza. Jeżeliby który z obłąkanych uległ peryodycznemu napadowi szaleństwa i nie było można go uspokoić, wówczas wypadła zwołać, za pomocą piszczałki, wszystkich służbowych posługaczy, ażeby użyciem siły, lub innym jakim sposobem, zmusić dotkniętego szaleństwem do spokojnego zachowania się.

§ 359.

(Środki do uspokojenia obłąkanych niespokojnych.)

Jakkolwiek postępowanie z obłąkanymi powinno być ludzkie i względne, są jednak okoliczności, że dla utrzymania porządku, zapobieżenia gwałtom z ich strony, ukarania za непослуśnictwo lub zniewolenia do pracy, wypadła użyć środków karcących.

Temi zaś są dla obłąkanych gwałtownych:

- 1) pomieszczenie w zupełnie ciemnej izdebce, której podłoga i ściana na sążen wysokości wysłane są siennikami;
- 2) zaciemnienie izdedki zwyczajnej, w której się obłąkany znajduje;
- 3) koszula krepująca;

4) кожаные нарукавники, состоящие изъ крѣпкого кожаннаго мѣшка, съ обѣихъ сторонъ открытаго, имѣющаго внутри продольную перегородку также кожанную, въ отверстіяхъ же стягиваемаго посредствомъ шнура. Просунувъ руки, каждую въ особую половину мѣшка, такъ чтобы кисти рукъ вышли наружу, шнуры стягиваются;

5) кушакъ съ запястьями по сторонамъ, для содержанія верхнихъ членовъ возлѣ самага туловища (кушакъ Рейля);

6) смирительный стулъ;

7) струистыя ванны.

§ 360.

(Усмирительныя средства для умалишенныхъ спокойныхъ.)

Усмирительныя средства для умалишенныхъ спокойныхъ, но неповинующихся или упорствующихъ, суть:

- 1) отдѣленіе отъ прочихъ,
- 2) отказъ въ прогулкѣ,
- 3) недозволеніе какой либо забавы,
- 4) уменьшеніе количества пищи,
- 5) отказъ въ желаемомъ или любимомъ кушаньѣ,
- 6) обращеніе къ трудамъ нѣсколько унижательнымъ, какъ-то: замѣтать дворъ, носить дрова, копать землю и т. п.

§ 361.

(Награжденія.)

За спокойное поведеніе, повиновеніе и трудолюбіе, умалишенные могутъ быть награждаемы, именно: табакомъ, увеличеніемъ количества пищи или назначеніемъ любимаго кушанья, дозволеніемъ болѣе занимательныхъ игръ, а для пенсіонеровъ, по усмотрѣнію лекаря, дозволеніемъ выѣхать съ надзирателемъ за предѣлы заведенія.

4) нарекавки скóрзane, складające się z mocnego skórzanego worka, z obu końców otwartego, wewnątrz mającego wzdłużną przegrodę, także skórzaną, a po końcach ściągającego się na zawiązki; po przesunięciu przedramion pomiędzy przegrody worka, tak, aby ręce wyszły zewnątrz, zaciągają się zawiązki;

5) pas z pętlcami z boków, dla utrzymania członków górnych tuż obok tułowia (pas Rejla);

6) stółek z pasami do uśmierzania obłąkanych;

7) kąpiele strumieniowe.

§ 360.

(Środki karcenia obłąkanych spokojnych, lecz nieposłusznych.)

Sposoby zaś karcenia obłąkanych spokojnych, ale nieposłusznych, lub upartych, są:

- 1) odosobnienie;
- 2) odmówienie pozwolenia do przechadzki;
- 3) niedozwolenie jakiej zabawy;
- 4) zmniejszenie ilości pokarmów;
- 5) odmówienie żadanego lub ulubionego pokarmu;
- 6) użycie do robót mniej więcej poniżających, np. do zamiętania podwórza, noszenia drzewa, kopania ziemi i t. p.

§ 361.

(Nagrody.)

Za spokojne zachowanie się, posłuszeństwo i oddanie się pracy, mogą być obłąkani nagradzani, a mianowicie: tabaką, powiększeniem ilości lub daniem ulubionych pokarmów, dopuszczeniem do zabaw bardziej zajmujących; a pensjonarze, podług uznania Lekarza, dozwoleń wyjechania za obręb zakładu, lecz zawsze z dozorcą.

§ 362.

(Правила для посѣтителѣй заведенія.)

Посѣщать заведеніе умалишенныхъ изъ одного любопытства совершенно постороннимъ людямъ воспрещается.

Врачи, желающіе посѣтить сіе заведеніе съ ученою цѣлю, и лица, принадлежащія къ семейству умалишенныхъ, или ихъ пріятели, могутъ входить въ заведеніе только съ дозволенія главнаго лекаря.

§ 363.

(Продолженіе.)

Посторонніе врачи, получившіе позволеніе, могутъ приходить въ заведеніе только во время посѣщеній главнаго лекаря, другія же лица—въ дни и часы, постоянно обозначенные Частнымъ Попечительнымъ Совѣтомъ, о чемъ будутъ предостережены въ билетѣ, по которому ихъ допускаютъ въ заведеніе.

§ 364.

(Продолженіе.)

Приходящія въ заведеніе лица могутъ разговаривать съ тѣми только умалишенными, которыхъ посѣщаютъ. При семъ не должны имъ противурѣчить и вообще много разговаривать, ничего не должны съ собою приносить и давать больнымъ. Во все время посѣщенія, при посѣтителѣ долженъ находиться безотлучно надзиратель.

§ 365.

(Продолженіе.)

При входѣ въ заведеніе, посѣтителѣ, если будутъ имѣть при себѣ шпаги или палки, оставляютъ оныя, до выхода своего, у сторожа.

§ 362.

(Przepisy co do odwiedzania zakładów dla obłąkanych.)

Odwiedzanie zakładu dla obłąkanych, w celu zaspokojenia ciekawości przez osoby zupełnie obce, zabrania się.

Lekarze chcący zwiedzać w celu naukowym takowe zakłady, i osoby do rodziny obłąkanego należące, lub im znajome, mogą mieć wstęp do zakładu, tylko za дозволеніем naczelnego Lekarza.

§ 363.

(Ciąg dalszy.)

Lekarze obcy, którzy otrzymali odpowiednie zezwolenie, bywać mogą w zakładzie tylko podczas wizyty naczelnego Lekarza, inne zaś osoby, tylko w dniach i godzinach oznaczonych stale przez Radę Szczegółową Opiekunczą; o czém w билете upoważniającym do ich wpuszczenia będą ostrzeżeni.

§ 364.

(Ciąg dalszy.)

Osoby przychodzące do zakładu rozmawiać tylko mogą z tymi obłąkanymi, których odwiedzają; jednak niepowinni z nimi się sprzeczać, i w ogólności wiele nie rozmawiać; nie wolno także nic z sobą przynosić dla dawania obłąkanym. Przez cały czas pobytu obcej osoby, nieodstępnie znajdować się powinien dozorca lub dozorczyń.

§ 365.

(Ciąg dalszy.)

Jeśliby odwiedzający mieli przy sobie broń jaką, albo też laski, takowe przy wejściu pozostawić mają u odźwiernego.

§ 366.

(Продолженіе.)

Неисполняющій сихъ правилъ будетъ выведенъ изъ заведенія и въ другой разъ не получитъ дозволенія въ него войти.

§ 367.

(Продолженіе.)

Правила сіи, для общаго свѣдѣнія, должны быть повѣшены при входѣ въ заведеніе.

§ 368.

(О хожденіи въ церковь и соблюдаемыя при томъ правила.)

Кромѣ совершенія молитвъ всякое утро и вечеръ, равно передъ столомъ, спокойные умалишенные могутъ ходить въ церковь, съ соблюденіемъ при томъ слѣдующихъ правилъ:

- a) дозволеніе умалишеннымъ ходить въ церковь будетъ зависѣть отъ главнаго лекаря;
- б) наканунѣ дня, въ который больные могутъ идти въ церковь, главный лекарь обязанъ ихъ еще разъ освидѣтельствовать;
- в) допущеніе въ церковь должно быть дозволяемо умалишенному, какъ особая награда;
- г) ежели въ одномъ и томъ же заведеніи умалишенныхъ, помѣщаются мужчины и женщины, то сперва идутъ въ церковь мужчины, а потомъ женщины. Въ такомъ же порядкѣ и возвращаются. Еще лучше, если для каждаго пола будетъ совершенно отдѣльное богослуженіе;
- д) умалишенные сопровождаютъ въ церковь надзирателями или надзирательницами и потребнымъ числомъ служителей;

§ 366.

(Ciąg dalszy.)

Niezastosowujący się do powyższych przepisów, będzie wyprowadzonym z zakładu, i nie otrzyma pozwolenia do powtórnego wejścia.

§ 367.

(Ciąg dalszy.)

Dla wiadomości zaś wszystkich, przepisy te przy furcie wywieszone będą.

§ 368.

(O chodzeniu do kościoła i zachowaniu się w tym względzie.)

Oprócz odprawiania codziennych modlitw, rannych i wieczornych, jakoteż przed jedzeniem, obłąkani spokojni chodzić mogą na nabożeństwo do kościoła. Przyczém przestrzegane być mają następnę pravidła:

- a) dozwoleńie obłąkanemu uczęszczania na nabożeństwo, zależeć będzie od uznania naczelnego Lekarza;
- b) dniem przedtém, kiedy obłąkani pójsć mają do kościoła, naczelny Lekarz obowiązany jest raz jeszcze przekonać się o stanie ich umysłu;
- c) pozwolenie znajdowania się na nabożeństwie powinno być udzielane tak, aby to obłąkani uważali za nagrodę;
- d) jeżeli w jednym i tymże samym szpitalu obłąkanych, mieszczą się mężczyźni i kobiety, to oddzielnie iść mają do kościoła, naprzód mężczyźni, potem kobiety; podobnie i powracać powinni; lepiej zaś będzie, aby dla obłąkanych płci różnej, w różnym czasie nabożeństwo się odbywało;
- e) obłąkanym do kościoła towarzyszyć będą dozorczy i dozorcynie, oraz pewna liczba posługaczy;

- е) въ церкви по правой сторонѣ должны стоять женщины, по лѣвой за перегородкою мужчины;
- ж) во время богослуженія, умалишенные обязаны соблюдать величайшую тишину и приличіе. Всякое ихъ безпокойство надзиратели будутъ тотчасъ отвращать, но ежели это невозможно, то умалишенный долженъ быть немедленно выведенъ изъ церкви;
- з) во время нахождения въ церкви умалишенныхъ, не должно допускать въ оную никого изъ постороннихъ.

Примѣчаніе. Слѣдующее къ § 313-му приложение № 53 не помѣщается здѣсь по той причинѣ, что заключающіяся въ немъ правила относительно отправления больныхъ умалишенныхъ въ больницы и заведенія для нихъ предназначенныя, вмѣстѣ съ вопросами касательно больныхъ мужскаго и женскаго пола, изображены въ приложеніи къ находящемуся ниже № 4-му.

f) w kościele stać mają osobno kobiety po prawej stronie, a osobno mężczyźni po lewej; nadto rozdzieleni być mają przegrodą;

g) podczas nabożeństwa obłąkani zachować się winni jak najprzystojniej; każdą niespokojność dozorca winni starać się zaraz środkami łagodnemi uśmierzyć; jeżeli to nie pomaga, obłąkany pod strażą posługacza ma być wyprowadzony z kościoła;

h) podczas znajdowania się obłąkanych w kościele, nikt z obcych do tegoż wpuszczanym być nie ma.

Uwaga. Annex Nr. 53 należący do § 313-go, nie zamieszcza się tu z powodu, że objęte nim przepisy ogólne co do odsyłania chorych obłąkanych do przeznaczonych dla nich zakładów, wraz z arygą pytań, dotyczących się obłąkanych mężczyzn i kobiet, są pomieszczone poniżej, jako annex, przy Nr. 4-m.

Приложение 1-е къ № 1-му.

(Форма № 9.)

ОБЩІЙ ЖУРНАЛЪ
о больныхъ, состоящихъ въ заведеніи умалишенныхъ N
за 18 .. годъ.

Примѣчаніе. Въ началъ писать:

а) отъ прошедшаго года оставалось....

б) вновь поступило въ текущемъ году....

1-szy Annex do Nru 1-go.

(Wzór Nr. 9.)

DZIENNIK OGÓLNY
chorych, przyjętych do zakładu dla obłąkanych N... .

18 . . roku.

Uwaga. Na wstępie napisać:

- a) Pozostało z roku zeszłego . . .
- b) Przybyło w roku bieżącym . . .

No	Kiedy przyjęty do zakładu.	Imię i nazwisko, stan i z kąd przybył.	Wiek	Czy żonaty i czy ma dzieci.	Który raz przyjęty do zakładu.	Przez kogo, lub przez jaką władzę pomie- szony w zakładzie.	Powody choroby.	Rodzaj choroby.	Po upływie jakiego czasu wyzdrowiał.	Wypisany z zakładu niewyleczonym i do kogo odesłany.	Do jakiego zakładu odesłany.	Zmarł, kiedy i z ja- kiej choroby.	U w a g i.

Zgodno:

Minister Sekretarz Stanu Królestwa Polskiego (podpisano) *Ig. Turkull.*

Приложеніе 2-е къ N° 1-му.

(Росписаніе N° 2.)

РОСПИСАНІЕ
порцій въ заведеніи умалишенныхъ.

Росписание порцій для больныхъ умалишенныхъ въ Больницѣ Братевъ Милосердія и прочихъ.

Общія порціи для умалишенныхъ и выздоравливающихъ.					Особыя порціи для умалишенныхъ больныхъ.		
Поясненіе.	№ 1.		№ 2.		Строгая порція.		Крупяные отвары или такъ называемые клейки.
	Диета болѣе питательная		Диета менѣе питательная.				
	Прѣсная порція.	Кислая порція.	Прѣсная порція.	Кислая порція.	Прѣсная порція.	Кислая порція.	
Завтракъ.	Пивной супъ изъ $\frac{1}{2}$ кварты пива, или $\frac{1}{2}$ кварты жидкой кашицы изъ $\frac{1}{32}$ гарнца крупъ съ $\frac{1}{2}$ лота масла и столько же соли.	$\frac{1}{2}$ кварты похлебки съ $\frac{1}{4}$ фун. хлѣба съ $\frac{1}{2}$ лота коровьяго сала и столько же соли.	$\frac{1}{2}$ кварты кашицы изъ $\frac{1}{32}$ гарнца ячменныхъ крупъ, съ $\frac{1}{2}$ лота коровьяго масла и $\frac{1}{2}$ лота соли.	$\frac{1}{2}$ кварты похлебки съ $\frac{1}{4}$ фун. хлѣба изъ $\frac{1}{64}$ гарнца ячменныхъ крупъ съ $\frac{1}{2}$ лота коровьяго масла и $\frac{1}{2}$ лота соли.	$\frac{1}{2}$ кварты клейка изъ $\frac{1}{64}$ гарнца ячменныхъ крупъ съ $\frac{1}{2}$ лота коровьяго масла и столько же соли.	$\frac{1}{2}$ кварты клейка изъ $\frac{1}{64}$ гарнца ячменныхъ крупъ съ $\frac{1}{2}$ лотомъ коровьяго масла и столько же соли.	$\frac{1}{2}$ кварты клейка изъ $\frac{1}{64}$ гарнца овсяныхъ крупъ, съ $\frac{1}{2}$ лота коровьяго масла и $\frac{1}{4}$ лота соли.
Обѣдъ.	1 кушанье.	1 кушанье.	1 кушанье.	1 кушанье.			
	1 кварта супу съ 1 фунтомъ говядины, $\frac{1}{3}$ кватерки перловыхъ крупъ, 1 лотомъ огородныхъ растеній и $\frac{1}{2}$ лота соли.	1 кварта шей съ $\frac{1}{4}$ фун. говядины и $\frac{1}{2}$ лотомъ соли или: 1 кварта борщу изъ бураковъ съ фун. говядины и $\frac{1}{2}$ лотомъ соли.	$\frac{1}{2}$ кварты супу изъ $\frac{1}{4}$ фун. говядины съ $\frac{1}{32}$ гарнца мелкой крупы, 1 лотомъ огородныхъ растеній и $\frac{1}{2}$ лота соли.	$\frac{1}{2}$ кварты шей съ $\frac{1}{4}$ кварты капусты, $\frac{1}{4}$ фун. говядины и $\frac{1}{2}$ лотомъ соли или $\frac{1}{2}$ кварты борщу изъ бураковъ съ $\frac{1}{4}$ фун. говяд. $\frac{1}{8}$ кватерки греч. крупъ и $\frac{1}{2}$ лотомъ соли.	$\frac{1}{2}$ кварты супу съ $\frac{1}{2}$ фун. телятины, $\frac{1}{4}$ кварты мелкихъ крупъ, 1 лотомъ огородныхъ растеній и $\frac{1}{2}$ лота соли.	$\frac{1}{2}$ кварты борщу изъ бураковъ, изъ $\frac{1}{2}$ фунта телятины и $\frac{1}{2}$ лота соли.	$\frac{1}{2}$ кварты клейка изъ $\frac{1}{64}$ гарнца овсяныхъ крупъ, съ $\frac{1}{2}$ лота коровьяго масла и $\frac{1}{4}$ соли.
	2 кушанье.	2 кушанье.	2 кушанье.	2 кушанье.			
	1 кварта картофеля, моркови, брюквы, рѣпы, бураковъ съ 1 лотомъ коровьяго масла или свиного сала и $\frac{1}{2}$ лота соли.	1 кварта кашицы изъ $\frac{1}{4}$ кварты гречневыхъ крупъ. или 1 кварта шей съ $\frac{1}{2}$ кварты капусты съ 1 лотомъ сала и $\frac{1}{2}$ лота соли.	$\frac{1}{2}$ квар. картофеля, моркови, брюквы, рѣпы или бураковъ. или $\frac{1}{2}$ кварты кашицы изъ $\frac{1}{16}$ гарн. греч. крупы съ 1 лот. коровья. масла и $\frac{1}{2}$ лота соли, 1 фун. ситнаго хлѣба.	Клецки съ $\frac{1}{8}$ фун. пшеничной муки или $\frac{1}{2}$ кварты картофеля, брюквы, рѣпы, моркови, бураковъ, съ 1 лотомъ масла и $\frac{1}{2}$ лотомъ соли. Хлѣба фунтъ.			
	На пѣлый день 1 $\frac{1}{2}$ фунта ситнаго хлѣба.	1 $\frac{1}{2}$ фунта хлѣба.					
			Примѣч.: для больныхъ на этой порціи даваемо, употребленія супа можетъ прибавленія къ порціи № 1, по усмотрѣнію лекаря.			Примѣчаніе. Больнымъ даютъ борщъ безъ телятины.	

Общая порція для умалишенныхъ и выздоравливающихъ.

Поясненіе.	№ 1.		Поясненіе.	
	Диета болѣе питательная.			Диета менѣе
	Прѣсная порція.	Кислая порція.		Прѣсная порція.
Ужинъ.	$\frac{1}{2}$ кварты кашицы изъ $\frac{1}{32}$ гарн. крупъ съ $\frac{1}{2}$ лота коровьяго масла и столько же соли.	$\frac{1}{2}$ кварты кашицы изъ $\frac{1}{32}$ гарн. крупъ съ $\frac{1}{2}$ лота коровьяго масла и столько же соли	Ужинъ. Такой же № 1 съ тѣмъ измѣненіемъ, что кисель дается съ $\frac{1}{4}$ кватерки кислаго или кислаго молока.	
	или $\frac{1}{2}$ кварты киселя изъ $\frac{1}{32}$ гарн. овсяной муки и $\frac{1}{4}$ фунта меду.	или $\frac{1}{2}$ кварты киселя изъ $\frac{1}{32}$ гарн. овсяной муки и $\frac{1}{4}$ фунта меду.		
Прибавленія къ вышеозначенной порціи.				
1.	$\frac{1}{4}$ кварты лучшаго пива.	1.	$\frac{1}{4}$ кварты сладкаго молока.	
2.	$\frac{1}{4}$ кватерки водки.	2.	густая кашница манныхъ.	
3.	$\frac{1}{4}$ кварты пивнаго супу съ 1 яйцомъ и $\frac{1}{2}$ лота сахару.	3.	6 лотовъ сара	
4.	$\frac{1}{8}$ кварты виннаго супу съ 1 яйцомъ и $\frac{1}{2}$ лота сахару.	4.	8 лотовъ черно Къ кашницъ и съ 1 лотъ коров. къ черносливую	
5.	$\frac{1}{3}$ сельдя.	5.	$\frac{1}{4}$ сельдя.	
6.	Хрѣнъ.			

Примѣчаніе. Въ лѣтніе мѣсяцы какъ то: въ Іюнь, Іюль, Августъ и Сентябрь, умалишенные будутъ получать на ужинъ

Особая порція для умалишенныхъ больныхъ.

общихъ.	Особая порція для умалишенныхъ больныхъ.		
питательная.	Строгая порція.		Крупяные отвары или такъ называемые клейки.
Кислая порція.	Прѣсная порція.	Кислая порція.	
какъ для порцій неніемъ, что кисель ки сладкаго молока.	$\frac{1}{2}$ кварты клейка изъ $\frac{1}{64}$ гарнца яч- менныхъ крупъ съ $\frac{1}{2}$ лотомъ коровья- го масла и столько же соли.	$\frac{1}{2}$ кварты клейка изъ $\frac{1}{64}$ гарнца яч- менныхъ крупъ съ $\frac{1}{2}$ лотомъ коровья- го масла и столько же соли.	$\frac{1}{2}$ кварты клейка изъ $\frac{1}{64}$ гарн. овся- ныхъ крупъ, съ $\frac{1}{2}$ лота коровьяго ма- сла и $\frac{1}{4}$ лота соли. <i>Примѣч.</i> По пред- писанію врача, порція клейка мо- жетъ быть умень- шена до $\frac{1}{4}$ кварты или даема въовсе безъ соли.
къ вышеозначен- порціи.	<i>Прибавленія по особому назначенію врача.</i>		<i>Прибавленія по осо- бому назначенію врача.</i>
каго или кислаго съ $\frac{1}{8}$ кварты крупъ чинскаго пшена. слива. рыжу прибавляет- масла, $\frac{1}{2}$ лота соли; $\frac{1}{2}$ лота сахару.	$\frac{1}{4}$ фунта или $\frac{1}{2}$ фунта бѣлаго хлѣба (булки). Два яйца въ смятку. Крупъ манныхъ или рыжу $\frac{1}{8}$ кварты съ $\frac{1}{2}$ лота коровьяго масла и $\frac{1}{4}$ лота соли. Кватерка молока.		$\frac{1}{2}$ фунта бѣлаго хлѣба (булки). $\frac{1}{8}$ фунта черно- слива. Кватерка молока.

Августъ и Сентябрь, умалишенные будутъ получать на ужинъ

Вѣрно: Министръ Статсъ

Секретарь Царства Польскаго (подписано) И. Туркулъ.

2-gi Annex do N-ru 1-go.

(Wykaz Nr. 2.)

W Y K A Z

składu poreyi dla chorych w zakładach przeznaczonych
dla obłąkanych.

Wykaz składu porcji w zakładach dla chorych ob-

Wyszczególnienie	Dyeta zwyczajna dla obłąkanych i rekonwalescentów.		
	N ^o 1.		Dyeta mniej pobudzająca
	Przaśna porcja	Kwaśna porcja	
Śniadanie.	Zupa piwna z $\frac{1}{2}$ kwarty piwa, lub kasza na rzadko z $\frac{1}{32}$ garnca kaszy, z dodaniem $\frac{1}{2}$ łyta masła i $\frac{1}{2}$ łyta soli.	Zupy z $\frac{1}{4}$ funta chleba — $\frac{1}{2}$ kwarty, z dodaniem $\frac{1}{2}$ łyta masła i $\frac{1}{2}$ łyta soli.	Kaszy jęczmienną na rzadko z $\frac{1}{32}$ garnca — $\frac{1}{2}$ kwarty, z dodaniem $\frac{1}{2}$ łyta masła i $\frac{1}{2}$ łyta soli.
Obiad.	1 danie. Rosół z funta mięsa wołowego — kwarta 1, do którego kaszy perłowej $\frac{1}{3}$ kwatery, włoszczyzny 1 ły i $\frac{1}{2}$ łyta soli.	1 danie. Kapuśniaku z $\frac{1}{4}$ kwarty kapusty, z funta 1 mięsa wołowego i $\frac{1}{2}$ łyta soli — kwarta 1. lub Barszczu burakowego z 1 funta mięsa wołowego i $\frac{1}{2}$ łyta soli — kwarta 1.	1 danie. Rosół z $\frac{1}{4}$ funta mięsa wołowego — $\frac{1}{2}$ kwarty, do którego kaszy drobnej $\frac{1}{32}$ garnca, włoszczyzny 1 ły i $\frac{1}{2}$ łyta soli.
	2 danie. Jarzyny, jako to: kartofli, marchwi, brukwi, rzepy, buraków — po kwarcie, z 1 łytem masła lub słoniny i $\frac{1}{2}$ łytem soli.	2 danie. Kaszy z kwatery 1 kaszy gryczanej — kwarta 1. lub Kapuśniaku z $\frac{1}{2}$ kwarty kapusty kwaśnej — kwarta, z dodaniem 1 łyta okras i $\frac{1}{2}$ łyta soli.	2 danie. Jarzyny, jako to: kartofli, marchwi, brukwi, rzepy, buraków — po $\frac{1}{2}$ kwarty. lub Kaszy z kwatery 1 kaszy gryczanej — $\frac{1}{2}$ kwarty, z dodaniem 1 łyta masła i $\frac{1}{2}$ łyta soli.
	Na dzień cały chleba pytłowego funt jeden i pół.	Chleba na cały dzień funt $1\frac{1}{2}$.	Na dzień cały chleba pytłowego funt 1. Uwaga. Na tej porcji nie ma; to zaś, które użyte służyć może na dodatki dla porcji N ^o 1, podług uznania

kanych, w Szpitalu Braci Miłosierdzia i innych.

centów.	Dyeta szczególna dla obłąkanych w infirmaryi pozostających.		
	Ścisła porcja.		Klejek.
	Przaśna porcja	Kwaśna porcja	
2. karmiąca (mniej jącą).	Zupy z $\frac{1}{4}$ funta chleba — $\frac{1}{2}$ kwarty, z dodaniem $\frac{1}{2}$ łyta masła i $\frac{1}{2}$ łyta soli.	$\frac{1}{2}$ kwarty klejku z $\frac{1}{64}$ garnca kaszy jęczmienną, z dodaniem $\frac{1}{2}$ łyta masła i pół łyta soli.	$\frac{1}{2}$ kwarty klejku z $\frac{1}{64}$ garnca kaszy owsianej, z dodaniem $\frac{1}{2}$ łyta masła i $\frac{1}{4}$ łyta soli.
1 danie.	Kapuśniaku z $\frac{1}{4}$ kwarty kapusty, $\frac{1}{4}$ funta mięsa wołowego, $\frac{1}{2}$ łyta soli — $\frac{1}{2}$ kwarty. lub Barszczu burakowego z $\frac{1}{4}$ funta mięsa wołowego, i $\frac{1}{2}$ łyta soli — $\frac{1}{2}$ kwarty.	$\frac{1}{2}$ kwarty rosółu z $\frac{1}{2}$ funta cielęciny, z dodaniem kwatery drobnej kaszki, 1 łyta włoszczyzny i pół łyta soli.	$\frac{1}{2}$ kwarty barszczu burakowego z $\frac{1}{2}$ funta cielęciny i $\frac{1}{2}$ łyta soli. Uwaga. Chorem daje się barszcz bez cielęciny.
2 danie.	Kluski z $\frac{1}{8}$ części funta maki pszennej, lub kartofli, brukwi, rzepy, marchwi, buraków po $\frac{1}{2}$ kwarty, z 1 łytem masła i $\frac{1}{2}$ łytem soli.		
	Chleba funt 1.		

mięso chorem dawane być było do gotowania rosółu, obłąkanych, będących na nia Lekarza.

Dyeta zwyczajna dla obłąkanych i rekonwales			
Wyszczególnienie.	N ^o 1.		N ^o
	Dyeta karmiąca (pobudzająca).		Dyeta mniej pobudza
	Przaśna porcja	Kwaśna porcja	Przaśna porcja
Kolacya.	Kasza na rzadko z $\frac{1}{32}$ garnca kaszy, z dodaniem pół łuta masła i pół łuta soli.	Kasza na rzadko z $\frac{1}{32}$ garnca kaszy, z dodaniem pół łuta masła i $\frac{1}{2}$ łuta soli.	Kolacya taka jak z tą zmianą, iż kisiel terki mleka słodkiego.
	lub Kisielu z $\frac{1}{32}$ garnca mąki owsianej i $\frac{1}{4}$ funta miodu — $\frac{1}{2}$ kwarty.	lub Kisielu z $\frac{1}{32}$ garnca mąki owsianej i $\frac{1}{4}$ funta miodu — $\frac{1}{2}$ kwarty.	
	Dodatki z oddzielnego przepisu Lekarza.		Dodatki z oddziel. Leka
	1. Piwa dubeltowego — $\frac{1}{4}$ kwarty. 2. Wódki — $\frac{1}{4}$ kwaterki. 3. Polewka piwna z $\frac{1}{4}$ kwarty piwa, do której dodaje się 1 jaje i pół łuta cukru. 4. Polewka winna z $\frac{1}{8}$ kwarty wina, do której dodaje się 1 jaje i pół łuta cukru. 5. $\frac{1}{3}$ część śledzia. 6. Chrzan.		1. Mleko słodkie lub 2. Kaszka drobna na 3. Ryżu — 6 łutów. 4. Śliwek — 8 łutów. Do kaszki i ryżu 1 łucie, soli $\frac{1}{2}$ łuta. 5. $\frac{1}{3}$ część śledzia.

Uwaga. W miesiącach letnich jako to: w Czerwcu, Lipcu, mleka zsiadłego na kolacyę.

centów.	Dyeta szczególna dla obłąkanych w infirmeryi pozostających.		
2.	Ścisła porcja.		Klejek.
karmiąca (mniej jaja).	Przaśna porcja	Kwaśna porcja	
na porcyach N ^o 1 i 2, daje się z $\frac{1}{4}$ kwa- kiego.	$\frac{1}{2}$ kwarty klejku z $\frac{1}{64}$ garnca kaszy jęczmiennęj, z dodaniem pół łuta masła i pół łuta soli.	$\frac{1}{2}$ kwarty klejku z $\frac{1}{64}$ garnca kaszy jęczmiennęj, z dodaniem pół łuta masła i pół łuta soli.	$\frac{1}{2}$ kwarty klejku z $\frac{1}{64}$ garnca kaszy owsianej, z dodaniem pół łuta masła i $\frac{1}{4}$ łuta soli.
nego przepisu rza.	Dodatki z oddzielnego przepisu Lekarza.		Dodatki z oddzielnego przepisu Lekarza.
kwaśne — $\frac{1}{4}$ kwarty. gęsto z $\frac{1}{8}$ kwarty. dodaje się masła po ta, do śliwek cukru	$\frac{1}{4}$ lub $\frac{1}{2}$ funta bułki. 2 jaja na miękko. Kaszki drobnej albo ryżu z $\frac{1}{8}$ kwarty, z dodaniem $\frac{1}{2}$ łuta masła i $\frac{1}{4}$ łuta soli. Kwaterka mleka.		$\frac{1}{2}$ funta bułki. $\frac{1}{8}$ funta śliwek. Kwaterka mleka.

Sierpniu i Wrześniu, obłąkani dostawać będą po pół kwarty

Zgodno:

Minister Sekretarz Stanu Królestwa Polskiego (podpisano) *Ig. Turkull.*

№ 2.

Распоряжение о томъ, чтобы, при помѣщеніи въ госпиталь больныхъ, страдающихъ умопомѣшательствомъ, были соблюдены постановленныя закономъ правила и увѣдомляемъ

Царскій Прокуроръ.

(1 Марта 1821 г.)

Мазовецкой Воеводской Коммисіи.

Правительственная Коммисія Внутреннихъ Дѣлъ и Полиціи,

имѣя въ виду мнѣніе общаго Надзирательнаго Совѣта больницъ относительно соблюденія постановленныхъ закономъ правилъ при помѣщеніи больныхъ, страдающихъ умопомѣшательствомъ, въ больницахъ Братевъ Милосердія и Младенца Іисуса, предписываетъ Воеводской Коммисіи сдѣлать зависящее распоряженіе, чтобы, въ случаѣ если представится необходимость отдать въ упомянутые Госпитали больныхъ, страдающихъ умопомѣшательствомъ, были соблюдены всѣ предписанныя закономъ формальности, относящіяся къ этого рода больнымъ, и чтобы о помѣщеніи ихъ въ больницы было извѣщаемъ Генеральный Прокуроръ.

Варшава, 1 Марта 1821 года.

Министръ Предсѣдательствующій, (подписано) *Мостовскій*.

№ 705/593.

№ 2.

Rozporządzenie, iż przy oddawaniu do szpitali chorych, cierpiących pomieszanie zmysłów, należy zachować właściwe formalności prawne i zawiadamiać Prokuratora Królewskiego.

(d. 1 Marca 1821 r.)

do

Kommissyi Województwa Mazowieckiego.

KOMMISSYA RZĄDOWA SPRAW WEWNĘTRZNYCH I POLICYI.

Powodowana uwagą Rady Ogólnej Dozorczej Szpitalów, względem zachowania przepisów prawnych, przy umieszczeniu chorych, pomieszanie zmysłów cierpiących, w szpitalu BB. Miłosierdzia, niemniej Dzieciątka Jezus, poleca Kommissyi Wojewódzkiej, aby wydała rozporządzenia, jakie gdzie wypada, izby wrazie potrzeby oddawania do wspomnianych szpitali chorych, pomieszanie zmysłów cierpiących, zachowane były formalności prawne, co do tego rodzaju chorych potrzebne, i aby Prokurator Jeneralny o umieszczeniu ich w szpitalu był uwiadomiony.

w Warszawie, dnia 1 Marca 1821 r.

Minister Prezydujący (podpisano) *Mostowski*.

Nr. 705/593.

N° 3.

Распоряжение о томъ, что привычные пьяницы не должны
быть отсылаемы въ больницу Братевъ Милосердія.

(19 (31) Мая 1836 г.)

Муниципальному Управленію столичнаго города Варшавы.

Правительственная Коммисія Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ
и Народнаго Просвѣщенія.

Изъ представленныхъ Правительственной Коммисіи рапор-
товъ видно, что, съ нѣкотораго времени, полицейскія началь-
ства стали отсылать въ здѣшнюю больницу Братевъ Милосердія
привычныхъ пьяницъ, съ цѣлю будтобы исправленія оныхъ.

Хотя Частный Совѣтъ больницы, выслушавъ мнѣніе врача,
отказалъ въ принятіи двухъ лицъ, присланныхъ подъ этимъ пред-
логомъ, однако, въ избѣжаніе могущихъ произойти отъ этого
столкновений, Правительственная Коммисія, вслѣдствіе представ-
ленія Главнаго Попечительнаго Совѣта Благотворительныхъ За-
веденій, предписываетъ Муниципальному Управленію столичнаго
города Варшавы извѣстить всѣ полицейскія начальства: что въ
больницу Братевъ Милосердія принимаются только умалишен-
ные, страдающіе падучею болѣзью и укушенные бѣшеными
животными.

Варшава, 19 (31) Мая 1836 года.

И. д. Директора Отдѣленія, Статсъ-Совѣтникъ,
(подписано) *Графъ Ф. Скарбекъ.*

N° 6,193/23,516.

N° 3.

Rozporządzenie, iż nałogowi pijacy do szpitala Braci
Miłosierdzia nie mają być odsyłani.

(d. 19 (31) Maja 1836 r.)

do
Urzędu Muncypalnego Miasta Stołecznego Warszawy.

KOMMISSYA RZĄDOWA SPRAW WEWNĘTRZNYCH, DUCHOWNYCH
I OŚWIECENIA PUBLICZNEGO.

Podług złożonych Kommissyi Rządowej raportów, od nie-
jakiego czasu Władze policyjne odsyłają do szpitala tutejszego
Braci Miłosierdzia nałogowych pijaków, w celu jakoby ich
poprawy.

Wprawdzie Rada Szczegółowa szpitala, wysłuchawszy zda-
nia Lekarza, odmówiła przyjęcia dwóch osób z podobnego ty-
tułu nadesłanych; z uwagi atoli na kolizye, jakieby ztąd mogły
mieć miejsce, Kommissya Rządowa, na wniosek Rady Głównej
Opiekuńczej instytutów dobroczynnych, poleca Urzędowi Muni-
cypalnemu miasta stołecznego Warszawy, aby objaśnił wszyst-
kie Urzędy policyjne: że do szpitala Braci Miłosierdzia, tylko
obłąkani na umyśle, epileptyczni i pokąsani od zwierząt są
przyjmowani.

w Warszawie, dnia 19 (31) Maja 1836 r.

p. o. Dyrektora Wydziału, Radca Stanu,
(podpisano) *F. Hr. Skarbek.*

Nr. 6,193/23,516.

№ 4.

Распоряжение, определяющее формальности, которыя слѣдуетъ соблюдать при отправленіи умалишенныхъ въ больницу Братевъ Милосердія, а равно и при отсылкѣ ихъ послѣ выздоровленія.

(25 Мая (6 Іюня) 1839 г.)

Главный Директоръ, Предсѣдательствующій въ Правительственной Коммисіи Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ.

Общія правила для вѣдомства Внутреннихъ Дѣлъ въ Царствѣ Польскомъ.

Исправляющій должность Главнаго Медицинскаго Инспектора доложилъ мнѣ, что, вслѣдствіе несоблюденія надлежащаго порядка въ отправленіи умалишенныхъ въ больницу Братевъ Милосердія, а равно протекавшей отъ этого медленности въ отсылкѣ ихъ по выздоровленіи, встрѣчается весьма часто затрудненіе, какъ въ помѣщеніи этихъ больныхъ, такъ и въ подачѣ имъ надлежащаго пособія.

Для прекращенія этого на будущее время, предписываю вѣдомству Внутреннихъ Дѣлъ строгое исполненіе слѣдующихъ правилъ:

1) О каждомъ больномъ, подлежащемъ отсылкѣ въ больницу умалишенныхъ, полицейскіе чиновники въ городахъ, гминные Войты въ деревняхъ, обязаны увѣдомлять, если въ томъ мѣстѣ находится Врачебная Управа, Медицинскаго Инспектора, а въ противномъ случаѣ — обводоваго врача. Медицинскіе же чиновники, убѣдившись, что больной дѣйствительно подлежитъ отсылкѣ въ больницу умалишенныхъ, обязаны войти о томъ съ

№ 4.

Rozporządzenie, wskazujące formalności, jakie przy nadsyłaniu chorych obłąkanych do szpitala Braci Miłosierdzia i przy wysyłaniu ze szpitala uleczonych, zachować się powinny.

(d 25 Maja (6 Czerwen) 1839 r.)

DYREKTOR GŁÓWNY, PREZYDUJĄCY W KOMMISSYI RZĄDOWEJ SPRAW WEWNĘTRZNYCH I DUCHOWNYCH.

Ogólne przepisy dla Zarządu Spraw Wewnętrznych Królestwa Polskiego.

Pełniący obowiązki Głównego Inspektora służby zdrowia przełożył mi, iż od niezachowania właściwego porządku w nadsyłaniu chorych obłąkanych do szpitala Braci Miłosierdzia, tudzież wynikłej ztąd zwłoki w odsyłaniu ich po wyzdrowieniu, zachodzi częstokroć trudność, tak w pomieszczeniu tych chorych, jakoteż w udzieleniu im stosownej pomocy.

Dla zapobieżenia temu na przyszłość, polecam Zarządowi Spraw Wewnętrznych ściśle dopełnienie tego co następuje:

1) o każdym chorym, który ma być odesłanym do szpitala obłąkanych, w miastach Urzędnicy policyjni, zaś po wsiach, Wójci gminni obowiązani są zawiadamiać Inspektora Lekarskiego, jeżeli w tém miejscu jest Urząd Lekarski; w przeciwnych razach Lekarza obwodowego. Ci Urzędnicy lekarscy przekonawszy się, iż rzeczywiście chory kwalifikuje się do szpitala obłąkanych, przedstawia o tém Głównemu Inspektorowi służby

представленіемъ къ Главному Медицинскому Инспектору, который, относительно приготовления мѣста для больного, снесется немедленно съ Попечительнымъ Совѣтомъ и, по получении увѣдомленія, что больной можетъ быть принятъ, разрѣшаетъ врачу, сдѣлавшему представленіе о состояніи больного, отослать умалишеннаго въ г. Варшаву. Пока же не послѣдуетъ это, мѣстный врачъ и полицейское Управление должны содержать умалишеннаго подѣ врачебно-полицейскимъ присмотромъ, который, смотря по роду и степени сумасшествія, долженъ быть болѣе или менѣе строгъ.

2) Прежде отсылки умалишеннаго въ больницу, Медицинскій Инспекторъ или обwodowy врачъ, обязаны собрать о больномъ подробныя свѣдѣнія и составить сколь можно точнѣйшіе отвѣты на вопросы, изложенные въ прилагаемыхъ у сего представленіяхъ.

Эти свѣдѣнія и отвѣты, прописанные противъ каждаго вопроса, должны быть отосланы вмѣстѣ съ больнымъ въ больницу.

3) Родственники или гмины, коль скоро они будутъ извѣщены управленіемъ больницы умалишенныхъ, что принадлежащій имъ больной уже выздоровѣлъ, должны немедленно заняться отобраніемъ его изъ больницы, въ противномъ же случаѣ Попечительный Совѣтъ имѣетъ право и обязанъ самъ распорядиться объ отсылкѣ выздоровѣвшаго лица на мѣсто жительства, на счетъ родственниковъ или гмины, къ которой оно принадлежитъ.

4) Не должны быть отсылаемы изъ тюремъ въ больницу умалишенныхъ такіе помѣшанные или подозрѣваемые въ сумасшествіи преступники, которые должны содержаться подѣ строгимъ карауломъ.

Для такихъ больныхъ, впредь до дальнѣйшаго особаго о нихъ распоряженія, слѣдуетъ устроить въ тюрьмѣ особое помѣщеніе, въ которомъ они могли бы оставаться подѣ надзоромъ тюремнаго врача. Въ Варшавѣ тюремный лекаръ обязанъ призывать на совѣщаніе къ такимъ больнымъ лекаря, завѣдывающаго больницею умалишенныхъ.

здrowia, który niezwłocznie porozumie się z Radą Opiekunczą szpitala obłąkanych, względem przygotowania miejsca dla chorego, a otrzymawszy zawiadomienie, iż chory przyjętym być może, upoważnia Lekarza który o wypadku choroby doniósł, do odesłania obłąkanego do Warszawy. Nim zaś to nastąpi, Lekarz miejscowy i Urząd policyjny obłąkanego mieć winni pod dozorem policyjno-lekarskim, który względnie do rodzaju i stopnia pomieszczenia, mniej lub więcej ma być obostrzony.

2) Przed odesłaniem obłąkanego do szpitala, Inspektor Lekarski lub Lekarz Obwodowy, obowiązani są zebrać o chorym szczegółowe wiadomości i ułożyć, o ile można najdokładniejsze odpowiedzi na zapytania, wyszczególnione w załączających się tu dodatkach.

Wiadomości te i odpowiedzi, napisane obok każdego zapytania, mają być odesłane razem z chorym do szpitala.

3) Familie lub gminy, skoro zawiadomione zostaną przez administrację szpitala obłąkanych, że chory do nich należący wyzdrowiał, mają niezwłocznie zająć się odebraniem go ze szpitala; w przeciwnym bowiem razie Rada Opiekuncza ma prawo i obowiązana jest sama zarządzić odesłanie osoby która zdrowie odzyskała, do miejsca jej zamieszkania, na koszt familii lub gminny, do której ta należy.

4) Z więzień nie mają być odsyłani do szpitala dla obłąkanych obłąkani lub podejrzani o pomieszczenie umysłu tacy przestępcy, którzy winni być trzymani pod ścisłą strażą.

Dla takich chorych, aż do dalszego względem nich szczególnego rozporządzenia, należy urządzić w więzieniu, osobny lokal, w którymby mogli pozostawać pod nadzorem Lekarza więziennego. W Warszawie Lekarz więzienny obowiązany jest wzywać do takich chorych na naradę Naczelnego Lekarza szpitala obłąkanych.

5) Настоящее распоряженіе, вмѣстѣ съ приложеннымъ къ оному прибавленіемъ, предписываю помѣстить въ губернскихъ вѣдомостяхъ.

Варшава, 25 Мая (6 Іюня) 1839 года.

Главный Директоръ, Генералъ-Адъютантъ,
(подписано) *Шиповъ*.

№ 21.

Приложение къ № 4-му.

Вопросы, касающіеся умалишенныхъ мужескаго пола, подлежащихъ отсылкѣ въ больницу умалишенныхъ.

А) Относительно лица:

- 1) имя и фамилія больного;
- 2) лѣта отъ роду и мѣсто рожденія, а также настоящее мѣстопребываніе больного (здѣсь долженъ быть приобщенъ актъ о рожденіи или метрическое свидѣтельство о крещеніи);
- 3) какого вѣроисповѣданія?
- 4) къ какому принадлежитъ сословію, имѣетъ ли родителей, родственниковъ или опекуновъ и чѣмъ они занимаются; гдѣ живутъ и какимъ владѣютъ имуществомъ?
- 5) женатъ ли и сколько у него дѣтей?
- 6) заведено ли уже дѣло о признаніи больного умалишеннымъ, въ какомъ судѣ оно производится и какъ скоро это дѣло можетъ быть окончено?

5) Niniejsze rozporządzenie, wraz z załączonym do onego dodatkiem, w dziennikach gubernialnych umieścić polecam.

w Warszawie, dnia 25 Maja (6 Czerwca) 1839 r.

Dyrektor Główny,
General-Adjutant, (podpisano) *Szypow*.

Nr. 21.

Annex do Nr. 4-go.

Pytania dotyczące się mężczyzn obłąkanych, mających się odsyłać do zakładu obłąkanych.

A) Co do osoby:

- 1) jakie imię i nazwisko chorego?
- 2) wiek i miejsce urodzenia, oraz gdzie ma teraźniejsze zamieszkanie. (Powinien być dołączony akt urodzenia lub metryka chrztu.)
- 3) jakiej jest religii?
- 4) do jakiego należy stanu; czy ma rodziców, krewnych lub opiekunów, i czém się oni trudnią, gdzie mieszkają i jaki posiadają majątek?
- 5) czy żonaty i wiele ma dzieci?
- 6) czy sprawa o uznanie chorego za obłąkanego, już jest wyprowadzoną, w którym Sądzie się toczy, i jak prędko rzecz ta może być ukończoną?

Б) Отноительно болѣзни:

- 1) когда и какъ началась настоящая болѣзнь?
- 2) обнаружилась ли она вдругъ, или же развивалась исподволь и незамѣтно?
- 3) какими особенными признаками проявилась болѣзнь, продолжались ли они постоянно, или только временно?
- 4) какъ велъ себя больной во время припадковъ, что дѣлать и говорить, въ особенности когда былъ оставленъ наединѣ?
- 5) первый ли разъ страдаетъ помѣшательствомъ?
- 6) не есть ли болѣзнь его наследственная, и не подвергались ли ей ближайшіе его родственники?
- 7) какого тѣлосложенія и характера больной, какія были его склонности въ семейномъ быту; всегда ли одинаково было его обхожденіе съ окружающими его лицами; не проявлялось ли въ немъ расположенія къ уединенію, мечтаніямъ, грусти, глубокой задумчивости, разврату и къ инымъ сильно-волнующимъ страстямъ, напр. къ любви, сластолюбію, игрѣ, пьянству, рукоблудію и т. п.?
- 8) какое получилъ воспитаніе и умственное образованіе, а также какія были его обыкновенныя занятія?
- 9) какого былъ поведенія, былъ ли трудолюбивъ или предавался праздности, не ослабилъ ли своихъ умственныхъ способностей излишними трудами, бессонницею или чрезвычайнымъ прилежаніемъ къ наукамъ?
- 10) не имѣли ли на его помѣшательство вліянія дурныя примѣры или строгое съ нимъ обращеніе?
- 11) въ какомъ возрастѣ развилась у больного дѣятельность половыхъ органовъ?
- 12) не имѣетъ ли тѣлесныхъ недостатковъ, препятствующихъ развитію умственныхъ его способностей; не подвергался ли болѣзнямъ, которыя могли повлечь за собою разстройство

B) Co do choroby:

- 1) kiedy i jak zaczęła się terażniejsza choroba?
- 2) czy odrazu się objawiła, czy też powoli i nieznacznie rozwijała się?
- 3) przez jakie szczególniejsze oznaki choroba się ukazała, czy one były ciągle-trwałe, lub tylko czasowe?
- 4) jakie było postępowanie chorego podczas napadów, co mówił i czynił, mianowicie gdy sam sobie był zostawiony?
- 5) czy pierwszy raz cierpi obłąkanie?
- 6) czy choroba jego nie jest dziedziczną i czy nie podpadali jęj bliżsi krewni?
- 7) jakiego składu i temperamentu jest chory, jakie były jego skłonności w domowém pożyciu, czy zawsze był jednostajny w obchodzeniu się z otaczającymi go osobami? Czy nie okazywał chęci do samotności, marzeń, smutku, głębokich zamyślań, rozpusty i do innych gwałtownych namiętności, np. do miłości, lubieżności, gry, pijaństwa, samogwałtu, i t. p.?
- 8) jakie otrzymał wychowanie i ukształcenie umysłowe oraz jakie były zwyczajne jego zatrudnienia?
- 9) jak się prowadził, czy był pracowity, czy też lubił próżnować; czy nie osłabił swoich władz umysłowych zbyt częstą pracą, nocnym czuwaniem, lub nadzwyczajnym przykładaniem się do nauk?
- 10) czy na obłąkanie nie miały wpływu złe przykłady, lub srogie z nim obchodzenie się?
- 11) w którym roku życia rozwinęła się w nim działalność płciowa?
- 12) czy nie ma cielesnych wad, któreby tamowały rozwijanie się władz umysłowych, czy nie podpadał chorobom, które pomieszały siły umysłowe; czy kiedykolwiek nie uległ skale-

ума, напр. не подвергался ли изувѣченію головы, нервной горячкѣ, насильственно согнаннымъ сыпямъ, подагрѣ, не были ли у него преждевременно заживлены вереда или фонтанели, не страдалъ ли падучею болѣзною, гемороемъ или венерическою болѣзною?

13) не были ли причиною умственного расстройства испытанныя на службѣ неприятности, обиды, потеря родственниковъ и душевные скорби?

14) имѣлъ ли достаточныя средства къ существованію, не имѣлъ ли хлопотъ, печалей и несчастныхъ случаевъ, напр. потери имѣнія, или же дорогихъ сердцу лицъ?

15) не истощилъ ли своихъ жизненныхъ силъ слишкомъ частымъ и обильнымъ кровопусканіемъ, излишнимъ употребленіемъ средствъ, возбуждающихъ сильныя рвоты и поносъ, а также меркуріальныхъ или наркотическихъ лекарствъ, а равно излишнимъ употребленіемъ чаю, кофе и т. п.?

16) которая изъ вышеисчисленныхъ причинъ могла болѣе всѣхъ подѣйствовать на развитіе въ больномъ умопомѣшательства?

17) былъ ли пользуетъ больной до отдачи его въ больницу, какъ долго и кѣмъ именно, и не можетъ ли пользовавшій его врачъ доставить краткаго описанія его болѣзни?

Примѣчаніе. Отвѣты на вышеизъясненные вопросы должны быть сообщены родителями, родственниками, опекунами, ближайшими друзьями или прислугою больного и подписаны лицомъ, сообщившимъ оные, съ означеніемъ, вѣдѣ за подписью, мѣсяца, числа и года, въ которомъ послѣдовалъ отвѣтъ?

czeniu głowy, nerwowej gorączce, spędzonym gwałtownie wyrzutom skóry, podagrze; czy nie zagojono mu zawczasie wrzodów lub apertur; czy nie miał wielkiej choroby, hemoroidów, wenerycznej choroby?

13) czy nie spowodziły umysłowej choroby nieprzyjemności doznane w służbie, pokrzywdzenia, straty familijne i zmartwienia?

14) czy miał dostateczne utrzymanie, czy nie miał kłopotów, trosk, i nieszczęśliwych wypadków, np. straty majątku lub ukochanej osoby?

15) czy nie osłabił w sobie siłę żywotnych zbyt częstym i nadto obfitym puszczeniem krwi, niepotrzebnym używaniem środków wzbudzających gwałtowne wymioty i rozwolnienia, merkuryalnych lub narkotycznych lekarstw, jak również zbyt częstym używaniem kawy, herbaty i t. p.?

16) która z wyżej wymienionych przyczyn mogła wpływać najbardziej na rozwinięcie w chorym obłąkania?

17) czy chory był leczony przed oddaniem go do szpitala, jak długo i przez kogo? czy Lekarz który go leczył, nie mógłby dostarczyć krótkiego opisu jego choroby?

Uwaga. Odpowiedzi na powyższe pytania, mają być dopełnione przez rodziców, krewnych, opiekunów, bliższych przyjaciół, lub domowników chorego, i podpisane przez opowiadającego, z wyrażeniem pod podpisem, roku, miesiąca i daty dania odpowiedzi.

Вопросы, касающіеся умалишенныхъ женскаго пола, подлежащихъ отсылкѣ въ больницу.

А) Относительно лица:

- 1) имя и фамилія больной;
- 2) лѣта и мѣсто рожденія, а также настоящее мѣсто жительства (здѣсь долженъ быть приобщенъ актъ о рожденіи или метрическое свидѣтельство о крещеніи);
- 3) какого вѣроисповѣданія?
- 4) имѣетъ ли родителей, родственниковъ или опекуновъ, чѣмъ они занимаются и владѣютъ ли какимъ либо имуществомъ?
- 5) какія имѣетъ средства къ содержанію?
- 6) заведено ли уже дѣло о признаніи больной умалишенною, въ которомъ судъ производится и что по оному обнаружено?

Б) Относительно болѣзни:

- 1) когда и какъ началась настоящая болѣзнь?
- 2) обнаружила ли она вдругъ, или же развивалась исподоволь и незамѣтно?
- 3) какими особенными признаками проявилась болѣзнь, продолжались ли они постоянно, или только временно?
- 4) какъ вела себя больная во время припадковъ, что дѣлала и говорила, въ особенности же когда оставалась наединѣ?
- 5) первый ли разъ страдаетъ умопомѣшательствомъ?
- 6) не есть ли болѣзнь ея наследственная, и не подвергались ли ей ближайшіе ея родственники?
- 7) какого тѣлосложенія и характера больная; какія были склонности ея въ семейномъ быту; какое было обхожденіе ея съ окружающими ее лицами; не проявлялось ли въ ней расположенія къ уединенію, мечтаніямъ, грусти, глубокой задум-

Pytania dotyczące się obłąkanych płci żeńskiej, mających się odsyłać do szpitala.

A) Co do osoby:

- 1) jakie imię i nazwisko choréj?
- 2) wiek i miejsce urodzenia, oraz gdzie ma teraźniejsze zamieszkanie? (Powinien być dołączony akt urodzenia lub metryka chrztu.)
- 3) jakiej jest religii?
- 4) czy ma rodziców, krewnych lub opiekunów, czém się oni trudnią i czy posiadają jaki majątek?
- 5) jaki ma sposób utrzymania?
- 6) czy sprawa o deklarowanie choréj za obłąkaną, już jest wyprowadzoną, w którym się toczy Sądzie, i jak daleko w téj mierze postąpiono?

B) Co do choroby:

- 1) kiedy i jak zaczęła się teraźniejsza choroba?
- 2) czy odrazu się objawiła, czy téż powoli i nieznacznie się rozwijała?
- 3) przez jakie szczególniej oznaki choroba się okazała, czy one były ciągle-trwałe lub tylko czasowe?
- 4) jakie było postępowanie choréj podczas napadów, co mówiła i czyniła, mianowicie gdy sama sobie była zostawioną?
- 5) czy pierwszy raz cierpi obłąkanie?
- 6) czy nie jest choroba jéj dziedziczną i czy nie podpadali jéj bliżsi krwini?
- 7) jakiego składu i temperamentu jest chora, jakie były jéj skłonności w domowém pożyciu, jaki sposób obchodzenia się z otaczającemi ją osobami, czy nie okazywała chęci do samotności, marzeń, smutku, głębokich zamyślań, rozpusty i do innych

чивости, разврату и къ другимъ сильнымъ страстямъ, напр. къ любви, сластолюбію, пьянству, рукоблудію и т. п.

8) какое получила воспитаніе и образованіе, а равно какія были ея обыкновенныя занятія?

9) какъ вела себя; была ли трудолюбива или же предавалась праздности; не ослабила ли своихъ умственныхъ способностей излишними трудами, ночнымъ бдѣніемъ или чрезвычайнымъ прилежаніемъ къ наукамъ?

10) не имѣли ли вліянія на ея помѣшательство дурныя примѣры или строгое съ нею обращеніе?

11) въ какихъ лѣтахъ развилась у больной дѣятельность половыхъ органовъ; когда обнаружилось у ней первой разъ мѣсячное очищеніе, какъ часто и въ надлежащіе ли сроки оно возвращалось, или не страдала ли больная задержаніемъ онаго, какъ часто это случалось; не имѣла ли кровотеченія и и когда именно?

12) дѣвица ли, вдова или замужняя; не была ли когда либо беременною и въ семъ послѣднемъ случаѣ какой былъ исходъ родовъ, легкій ли или тяжелый; сколько именно имѣла дѣтей, и рождались ли они живыми, или мертвыми?

13) сама ли кормила дѣтей; имѣла ли достаточное количество грудного молока; не подвергалась ли истерическимъ припадкамъ, напр. бѣлямъ, опаденію матки, истерикъ и т. п.

14) продолжается ли у нея до сихъ поръ мѣсячное, или таковое уже прекратилось;

15) не имѣть ли тѣлесныхъ недостатковъ, пренятствующихъ развитію умственныхъ ея способностей; не подвергалась ли случайнымъ болѣзнямъ, которыя могли повлечь за собою умопомѣшательство, напр. не подвергалась ли изувѣченію головы, нервной горячкѣ, насильственно согнаннымъ сыпямъ, подагрѣ; не были ли у ней преждевременно заживлены вередъ или фонтанели; не страдала ли она падучею болѣзью, гемороемъ, или венерическою болѣзью?

16) не содѣйствовали ли развитію этой болѣзни какія нибудь семейныя потери или горести?

гвалтовныхъ наміетности, np. до милюи, любезности, пиянства, samogwałtu i t. p.?

8) jakie wychowanie i ukształcenie otrzymała, oraz jakie były jęj zwyczajne zatrudnienia?

9) jak się prowadziła, czy była pracowitą, czy też lubiła próżnować? czy nie osłabiła swoich sił umysłowych zbyt częstą pracą, nocnym czuwaniem, lub nadzwyczajnym przykładaniem się do nauk?

10) czy na obłąkanie nie miały wpływu złe przykłady, lub srogie z nią obchodzenie się?

11) w jakim roku życia rozwinęła się u choręj działalność płciowa; kiedy nastąpiła pierwszy raz regularność; jak często i czyli w należytych terminach wracała, lub czyli chora nie doświadczała zatrzymania onęj, jak często to miało miejsce; czy nie doświadczała krwotoku i kiedy?

12) czy jest panną, wdową lub zamężną, czy nie była kiedy brzemenną; a w tym ostatnim razie, czy porody odbywała łatwo lub ciężko, ile mianowicie miała dzieci, i czy te żywe lub martwe na świat przychodziły?

13) czy sama karmiła dzieci, czy miała dostateczną ilość pokarmu, czy nie podlegała macicznym chorobom, np. białym upławom, opadnięciu macicy, histeryi i t. p.?

14) czy miewa dotąd regularność lub też ta ustała?

15) czy niema wad cielesnych, mogących przeszkadzać rozwijaniu się jęj władz umysłowych; czy nie podpadała chorobom przypadkowym, które mogły pociągnąć za sobą obłąkanie, np. czy nie uległa skaleczeniu głowy, nerwowej gorączce, spędzonym gwałtownie wyrzutom skóry, podagrze; czy nieza-gojoño jęj zawcześnie wrzodów lub apertur, czy nie miała wielkiej choroby, hemoroidów, wenerycznej choroby?

16) czy nie spowodowały choroby tęg jakiekolwiek straty familijne, lub zmartwienia?

17) имѣла ли достаточныя средства въ содержанію; не имѣла ли хлопотъ, печалей и несчастныхъ случаевъ, напр. потери имущества, или же возлюбленной особы?

18) не истощила ли своихъ жизненныхъ силъ очень частымъ и обильнымъ кровопусканіемъ, бесполезнымъ употребленіемъ сильныхъ рвотныхъ и слабительныхъ средствъ, меркуріальныхъ или наркотическихъ лекарствъ, а равно излишнимъ употребленіемъ чаю, кофе и т. п.?

19) которая изъ вышеисчисленныхъ причинъ могла болѣе всѣхъ подѣйствовать на развитіе въ больной умопомѣшательства?

20) была ли пользуема больная до отдачи ея въ больницу; какъ долго и кѣмъ именно, и не можетъ ли пользовавшій ее врачъ доставить краткаго описанія ея болѣзни?

Примѣчаніе. Отвѣты на вышеизъясненные вопросы должны быть сообщаемы родителями, родственниками, опекунами или ближайшими домашними больной и подписаны лицомъ, отвѣтившимъ на вопросы съ означеніемъ, внизу подписи, мѣсяца, числа и года, въ которомъ послѣдовалъ отвѣтъ.

Исправляющій должность Главнаго Медицинскаго Инспектора въ Царствѣ Польскомъ, (подписано) *Романъ Четыркинъ*.

17) czy miała dostateczne utrzymanie, czy nie miała kłopotów, trosk i nieszczęśliwych przypadków, np. straty majątku, lub też ukochanej osoby?

18) czy nie osłabiła sobie sił żywotnych, zbyt częstym i nadto obfitym puszczaniem krwi, niepotrzebnym używaniem środków wzbudzających gwałtowne wymioty i rozwolnienie, merkuryalnych lub narkotycznych lekarstw, oraz zbyt częstym używaniem kawy, herbaty i t. p.?

19) która z wyżej wymienionych przyczyn, mogła najbardziej wpływać na rozwinięcie w chorąg obłąkania.

20) czy chora była leczoną przed oddaniem do szpitala, jak długo i przez kogo; czy Lekarz który ją leczył, nie mógłby dostarczyć krótkiego opisu jég choroby?

Uwaga. Odpowiedzi na powyższe pytania mają być dopełnione przez rodziców, krewnych, opiekunów, lub bliższych chorąg osoby domowników, i podpisane przez odpowiadającego, z wyrażeniem poniżej podpisu, dnia, miesiąca i roku dnia odpowiedzi.

Pełniący obowiązki Głównego Inspektora Służby Zdrowia w Królestwie Polskim, (podpisano) *Roman Czettyrkin*.

№ 5.

Распоряженіе объ увеличеніи платы за пользованіе и содержаніе умалишенныхъ въ общемъ отдѣленіи больницы Св. Іоанна Божьяго въ Варшавѣ, съ 15 на 30 коп. сер. въ сутки.

(10 (22) Октября 1863 г.)

Частному Совѣту Больницы Св. Іоанна Божьяго въ г. Варшавѣ.

Главный Попечительный Совѣтъ Благотворительныхъ Заведеній.

Вслѣдствіе представленія Частнаго Совѣта, отъ 17 (29) Іюля сего года, за № 886, о томъ, что установленная въ 1841 году плата по 15 копѣекъ серебромъ въ сутки за пользованіе и содержаніе умалишеннаго въ общихъ палатахъ больницы Св. Іоанна Божьяго въ Варшавѣ, по случаю значительнаго возвышенія цѣнъ на жизненные припасы и другія надобности и многочисленныхъ при томъ улучшеній, заведенныхъ съ того времени въ больницы, не покрываютъ даже половины дѣйствительныхъ расходовъ, вслѣдствіе чего, фондуши больницы претерпѣваютъ значительный ущербъ, — Главный Совѣтъ, на основаніи правилъ, изложенныхъ въ § 87-мъ больничнаго Устава, постановилъ: за леченіе и содержаніе умалишеннаго въ общемъ отдѣленіи назначить на будущее время плату по тридцати копѣекъ серебромъ въ сутки съ лица, и, разрѣшая Частному Совѣту исчисленіе въ этомъ размѣрѣ расходовъ, начиная съ 1 Января 1864 года, вмѣняетъ ему въ обязанность — о вышеизложенномъ постановленіи увѣдомить Губернскія Правленія и Магистратъ столичнаго города Варшавы.

№ 5.

Rozporządzenie, o podniesieniu opłaty za leczenie i utrzymanie obłąkanych w oddziale ogólnym Szpitala Ś-go Jana Bożego w Warszawie, z kopiejek 15-tu do kop. 30-tu dziennie.

(d. 10 (22) Października 1863 r.)

do
Rady Szczegółowej Szpitala Ś-go Jana Bożego w Warszawie.

RADA GŁÓWNA OPIEKUNICZA ZAKŁADÓW DOBROCZYNNYCH.

W skutek przedstawienia Rady Szczegółowej z d. 17 (29) Lipca r. b., Nr. 886 wykazującego, że ustanowiona w roku 1841 opłata po kop. 15-cie dziennie za kurację i utrzymanie obłąkanego na salach ogólnych w szpitalu Ś-go Jana Bożego w Warszawie, z powodu znacznego podwyższenia się cen wszystkich artykułów żywności i innych potrzeb, obok wielu ulepszeń od tego czasu w szpitalu zaprowadzonych, nie pokrywa nawet połowy kosztu rzeczywistego, przez co fundusze szpitala na znaczne straty są narażone, — Rada Główna, na zasadzie przepisu § 87-go ustawy szpitalnej, postanowiła opłatę za leczenie i utrzymanie obłąkanego w oddziale ogólnym, oznaczyć na przyszłość na kop. 30, wyraźnie trzydzieści kopiejek od osoby dziennie, — i do likwidowania kosztów w téjże wysokości, poczynając od 1 Stycznia 1864 r. Radę Szczegółową upoważnia, przy włożeniu na nią obowiązku, iżby o decyzji powyższej zawiadomiła Rządy Gubernialne i Magistrat miasta stołecznego Warszawy.

Что же касается предполагаемого Частнымъ Совѣтомъ увеличенія платы за лицъ изъ бѣлаго и монашествующаго духовенства, присылаемыхъ на излеченіе въ больницу Св. Іоанна Божьяго, то Главный Попечительный Совѣтъ представилъ это предположеніе на разрѣшеніе Правительственной Комисіи Духовныхъ Дѣлъ и Народнаго Просвѣщенія.

Варшава, 10 (22) Октября 1863 года.

Предсѣдатель Тайный Совѣтникъ, (подписано) *Лашинскій*.

№ 2,785.

Co się tycze żądania Rady Szczegółowej, o podwyższenie opłaty za kapłanów świeckich i zakonników na kurację do szpitala Ś-go Jana Bożego nadsyłanych, Rada Główna wniosek ten przedstawiła do decyzji Kommissyi Rządowej Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

w Warszawie, dnia 10 (22) Października 1863 r.

Prezes, Tajny Radca (podpisano) *Łaszczyński*.

Nr. 2,785.

ГЛАВА IV.

ОСОБЫЯ ПРАВИЛА ДЛЯ ГЛАЗНЫХЪ БОЛЬНИЦЪ.

№ 1.

Выписка изъ Высочайше утвержденного 18 Февраля (2 Марта) 1842 года Устава гражданскихъ больницъ въ Царствѣ Польскомъ.

РАЗДѢЛЪ III.

ОСОБЫЯ ПРАВИЛА ДЛЯ ЧАСТНЫХЪ БОЛЬНИЦЪ.

ГЛАВА III.

Особые правила для глазныхъ больницъ.

§ 369.

(Предназначеніе глазныхъ больницъ.)

Глазные больницы предназначаются собственно для больныхъ, одержимымъ разнаго рода глазными болѣзнями.

§ 370.

(Объ устройствѣ глазныхъ больницъ.)

При учрежденіи сего рода больницъ соблюдаются общія правила, съ слѣдующими измѣненіями:

TYTUŁ IV.

SZCZEGÓLNE PRZEPISY DLA SZPITALI OFTALMICZNYCH.

№ 1.

Wyjątek z Najwyżej zatwierdzonej w dniu 18 Lutego (2 Marca) 1842 r. Ustawy dla szpitali cywilnych w Królestwie Polskiem.

DZIAŁ IV.

PRZEPISY SZCZEGÓLNE DLA SZPITALI SPECYALNYCH.

ROZDZIAŁ III.

Szczególne przepisy dla szpitali oftalmicznych.

§ 369.

(Przeznaczenie szpitali oftalmicznych.)

Szpitala oftalmiczne przeznaczone są właściwie dla chorych na rozmaite choroby oczowe.

§ 370.

(O urządzeniu takich szpitali.)

Przy urządzeniu podobnego rodzaju zakładu, zastosować się należy do ogólnych przepisów o urządzeniu szpitali, a oprócz tego zwrócić uwagę na następne okoliczności:

1) при постройкѣ глазной больницы преимущественно надлежитъ избѣгать мѣстъ, подверженныхъ большой пыли;

2) стараться, чтобы при больницѣ былъ садъ, въ которомъ бы выздоравливающіе могли прогуливаться въ лѣтнее время, по тому уваженію, что такія прогулки полагаются въ числѣ лучшихъ средствъ для уничтоженія упорныхъ послѣдствій нѣкоторыхъ глазныхъ болѣзней;

3) кромѣ общихъ палатъ, всегда должно имѣть нѣсколько малыхъ комнатъ для отдѣленія трудно больныхъ и послѣ важныхъ операций;

4) стѣны палатъ, опредѣленныхъ для одержимыхъ сильнымъ воспаленіемъ, свѣтобоязнію и для тѣхъ, коимъ произведены важныя операции, должны быть выкрашены зеленымъ цвѣтомъ, для прочихъ могутъ быть и бѣлыя;

5) окна должны быть снабжены двойными занавѣсами: бѣлыми и зелеными, для соразмѣренія свѣта по степени болѣзни. Зеленныя занавѣсы всего лучше устраивать такъ, чтобы они не поднимались, а опускались сверху внизъ, дабы при допущеніи въ случаѣ нужды свѣту, онъ не падалъ прямо въ глаза больныхъ;

6) при заготовленіи больничныхъ вещей, должно запастись болѣе утиральниками малаго размѣра; число такихъ утиральниковъ должно быть двойное, или даже тройное, по опредѣленному числу больныхъ;

7) сверхъ сего, для каждаго больного долженъ быть заготовленъ зеленый зонтикъ на глаза;

8) весьма полезно имѣть по нѣскольку рукомойниковъ съ придѣланными къ нимъ фонтанчиками, дабы больные, у коихъ отдѣляется изъ глазъ много матеріи, могли сами себѣ промывать глаза;

9) глазная больница должна быть снабжена полнымъ наборомъ инструментовъ, необходимыхъ къ производству глазныхъ операций.

1) мѣсце на таковы закладъ выбирать треба такіе, кторѣбы не было выставиое на зытечнѣ курзавѣ;

2) старѣ сѣ также налѣзѣ, абы пры такимъ шпиталу мѡгѣ быѣ урѣдзѡны огрѡдъ, до прѣчѣдзѣкѣ хорѡхъ в порѣ лѣтнѣй; гдѣзѣ прѣчѣдзѣніѣ сѣ в цѣниѣ дрѣвѣ, skutecznie wplѣwa na zniesienie upartych pozostaѡsci po wielu chorobachъ oczowychъ;

3) oprѡczъ salъ ogѡlnychъ, potrzebne sѣ koniecznie mniejsze izdebki, dla odosobnienia ciѣzko chorѣхъ i operowanychъ;

4) ściany salъ lub izdebekъ, w kѡtrychъ majѣ sѣ mieścicъ chorzy, dotknięci mocnѣmъ zapaleniemъ oczu lub zыtecznѣ czuѡsciѣ na swiatѡ, tudziezъ operowani, powinnѣ byѣ zielono pomalowane; w tychъ zaśъ gдzie inni chorzy bѣdѣ mieszczeni, mogѣ byѣ ściany białe;

5) okna opatrzone byѣ powinnѣ podwѡjnemi zasѡnami, białemi i zielonemi, celemъ stosownego umiarkowania swiatła, wzglѣdnie do stopnia choroby. Najdogodniѣj bѣdzie urѣdzić zielone rulety takъ, aby sѣ one пры odsѡnieniu nie podnosiły od dołu ku gѡrze, lecz raczѣj aby sѣ spuszczały od gѡry ku dołowi; tymъ bowiemъ sposobemъ, wrazie potrzeby wpuszczenia mocniѣjszego swiatła, takowe nie bѣdzie padać wprostъ w oczy chorѣхъ;

6) пры справianiu effectѡwъ szpitalnychъ pamiętać należy, iż w zakłѣdachъ oftalmicznychъ dogodniejsze sѣ małe ręczniki, lecz iloścъ ichъ powinna byѣ два lub trzy razy wiѣksza, niź w innychъ szpitalachъ;

7) dla kaźdego chorego powinien byѣ w pogotowiu zielony daszekъ;

8) naderъ poźѣdanaъ jestъ rzeczą, aby w takimъ zakłѣdzie znajdowało sѣ do przemywania oczu kilka przyrѣdѡwъ z rurkami, z kѡtrychъby woda wytryskać mogła na kształtъ fontanny; za pomocą bowiemъ tychъ przyrѣdѡwъ, chorzy, u kѡtrychъ w znacznejъ iloścѣ z oczu śluzъ sѣ wydziela, mogliby sami przemywać sobie oczy;

9) szpital oftalmiczny opatrzonymъ byѣ powinien w kompletny zbiѡrъ narzѣdzi, potrzebnychъ do wykonywania operacyjъ oczowychъ.

§ 371.

(О врачѣ въ глазной больницѣ.)

Врачъ, занимающійся леченіемъ глазныхъ болѣзней, долженъ имѣть достаточныя познанія и навыкъ въ производствѣ всякаго рода глазныхъ операций.

§ 372.

(Раздѣленіе больныхъ на постоянныхъ и приходящихъ.)

Больныхъ, поступающихъ въ сию больницу, надлежитъ раздѣлять на два разряда, именно:

- a) на постоянныхъ, или оставляемыхъ для пользованія въ самой больницѣ на ея иждивеніи, и
- b) на приходящихъ, являющихся въ назначенное время, для полученія совѣта, а иногда и лекарствъ.

§ 373.

(О больныхъ приходящихъ.)

Больные, приходящіе въ больницу, должны быть записываемы въ особую книгу, въ коей, сверхъ обозначенія нумера, времени записанія, званія и имени больного и рода болѣзни, отмѣчается его жительство въ городъ и пользуется ли лекарствами на счетъ больницы, или на собственные деньги.

§ 374.

(Продолженіе.)

По записаніи въ книгу, больной получаетъ билетъ, на коемъ выставляется номеръ, подъ которымъ онъ записанъ въ книгу.

§ 371.

(О Лekarzu szpitala oftalmicznego.)

Lekarz szpitala oftalmicznego powinien posiadać odpowiednie naukowe usposobienie i wprawę w wykonywaniu wszelkich oczowych operacyj.

§ 372.

(Podział chorych, na stałych i przychodnich.)

Chorzy szukający pomocy w zakładach oftalmicznych dzielą się:

- a) na stałych, którzy utrzymywani są ciągle w szpitalu;
- b) na przychodnich, którzy w oznaczonym czasie tylko przychodzić będą do szpitala, dla zasiągnięcia stosownej rady lekarskiej, a niekiedy i dla otrzymania środków lekarskich.

§ 373.

(О chorych przychodnich.)

Chorzy przychodni, powinni być zapisywani do osobnego dziennika, do którego, oprócz numeru porządkowego, daty, nazwiska i stanu osoby choréj, tudzież rodzaju choroby, wpisuje się także miejsce zamieszkania chorego, i czy lekarstwa wydają się na jego własny koszt lub szpitala.

§ 374.

(Ciąg dalszy.)

Po zapisaniu do dziennika, chory otrzymuje kartę, z oznaczeniem na niej numeru porządkowego tegoż dziennika.

Съ симъ билетомъ приходящій больной обязанъ являться въ назначенное время въ больницу, для наблюденія за его болѣзнію.

§ 375.

(Продолженіе.)

Для полученія лекарствъ на иждивеніе больницы, нужно представить свидѣтельство отъ мѣстной полицейской власти въ недостаточномъ состояніи.

§ 376.

(О больныхъ, заболѣвающихъ въ больницу другою болѣзнію.)

Такъ какъ глазная больница ограничивается только пользованіемъ глазныхъ болѣзней, то всякой больной, заболѣвшій во время нахожденія въ больницу другою, важною, либо и менѣе важною, но продолжительною болѣзнію, по желанію его или выписывается; или переводится въ другую соотвѣтственную больницу.

§ 377.

(Правила при глазной болѣзни прилипчивой.)

Въ случаѣ поступленія въ больницу большого числа больныхъ, одержимыхъ эпидемическимъ, прилипчивымъ воспаленіемъ глазъ, обыкновенно соединеннымъ съ гноетеченіемъ, должно соблюдать слѣдующія правила:

1) прежде помѣщенія больныхъ на мѣста, должно каждаго изъ нихъ обмыть въ ваннѣ и потомъ уже одѣть въ больничное платье, ихъ же собственное платье окурить хлоромъ и вывѣтрить;

Z takową kartą chory ma przychodzić do szpitala, w oznaczonym na to czasie.

§ 375.

(Ciąg dalszy.)

Celem otrzymania lekarstw na koszt szpitala oftalmicznego, potrzebnem jest złożenie świadectwa ubóstwa, przez miejscową policyjną władzę wydanego.

§ 376.

(O chorych, którzy zostaną dotknięci inną nadto chorobą.)

Ponieważ szpitale oftalmiczne przeznaczone są do leczenia chorób oczowych, przeto chory, któryby podczas pobytu w takowym zakładzie, uległ innej jakiej ważnej, lub chociaż mniej ważnej ale długo trwałej chorobie, ma być, stosownie do własnego żądania, albo zupełnie wypisanym, albo translokowanym do innego szpitala, do którego z rodzaju choroby się kwalifikuje.

§ 377.

(Przepisy do zachowania przy zapaleniu oczu zaraźliwem.)

W razie przybycia do szpitala znaczniejszej liczby chorych dotkniętych epidemicznem zaraźliwem zapaleniem oczu, połączonem zwykle z śluzotokiem, mają być zachowane następane przepisy:

1) przed pomieszczeniem chorych w miejscach dla nich przeznaczonych, należy wprzód obmyć każdego z nich w kąpieli, a następnie już odziać w ubiór szpitalny. Odzież zaś ich własna, ma być nakadzona chlorem i przewietrzona;

2) больные помѣщаются въ темноватыхъ покояхъ и предохраняются отъ вліянія излишняго свѣта. Должно однакожъ избѣгать совершенной темноты, ибо по опыту доказано, что при помѣщеніи больныхъ съ обильнымъ слізетеченіемъ, совершенный недостатокъ свѣта содѣйствуетъ проявленію и распространенію заразы. Строго также запрещать больнымъ симъ выходить безъ глазнаго зонтика изъ своихъ палатъ въ ясно освѣщенные и оставаться долго въ корридорахъ;

3) размѣщеніе ихъ должно быть гораздо свободнѣе, и чѣмъ сильнѣе степень болѣзни, чѣмъ обильнѣе слізетеченіе, тѣмъ кровати должны быть разставлены рѣже;

4) температура воздуха въ палатахъ должна быть болѣе прохладная, чѣмъ теплая. Всѣ способы къ освѣженію воздуха должно соблюдать строго;

5) больнымъ воспрещается всякое сильное движеніе, особливо всякое напряженіе глазъ;

6) каждому больному раздавать ежедневно по особому утиральнику, или чистому компрессу, отнюдь не дозволяя умываться въ одной и той же водѣ и утираться однимъ полотенцемъ многимъ больнымъ;

7) замаранные полотенца, компрессы, повязки, колпаки, наволочки и вообще все бѣлье, по перемѣнѣ, мочить около 6 часовъ въ щелокъ, вымыть съ мыломъ, выполоскать тщательно въ водѣ и потомъ уже высушить на открытомъ воздухѣ. Для очищенія глазъ, выгоднѣе употреблять вмѣсто компрессовъ корнію, съ тѣмъ, чтобы корнію эту послѣ каждой перевязки сожигать;

8) для очищенія палатъ, въ которыхъ помѣщены были больные съ обильнымъ слізетеченіемъ, необходимо выводить ихъ въ запасныя палаты, за тѣмъ палаты окурить хлоромъ и провѣтрить;

9) фельдшерамъ и надзирателямъ рассказать мѣры осторожности, особливо приказать, чтобы послѣ перевязки, или поданія какой бы то ни было помощи одному больному, они под-

2) chorzy mieszczeni będą w pokojach zaciemnionych i ochraniani od wpływu zbyt dużego światła; unikać jednak potrzeby zupełnego zaciemnienia, gdyż doświadczenie pokazało, że przy takowym pomieszczeniu chorych z obfitym śluzotokiem, brak zupełny światła sprzyjał wywiązaniu się i szerzeniu zarazy. Ścisłe także przestrzegać należy, aby chorzy, bez koniecznej potrzeby, i bez zasłonięcia oczu daszkiem, nie wychodzili z swoich sal do jaśniejszych, i aby długo nie zostawali na korytarzach;

3) rozminieszczenie chorych powinno być przestronniejsze; a im wyższy jest stopień choroby, im obfitszy śluzotok, tém oddleglej od siebie powinny być łóżka rozstawiane;

4) temperatura w salach ma być raczej chłodnawa niż gorąca; a powietrze wszelkimi sposobami jak najstaranniej odświeżane;

5) zabrania się chorym używania mocniejszego ruchu, a nadewszystko jakiegobądź napięcia wzroku;

6) każdemu choremu codziennie dawać należy oddzielny ręcznik lub kompresy do ocierania oczu, i przestrzegać, aby w jednej i tejże samej wodzie nie umywało się kilku chorych, i aby się nie ocierali jednym ręcznikiem;

7) zbrudzone ręczniki, kompresy, opaski, czéпки nocne, powłóczki i w ogólności wszelka bielizna, po zmianie moczona być powinna w ługu przez 6 godzin, przeprana z mydłem, starannie wypłukana w wodzie, a potem wysuszona na wolném powietrzu. Dla oczyszczania oczu lepiej jest używać skubanki zamiast kompressów, lecz po każdym opatrzeniu, użyta skubanka spalona być powinna;

8) celem oczyszczenia sal, gdzie chorzy z śluzotokiem obfitym byli pomieszczeni, konieczną jest rzeczą przeprowadzić ich do innych izb na to przygotowanych; poczem sale wykadzić chlorem i przewietrzyć;

9) fclcerów i osoby dozoruące obeznać potrzeba ze wszystkimi środkami ostrożności, zwłaszcza zalecić im, aby po opatrzeniu lub udzieleniu jakiegobądź pomocy jednemu choremu,

ходили къ другому не прежде, какъ обмывши напередъ руки водою съ мыломъ;

10) больные должны быть строго сортированы по периодамъ болѣзни, т. е. начало, гноетеченіе и выздоровленіе, и для каждого періода назначается особое помѣщеніе;

11) врачу начинать осмотръ съ палаты выздоравливающихъ и потомъ уже переходить къ труднѣйшимъ;

12) больныхъ выписывать не прежде, какъ по уничтоженіи всѣхъ признаковъ болѣзни, т. е. зернистости (granulatio);

13) выздоравливающихъ, обмывши въ ваннѣ и перемѣнивши на нихъ все платье и бѣлье, переводить предварительно въ другія чистыя комнаты и потомъ уже выписывать;

14) предъ выпискою больные сего рода должны быть еще разъ тщательно осмотрѣны врачомъ, для точнѣйшаго удостовѣренія, что на соединительной оболочкѣ ихъ глазъ не осталось слѣдовъ зернистости, безъ чего они выписываемы быть не могутъ.

§ 378.

(О соблюденіи сихъ правилъ въ глазныхъ отдѣленіяхъ прочихъ больницъ.)

Правила сіи должны быть соблюдаемы и въ глазныхъ отдѣленіяхъ, учрежденныхъ при другихъ больницахъ.

nie wprzód przystępowali do drugiego, dopóki rąk nie umyją z mydłem;

10) chorzy powinni być rozdzielani podług peryodu choroby, to jest: początku zapalenia, śluzotoku i powrotu do stanu zdrowego; dla chorych w odmiennych peryodach, oddzielne powinny być przeznaczone pomieszczenia;

11) Lekarz rozpoczynać ma wizytę od sali wyzdrowiających, a następnie przechodzić do chorych w wyższym stopniu;

12) chorzy, nie wprzód mają być wypisywani ze szpitala, dopóki u nich nie znikną wszelkie ślady poprzedniej choroby, to jest, ziarnistość (granulatio);

13) powracających do zdrowia, po obmyciu w kąpieeli i przemienieniu wszelkiej na nich bielizny i odzieży, wypada przeprowadzić wprzód do innych czystych sal, a następnie wypisać ze szpitala;

14) przed wypisaniem ze szpitala, chorzy tego rodzaju powinni być starannie obejrzeni przez Lekarza, dla dokładnego przekonania się, że na błonie łącznej oczu nie pozostały ślady ziarnistości; bez czego wypisani być nie powinni.

§ 378

(O zachowaniu tychże przepisów w oddziałach oftalmicznych innych szpitali).

Przepisy te mają być zachowane także i w oddziałach oftalmicznych, urządzonych przy innych szpitalach.

№ 2.

Постановленіе, утверждающее правила и условия, принятія въ основаніе при учрежденіи иживленіемъ Князя Эдуарда Любомирскаго Офтальмическаго Института.

(28 Февраля 1826 г.)

По указу Его Величества

НИКОЛАЯ I,

ИМПЕРАТОРА И САМОДЕРЖЦА ВСЕРОССИЙСКАГО, ЦАРЯ ПОЛЬСКАГО,

и проч., и проч., и проч.

Князь Намѣстникъ Царскій, по Государственному Совѣту.

Князь Эдуардъ Любомирскій, завѣщавъ сумму 400,000 злот. на учрежденіе Благотворительнаго Института для страждущаго человѣчества и назначивъ для помѣщенія онаго дворецъ въ имѣніи своемъ Радзыминѣ, въ силу сего же завѣщанія предоставилъ избраніе рода института Графу Эдуарду Рачинскому, возложивъ на него обязанность привести въ исполненіе его похвальное намѣреніе. Графъ Эдуардъ Рачинскій, заботясь о точномъ исполненіи воли завѣщателя, по сношенію съ Общимъ Совѣтомъ больницъ, рѣшилъ избрать Институтъ для бѣдныхъ, страдающихъ глазами болѣзнями, такъ какъ подобнаго рода заведенія въ краѣ до сихъ поръ не существовало, и развивающіяся глазныя болѣзни всего болѣе указывали на необходимость въ такомъ Институтѣ.

Наконецъ, послѣ этого выбора, Надзирательный Совѣтъ больницъ, полагалъ, что, для того, чтобы этого рода Институтъ

№ 2.

Postanowienie, zatwierdzające zasady i warunki założenia Instytutu Oftalmicznego z fundacyi Księcia Edwarda Lubomirskiego.

(d. 28 Lutego 1826 r.)

W IMIENIU NAJJAŚNIEJSZEGO

MIKOŁAJA I-go,

CESARZA WSZECH ROSSYI, KRÓLA POLSKIEGO,

etc., etc., etc.

Książę Namiestnik Królewski, w Radzie Stanu.

Gdy Edward Książę Lubomirski, uczyniwszy zapis summy Złp. 400,000 na założenie Instytutu dobroczynnego dla cierpiącej ludzkości i przeznaczywszy na umieszczenie onego pałac w dobrach swoich w Radzyminie, wybór takowego Instytutu Edwardowi Hrabie Raczyńskiemu tymże samym zapisem zostawił, i onemu wykonanie swego chwalebego zamiaru polecił, a Edward Hrabia Raczyński, w celu wypełnienia woli fundatora, skutkiem zniesienia się z Radą Ogólną szpitalów, wymyślił taki wybrać i oznaczyć, na jakim dotąd krajowi zbywa, a jakiego potrzebę pomnażające się choroby oczów coraz widoczniej wskazują; jakoż istotnie Instytut dla ubogich dotkniętych chorobą oczów wybrał.

Gdy nakoniec po takowym wyborze, Rada Dozorcza szpitalów mniema, iż Instytut tego rodzaju, aby przez dokładniejszą posługę, wygodę i pomoc, mógł skuteczniej odpowiedzieć po-

образцовымъ устройствомъ прислуги и необходимыхъ пособій могъ принести дѣйствительную пользу и выгоды страждущему человечеству и вполне соответствовать благотворнымъ цѣлямъ Князя Эдуарда Любомирскаго, слѣдуетъ помѣстить оный въ г. Варшавѣ въ отдѣльномъ соответственномъ его назначенію зданіи и ввѣрить надзоръ и завѣдываніе онымъ Сестрамъ Милосердія, подъ управленіемъ одного духовнаго лица изъ Варшавской конгрегации ксендзовъ Миссіонеровъ и ближайшимъ попеченіемъ Правительства.

И потому, утвердивъ уже постановленіемъ нашимъ 30 Ноября 1824 года вышеозначенное завѣщаніе и по соображеніи, какъ изъясненныхъ причинъ, такъ и оснований, принятыхъ для устройства сего Института, по взаимному соглашенію съ Графомъ Эдуардомъ Рачинскимъ, признавая нынѣ этотъ Институтъ вполне соответствующимъ видамъ завѣщателя и благу человечества, мы утверждаемъ, безъ ущерба третьихъ лицъ, вмѣстѣ съ самимъ Институтомъ, все основныя правила и условія, на которыхъ онъ имѣетъ существовать, на вѣчныя времена, и издаемъ слѣдующія главныя положенія, дѣйствіе которыхъ должно быть равнымъ образомъ прочно и незыблемо, какъ и существованіе самаго Института.

ГЛАВА I.

Учрежденіе и помѣщеніе Института.

Ст. 1.

Въ столичномъ городѣ Варшавѣ, въ домѣ, принадлежащемъ къ фондушу больницы Младенца Иисуса, на Свято-Крыжской улицѣ, учреждается Офтальмическій Институтъ, или больница для бѣдныхъ, страдающихъ глазами, безъ различія пола и Христіанскихъ исповѣданій, въ которомъ они получаютъ бесплатно помѣщеніе, пропитаніе и будутъ пользоваться удобствами и медицинскимъ пособіемъ.

trzebie ludzkości i dobroczynnym Księcia Edwarda Lubomirskiego zamiarom, winien otrzymać umieszczenie w Warszawie w oddzielnej celowi odpowiadającej budowie, oraz powierzonym być staraniom Siostr Miłosierdzia, pod ich dozorem i kierunkiem jednego duchownego ze zgromadzenia XX. Missyonarzy Warszawskich, a bliższą opieką Rządu;

przeto potwierdziwszy już postanowieniem naszym z d. 30 Listopada 1824 roku zapis wyżej wyrażony;

zważywszy teraz przytoczone powody, jakoteż zasady urządzenia tego Instytutu, za wspólnym porozumieniem się z Edwardem Hrabia Raczyńskim ułożone, Instytut ten za odpowiadający zamiarowi fundatora i dobru ludzkości uznając, zasady i warunki, pod którymi na wieczne czasy trwać ma, wraz z samym Instytutem, bez szkody trzeciego, potwierdzamy, i następującą ich ośnowę w całej rozciągłości do znaczenia zarówno trwałą jak sam Instytut mieć chcemy.

TYTUŁ I.

Założenie i umieszczenie Instytutu.

Art. 1.

W mieście stołeczném Warszawie, w domu należącym do funduszu szpitala Dzieciątka Jezus, przy ulicy Ś-to Krzyżkiej, będzie założonym Instytut Oftalmiczny, czyli szpital dla ubogich chorych na oczy, jakiegokolwiek płci i wyznań chrześcijańskich, w którym bezpłatnie mieć będą umieszczenie, żywność, wygodę i leczenie.

Ст. 2.

Эта больница ввѣрется надзору и завѣдыванію Сестеръ Милосердія и одного священника изъ конгрегаціи Варшавскихъ ксеидзовъ Миссіонеровъ, который, въ качествѣ уполномоченнаго Института, будетъ управлять его доходами и удовлетворять его потребности, подчиняясь правиламъ и учрежденіямъ, обязательнымъ для всѣхъ существующихъ въ краѣ благотворительныхъ заведеній.

Ст. 3.

Для поступленія въ эту больницу необходимо имѣть официальное свидѣтельство о бѣдности, такое же свидѣтельство врача о глазной болѣзни, требующей медицинской помощи, и, наконецъ, пріемный билетъ. Три четвертями этихъ билетовъ вправѣ распоряжаться семья учредителя, четвертая же часть оныхъ будетъ принадлежать Правительству.

Ст. 4.

Крестьяне, осѣдлые въ имѣніи Радзыминѣ, и жители города Радзымина, одержимые глазными болѣзнями, будутъ имѣть преимущество предъ другими при помѣщеніи въ этомъ Институтѣ.

Ст. 5.

Въ этой больницѣ должны быть устроены отдѣльные помѣщенія для женщинъ и отдѣльные для мужчинъ, равнымъ образомъ въ этихъ отдѣленіяхъ должны находиться особыя палаты для заразныхъ болѣзней и удобныя комнаты для операций, а также склады на хозяйственныя надобности, требующія особаго помѣщенія, о чемъ будетъ издано особое положеніе.

Art. 2.

Szpital ten oddanym zostaje pod dozór i zarządzenie Sióstr Miłosierdzia, i jednego ze zgromadzenia XX. Missyonarzy Warszawskich jako Prokuratora Instytutu, który będzie jego dochodów i potrzeb zarządcą, ulegając urządzeniom i przepisom, wszystkie inne instytutu dobroczynne w kraju obowiązującym.

Art. 3.

Aby być do takowego szpitala przyjętym, potrzeba otrzymać świadectwo urzędowe ubóstwa, zaświadczenie urzędowe Lekarza o chorobie oczów, potrzebującej ratunku, наконецъ билетъ przyjęcia. Билетów takichъ familii założyciela służącychъ będzie $\frac{3}{4}$, Rządowi $\frac{1}{4}$.

Art. 4.

Włościanie w dobrach Radzyminie osiedli i mieszkańcy miasta Radzymina mieć będą prawo pierwszeństwa, w przypadkach choroby na oczy, być umieszczonymi w tymże Instytucie.

Art. 5.

W szpitalu tym, powinny być oddzielne pomieszczenia dla kobiet, oddzielne dla mężczyzn, tudzież tym samym podziałem, odrębne dla chorób zaraźliwych, jako też dogodne izby dla operacyj, oraz składy na to wszystko, co pod względem gospodarstwa, osobnego umieszczenia potrzebuje, a co oddzielna organizacya przepisze.

Ст. 6.

Вышеозначенная больница, находясь вмѣстѣ съ благотворительными заведеніями, подъ непосредственнымъ попеченіемъ и наблюденіемъ Правительства, будетъ пользоваться всегда въ одинакомъ размѣрѣ тѣми благотѣяніями и пособіемъ, какими пользуются и могутъ впредь пользоваться всѣ прочія благотворительныя заведенія.

ГЛАВА II.

Средства къ содержанію Института.

Ст. 7.

Средства къ содержанію вышеказаннаго Института состоятъ:

- a) изъ пяти со ста процентовъ съ суммы 400,000 злот., обезпеченной по ипотекаѣ на имѣніи Радзыминѣ, по силѣ контракта продажи заключеннаго Графомъ Эдуардомъ Рачинскимъ съ Барономъ Моренгеймомъ, съ каковой суммы процентъ, въ количествѣ 20,000 злотыхъ въ годъ, которые должны быть уплачиваемы по четвертямъ года, составляетъ вѣчный доходъ Института;
- b) изъ такового же процента съ суммы 20,000 злотыхъ, условленной за продажу дворца въ имѣніи Радзыминѣ и обезпеченной также ипотечнымъ порядкомъ на томъ же имѣніи;
- c) изъ суммы, образовавшейся изъ накопившихся процентовъ съ канитальной суммы 400,000 злотыхъ, со дня утвержденія завѣщанія, то есть съ 30 Ноября 1824 года по день учрежденія Института, какіе окажутся въ излишкѣ по удовлетвореніи издержекъ на первое обзаведеніе этого Института;
- d) изъ суммъ, завѣщанныхъ въ послѣдствіи времени, благотѣтельными лицами, безусловно въ пользу страдающихъ болѣзнями такого же рода.

Art. 6.

Szpital powyższy zostając wraz z Instytutami dobroczynnymi pod bezpośrednią opieką i dozorem Rządu, mieć zawsze będzie równy udział do pomocy i dobrodziejstw, jakie dla wszelkich innych Instytutów dobroczynnych są i być mogą zapewnione.

Tytuł II.

Uposażenie Instytutu.

Art. 7.

Uposażenie wyżej wzmiankowanego Instytutu składa się:

- a) z procentów pięć od sta od summy Złp. 400,000 na dobrach Radzyminie, z mocy kontraktu sprzedaży między Hrabią Edwardem Raczyńskim, a Baronem Morenheim zawartego, zahypotekowanej, od której rzeczony procent w summie 20,000 Złp. rocznie, kwartalnymi ratami wypłacać się mający, składa wieczny dochód Instytutu;
- b) z procentu takowego od summy 20,000 złp., za sprzedaż pałacu Radzyńskiego ustanowionej, podobnie na tychże dobrach zahypotekowanej;
- c) z summy zaległych procentów od summy złp. 400,000 od daty potwierdzenia zapisu dnia 30 Listopada 1824 roku do daty założenia Instytutu narosłej, jaka się okaże po opędzeniu wydatków na pierwsze nakłady tegoż Instytutu potrzebnych;
- d) z zapisów, jakieby w następnych czasach, bezwarunkowo przez dobroczynne osoby, dla cierpiących tego samego rodzaju choroby, uczynione były.

Ст. 8.

Капиталы эти не могут быть присоединяемы къ общимъ больничнымъ капиталамъ, но должны быть обращаемы исключительно въ пользу сего Института, всякіе же счета по этимъ суммамъ должны быть ведены и содержимы особо. Перенесеніе этихъ капиталовъ на другую ипотеку не можетъ послѣдовать, безъ предварительнаго на то согласія родственниковъ учредителя.

ГЛАВА III.

Сохраненіе памяти учредителя.

Ст. 9.

Для сохраненія памяти учредителя, настоящий Институтъ будетъ носить названіе Института Любомирскихъ.

Ст. 10.

Надъ фасадомъ зданія Института, въ самомъ приличномъ мѣстѣ, будетъ помѣщенъ бронзовый вызолоченный гербъ Любомирскихъ, съ надписью: „Офтальмическій Институтъ, учрежденный Княземъ Эдуардомъ Любомирскимъ.“

Ст. 11.

Билеты, о которыхъ было упомянуто въ 3-ей статьѣ настоящаго постановленія, должны быть литографированы съ подражаніемъ собственноручному почерку учредителя и будутъ выражать слѣдующее:

Art. 8.

Fundusze takowe nie mogą być łączone do ogólnych funduszów szpitalnych, lecz wyłącznie na tenże Instytut obracane, i rachunki z nich oddzielnie prowadzone i utrzymywane będą. Przenoszenie tych funduszów na inną hypotekę, bez poprzedniego zniesienia się z familią założyciela Instytutu nastąpić nie może.

Tytuł III.

Zachowanie pamiątki założyciela.

Art. 9.

W celu zachowania pamięci założyciela, Instytut niniejszy nosić będzie nazwisko Instytutu Lubomirskich.

Art. 10.

Nad domem tego Instytutu w miejscu najprzystojniejszym umieszczony będzie spiżowy połączony herb Lubomirskich, z napisem: „Instytut Oftalmiczny z fundacyi Księcia Edwarda Lubomirskiego.“

Art. 11.

Bilety, o których mowa była w artykule 3-cim niniejszego postanowienia, będą litografowane, z naśladowaniem ręki założyciela, i wyrażać będą:

„Предъявитель сего, по представлении полицейскихъ аттестатовъ, имѣетъ быть принять въ Институтъ для страдающихъ глазами бесплатно, съ тѣмъ, что онъ долженъ быть удаленъ, если его болѣзнь будетъ признана неизлечимою.“

„Князь Эдуардъ Любомирскій“

за Князя Эдуарда Любомирскаго (подпись имѣющаго право представительства).

Ст. 12.

Ежегодно, три четверти такихъ билетовъ, соразмѣрно числу постоянныхъ кроватей, передаются, для раздачи по собственному усмотрѣнiю, одному лицу изъ фамилии Любомирскихъ, по слѣдующей очереди: Магдалинѣ, урожденной Графинѣ Рачинской, Княгинѣ Любомирской, Матери Князя Эдуарда Любомирскаго, а послѣ смерти ея сыну Князю Юсифу Любомирскому, а впоследствии старшему изъ его потомства, до пресѣченiя мужескаго колѣна, въ прямой нисходящей линiи; по пресѣченiи же этой линiи—Княгинѣ Терезiи Яблоновской по прямой нисходящей линiи.

По пресѣченiи рода наслѣдниковъ изъ этой линiи—Графу Аѳанасiю Рачинскому и его наслѣдникамъ въ такой же линiи. Если принятое наслѣдниками количество билетовъ не будетъ роздано въ теченiе одной недѣли по мѣрѣ вакантныхъ мѣстъ, въ такомъ случаѣ раздача оныхъ будетъ зависѣть отъ распоряженiя Правительства, съ тѣмъ однако, что вслѣдствiе этого они не должны считаться просроченными.

Ст. 13.

На печати Института, вырѣзанной на стали, будутъ изображены черты лица учредителя, съ надписью вокругъ „Князь Эдуардъ Любомирскій страждущему человечеству.“

„Po złożeniu policyjnychъ аттестатów, przyjęty być ma bezплатnie do Instytutu dla cierpiącychъ na oczy, z warunkiemъ „oddalenia, jeżeli za nieuleczonego uznanymъ zostanie.“

„Edward Książę Lubomirski“

za Edwarda Księcia Lubomirskiego, (podpis mającego prawo prezentować).

Art. 12.

Corocznie biletówъ takowychъ trzy czwarte części, w miarę liczby stałychъ łózek, będą udzielone do wolnego rozdania jednѣj osobie z famillii Lubomirskich, w nastѣpującej kolei: Magdalenie z Hrabiówъ Raczyńskich Księżnie Lubomirskiej, Edwarda Księcia Lubomirskiego matce, — po jejъ śmierci, Księciu Józefowi Lubomirskiemu synowi, następnie najstarszej głowie z jego potomstwa, aż do wygaśnienia imienia w linii prostej, zstѣpnѣj; po wygaśnieniu tej linii Teressie Księżnej Jabłonowskiej z prostej linii zstѣpnѣj.

Po wygaśnieniu zaś successorówъ z tej linii, Atanazemu Hrabi Raczyńskiemu i jego successoromъ w podobnejże linii. Gdy bilety w przyjętej ilości od successorówъ, w miarę wakującychъ miejsc, nie zostaną w przeciągu jednego tygodnia wydane, w tymъ razie zależeć będą od dyspozycji Rządu; co jednakъ nie ma stanowićъ preskrypcyi.

Art. 13.

Pieczęć Instytutu ze stali wyobrażać będzie wizerunekъ założyciela, z napisemъ naokoło: „Edward Książę Lubomirski cierpiącejъ ludzkości.“

Ст. 14.

Ежегодно, 26 числа Февраля, какъ въ день ангела Князя Эдуарда Любомирскаго, будетъ совершена въ часовнѣ Младенца Иисуса панихида за упокой души учредителя, на которой могутъ присутствовать всѣ больные, находящіеся въ учрежденной имъ больницѣ; издержки же на это молебствіе будутъ покрываемы изъ суммъ глазной больницы.

ГЛАВА IV.

Общія условія.

Ст. 15.

Еслибы когда либо, вслѣдствіе непредвидимыхъ обстоятельствъ, заблагодарасудилось Правительству упразднить настоящий Институтъ или дать ему другое предназначеніе, въ такомъ случаѣ фамиліи Любомирскихъ, по порядку наслѣдства, изложенному въ 12-ой статьѣ сего постановленія, предоставляется вновь право избранія и устройства инаго благотворительнаго заведенія на тотъ же самый капиталъ.

Ст. 16.

Еслибы кто либо изъ родственниковъ, пользующійся правомъ на таковое избраніе, въ порядкѣ, изложенномъ въ 12-ой статьѣ, по прошествіи одного года послѣ вызова со стороны Правительства, не воспользовался этимъ правомъ, въ такомъ случаѣ, на этотъ одинъ разъ, Правительство постановитъ свое опредѣленіе относительно новаго назначенія Института.

Art. 14.

Každego roku dnia 26 Lutego, jako w rocznicę imienin Księcia Edwarda Lubomirskiego, odprawiać się będzie w kaplicy Dzieciątka Jezus nabożeństwo żałobne za duszę fundatora, na którym wszyscy chorzy, w szpitalu przez niego fundowanym znajdujący się, przytomnymi być mogą; koszta obchodu zaspokojone będą z funduszów szpitala chorych na oczy.

TYTUŁ IV.

Zastrzeżenia ogólne.

Art. 15.

Jeżeliby kiedy z nieprzewidzianych okoliczności, Rządowi wypadło niniejszy Instytut znieść, lub zmienić jego przeznaczenie, wtedy familia Lubomirskich, według następstwa w art. 12-m wyrażonego, wraca się do prawa wyboru innego dobroczynnego Instytutu na ten sam fundusz.

Art. 16.

Gdyby który z familii mających prawo do takowego wyboru, w porządku art. 12-m oznaczonym, po jednoroczném wezwaniu ze strony Rządu, użyć tego prawa zaniedbał, Rząd wybór postanowi na ten jeden raz.

Ст. 17.

Точно въ такомъ же порядкѣ, какой указанъ въ 12-ой статьѣ, одному лицу изъ родственниковъ предоставлено право дѣлать свои замѣчанія о годичныхъ денежныхъ отчетахъ Института, а равно представлять Правительству свои соображенія относительно улучшеній въ этомъ Институтѣ, какія по опыту прежнихъ лѣтъ оказываются необходимыми или полезными.

Ст. 18.

Для приличнаго помѣщенія Института Правительство приметъ надлежащія мѣры.

Ст. 19.

По утвержденіи Его Величествомъ настоящаго постановленія, актъ объ учрежденіи и положеніе объ устройствѣ Института для глазныхъ болѣзней будутъ внесены въ книги для публичныхъ актовъ; заведенная же историческая книга, заключающая въ себѣ этотъ актъ и положеніе объ устройствѣ, будетъ храниться въ Институтѣ.

Исполненіе настоящаго постановленія возлагаемъ на Правительственную Коммисію Внутреннихъ Дѣлъ и Полиціи.

Состоялось въ Варшавѣ, въ засѣданіи Совѣта Управленія, 28 Февраля 1826 года.

(подписано) *Заіончекъ.*

Art. 17.

Tym samym porządkiem, jak już w art. 12-m wyrażono, jednej osobie z rodziny służy prawo czynienia uwag nad rocznymi rachunkami Instytutu, oraz czynić do Rządu spostrzeżenia, jakie do ulepszenia tego Instytutu z doświadczenia okazać się mogą potrzebnymi lub pożytecznymi.

Art. 18.

W celu przyzwoitego umieszczenia Instytutu Rząd przedsięweźmie środki.

Art. 19.

Po nastąpieniu zatwierdzenia niniejszego postanowienia Instytutu przez NAJJAŚNIEJSZEGO PANA, akt założenia i organizacya Instytutu chorych na oczy wciągnięte będą do akt publicznych; założona zaś księga historyczna, obejmująca także akt i organizacyę, złożone i zachowane zostaną w Instytucie.

Wykonanie niniejszego postanowienia Kommissyi Rządowej Spraw Wewnętrznych i Policji polecamy.

Działo się w Warszawie, na posiedzeniu Rady Administracyjnej, dnia 28 Lutego 1826 roku.

(podpisano) *Zajączek.*

№ 3.

Инструкція для управления Офтальмическаго Института, изданная 25 Мая (6 Июня) 1840 года Главнымъ Попечительнымъ Совѣтомъ.

Принимая въ соображеніе предназначеніе Офтальмическаго Института, учрежденнаго Княземъ Эдуардомъ Любомирскимъ въ г. Варшавѣ и степень образованія состоящихъ при этомъ Институтѣ врачей Гг. Лео и Ангеля, а при томъ основываясь на предписаніи Князя Намѣстника отъ 21 Декабря (2 Января) 1838/9 года, даннымъ Главному Директору, Предсѣдательствующему въ Правительственной Комисіи Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ и Народнаго Просвѣщенія, о томъ чтобы, по уваженію, что Окулистъ Ангель имѣетъ право на леченіе внутреннихъ болѣзней, отнестись къ наслѣдникамъ Князя Любомирскаго съ требованіемъ о выборѣ врача, подъ руководствомъ котораго могло бы быть дозволено Господину Ангелю леченіе глазныхъ болѣзней, требующее прописыванія лекарствъ для внутренняго употребленія, — Главный Попечительный Совѣтъ, съ согласія родственниковъ учредителя упомянутаго Института, постановилъ издать для врачей сказанной лечебницы слѣдующую Инструкцію.

§ 1.

Леченіемъ глазныхъ болѣзней въ Офтальмическомъ Институтѣ и подачею совѣтовъ страдающимъ глазами, приходящимъ въ лечебницу, будутъ заниматься, соотвѣтственно возложеннымъ на нихъ обязанностямъ, Гг. Лео и Ангель, первый какъ Врачъ Консультантъ, второй же какъ Окулистъ Офтальмическаго Института.

№ 3.

Instrukcyja dla zarządu Instytutu Oftalmicznego, przez Radę Główną Opiekuńczą pod dniem 25 Maja (6 Czerwca) 1840 roku wydana.

Mając wzgląd na przeznaczenie Instytutu Oftalmicznego fundacyi Księcia Edwarda Lubomirskiego w Warszawie i na kwalifikacye naukowe Lekarzy tegoż Instytutu PP. Leo i Angel, a przytém zapatrując się na reskrypt Księcia Namiestnika do Dyrektora Głównego Prezydującego w Kommissyi Rządowej Spraw Wewnętrznych, Duchownych i Oświecenia Publicznego z d. 21 Grudnia (2 Stycznia) r. 1838/9, polecający, aby ze względu, że Okulista Angel ma prawo do leczenia chorób wewnętrznych, zażądany był od sukcesorów Księcia Lubomirskiego wybór Lekarza, pod kierunkiem którego Panu Angel mogłoby być dozwoloném leczenie chorób oczu, potrzebujące przepisu lekarstw do wewnątrz, — Rada Główna, za zgodzeniem się familii założyciela Instytutu, następną postanowiła dla Lekarzy rzeczzonego Instytutu przepisać instrukcyę:

§ 1.

Leczeniem chorób oczów w Instytucie Oftalmicznym i udzielaniem rad chorym na oczy, do tegoż Instytutu zgłaszającym się, zajmować się będą, stosownie do swych attrybucyj, PP. Leo i Angel, pierwszy jako Lekarz Konsulent, drugi zaś jako Okulista Instytutu Oftalmicznego.

§ 2.

Окулистъ будетъ имѣть ближайшій надзоръ по управленію Офтальмическимъ Институтомъ и наблюдать за строгимъ исполненіемъ обязанностей лицами, назначенными для прислуги въ лечебницѣ; въ медицинскомъ же отношеніи, онъ долженъ заниматься леченіемъ глазныхъ болѣзней, совмѣстно съ Врачемъ Консультантомъ.

§ 3.

Врачъ Консультантъ обязанъ давать совѣты Окулисту, относительно леченія страдающихъ глазами и вмѣстѣ съ тѣмъ вправѣ требовать отъ Г. Ангеля отчета въ прописанныхъ симъ послѣднимъ медицинскихъ средствахъ.

§ 4.

Консультантъ и Окулистъ будутъ совмѣстно входить въ Частный Совѣтъ Института съ своими представленіями объ относящихся къ нимъ предметахъ. Однако они должны всячески избѣгать переписки, а еслибы встрѣтилась надобность сдѣлать какія нибудь представленія, то таковыя должны быть непосредственно вносимы на засѣданія Совѣта Института, изустно, въ особенности же Врачъ Консультантъ обязанъ являться въ засѣданіе всякій разъ, коль скоро будетъ приглашенъ въ оное Предсѣдателемъ Попечительнаго Совѣта Института, или по порученію его однимъ изъ Членовъ этого Совѣта. Еслибы же имъ признано было необходимымъ представить какія нибудь предположенія относительно управленія Институтомъ или по другимъ предметамъ, то, для принятія надлежащихъ мѣръ, онъ долженъ объявить таковыя въ засѣданіи прямо Предсѣдателю Совѣта Института, или одному изъ Членовъ того же Совѣта.

§ 2.

Окулиста мѣть будетъ bliższy dozór nad administracją Instytutu Oftalmicznego i czuwać nad ściśłym wypełnianiem obowiązków osób, do posługi Instytutu przeznaczonych. Pod względem lekarskim zaś zajmować się winien, wspólnie z Lekarzem Konsulentem, leczeniem chorób oczu.

§ 3.

Lekarz Konsulent obowiązany będzie udzielać rady Okuliście, co do leczenia chorych na oczy, a zarazem będzie miał prawo żądać od P. Angel zdania sprawy z przepisanych przez tegoż środków lekarskich.

§ 4.

Konsulent i Okulista przedstawiać będą wspólnie Radzie Szczegółowej Instytutu przedmioty sobie właściwe. Mają jednakże unikać korespondencyj piśmiennych; owszém jeśliby zachodziła potrzeba czynienia jakowych przedstawień, takowe bezpośrednio Radzie Instytutu na każdej sessyi ustnie podawać, w szczególności zaś Lekarz Konsulent obowiązany przybyć w każdym czasie na sessyę, gdy przez Prezydującego w Radzie Opiekunczej Instytutu, lub z polecenia jego, przez jednego z Członków Rady wezwanym zostanie. Jeżeli zaś uznał potrzebę czynienia jakowych wniosków we względzie administracyi Instytutu, lub w innej okoliczności, takowe wprost na sessyi, lub też Prezydującemu Rady Instytutu, albo jednemu z Członków Rady, dla przedsięwzięcia środków, objawić powinien.

§ 5.

Консультантъ и Окулистъ должны ежедневно посѣщать лечебницу совмѣстно, въ лѣтнее время отъ 7 до 8 часовъ, а въ зимнее отъ 8 до 9 часовъ утра. Кромѣ того, Врачъ Консультантъ обязанъ прибыть въ лечебницу въ каждое время, коль скоро того будетъ требовать состояніе котораго либо изъ больныхъ. Съ этою цѣлью поставляется Окулисту въ обязанность, въ каждомъ чрезвычайномъ случаѣ, или при внезапномъ усиленіи болѣзни, требующей непремѣнно медицинской помощи, доносить о томъ безъ малѣйшей потери времени Врачу Консультанту.

§ 6.

При утреннемъ посѣщеніи, Консультантъ и Окулистъ должны какъ можно тщательнѣе разспрашивать всѣхъ больныхъ, какъ вновь поступающихъ, такъ и тѣхъ, которые уже помѣщены въ Институтъ, результаты же такого медицинскаго изслѣдованія, а равно прописанныя медицинскія средства, будутъ записываемы на отдѣльныхъ назначенныхъ для этой цѣли карточкахъ, которыя должны быть выставляемы при кроватяхъ.

§ 7.

Упомянутыя въ предыдущемъ параграфѣ карточки будутъ заключать въ себѣ слѣдующія подробности:

- a) номеръ, подъ которымъ больной внесенъ въ записную книгу;
- b) имя, фамилія, лѣта отъ роду и состояніе больного;
- c) время поступленія въ Институтъ;
- d) родъ болѣзни и главнѣйшіе признаки ея;
- e) замѣченные въ ходѣ болѣзни перемѣны и прописанныя лекарства;
- f) время выхъта больного изъ Института и послѣдствія леченія, или время смерти его.

§ 5.

Konsulent i Okulista mają codziennie wspólnie odbywać wizyty w Instytucie, letnią porą od godziny 7-mej do 8-mej, zimową zaś od 8-mej do 9-tej zrana. Lekarz Konsulent obowiązany nadto jest przybyć w każdym czasie do Instytutu, jak skoro stan któregokolwiek chorego wymagać tego będzie. W tym to celu wkłada się na Okulistę wyraźny obowiązek, aby o każdym nadzwyczajnym wypadku, lub nagłym pogorszeniu się choroby, koniecznej pomocy wymagających, doniósł Lekarzowi Konsulentowi bez najmniejszej straty czasu.

§ 6.

W czasie wizyty ranniej, powinien Konsulent i Okulista jaknajtroskliwiej badać wszystkich chorych, równie nowo przybywających jako i tych, którzy już w Instytucie pomieszczeni zostali, a wypadki takiego badania lekarskiego, tudzież zaordynowane środki lekarskie, zapisywane będą na oddzielnych kartkach na ten cel przeznaczonych, które przy łóżkach wisieć mają.

§ 7.

Kartki w paragrafie poprzednim wzmiankowane, obejmować będą w szczególności:

- a) numer, pod którym chory do księgi wpisowej (zob. § 18) zaciągnięty został;
- b) imię, nazwisko, wiek i stan chorego;
- c) datę wnijsia do Instytutu;
- d) rodzaj choroby i główne jej przypadłości;
- e) zmiany w biegu choroby dostrzegane i ordynowane lekarstwa;
- f) datę wyjścia chorego z Instytutu i skutek przez kurację osiągnięty, albo datę śmierci onego.

По выбытіи больного изъ Института, или послѣ смерти его, таковая карточка, за подписью Консультанта и Окулиста Института, должна быть передана для храненія при дѣлахъ.

§ 8.

Кромѣ этихъ карточекъ, при кровати каждаго больного должна быть выставлена доска, на которой, при ежедневномъ посѣщеніи, должны быть отмѣчаемы порціи пищи.

§ 9.

По окончаніи посѣщенія, Окулистъ долженъ наблюдать, какъ за поведеніемъ больныхъ, такъ и за тѣмъ, чтобы медицинскія правила были съ точностью исполняемы. Поэтому онъ обязанъ часто и неожиданно посѣщать палаты больныхъ и лично удостовѣряться, хорошо ли исполняютъ прислуга свои обязанности, и принимаютъ ли больные лекарства по указанію.

§ 10.

По данному сигналу для раздачи кушанья, Окулистъ долженъ удостовѣриться, хорошо ли и по правиламъ сварена пища для больныхъ, а равно, доставляются ли въ цѣлости каждому больному прописанныя на доскѣ порціи.

Въ случаѣ замѣченнаго въ этомъ отношеніи упущенія, онъ долженъ изслѣдовать причины онаго и озаботиться сколь можно поспѣшнее объ устраненіи недостатковъ, съ наибольшею пользою для больного.

§ 11.

Какъ Врачъ Консультантъ, такъ и Окулистъ должны наблюдать за тѣмъ, чтобы воздухъ въ залахъ былъ освѣжаемъ, чтобы

Po wyjściu chorego z Instytutu, lub po śmierci jego, kartka taka ma być przez Konsultenta i Okulistę Instytutu podpisana i do akt zachowana.

§ 8.

Oprócz kartek w mowie będących, zawieszoną także będzie przy łóżku każdego chorego tablica, na której codziennie oznaczone być powinny w czasie wizyty, porceje żywności.

§ 9.

Po ukończonej wizycie, Okulista czuwać będzie nad zachowaniem się chorych, tudzież nad tē, aby przepisy lekarskie należycie były wykonywane. Dla tego też obowiązany jest często i nadspodziewanie nawiedzać sale chorych i przekonywać się osobiście, czy posługujący pełnią dobrze obowiązki swoje, tudzież czy chorzy używają lekarstw podług przepisu.

§ 10.

Za danym znakiem do rozdawania jedzenia, Okulista przekonać się powinien, czy pokarmy dla chorych są dobrze i podług przepisów sporządzone, tudzież, czy porceje w całości, jak na tablicy zapisano, każdemu choremu są dostarczane. Znalazszy w tē mierze uchybienie, wybada przyczynę onego, i złe ile być może najspieszniej i w najkorzystniejszy dla chorego sposób usunie.

§ 11.

Równie Lekarz Konsulent jak i Okulista baczyć mają na to, aby powietrze w salach było odświeżane, aby w porze zimno-

въ зимнее время, температура воздуха соотвѣтствовала надобности больныхъ, чтобы не было сквознаго вѣтра, чтобы свѣтъ въ залахъ былъ соотвѣтственно умѣренный, и чтобы постель больного была опрятна. Въ особенности же Окулистъ обязанъ наблюдать, чтобы палаты были провѣтрены и приведены въ порядокъ, лѣтомъ въ 6 $\frac{1}{2}$, а зимою въ 7 $\frac{1}{2}$ часовъ, такъ, чтобы Консультантъ и Окулистъ, при посѣщеніи, не имѣли никакой остановки и безъ потери времени могли тотчасъ приступить къ своимъ занятіямъ.

§ 12.

На Окулиста возлагается обязанность наблюдать, чтобы принятые въ Институтъ больные, прежде чѣмъ они займутъ кровати, были выкупаны, или, когда это несовмѣстно съ состояніемъ ихъ здоровья, чтобы по крайней мѣрѣ они были чисто обмыты.

§ 13.

Хирургическая помощь въ глазныхъ болѣзняхъ лежитъ на обязанности Окулиста. Однако всякія важнѣйшія глазныя операціи не иначе могутъ быть исполнены Окулистомъ, какъ по совѣщаніи съ Консультантомъ и въ его присутствіи.

§ 14.

Такъ какъ Офтальмическій Институтъ, по своему назначенію, обязанъ также нести медицинское пособіе лицамъ, страдающимъ глазами, внѣ Института находящимся, по этому, послѣ каждаго посѣщенія, Консультантъ, совмѣстно съ Окулистомъ, давать будутъ приходящимъ за совѣтами въ Институтъ безплатную помощь, лѣтомъ отъ 8 до 9 $\frac{1}{2}$, зимою же отъ 9 до 10 $\frac{1}{2}$ часовъ утра, о чемъ слѣдуетъ объявлять по временамъ въ газетахъ.

вѣй температура воздуха соответствовала была потребности больныхъ, чтобы не было сквозняковъ, чтобы свѣтъ въ залахъ былъ умеренъ, и чтобы постель больныхъ была чиста. Окулистъ въ особенности доводитъ, чтобы въ лѣтнее время въ 6 $\frac{1}{2}$ часовъ, а въ зимнее въ 7 $\frac{1}{2}$ часовъ, комнаты были проветриваемы и приведены въ порядокъ, такъ чтобы Консультантъ и Окулистъ при посѣщеніи не имели никакого задержанія и безъ потери времени, могли тотчасъ приступить къ своимъ занятіямъ.

§ 12.

До Окулиста слѣдуетъ доводить, чтобы больные до Института принятые, прежде чѣмъ займутъ кровати, были купаны, или, когда это несовмѣстно съ состояніемъ ихъ здоровья, чтобы по крайней мѣрѣ они были чисто обмыты.

§ 13.

Помощь хирургическая въ болезняхъ глазъ, слѣдуетъ до Окулиста. Однако всякія важнѣйшія операціи не иначе могутъ быть исполнены Окулистомъ, какъ по совѣщаніи съ Консультантомъ и въ его присутствіи.

§ 14.

Гдѣ назначенъ Институтъ Офтальмическій, по своему назначенію, обязанъ также нести медицинское пособіе лицамъ, страдающимъ глазами, внѣ Института находящимся, по этому, послѣ каждаго посѣщенія, Консультантъ, совмѣстно съ Окулистомъ, давать будутъ приходящимъ за совѣтами въ Институтъ безплатную помощь, лѣтомъ отъ 8 до 9 $\frac{1}{2}$, зимою же отъ 9 до 10 $\frac{1}{2}$ часовъ утра, о чемъ слѣдуетъ объявлять по временамъ въ газетахъ.

Тѣ изъ постороннихъ лицъ, кои находятся въ совершенно бѣдномъ состояніи, кромѣ совѣта и ручной помощи, будутъ еще снабжаемы лекарствами изъ имѣющихся въ Институтѣ запасовъ.

§ 15.

Всѣ рецепты, прописанные Окулистомъ или самимъ Консультантомъ больнымъ, постоянно находящимся въ Институтѣ и приходящимъ во время посѣщеній Консультанта, должны быть просматриваемы, а въ случаѣ надобности, исправлены и подписаны симъ послѣднимъ. Но еслибы въ продолженіе дня встрѣтилась необходимость предписать больному лекарство къ внутреннему или наружному употребленію противъ обыкновенныхъ глазныхъ болѣзней, леченіе коихъ весьма просто, — въ такомъ случаѣ и самъ Окулистъ можетъ прописать рецептъ.

Во всѣхъ однако глазныхъ болѣзняхъ, требующихъ усложненнаго терапевтическаго леченія, рецепты даже и для приходящихъ больныхъ должны быть подписываемы Консультантомъ.

Прописывая эти рецепты, они должны соблюдать экономію въ расходахъ, на сколько это возможно безъ ущерба больнаго, кромѣ того, обозначать вѣсь лекарствъ прописью, а равно прописывать имя и фамилію больнаго, которому назначено лекарство.

§ 16.

Консультантъ и Окулистъ обязаны представлять Совѣту Института годовой отчетъ, заключающій въ себѣ слѣдующія подробности:

1) сколько осталось съ прошлаго года больныхъ, мужчинъ, женщинъ и дѣтей, сколько прибыло ихъ въ текущемъ году и сколько осталось на слѣдующій годъ;

2) въ числѣ тѣхъ, кои выбыли изъ Института въ продолженіе года, сколько было совершенно излеченныхъ, сколько полу-

Osoby takie w zupełnym stanie ubóstwa zostające, oprócz porady i ręcznej pomocy, będą nadto miały udzielane sobie lekarstwa z zasobów Instytutu.

§ 15.

Dla chorych znajdujących się w Instytucie i przychodzących w czasie wizyty Konsultenta, wszystkie recepty napisane przez Okulistę, lub przez samego Konsultenta, powinny być przez tego ostatniego przejrane, i wrazie potrzeby poprawione i przez niego podpisane. Lecz jeżeliby się w ciągu dnia zdarzyła potrzeba zapisania lekarstwa dla chorego, do użytku zewnętrznego lub wewnętrznego, w przypadkach prostych i zwyczajnych w leczeniu słabości oczu, wtedy i sam Okulista może zapisać receptę. W wszystkich jednak słabościach oczu, wymagających złożonego terapeutycznego leczenia, i dla przychodzących nawet chorych recepty podpisywać powinien Konsulent.

Przy zapisywaniu tych recept, powinni zachować oszczędność w wydatkach, o ile to bez szkody chorego da się uskutecznić, a prócz tego wagę lekarstw literalnie oznaczać, tudzież imię i nazwisko chorego, dla którego lekarstwo jest przeznaczone, wypisywać.

§ 16.

Konsulent i Okulista obowiązani są składać Radzie Instytutu rapport roczny, obejmujący następujące szczegóły:

1) ile pozostało chorych mężczyzn, kobiet i dzieci z roku zeszłego, ile ich w roku bieżącym przybyło, ile na rok następny pozostało;

2) w liczbie takich, którzy w ciągu roku z Instytutu wy-

чившихъ только облегченіе и сколько не излеченныхъ, съ объясненіемъ причинъ этого;

3) какого рода болѣзни были предметомъ леченія, съ означеніемъ вмѣстѣ съ тѣмъ, числа лицъ и съ описаніемъ способовъ леченія, кои въ особенныхъ болѣзняхъ оказались самыя удовлетворительными;

4) сколько лицъ было подвержено операціямъ, какія именно были произведены операціи, по какой методѣ, на одномъ ли или на обоихъ глазахъ, и съ какимъ успѣхомъ; если исходъ операціи былъ неблагопріятенъ, то слѣдуетъ объяснить причины этой неудачи;

5) не господствовали ли въ теченіе года какія либо эпидемическія глазныя болѣзни, какого онѣ были свойства и какой былъ самый успѣшный способъ леченія оныхъ;

6) не произошли ли какіе нибудь особенно замѣчательные случаи, которые слѣдуетъ описать подробно.

Другой подобный отчетъ долженъ заключать въ себѣ свѣдѣнія о больныхъ, находящихся не въ постоянномъ пользованіи въ Институтѣ, но приходящихъ въ Институтъ за совѣтами и помощью.

§ 17.

Кромѣ упомянутыхъ годовыхъ отчетовъ, Консультантъ и Окулистъ должны еще представлять подписанные ими суточные еженедѣльные и трехмѣсячные рапорты о движеніи больныхъ.

§ 18.

Въ Институтѣ должны быть заведены двѣ книги, долженствующія тамъ находиться постоянно: одна изъ нихъ назначается для записи больныхъ, находящихся въ постоянномъ пользованіи въ Институтѣ, другая же — для тѣхъ, которые приходятъ въ лечебницу за совѣтами и лекарствами.

Въ первую книгу должны быть записываемы больные, по мѣрѣ поступления ихъ въ Институтъ. Она должна заключать

szli, ile było zupełnie wyleczonych, ile z polepszeniem tylko, a ile niewyleczonych, z wymienieniem przyczyny tego;

3) jakie rodzaje chorób były przedmiotem kuracji, z wymienieniem zarazem liczby osób i z opisaniem, jakie sposoby leczenia w szczególnych chorobach okazały się najskuteczniejszymi;

4) ile było osób operowanych, jakie mianowicie wykonano operacje, podług jakiej metody, czy na jednym tylko lub na obu oczach, i z jakim skutkiem, który jeżeli był niepomyślny, wypada przyczynę tego wyjaśnić;

5) czy w ciągu roku nie panowały jakie choroby oczu epidemiczne, jaki był ich charakter i jaki najskuteczniejszy sposób leczenia;

6) czy nie wydarzyły się rzadsze jakie wypadki, które szczegółowo opisane być winny.

Podobny raport drugi obejmować powinien wiadomości o chorych nie na stałej kuracji w Instytucie zostających, lecz po radę i pomoc do Instytutu przybywających.

§ 17.

Oprócz dopiero wzmiankowanych raportów rocznych, składać nadto winni Konsulent i Okulista podpisane przez siebie raporta o ruchu chorych,ienne, tygodniowe i kwartalne.

§ 18.

Zaprowadzone będą w Instytucie dwie księgi, ciągle tam zostawać mające, jedna z tych przeznaczona się dla chorych na stałej kuracji w Instytucie zostających, druga zaś dla tych, którzy tylko po radę i lekarstwa przybywają.

W księdze pierwszej, zapisywani będą chorzy, w miarę przybywania swego do Instytutu. Obejmować ma ona numer bieżą-

въ себѣ: текущій номеръ, имя и фамилію больного, лѣта отъ роду и званіе его, мѣсяцъ и число принятія его въ Институтъ, родъ болѣзни, послѣдствія леченія и число выбытія или смерти больного.

Вторая книга должна вмѣстѣ съ тѣмъ замѣнять собою карточки, выставленныя при кроватяхъ больныхъ въ Институтѣ (§ 7). Поэтому каждый больной, прибывшій въ Институтъ за совѣтомъ, долженъ имѣть въ этой книгѣ особую страницу, на которой будутъ записываемы: имя и фамилія его, возрастъ, мѣсяцъ и число первоначальнаго прибытія, родъ болѣзни и главнѣйшіе ея признаки, прописываемыя медицинскія средства съ поясненіемъ: выдаваемы ли они были изъ Института бесплатно, или нѣтъ, — и, наконецъ, замѣченныя перемѣны въ болѣзни, при каждой новой явкѣ больного въ Институтъ.

Обѣ эти книги должны быть ведены Окулистомъ Лечебницы и просматриваемы ежедневно Врачемъ Консультантомъ.

Строгое наблюденіе за исполненіемъ настоящей Инструкціи возлагается на Частный Совѣтъ Института.

Варшава, 25 Мая (6 Юня) 1840 года.

Статскій Совѣтникъ, (подписано) *Графъ Фр. Скарбекъ*.

cy, imię i nazwisko chorego, wiek i stan jego, datę przyjęcia do Instytutu, rodzaj choroby, skutek przez kuracyę osiągnięty i datę wyjścia lub śmierci chorego.

Księga druga zastępować ma zarazem kartki przy łózkach chorych Instytutowych wiszące (§ 7); każdy przeto chory, po radę do Instytutu przybywający, powinien mieć w niej osobną stronicę, na której spisywane będą: imię i nazwisko jego, wiek, data pierwszego stawienia się, rodzaj choroby i główne jej przypadłości, ordynowane środki lekarskie, z wymienieniem, czy je wydawano bezpłatnie z Instytutu, czy nie, nareszcie zmiany w chorobie dostrzegane, za każdym nowém stawieniem się chorego w Instytucie.

Obie te księgi prowadzone będą przez Okulistę Instytutu, a wizowane każdodziennie przez Lekarza Konsultenta.

Ścisłe czuwanie nad wykonaniem niniejszej Instrukcyi, poleca się Radzie Szczegółowej Instytutu.

w Warszawie, d. 25 Maja (6 Czerwca) 1840 r.

Radca Stanu (podpisano) *Hrabia Skarbek*.

ГЛАВА V.

ОСОБЕННЫЯ ПРАВИЛА ДЛЯ ЕВРЕЙСКИХЪ БОЛЬНИЦЪ.

№ 1.

Выписка изъ Высочайше утвержденного 18 Февраля (2 Марта) 1842 года Устава гражданскихъ больницъ въ Царствѣ Польскомъ.

РАЗДѢЛЪ III.

ОСОБЕННЫЯ ПРАВИЛА ДЛЯ ЧАСТНЫХЪ БОЛЬНИЦЪ.

ГЛАВА IV.

Особенныя правила для еврейскихъ больницъ.

§ 379.

(О предназначении еврейскихъ больницъ.)

Еврейскія больницы предназначены собственно для пользования больныхъ евреевъ обою пола.

§ 380.

(Продолженіе.)

Въ еврейскія больницы поступаютъ больные, одержимые всякаго рода болѣзнями; особыя въ нихъ отдѣленія замѣняютъ частныя по родамъ болѣзни больницы.

TYTUŁ V.

PRZEPISY SZCZEGÓLNE DLA SZPITALI STAROZAKONNYCH.

№ 1.

Wyjątek z Najwyżej zatwierdzonej w dniu 18 Lutego (2 Marca) 1842 r. Ustawy dla szpitali cywilnych w Królestwie Polskiem.

DZIAŁ III.

PRZEPISY SZCZEGÓLNE DLA SZPITALI SPECYALNYCH.

ROZDZIAŁ IV.

Przepisy szczególne dla szpitali starozakonnych.

§ 379.

(O przeznaczeniu szpitali dla starozakonnych.)

Szpitala dla starozakonnych przeznaczone są właściwie do leczenia chorych wyznawców starego zakonu, płci obojej.

§ 380.

(Ciąg dalszy.)

Szpitala starozakonnych przyjmować będą chorych na wszelkie choroby; osobne w nich oddziały zastępować będą szpitale specyalne.

§ 381.

(Продолженіе.)

Дѣти моложе 7 лѣтъ не принимаются въ сіи больницы, исключая болѣзней особой важности, каковы: крупъ, жаба, сопряженная съ антоновымъ огнемъ, и т. п., также ежели у нихъ должны быть произведены важныя операціи, или если онѣ одержимы сифилитическою болѣзнію.

§ 382.

(О внутреннемъ устройствѣ.)

При устройствѣ еврейскихъ больницъ, независимо общихъ въ этомъ отношеніи правилъ, должно быть обращено особое вниманіе на то, чтобы для больныхъ сифилитическихъ, чесоточныхъ и умалишенныхъ были устроены помѣщенія совершенно отдѣльныя, какъ между собою, такъ и отъ прочихъ отдѣленій.

§ 383.

(Продолженіе.)

Въ больницахъ устраивается молитвенная палата.

§ 384.

(О больничныхъ вещахъ.)

Сверхъ платья и бѣлья, опредѣленнаго общими правилами, больные въ еврейскихъ больницахъ получаютъ особыя еврейскіе лейбики для совершенія молитвъ.

§ 385.

(Продолженіе.)

Посуда должна быть особая для мясной пищи и особая для молочной.

§ 381.

(Ciąg dalszy.)

Dzieci do lat 7-miu nie przyjmują się, wyjąwszy przypadki chorób, nagłym niebezpieczeństwem zagrażających, n. p. krup, żaba i t. p.; także, jeżeli ważniejsze operacye mają być na nich wykonane, lub jeżeli są dotknięte chorobą weneryczną.

§ 382.

(O urządzeniu takich szpitali.)

Przy urządzaniu szpitali dla starozakonnych, oprócz zastosowania się do zasad w ogólności pod tym względem podanych, zwrócić potrzeba szczególną uwagę, aby dla wenerycznych, świerzbawatych i obłąkanych, zupełnie odosobnione oddziały urządzone były.

§ 383.

(Ciąg dalszy.)

W zakładach większych urządzona będzie bóżnica.

§ 384.

(O efektach szpitalnych.)

Oprócz oddzieży i bielizny, oznaczonej w ogólnych przepisach, chorzy w szpitalach starozakonnych otrzymają lejbiiki do nabożeństwa.

§ 385.

(Ciąg dalszy.)

Naczynia do jedzenia oddzielne być mają do pokarmów mięsnych, a oddzielne do mlecznych.

§ 386.

(Продолженіе.)

Всѣ вещи, платье и бѣлье для сифилитическихъ и чесоточныхъ отдѣленій, должны быть особыя и помѣщаться отдѣльно отъ прочаго, а дабы избѣгать перемѣшанія, вещи и платье должны имѣть особый покрой, либо цвѣтъ; бѣлье же отмѣчается особыми знаками (см. § 235) (*), и должно быть мыто, сусшено и катано отдѣльно отъ прочаго.

§ 387.

(О приѣмѣ больныхъ.)

Приѣмъ больныхъ въ еврейскихъ больницахъ производится на тѣхъ условіяхъ, какія, по представленію Частнаго Совѣта, утверждены будутъ Главнымъ. Но всѣ онѣ обязаны принимать безпрекословно единовѣрцевъ, зараженныхъ сифилитическою болѣзнію, не смотря на то, являются ли они туда по собственному желанію, либо по предписанію полицейскихъ, или медико-полицейскихъ властей. Не должны также отказывать въ принятіи явившихся больныхъ, какого бы вѣроисповѣданія они не были, пораженныхъ болѣзнію, угрожающею опасностію жизни, съ соблюденіемъ въ полицейскомъ отношеніи правилъ, предписанныхъ въ §§ 94, 95 и 96 (**).

§ 388.

(О пищѣ.)

Пища для больныхъ производится на основаніи особаго для еврейскихъ больницъ составленнаго росписанія порцій, помѣшеннаго въ прибавленіи № 3.

(*) Этотъ параграфъ помѣщенъ отдѣла VI, въ главѣ II, подъ № 1.

(**) Эти параграфы находятся отдѣла II, въ главѣ III, подъ № 1.

§ 386.

(Ciąg dalszy.)

Wszelkie efekta, odzież i bielizna dla oddziałów wenerycznych i świerzbowatych, winny być zupełnie oddzielne i zachowywane w osobnych składach. Dla uniknienia zaś zmieszania, efekta i odzież ma się odróżniać krojem lub kolorem, a bielizna szczególnymi znakami (zob. § 235) (*). Oddzielnie téż taka bielizna ma być prana, suszona i maglowana.

§ 387.

(O przyjmowaniu chorych.)

W przyjmowaniu chorych do szpitali starozakonnych zastosować się należy do warunków ułożonych przez Radę Szpitalną, i zatwierdzonych przez Radę Główną Opiekunczą. Wszystkie jednak szpitale dla starozakonnych, obowiązane są do bezwarunkowego przyjmowania spół-wyznawców chorych na chorobę weneryczną, czy to zgłaszających się samych przez się, czy téż odsyłanych z polecenia Władz policyjnych lub policyjno-lekarskich. Nie może być także odmówione przyjęcie chorych jakiegobądź wyznania, w takim razie, gdy ci zagrożeni są niebezpieczeństwem życia; przyczém zachowane być mają pod względem policyjnym przepisy, wyszczególnione w §§ 94, 95 i 96-m (**).

§ 388.

(O dyecie.)

Dyeta dla chorych oznaczona jest oddzielnym wykazem składu porcyi dla chorych w szpitalach starozakonnych (zobacz wzór Nr. 3).

(*) Powołany paragraf zamieszczony jest w dziale VI tytule II pod Nr. 1-m.

(**) Powołane paragrafy zamieszczone są w dziale II tytule III pod Nr. 1-m.

§ 389.

(Продолженіе.)

Во время пасхи вмѣсто булокъ, отпускаются прѣсные калачи (мацы), также вмѣсто каши и всѣхъ хлѣбныхъ сѣменъ, употребляется толченая маца.

§ 390.

(О совершеніи молитвъ.)

Въ больницахъ, гдѣ устроены молитвенныя палаты, выздоравливающіе и больные, которымъ дозволить лекаръ, могутъ собираться въ сіи палаты, для молитвы.

§ 391.

(Продолженіе.)

Въ прочихъ палатахъ больные должны совершать молитвы тихо и на своей постели. Совершеніе молитвъ въ палатѣ, въ собраніи нѣсколькихъ лицъ, строго воспрещается. Равно не дозволяется зажигать свѣчи по вечерамъ въ пятницу и наканунѣ праздниковъ, на столикахъ больныхъ женщинъ, для отправленія молитвъ.

§ 392.

(Продолженіе.)

Когда опасно больной желаетъ совершить молитву, смотритель или экономъ обязаны съ больнымъ читать молитвы; буде же того потребуетъ больная женщина, то эту услугу обязаны исполнить жены упомянутыхъ должностныхъ лицъ, или особо назначенныя для того женщины.

§ 389.

(Ciąg dalszy.)

W czasie świąt wielkanocnych, zamiast bułek, dają się ma-ce; również w miejsce kaszy i wszelkich nasion zbożowych, uży-wa się tłuczona maca.

§ 390.

(O dopełnianiu obrzędów religijnych.)

W szpitalach, gdzie są urządzone bóżnice, rekonwalescenci i chorzy, którym Lekarz dozwoli, zgromadzać się mogą na nabo-żeństwo do bóżnicy.

§ 391.

(Ciąg dalszy.)

Na salach modły odprawiać chorzy powinni po cichu i na własnym łóżku. Odbywanie modłów na sali w zebraniu kilku osób, surowo zabrania się. Również nie ma być dozwolane roz-palanie świeczek wieczorem w piątek i przed świętem na stoli-kach chorych kobiet, celem odprawiania modłów.

§ 392.

(Ciąg dalszy.)

Skoro niebezpieczny chory pragnie modlitwy odprawić, intendent i ekonom są obowiązani wspólnie z chorym modły odmawiać; w razie zaś żądania tego przez kobietę chorą, do-pełnić tej posługi winny żony pomienionych officyalistów, lub niewiasty, szczególnie do tego przeznaczone.

§ 393.

(О молитвахъ при умирающихъ.)

Молитвы при умирающихъ должны совершаться съ величайшимъ приличіемъ и съ соблюденіемъ должной тишины, дабы не произвести непріятнаго впечатлѣнія на больныхъ.

§ 394.

(О погребеніи умершихъ.)

Тѣло умершаго, хотябы и въ праздничный день, имѣть быть вынесено изъ палаты, съ соблюденіемъ общихъ въ этомъ отношеніи правилъ. Относительно умершихъ скоропостижно и съ знаками насилій, а также относительно времени погребенія труповъ, судебно и полицейско-медицинскія правила должны быть строжайше соблюдаемы.

§ 393.

(О modłachъ przy konającychъ.)

Modły przy konającychъ powinny być z największą przyzwoitością i spokojnością odbywane, aby na innych chorychъ przykrego wrażenia nie czyniły.

§ 394.

(О grzebaniu zmarłychъ.)

Ciało zmarłego, choćby w dzień świąteczny, z zachowaniem ogólnych w téj mierze prawideł, z sal wyniesioném być ma. Pod względem postępowania z nagle zmarłymi, lub z takimi, na których są oznaki śmierci gwałtownej, tudzież pod względem grzebania ciał zmarłych, ogólne prawidła sądowo i policyjné lekarskie zachowane być mają jak najściślej.

Приложение къ № 1-му.

(Росписаніе № 3.)

РОСПИСАНІЕ

порцій въ еврейскихъ больницахъ.

Росписание порцій для больных въ еврейскихъ больни

Цѣлая порція	Полови́нная порція
<i>Завтракъ.</i> $\frac{1}{2}$ кварты отвара изъ $\frac{1}{3}$ кварты овсяныхъ крупъ, съ $\frac{1}{2}$ лотомъ коровьяго масла и столько же соли.	<i>Завтракъ.</i> $\frac{1}{2}$ кварты отвара изъ $\frac{1}{8}$ кварты овсяныхъ крупъ, съ $\frac{1}{2}$ лотомъ коровьяго масла и столько же соли.
<i>Обѣдъ.</i> $\frac{1}{2}$ кварты супу изъ $\frac{1}{8}$ кварты перловыхъ крупъ, съ $\frac{1}{2}$ фунта говядины, 1 лота огородныхъ растеній и $\frac{1}{2}$ лота соли.	<i>Обѣдъ.</i> $\frac{1}{2}$ кварты супу изъ $\frac{1}{8}$ кварты перловыхъ крупъ, или сарачинскаго пшена, $\frac{1}{4}$ фунта говядины и 1 лота огородныхъ растеній и столько же соли.
Легумины $\frac{3}{4}$ кварты съ однимъ лотомъ коров. масла и $\frac{1}{2}$ лотомъ соли. Фунтъ ржаного хлѣба.	Легумины $\frac{1}{2}$ кварты, съ $\frac{1}{2}$ лотомъ коровьяго масла и столько же соли. $\frac{1}{2}$ фунта ситнаго хлѣба.
<i>Измѣненія на счетъ рода леумины.</i>	<i>Измѣненія на счетъ леумины.</i>
Въ воскресенье и среду картофель.	Въ воскресенье и среду картофель.
Въ понедельникъ и четвергъ, ячменная каша.	Въ понедельникъ и четвергъ, ячменная каша.
Въ вторникъ, пятницу и субботу гречневая каша.	Въ вторникъ, пятницу и субботу гречневая каша.
<i>Ужинъ.</i> $\frac{1}{2}$ кварты отвара изъ $\frac{1}{8}$ кварты овсяныхъ крупъ, съ $\frac{1}{2}$ лотомъ соли и столько же коровьяго масла.	<i>Ужинъ.</i> $\frac{1}{2}$ кварты отвара изъ $\frac{1}{2}$ кварты овсяной каши, съ $\frac{1}{2}$ лотомъ соли и столько же коровьяго масла.
Въ пятницу супъ изъ перловыхъ крупъ.	Въ пятницу супъ изъ перловыхъ крупъ.

цахъ, съ показаніемъ количества для одного больного.

Четверть порціи	Четверть порціи безъ мяса.	Крупяные отвары или такъ называемые клейки	Примѣчанія.
<i>Завтракъ.</i> $\frac{1}{2}$ кварты отвара изъ $\frac{1}{16}$ кварты овсяныхъ крупъ, съ $\frac{1}{2}$ лота коровьяго масла и столько же соли.	<i>Завтракъ.</i> $\frac{1}{2}$ кварты отвара изъ $\frac{1}{16}$ кварты овсяныхъ крупъ, съ $\frac{1}{2}$ лота коровьяго масла и столько же соли.	<i>Завтракъ.</i> $\frac{1}{2}$ кварты клейка изъ $\frac{1}{16}$ кварты овсяныхъ крупъ, съ $\frac{1}{2}$ лотомъ коровьяго масла и $\frac{1}{2}$ лота соли.	1. Общее число прибавленій къ четвертнымъ порціямъ, исключая кашицы и булки, не должно превосходить общаго числа четвертныхъ порцій. 2. На святой недѣль въ продолженіи 8 дней діета подвергается слѣдующимъ измѣненіямъ: а) на завтракъ вмѣсто отвара изъ овсяныхъ крупъ производится картофельная похлѣбка; б) вмѣсто жидкой кашицы, дѣлается кашница изъ истолченнаго прѣснаго колача (мацы); с) вмѣсто всякаго рода леумины варится картофель и истолченная маца;
<i>Обѣдъ.</i> $\frac{1}{2}$ кварты супу изъ $\frac{1}{4}$ фунта мяса, $\frac{1}{3}$ кварты мелкихъ крупъ, 1 лота огородныхъ растеній и $\frac{1}{2}$ лота соли.	<i>Обѣдъ.</i> $\frac{1}{2}$ кварты супу изъ $\frac{1}{4}$ фунта мяса, $\frac{1}{3}$ кварты мелкихъ крупъ, 1 лота огородныхъ растеній и $\frac{1}{2}$ лота соли.	<i>Обѣдъ.</i> Тоже.	
<i>Ужинъ.</i> $\frac{1}{2}$ кварты отвара изъ $\frac{1}{8}$ кварты овсяныхъ крупъ, съ $\frac{1}{2}$ лотомъ соли и $\frac{1}{2}$ лота коровьяго масла.	<i>Ужинъ.</i> $\frac{1}{2}$ кварты отвара изъ $\frac{1}{8}$ кварты овсяныхъ крупъ, съ $\frac{1}{2}$ лотомъ соли и столько же коровьяго масла.	<i>Ужинъ.</i> Тоже.	

Примѣч. Больнымъ производится супъ безъ мяса.

Цѣлая порція	Половинная порція	Четверть порціи	Четверть порціи безъ мяса.	Крупяные от- вары или такъ на- зываемые клейки	Примѣчанія.
<i>Прибавленія по особому</i> Кватерка лучшаго пива. $\frac{1}{4}$ кватерки водки. Хрѣнъ.		<i>назначенію врача.</i> $\frac{1}{4}$ или $\frac{1}{2}$ фунта бѣлаго хлѣба (булки). Кашица изъ $\frac{1}{8}$ кварты мелкой крупы и 1 лота коровьяго масла. Кашица съ молокомъ изъ $\frac{1}{8}$ кварты мелкой крупы и $\frac{1}{4}$ квар-ты молока. $\frac{1}{4}$ фунта сара-чинскаго пшена. $\frac{1}{4}$ фунта черно-слива. 2 яйца въ смят-ку. Жаркое изъ $\frac{1}{2}$ фунта мяса. $\frac{1}{3}$ сельди. $\frac{1}{8}$ кварты вина. $\frac{1}{4}$ кварты пива. $\frac{1}{2}$ кварты мо-лока. Пивный супъ изъ $\frac{1}{4}$ кварты пива, одного яй-ца и $\frac{1}{2}$ лота са-хару. Винный супъ изъ $\frac{1}{8}$ кварты вина, одного яй-ца и 1 лота са-хару.			
		$\frac{1}{4}$ бѣлаго хлѣ-ба (булки). Кашица изъ $\frac{1}{8}$ кварты мелкой крупы и 1 лота коровьяго масла. Кашица съ мо-локомъ изъ $\frac{1}{8}$ кварты мелкой крупы и $\frac{1}{4}$ квар-ты молока. $\frac{1}{4}$ фунта сара-чинскаго пшена. $\frac{1}{4}$ фунта черно-слива. 2 яйца въ смят-ку. $\frac{1}{8}$ кварты вина. $\frac{1}{4}$ кварты пива. $\frac{1}{3}$ кварты мо-лока. Пивный супъ изъ $\frac{1}{4}$ кварты пива, одного яй-ца и $\frac{1}{2}$ лота са-хару. Винный супъ изъ $\frac{1}{3}$ кварты вина, одного яй-ца и 1 лота са-хару.			
				$\frac{1}{4}$ фунта бѣлаго хлѣба (булки). $\frac{1}{8}$ фунта черно-слива. $\frac{1}{4}$ кварты молока.	d) вмѣсто булки и хлѣба произво-дится ежедневно: для цѣлой порціи, по 3 мацы. для половинной по 2 мацы. для четверт и, по 1 мацѣ.

Вѣрно: Министръ Статсъ-

Секретарь Царства Польскаго (подписано) *И. Туркулъ.*

Annex do Nru 1-go.

(Wykaz Nr. 3.)

W Y K A Z

składu poreyji dla chorych w szpitalach starozakonnych.

Wykaz składu porcyj dla chorych w szpitalu starozakonnych, z wyszczególnieniem ilości dla każdego chorego.

Cała porcja	Pół porcyi	Cwierć porcyi	Ćwierć porcyi bez mięsa	Klejek	U w a g i.
<i>Śniadanie.</i> Pół kwarty klejku z $\frac{1}{8}$ kwarty kaszy owsianej, z dodaniem $\frac{1}{2}$ łóta masła i tyleż soli. <i>Obiad.</i> Pół kwarty rosółu z $\frac{1}{8}$ kwarty perłowej kaszy, $\frac{1}{2}$ funta mięsa, z dodaniem 1 łóta włoszczyzny i $\frac{1}{2}$ łóta soli. $\frac{3}{4}$ kwarty leguminy, z dodaniem 1 łóta masła i $\frac{1}{2}$ łóta soli. Funt chleba razowego. <i>Zmiany legumin.</i> W niedzielę i środę — kartofle. „ poniedziałek i czwartek — kasza jęczmienna. „ wtorek, piątek i sobotę — kasza gryczana. <i>Wieczerja.</i> Pół kwarty klejku z $\frac{1}{8}$ kwarty kaszy owsianej, z dodaniem $\frac{1}{2}$ łóta soli i tyleż masła. W piątek, klejek z kaszy perłowej.	<i>Śniadanie.</i> Pół kwarty. klejku z $\frac{1}{8}$ kwarty kaszy owsianej, z dodaniem $\frac{1}{2}$ łóta masła i tyleż soli. <i>Obiad.</i> Pół kwarty rosółu z $\frac{1}{8}$ kwarty kaszy perłowej lub ryżu, $\frac{1}{4}$ funta mięsa, 1 łóta włoszczyzny i tyleż soli. $\frac{1}{2}$ kwarty leguminy, z $\frac{1}{4}$ łóta masła i tyleż soli. $\frac{1}{2}$ funta chleba pytlowego. <i>Zmiany legumin.</i> W niedzielę i środę — kartofle. „ poniedziałek i czwartek — kasza jęczmienna. „ wtorek, piątek i sobotę — kasza gryczana. <i>Wieczerja.</i> Pół kwarty klejku z $\frac{1}{8}$ kwarty kaszy owsianej, z dodaniem $\frac{1}{2}$ łóta soli i tyleż masła. W piątek, klejek z kaszy perłowej.	<i>Śniadanie.</i> Pół kwarty klejku z $\frac{1}{16}$ kwarty kaszy owsianej, z dodaniem $\frac{1}{2}$ łóta masła i tyleż soli. <i>Obiad.</i> Pół kwarty rosółu z $\frac{1}{4}$ funta mięsa, $\frac{1}{8}$ kwarty drobnej kaszy, z dodaniem 1 łóta włoszczyzny i $\frac{1}{2}$ łóta soli. <i>Wieczerja.</i> Pół kwarty klejku z $\frac{1}{8}$ kwarty kaszy owsianej, z dodaniem $\frac{1}{2}$ łóta soli i tyleż masła.	<i>Śniadanie.</i> Pół kwarty klejku z $\frac{1}{16}$ kwarty kaszy owsianej, z dodaniem $\frac{1}{2}$ łóta masła i $\frac{1}{4}$ łóta soli. <i>Obiad.</i> Pół kwarty rosółu z $\frac{1}{4}$ funta mięsa, $\frac{1}{8}$ kwarty drobnej kaszy, z dodaniem 1 łóta włoszczyzny i $\frac{1}{2}$ łóta soli. <i>Wieczerja.</i> Pół kwarty klejku z $\frac{1}{8}$ kwarty kaszy owsianej, z dodaniem $\frac{1}{2}$ łóta soli i tyleż masła.	<i>Śniadanie.</i> Pół kwarty klejku z $\frac{1}{16}$ kwarty kaszy owsianej, z dodaniem $\frac{1}{2}$ łóta masła i $\frac{1}{4}$ łóta soli. <i>Obiad.</i> Toż samo. <i>Wieczerja.</i> Toż samo. <i>Uwaga.</i> Stosownie do przepisu Lekarza, porcja klejku może być zmniejszona do $\frac{1}{4}$ kwarty, lub zupełnie ma być bez soli.	1. Ogólna liczba dodatków do $\frac{1}{4}$ porcyi, wyjąwszy kaszę i bułki, nie powinna przewyższać liczby ogólnej ćwierć porcyi. 2. Dyeta podczas świąt Wielkanocnych, przez dni ośm ulega następnym zmianom: a) Na śniadanie, zamiast klejku owsianego, daje się zupa z kartofli. b) Zamiast kaszki drobnej, robi się kasza z macy tłuczonej. c) Zamiast wszelkiej leguminy, gotują się kartofle i maca tłuczona. <i>Uwaga.</i> Chorym daje się rosół bez mięsa.

Cała porcy a	Pół porcy i
<i>Dodatki z oddzielnego</i>	
Kwaterka piwa dubeltowego.	Kwaterka piwa dubeltowego.
$\frac{1}{4}$ kwaterki wódki.	$\frac{1}{4}$ kwaterki wódki.
Chrzan.	Chrzan.
	$\frac{1}{3}$ śledzia.

Cwierć porcy i	Cwierć porcy i bez mięsa	Klejek	U w a g i.
<i>przepisu Lekarza.</i>			
$\frac{1}{4}$ lub $\frac{1}{2}$ fun- ta bułki.	$\frac{1}{4}$ funta bułki.	$\frac{1}{4}$ funta bułki.	d) Zamiast bułki i chleba, wydaje się codziennie: na całą porcyę 3 mace, na pół porcy i 2 mace, na $\frac{1}{4}$ porcy i 1 maca.
Kasza z $\frac{1}{2}$ kwarty drobnej kaszy i 1 łota ma- sła.	Kasza z $\frac{1}{8}$ kwarty drobnej kaszy, z dodaniem 1 łota masła.	$\frac{1}{8}$ funta sliwek.	
Kasza na mlé- ku z $\frac{1}{8}$ kwarty drobnej kaszy i $\frac{1}{4}$ kwarty mléka.	Kasza na mlé- ku z $\frac{1}{8}$ kwarty drobnej kaszy i $\frac{1}{4}$ kwarty mléka.	$\frac{1}{4}$ kwarty mléka.	
$\frac{1}{4}$ kwarty mléka.	$\frac{1}{4}$ funta ryżu.		
$\frac{1}{4}$ funta ryżu.	$\frac{1}{4}$ funta sli- wek.		
$\frac{1}{4}$ funta sli- wek.	2 jaja na mięk- ko.		
2 jaja na mięk- ko.	$\frac{1}{4}$ kwarty pi- wa.		
Pieczeń z $\frac{1}{2}$ funta mięsa.	$\frac{1}{8}$ kwarty wi- na.		
$\frac{1}{3}$ śledzia.	$\frac{1}{4}$ kwarty mlé- ka.		
$\frac{1}{3}$ kwarty wi- na.	Poléwka piwna z $\frac{1}{4}$ kwarty pi- wa, z dodaniem 1 jaja i $\frac{1}{2}$ łota cukru.		
$\frac{1}{4}$ kwarty pi- wa.	Poléwka win- na z $\frac{1}{8}$ kwarty wina, z dodaniem 1 jaja i 1 łota cu- kru.		
$\frac{1}{2}$ kwarty mlé- ka.			
Poléwka pi- wna z $\frac{1}{4}$ kwar- ty piwa, 1 jaja i $\frac{1}{2}$ łota cukru.			
Poléwka win- na z $\frac{1}{8}$ kwarty wina, 1 jaja i 1 łota cukru.			

Zgodno:

Minister Sekretarz Stanu Królestwa Polskiego, (podpisano) *Ig. Turkull.*

N° 2.

Распоряжение, объявляющее постановление Намѣстника въ Царствѣ о порядкѣ внесенія въ книги Уѣздныхъ Казначействъ, а также безвозмезднаго и немедленнаго взысканія платы причитающейся Варшавской еврейской больницы за леченіе.

(19 (31) Октября 1851 г.)

N Губернскому Правленію.

Правительственная Коммисія Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ.

Статсъ-Секретарь при Совѣтѣ Управленія Царства, объявляя, въ отзывѣ своемъ отъ 27 Іюля (8 Августа) 1850 года, N° 134, постановление Его Свѣтлости Князя Намѣстника въ Царствѣ относительно уплаты Варшавской еврейской больницы суммы 9,000 руб. сер. изъ кошернаго капитала, изъяснилъ слѣдующее:

„Его Свѣтлость, признавая неправильнымъ расходъ на уплату Уѣзднымъ Начальникамъ процентовъ со взысканныхъ ими суммъ за леченіе, приказалъ исключить оный изъ штата и вмѣстѣ съ тѣмъ предписать Уѣзднымъ Казначействамъ, посредствомъ Губернскихъ Правленій о внесеніи въ депозитныя книги оставшейся въ недоимкѣ платы за леченіе, въ исходѣ каждой четверти года, съ тѣмъ, чтобы взысканіе оной послѣдовало немедленно и въ полномъ количествѣ, подѣ наблюдениемъ Уѣздныхъ Начальниковъ, безъ всякаго за то въ ихъ пользу вознагражденія.“

N° 2.

Rozporządzenie, dotyczące prenotacyi w księgach Kass powiatowych, oraz bezpłatnej i spiesznej egzekucyi kosztów kuracyi dla szpitala starozakonnych w Warszawie.

(d. 19 (31) Października 1851 r.)

do

Rządu Gubernialnego N.

KOMMISSYA RZĄDOWA SPRAW WEWNĘTRZNYCH I DUCHOWNYCH.

Sekretarz Stanu przy Radzie Administracyjnej Królestwa w odezwie z dnia 27 Lipca (8 Sierpnia) 1850 r. Nr. 134, objawiając decyzję Księcia Namiestnika Królestwa co do wypłaty szpitalowi starozakonnych w Warszawie summy rs. 9,000, z funduszu koszernego, oznajmił w niej co następuje:

„Wydatek na opłatę procentu Naczelnikom Powiatowym od odzyskanych kosztów kuracyi, Jego Książęca Mość uznał za niewłaściwy i poleca usunąć go z etatu, oraz wydać, za pośrednictwem Rządów Gubernialnych, polecenie do Kass powiatowych, zaprenotowania w księgach depozytowych kosztów kuracyi z końcem każdego kwartału na zaległości pozostałych, których ściąganie ma być spiesznie i skutecznie przez Naczelników Powiatowych, bez żadnego wynagrodzenia, dopilnowane.“

Въ исполненіе сего постановленія Его Свѣтлости, Правительственная Коммисія Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ предписываетъ Губернскому Правленію — поставить немедленно Уѣздныхъ Начальниковъ въ извѣстность о томъ, что вознагражденіе, коимъ доселѣ пользовались лица, занимающіяся въ канцеляріяхъ Уѣздныхъ Начальниковъ взысканіемъ причитающейся еврейской больницѣ платы за леченіе, на будущее время отмѣняется.

Сверхъ того, Губернское Правленіе сдѣлаетъ зависящее распоряженіе о внесеніи Уѣздными Казначействами въ депозитныя книги и о взиманіи платы за леченіе, оставшейся въ недомѣ, въ исходѣ каждой четверти года, и будетъ наблюдать, дабы сказанныя недомѣ не допускались впредь ни подъ какимъ предлогомъ, но напротивъ того немедленно послѣ представленія вѣдомости взыскивались со всевозможною заботливостію и поспѣшностію, въ полномъ количествѣ, и чтобы невзысканныя до сихъ поръ недомѣ пополнены были безотлагательно и никакъ не позже послѣдняго числа Декабря текущаго года, безъ всякаго вознагражденія, ибо въ противномъ случаѣ виновные подвергнутся отвѣтственности и строгому взысканію.

Для удостовѣренія въ томъ, приняты ли были рѣшительныя, дозволенные закономъ, экзекуціонныя мѣры къ скорѣйшему взысканію этихъ денегъ, Правительственная Коммисія вмѣняетъ Губернскому Правленію въ обязанность — предварить Уѣздныя Казначейства о томъ, чтобы немедленно по составленіи окончательнаго расчета, или по сведеніи счетовъ въ казначейскихъ книгахъ, они представляли, къ 15 Январю каждаго года, прямо въ Правительственную Коммисію Внутреннихъ Дѣлъ донесеніе о записанныхъ, взысканныхъ, препровожденныхъ въ Частный Совѣтъ Варшавской еврейской больницы и оставшихся въ недомѣ въ продолженіе года суммахъ, или же сообщали свѣдѣніе о томъ, что никакая причитающаяся за леченіе плата въ книги вносима не была.

Къ сему Коммисія присовокупляетъ, что плата за леченіе, о коей идетъ дѣло, должна быть отмѣчаема по книгамъ и

Kommissya Rządowa Spraw Wewnętrznych i Duchownych spełniając takową decyzję Jego Książęcej Mości, poleca Rządowi Gubernialnemu, aby natychmiast zawiadomił Naczelników Powiatowych, że wynagrodzenie płacone dotąd osobom egzekucyjną kosztów kuracyjnych dla szpitala starozakonnych w biurach Naczelników Powiatu trudniącym się, nadal miejsca mieć nie ma.

Obok tego Rząd Gubernialny wyda rozporządzenia do Kass powiatowych, pod względem prenotowania w księgach depozytowych i poboru kosztów kuracyi, z końcem każdego kwartału na zaległości pozostałych, i dopilnuje, iżby takowe zaległości, pod żadnym względem nadal dopuszczane nie były, ale owszem zaraz za podaniem delat, z całą troskliwością spieszenie i skutecznie ściągane, a dotychczasowe bezwzględnie i najdalej do dnia ostatniego Grudnia r. b. całkiem uprzątnięte bez żadnego wynagrodzenia; wrazie bowiem przeciwnym, winni do surowej kary i odpowiedzialności pociągnięci zostaną.

Dla przekonania się, czyli w celu rychłego odzyskania téj należności, użyte były skuteczne środki egzekucyi, przepisami dozwolone, Kommissya Rządowa wkłada obowiązek na Rząd Gubernialny, aby wyraźnie uprzedził Kassy powiatowe, iżby zaraz po abszlusie, czyli zamknięciu ksiąg kassowych, to jest w dniu 15 Stycznia każdego roku, składały wprost Kommissyi Rządowej Spraw Wewnętrznych rapporta co do summ w ciągu roku zaprenotowanych, pobranych, odesłanych Radzie Szczegółowej szpitala starozakonnych w Warszawie i pozostałych na zaległości, — lub téż dostarczały wiadomość, że prenotacya kosztów miejsca nie miała.

Objaśnia przytém, że prenotacya kosztów, o których mowa, dopełnioną być winna w księgach i rachunkach Kass powiato-

счетахъ Уѣздныхъ Казначействъ, въ статьѣ 1-й казенныхъ депозитовъ, въ отѣлѣ: „Суммы Правительственной Коммисіи Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ, а именно: возвратныя издержки, причитающіяся больницамъ за леченіе.“

Наконецъ, Правительственная Коммисія предписываетъ Губернскому Правленію—представить въ Коммисію, въ теченіе 15 дней, донесеніе, какъ о снабженіи соответственными по сему предмету предписаніями Уѣздныхъ Начальниковъ и Уѣздныхъ Казначействъ, такъ и о приведеніи въ исполненіе настоящаго распоряженія.

Варшава, 19 (31) Октября 1851 года.

По порученію Главнаго Директора Предсѣдательствующаго,
Предсѣдатель Главнаго Попечительнаго Совѣта,
Тайный Совѣтникъ, (подписано) *Скарбекъ*.

№ 1,666/30,754.

wych w tytule I-m depozytów rządowych, w oddziale „Fundusze Komisji Rządowej Spraw Wewnętrznych i Duchownych,” mianowicie: „zwrot kosztów za kurację przez szpitale likwidowanych.”

W końcu Komisya Rządowa poleca Rządowi Gubernalnemu, aby o wydaniu stosownych poleceń do Naczelników, i upoważnień do Kass powiatowych, jak niemniej o wprowadzeniu w wykonanie niniejszego rozporządzenia, złożył ję w ciągu dni 15-tu raport.

w Warszawie, d. 19 (31) Października 1851 r.

Z upoważnienia Dyrektora Głównego Prezydującego,
Prezes Rady Głównej Opiekuńczej,
Tajny Radca (podpisano) *Skarbek*.

Nr. 1,666/30,754.

№ 3.

Распоряжение, указывающее порядок внесения въ казначейскія книги платы за леченіе и пересылки денегъ въ Совѣтъ Варшавской еврейской больницы, а также какъ слѣдуетъ оправдывать расходъ или недочетъ.

(6 (18) Іюня 1852 г.)

Н Губернскому Правленію.

Правительственная Коммисія Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ.

На основаніи постановленія Его Свѣтлости Князя Намѣстника въ Царствѣ, объявленнаго въ отзывѣ Статсъ-Секретаря при Совѣтѣ Управленія отъ 27 Іюля (8 Августа) 1850 года, за № 13,425, и предписывающаго вносить въ депозитныя книги Уѣздныхъ Казначействъ слѣдующую Варшавской еврейской больницы плату за леченіе, а также взимать оную посредствомъ тѣхъ же Казначействъ, дано соотвѣтственное предписаніе Губернскимъ Правленіямъ отъ 19 (31) Октября истекшаго года, за № 1,666/30,754.

Велѣдствіе сего предписанія, нѣкоторые Губернскія Правленія потребовали разрѣшенія возникшихъ недоразумѣній въ томъ, отъ кого именно: отъ Уѣздныхъ ли Начальниковъ, или же непосредственно отъ Губернскихъ Правленій, должны получать Уѣздныя Казначейства распоряженія о внесеніи въ депозитныя книги платы за леченіе, а также какого слѣдуетъ держаться порядка въ пересылкѣ денегъ въ Частный Совѣтъ Варшавской еврейской больницы и какъ оправдывать расходъ или недочетъ.

№ 3.

Rozporządzenie wskazujące, w jaki sposób zarządzać prenotowanie w księgach kassowych kosztów kuracyi, jak przysyłać pieniądze do Rady szpitala starozakonnych w Warszawie, oraz czém wydatek lub niedobór usprawiedliwiać.

(d. 6 (18) Czerwea 1852 r.)

do
Rządu Gubernialnego N.

KOMMISSYA RZĄDOWA SPRAW WEWNĘTRZNYCH I DUCHOWNYCH.

Na zasadzie decyzji Księcia Namiestnika Królestwa, przez odezwę Sekretarza Stanu przy Radzie Administracyjnej z d. 27 Lipca (8 Sierpnia) 1850 r. Nr. 13,425 objawionej, polecającej prenotowanie w księgach depozytowych Kass powiatowych kosztów kuracyi dla szpitala starozakonnych w Warszawie, jak równie pobieranie takowych przez téż Kassy powiatowe, wydane zostało Rządowi Gubernialnym pod d. 19 (31) Października r. z. Nr. 1,666/30,754 odpowiednie zarządzenie.

W skutku takowego, niektóre Rządy Gubernialne zażądały rozwiązania kwestyi: czyli Naczelnicy Powiatowi, lub same Rządy Gubernialne mają wydawać polecenia do Kass powiatowych, o prenotowanie w księgach depozytowych kosztów kuracyi i jakich form trzymać się należy, przy przesyłce pieniędzy do Rady Szczegółowej szpitala starozakonnych w Warszawie, oraz czém wydatek lub niedobór usprawiedliwiać.

Въ разрѣшеніе этихъ вопросовъ, Правительственная Коммисія объявляетъ: что Губернскія Правленія, препровождая къ Уѣзднымъ Начальникамъ вѣдомости подлежащимъ взысканію больничнымъ издержкамъ, должны вмѣстѣ съ симъ разрѣшать Уѣзднымъ Казначействамъ и внесеніе въ депозитныя книги суммъ, показанныхъ по этимъ вѣдомостямъ, и поручать Уѣзднымъ Начальникамъ наблюсти за безотлагательнымъ ихъ взысканіемъ. Дѣятельныя мѣры по взысканію означенныхъ денегъ могутъ отклонить всякія недоимки, тѣмъ болѣе, что, согласно постановленію Совѣта Управленія Царства, отъ 25 Ноября (7 Декабря) 1841 года, причитающаяся еврейской больницѣ плата за леченіе, которой невозможно взыскать съ пользуемыхъ въ оной лицъ, должна быть пополняема изъ синагогальныхъ фундашей того округа, изъ коего происходитъ должникъ, въ случаѣ же неимѣнія этихъ фундашей, означенныя издержки должны быть возмѣщены жителями округа, посредствомъ соотвѣтственной между ними раскладки.

Въ случаѣ, если впоследствии обнаружены будутъ не подлежащія взысканію недоимки, Уѣздные Начальники обязаны представлять въ Губернскія Правленія вѣдомости Уѣздныхъ Казначействъ о недоимкахъ, вмѣстѣ съ подробными объясненіями; Губернскія же Правленія, по разсмотрѣніи оныхъ, поставятъ о томъ въ извѣстность Частный Совѣтъ Варшавской еврейской больницы, разрѣшая ему сложить со счетовъ депозитныя недоимки, если онѣ будутъ признаны дѣйствительно не подлежащими взысканію.

Что же касается порядка пересылки денегъ изъ Уѣздныхъ Казначействъ въ Частный Совѣтъ Варшавской еврейской больницы и оправданія по казначейскимъ книгамъ происходящаго отсюда расхода, то Правительственная Коммисія объявляетъ: что пересылки эти слѣдуетъ производить по мѣрѣ накопившихся взносовъ, расходъ же по депозитнымъ книгамъ оправдывать временно почтовыми росписками, а окончательно — полученными отъ Частнаго Совѣта квитанціями.

Портовые пошлины за означенныя пересылки должны быть

W rozwiązaniu tych wątpliwości, Kommissya Rządowa objaśnia, że Rządy Gubernialne przesyłając Naczelnikom Powiatowym wykazy kosztów tego rodzaju, do ściągnięcia przypadających, jednocześnie upoważniać powinny i Kassy powiatowe do prenotowania w depozytach kwot temż wykazami objętych, a Naczelnikom Powiatowym poruczać dopilnowanie niezawodnego tychże kwot wpływu. Przy troskliwej egzekucyi w mo- wie będących należności, można będzie zaległości uniknąć, skoro, stosownie do postanowienia Rady Administracyjnej Królestwa z d. 25 Listopada (7 Grudnia) 1841 r. koszta kuracyi dla szpitala starozakonnych, od osób leczonych odzyskać się niemogące, zaspokajane być winny z funduszków bóżniczych tego okręgu, z którego debent pochodzi; w braku zaś tych funduszków, koszta takowe ponosić mają mieszkańcy okręgu, przez rozpisanie na nich składki.

Gdyby się wykryły zaległości niewymagalne, Naczelnicy Powiatu przedstawiać winni Rządowi Gubernialnemu delaty Kass powiatowych, szczegółowo objaśnione, a Rządy Gubernialne po rozpoznaniu ich, zawiadomieniem o tém Rady Szczegółowej szpitala starozakonnych w Warszawie upoważniać będą do odpisania z depozytów należności, istotnie za niewymagalne uznane.

Co do przesyłki pieniędzy z Kass powiatowych do Rady Szczegółowej szpitala starozakonnych w Warszawie i usprawiedliwienia w księgach tychże Kass pochodzącego ztąd wydatku, Kommissya Rządowa oświadcza, że przesyłki te czynionemi być winny w miarę uzbieranych wpływów, a rozchód w depozytach usprawiedliwiony tymczasowo kwitami pocztowemi, ostatecznie zaś kwitami od Rady Szczegółowej otrzymywać się mającemi; porto od tych przesyłek ponosić musi też Rada przy odbiorze pieniędzy; Skarb bowiem do opłaty onego nie może być pod żadnym względem obowiązany. Wszakże porto to, stosownie do po-

уплачиваемы Совѣтомъ, при полученіи денегъ, ибо онѣ ни въ какомъ случаѣ не могутъ быть отнесены на счетъ Казны. Впрочемъ плата за пересылку, согласно постановленію Совѣта Управленія Царства, отъ 6 (18) Октября 1836 г., составляетъ только $\frac{2}{3}$ обыкновенной таксы, подобно тому, какъ и плата, взимаемая съ казенныхъ, отправляемыхъ по почтѣ денегъ.

Для болѣе успѣшнаго и скорѣйшаго взысканія платы за леченіе, предписано вмѣстѣ съ симъ Частному Совѣту еврейской больницы составлять по четвертямъ года вѣдомости означеннымъ издержкамъ, для отсылки ихъ впослѣдствіи въ Губернскія Правленія, кои съ своей стороны предпишутъ подлежащимъ Казначействамъ внести оныя въ свои книги и распорядиться о взысканіи ихъ.

Варшава, 6 (18) Юня 1852 года.

Предсѣдатель Главнаго Попечительнаго Совѣта,
Тайный Совѣтникъ, (подписано) *Скарбекъ*.

№ 1,089/20,743.

stanowienia Rady Administracyjnej z dnia 6 (18) Października 1836 wynosi tylko $\frac{2}{3}$ części zwyczajnej taksy, podobnie jak od pieniędzy skarbowych pocztą przesyłanych.

Dla zapewnienia spiesznej i skutecznej egzekucyi kosztów kuracyi, Rada Szczegółowa szpitala starozakonnych pod jednym wezwaniem została o układanie co kwartał wykazów tych należności, celem przesyłania następnie takowych Rządowi Gubernialnym, dla polecenia zaprenotowania onych do poboru przy właściwych kassach i zarządzenia ściągnięcia onych.

Warszawa, d. 6 (18) Czerwca 1852 r.

Prezes Rady Głównej Opiekuńczej,
Tajny Radca (podpisano) *Skarbek*.

Nr. 1,089/20,743.

ГЛАВА VI.

ОСОБЫЯ ПРАВИЛА ДЛЯ ЛѢТНЯГО ГОСПИТАЛЯ ПРИ МИНЕРАЛЬНЫХЪ
ВОДАХЪ ВЪ БУСКѢ, РАДОМСКОЙ ГУБЕРНІИ.

№ 1.

Распоряженіе объ учрежденіи больницы въ Бускѣ.

(23 Ноября (5 Декабря 1834 г.).

Его Свѣтлости Князю Варшавскому, Намѣстнику Его Импера-
торско-Царскаго Величества въ Царствѣ Польскомъ.

И. д. Министра Статсъ-Секретаря.

Государю Императору доложенъ былъ отзывъ Вашей Свѣт-
лости отъ 3 (15) Октября с. г., который я имѣлъ честь по-
лучить, объ изданныхъ Совѣтомъ Управленія Царства постанов-
леніяхъ по предмету предполагаемой въ городѣ Бускѣ построй-
ки госпиталю для бѣдныхъ больныхъ, которые будутъ туда до-
ставляемы изъ Варшавы или изъ другихъ мѣстъ Царства.

Одобряя вполнѣ мысль объ учрежденіи столь благотвори-
тельного заведенія и утверждая принятые Совѣтомъ для ея
осуществленія мѣры, Его Императорское Величество, желая
ускорить послѣдствіе этихъ мѣръ, Всемилостивѣйше соизволилъ
назначить на первыя надобности сумму отъ 12 до 15-ти тысячъ
злотыхъ, изъ суммъ, состоящихъ въ непосредственномъ Его Ве-
личества распоряженіи, и, кромѣ того, согласиться на то, чтобы
новое заведеніе было освящено подъ именемъ Святаго Николая,
Патрона Его Величества.

TYTUŁ VI.

PRZEPISY SZCZEGÓLNE DLA SZPITALA LETNIEGO U WÓD MINERALNYCH
W BUSKU, GUBERNII RADOMSKIEJ.

№ 1.

Rozporządzenie, dotyczące założenia szpitala w Busku.

(d. 23 Listopada (5 Grudnia) 1834 r.)

do

Księcia Warszawskiego, Namiestnika JEGO CESARSKO-KRÓLE-
WSKIEJ MOŚCI w Królestwie Polskiem.

P. o. MINISTRA SEKRETARZA STANU.

NAJJAŚNIEJSZY CESARZ i KRÓL miał sobie przedstawioną
odezwę, jaką Wasza Książęca Mość pod dniem 3 (15) Październi-
ka r. b. zaszczyć mnie raczyłeś, w przedmiocie postanowień,
wydanych przez Radę Administracyjną co do projektowanej
w mieście Busku budowy szpitala dla ubogich chorych, którzy-
by tam byli przysłani, już to z Warszawy, już to z innych miejsc
kraju.

Pochwalając myśl instytucji tak dobroczynnej i potwier-
dzając środki zarządzone przez Radę w celu jej wykonania, NAJ-
JAŚNIEJSZY PAN, chcąc przyspieszyć skutek tych środków, raczył
udzielić na pierwsze potrzeby sumę od 12-tu do 15-tu tysięcy
złotych, z funduszu pozostawionego do swojej własnej dyspozycji,
i prócz tego raczył zezwolić, aby nowy zakład był poświęcony
pod imieniem Świętego Mikołaja, Patrona JEGO CESARSKIEJ MOŚCI.

О таковой Высочайшей волѣ снѣшу увѣдомить Вашу Свѣтлость и честь пмѣю пребыть съ глубочайшимъ почтеніемъ и проч.

(подписано) *Туркулъ.*

С.-Петербургъ, 23 Ноября (5 Декабря) 1834 года.

№ 2.

Распоряженіе, опредѣляющее условія, на которыхъ больные изъ другихъ больницъ должны быть отправляемы въ гошпиталь въ Бускъ.

(24 Мая 1836 г.)

Частнымъ Больничнымъ Совѣтамъ.

Главный Попечительный Совѣтъ Благотворительныхъ Заведеній.

Какъ извѣстно Частному Совѣту изъ газетъ, въ концѣ Юня с. г. будетъ открытъ въ городѣ Бускъ лѣтній гошпиталь, для бѣдныхъ больныхъ, которые могутъ нуждаться въ леченіи на тамошнихъ минеральныхъ водахъ.

Первоначальный капиталъ этого гошпиталя дозволяетъ содержать во все время сезона только по 30 больныхъ ежедневно. Желая доставить возможно большому числу бѣдныхъ изъ цѣлаго края средства пользоваться благодѣяніемъ новаго учрежденія и сохранить въ этомъ отношеніи всевозможную уравнительность, Главный Совѣтъ, вслѣдствіе представленія Частнаго Совѣта упомянутаго гошпиталя, постановляетъ слѣдующія правила:

1) больные изъ больницъ не могутъ быть въ нынѣшнемъ году отсылаемы въ Бускъ рапше послѣднихъ чиселъ Юня мѣся-

O téj Najwyższej woli pospieszam zawiadomić WXMosć i mam honor zostawać z najgłębszém poważaniem.

(podpisano) *Turkull.*

S. Petersburg, d. 23 Listopada (5 Grudnia) 1834 r.

№ 2.

Rozporządzenie wskazujące warunki, pod jakimi chorzy z innych szpitali do szpitala w Busku odsyłanymi być mają.

(d. 24 Maja 1836 r.)

do
Rad Szczegółowych Szpitali.

RADA GŁÓWNA OPIEKUŃCZA INSTYTUTÓW DOBROCZYNNYCH.

Jak wiadomo Radzie Szczegółowej z pism publicznych, otwartym będzie w Busku z końcem Czerwca r. b. szpital letni dla chorych ubogich, mogących potrzebować kuracyi wód termecznych.

Początkowe fundusze tego szpitala pozwalają utrzymywania przez czas kąpieli tylko 30 chorych dziennie. Żeby więc ile można najwięcej ubogich z całego kraju, z dobrodziejstwa nowego zakładu korzystać mogło, i żeby równy w tym względzie stosunek mógł być zachowanym, Rada Główna, na wniosek Rady Szczegółowej rzeczonoego szpitala, następujące wydaje rozporządzenie:

1) Chorzy ze szpitali nie mogą być prędzej do Buska odsyłani w roku bieżącym, jak w ostatnich dniach Czerwca; nadal

на, на будущее же время—въ первыхъ числахъ того же мѣсяца, не позже однакожь, какъ къ 1-му числу Сентября каждаго года;

2) каждая больница, передъ высылкою больныхъ, должна препроводить именный списокъ оныхъ въ Бускій Попечительный Совѣтъ, съ приложеніемъ медицинского описанія ихъ болѣзни, посвидѣтельствовааннаго мѣстнымъ больничнымъ врачомъ и на его отвѣтственность;

Списки эти, въ нынѣшнемъ году, должны быть доставлены немедленно, на будущее же время—непремѣнно къ 15 Апрѣля каждаго года;

3) Частный Совѣтъ Бускаго гошпиталя, собравъ такимъ образомъ свѣдѣнія со всего края, увѣдомитъ каждую больницу, какое именно число больныхъ и въ какое время можетъ быть доставлено;

4) присланные больные должны быть снабжены деньгами, какъ на проѣздъ въ Бускъ, такъ и обратно на мѣсто жительства, потому что Бускій гошпиталь, располагая до сихъ поръ скудными средствами, не въ состояніи принять этихъ издержекъ на свой счетъ;

5) больные изъ больницъ, не обладающіе качествами, подходящими подъ леченіе бускими минеральными водами, будутъ пользуемы на счетъ Частныхъ Совѣтовъ или администраціи тѣхъ больницъ, которыми они были высланы.

Правило это распространяется равнымъ образомъ и на больныхъ, присланныхъ передъ начатіемъ нормальнаго срока или по истеченіи онаго.

Такъ какъ, кромѣ больныхъ, доставляемыхъ изъ больницъ, другіе бѣдные имѣютъ также право пользоваться наравнѣ съ ними вновь учрежденнымъ заведеніемъ, то Главный Совѣтъ надѣется, что Частные Совѣты будутъ со всею точностію исполнять настоящее распоряженіе.

Варшава, 24 Мая 1836 года.

Статсъ-Совѣтникъ Предсѣдатель, (подписано) *Любовидзкій*.

№ 1,148.

zaś w pierwszych dniach tegoż miesiąca; lecz niepóźniej jak z dniem 1-m Września każdego roku.

2) Każdy szpital przed przysłaniem chorych, udzieli ich listę imienną Radzie Szczegółowej Buskiej, wraz z opisem lekarskim ich cierpień, poświadczonym przez właściwego Lekarza szpitala i na jego odpowiedzialność.

Listy takie mają być przesłane w roku bieżącym jak najrychlej, w następnych zaś latach koniecznie przed 15-m Kwietnia każdego roku.

3) Rada Szczegółowa szpitala w Busku, zebrawszy tym sposobem wiadomości z całego kraju, udzieli każdemu szpitalowi wiadomość, ile chorych i w jakim czasie przysłać może.

4) Przysłani chorzy mają być opatrywani w pieniądze, tak na podróż do Buska, jako i na powrót do swego miejsca, gdyż szpital Buski dotąd szczupło uposażony, wydatków tych ponosić nie może.

5) Chorzy szpitalni, niemający kwalifikacyi do wód Buskich, leczeni będą na koszt Rad Szczegółowych, lub Administracyi tych szpitali, które ich przysłały.

Przepis ten stosuje się również do chorych przed terminem normalnym, lub po nim nadesłanych. Ponieważ oprócz chorych szpitalnych, inni ubodzy równie mają prawo do korzystania z nowego zakładu, spodziewa się przeto Rada Główna, iż Rady Szczegółowe jak najściślej do niniejszego zarządzenia stosować się będą.

w Warszawie, dnia 24 Maja 1836 r.

Prezes, Radca Stanu (podpisano) *Lubowidzki*.

Nr. 1,148.

ОТДѢЛЪ VII.

О ДОМАХЪ ПРИЮТА.

ВВЕДЕНІЕ.

Богородныя учрежденія, извѣстныя подъ названіемъ приходскихъ богадѣлень, состояли издавна въ заведѣваніи духовенства.

Высочайшимъ указомъ блаженной памяти Государя Императора Николая I-ю 18 Февраля 1842 года, коимъ въ устройствѣ благотворительныхъ заведеній учрежденъ новый порядокъ, заведѣваніе этого рода заведеній предоставлено Приходскимъ Дозорамъ, съ подчиненіемъ оныхъ Уезднымъ Попечительнымъ Совѣтамъ.

Со времени этого устройства, прежнія приходскія богадѣльни приняли названіе домовъ приюта для престарѣлыхъ и немощныхъ.

Такъ какъ фондуши, назначенные на содержаніе домовъ приюта, во многихъ мѣстахъ оказались соединенными съ фондушами, принадлежащими костеламъ, то встрѣтилась необходимость отдѣлить оныя одни отъ другихъ.

Приведеніе этого въ дѣйствіе открыло поле къ пререканіямъ, которыя повели къ спорамъ; изъ споровъ же возникли тяжбы. Эти послѣдствія не имѣли бы мѣста, еслибы относительно прежнихъ богадѣлень не существовали предубѣжденія, происходившія или отъ ошибочнаго пониманія дѣла, или отъ незнанія свойствъ этого рода учрежденій.

DZIAŁ VII.

O DOMACH SCHRONIENIA.

WSTĘP.

Fundacye pobożne, czynione pod nazwiskiem szpitali parafialnych, zostawały od lat dawnych w ciągłej administracyi duchowieństwa.

Ukaz błogosławionej pamięci Cesarza i Króla MIKOŁAJA I-go, z dnia 18 Lutego (2 Marca) 1842 r. zaprowadzając w organizacyi zakładów dobroczynnych nowy porządek rzeczy, zarząd tego rodzaju instytucyj poruczył dozoram parafialnym, pod zwierzchnictwem Rad Opiekunich powiatowych.

Od czasu tej organizacyi, dawne szpitale parafialne przybrały nazwę domów schronienia dla starców i kalek.

Ponieważ fundusze na uposażenie domów schronienia przeznaczone, w wielu miejscach okazały się, że są z funduszami kościelnymi połączone, wynika przeto potrzeba oddzielenia jednych od drugih.

Przeprowadzenie tej czynności otworzyło pole do rozpraw, z rozpraw przyszło do sporów, z sporów zaś wywiązały się processa. Wynikłości te nie miałyby miejsca, gdyby nie istniały uprzedzenia o dawnych szpitalach parafialnych, pochodzące, albo z błędnych wyobrażeń o rzeczy, albo z niewiadomości o naturze tego rodzaju instytucyj.

Приходскія богадѣльни, по своему предназначенію, были приютомъ для престарѣлыхъ, увѣчныхъ и вѣхъ лицъ, которыя не были въ состояніи заработать на свое пропитаніе.

Дома приюта въ томъ значеніи, какое имъ предоставлено сказаннымъ указомъ, вступили въ права приходскихъ богадѣленъ. По этой причинѣ все, чѣмъ владѣли и пользовались прежнія приходскія богадѣльни, должно было поступить въ собственность существующихъ по приходамъ домовъ приюта.

Нѣкоторые изъ духовныхъ, пользующихся бенефиціями, утверждали: что сказанныя богадѣльни не имѣютъ свойства благотворительныхъ заведеній; что это были дома, построенные для помѣщенія церковныхъ служителей, слѣдовательно заведенія, составляющія принадлежность костеловъ; что предназначеніе ихъ состояло въ обезпеченіи церковной прислуги, и по всему этому полагали, что принадлежащія онымъ фондуши составляютъ общее всего Римско-Католическаго духовенства имущество, неприкосновенность коего обезпечена закономъ и ненарушимость коего они обязаны защищать, на основаніи присяги, принесенной при каноническомъ опредѣленіи ихъ въ должность.

Этотъ важный вопросъ слѣдуетъ объяснить ближе и съ этою цѣлью начертать историческое происхожденіе прежнихъ приходскихъ богадѣленъ, основанное на правахъ и учрежденіяхъ, какъ духовныхъ, такъ и гражданскихъ, кромѣ того, показать ихъ предназначеніе, опредѣленное учредителями оныхъ, которое вполнѣ сохраняется всѣми изданными въ разное время государственными постановленіями.

Тридентскій вселенскій Соборъ, опредѣленіями своими, которыя признаны Польскимъ духовенствомъ на Петровскомъ Синодѣ 1577 года обязательными, признавая Епископовъ исполнителями богоугодныхъ распоряженій, заключающихся или въ завѣщаніяхъ, или въ дарственныхъ записяхъ, совершаемыхъ между лицами, находящимися въ живыхъ, поручилъ ихъ вполнѣ завѣдываніе больницами и всѣми благотворительными заведеніями; имъ предоставлена власть осматривать этого рода заведенія, вводить въ оныхъ улучшения, требовать отчетовъ, подвергать взысканію

Szpitala parafialne, z przeznaczenia swego, służyły za przytułek starcom, kalekom i wszystkim ludziom, na wyżywienie swoje zarobić niemogącym.

Domy schronienia w tém znaczeniu, jakie im nadał powołany Ukaz, wstąpiły w prawa szpitali parafialnych. Zatem poszło, że wszystko co posiadały i z czego użytkowały dawne szpitale parafialne, przejść było winno na uposażenie domów schronienia, existing w parafiach.

Niektórzy z beneficjatorów duchownych utrzymywali, że szpitale te nie mają charakteru zakładów dobroczynnych, — że to były domy urządzone na pomieszczenie służ kościelnych, a zatem instytucje kościołom posilkujące, — że miały na celu zapewnienie posługi kościelnej, a ztąd wnoszą, że fundusze ich stanowią majątek wspólny całej hierarchii duchowieństwa rzymsko-katolickiego, którego nietykalność, prawami jest zawarowana, a którego całości — oni, związani przysięgą wykonaną przy instalacji kanonicznej, bronić są obowiązani.

Ważną tę kwestyę, należy bliżej wyjaśnić, i w tym celu skreślić historyczny wywód dawnych szpitali parafialnych, na prawach i urządzeniach, tak duchownych, jako i świeckich ugruntowany, oraz wskazać ich przeznaczenie, jakie im przez fundatorów nadane było, które najzupełniej szanują wszystkie przepisy w kraju, w różnych epokach postanowione.

Sobór Trydencki, przez uchwały swe, które duchowieństwo Polskie na synodzie Piotrkowskim w r. 1577, za obowiązujące przyjęło, uznawszy Biskupów wykonawcami pobożnych rozporządzeń, aktami ostatniej woli lub darowiznami między żyjącymi objętych, oddał administracyę szpitali i wszelkich zakładów dobroczynnych pod ich zwierzchnictwo; mieli oni nadaną władzę: wizytowania tego rodzaju instytucji, zaprowadzania ulepszeń, słuchania rachunków, karcenia zarządów dopuszczających się przekroczeń lub zaniedbania, przestrzegania całości funduszy, niemniej

завѣдывающихъ оными лицъ, виновныхъ въ нарушеніи постановленнхъ правилъ или въ нерадѣніи; наблюдать, за цѣлостію фундаменту, а равно и за тѣмъ, чтобы доходы отъ оныхъ не были отаращаемы отъ прямого своего назначенія.

По вниманію же къ тому, что эти богадѣльни были основаны и обезпечены жертвоприношеніями частныхъ благотворителей съ тою цѣлю, чтобы въ оныя были принимаемы для содержанія изъ доходовъ учреждений неимущіе и больные; что все то, что, по щедротѣ частныхъ лицъ, предназначено на извѣстное употребленіе, должно быть обращено на то самое, а не на другое употребленіе, упомянутый Соборъ повелѣлъ вообще всѣмъ тѣмъ, кои получили въ завѣдываніе богадѣльни или другія учрежденія, основанныя для пользы больныхъ, престарѣлыхъ и неимущихъ, либо приходскіе костелы, соединенные съ богадѣльнями, или, наконецъ, костелы, которые основаны собственно при богадѣльняхъ, чтобы они, въ исполненіе лежащихъ на нихъ обязанностей, оказывали помощь больнымъ и неимущимъ и обращали на этотъ предметъ получаемые доходы (*).

Гнезненскій областной Синодъ, собравшійся въ 1628 году въ Петровъ подъ предсѣдательствомъ Гнезненскаго Архіепископа Ивана Венжика, между прочими опредѣленіями, утвержденными Папою Урбаномъ VIII, положилъ, что приходскіе священники, къ которымъ, по ихъ званію и пастырскимъ обязанностямъ, принадлежитъ заботливое завѣдываніе богадѣльнями, должны наблюдать, чтобы въ богадѣльни были принимаемы единственно мѣстные жители, лишенные возможности снискивать собственными трудами пропитаніе и, сверхъ того, одержимые болѣзнію, увѣчьями или старостію.

Постановленіе сейма 1768 года (**) вмѣняло въ обязанность всѣмъ Коммисіямъ boni ordinis вникать вмѣстѣ съ Епи-

(*) Засѣданіе VII, глава 15; засѣданіе XXII, глава 8 и 11; засѣданіе XXX, глава 8 De Ref. Конституцій Виенненскаго (во Франціи) Собора.

(**) Volumina Legum VII, стр. 754, 755.

скупанія надъ тѣмъ, aby dochody z nich od swego przeznaczenia odwracaniemіe nie były.

Z uwagi zaś, że te fundacye szpitalne były założone i uposażone ofiarą dobroczyńców ludzkości, w tym celu, aby do nich przyjmowano i z dochodów utrzymywano ubogich i chorych; że wszystko to, co szczodroblivość ludzka na pewien użytek przeznaczyła, winno być obracane na ten sam, a nie na inny użytek, — Sobór pomieniony nakazał w ogólności wszystkim tym, którzy otrzymali w administrację szpitale, albo inne fundacye, postanowione dla użytku chorych, starców i ubogich, lub kościoły parafialne z szpitalami połączone, albo nakoniec kościoły jako szpitale erygowane, iżby, w dopełnieniu obowiązków na nich włożonych, nieśli chorym i ubogim pomoc i poświęcali na ten przedmiot pobierane dochody (*).

Synod prowincjonalny Gnieźnieński w r. 1628 pod prezydencyą s. p. Jana Weżyka, niegdy Arcybiskupa Gnieźnieńskiego w Piotrkowie zebrany, pomiędzy różnemi urządzeniami, przez Papieża Urbana VIII potwierdzonemi, wyrzekł: że plebani, do których z powołania i z obowiązków pasterskich, troskliwy zarząd szpitali należy, powinni baczyć na to, aby tylko miejscowi ludzie, na wyżywienie siebie zarobić nie mogący, i to chorobą, słabością, lub kalectwem przyciśnieni, do szpitali przyjmowani byli.

Prawo sejmowe z r. 1768 (**) obowiązało Kommissye boni ordinis, ażeby wraz z Biskupami w fundacye wszelkich szpitali po

(*) Sessya VII Rozdział 15 — Sessya XXII Rozdział 8 i 11 — Sessya XXX Rozdział 8. De Ref. konstytu: koncylium Wiennenskiego we Francji.

(**) V. L. VII p. 754, 755.

сконами въ управленіе благотворительными учрежденіями по городамъ, мѣстечкамъ и селеніямъ, для удостовѣренія, достигается ли цѣль этихъ учреждений, и завести впредь порядокъ, направленный къ удобству больныхъ и немощныхъ, сообразно предначертанію учредителей и состоянію учреждений.

Уставъ подъ названіемъ: назначеніе Коммисіи для устройства больницъ, утвержденный Сеймомъ 1775 г. (*), признавъ нужнымъ учредить главныя больницы по одной по крайней мѣрѣ въ каждомъ воеводствѣ, разрѣшилъ употреблять на устройство такихъ фундуши, принадлежащія приходскимъ богадѣльнямъ, существующимъ по мѣстечкамъ и селеніямъ, съ условіемъ, чтобы въ тѣхъ мѣстахъ, гдѣ того требуетъ воля учредителей, духовныя обязательства, по предварительномъ соглашеніи съ епархіальнымъ начальствомъ или съ Римскимъ Дворомъ, были переведены на приходскіе костелы; чтобы эти обязательства были исполняемы чрезъ посредство отдѣльнаго священника, который бы помогалъ при томъ приходскому священнику требоисполненію (*ad curam animarum*), и чтобы равномерно были обдуманы средства къ обезпеченію и содержанію церковной прислуги.

Всѣ вышесказанныя правила и законоположенія, изданныя тогдашнимъ правительствомъ, ясно доказываютъ, что богадѣльни и другія благотворительныя заведенія служили пріютомъ для больныхъ, престарѣлыхъ и другихъ лицъ, не имѣющихъ возможности снискивать себѣ пропитаніе, и что эти заведенія были учреждены съ этою, а не съ другою цѣлью сострадательными жителями.

Постановленіе Сейма 1789 года, подвергнувъ имѣнія, принадлежащія духовенству, наравнѣ съ частными имѣніями, уплатѣ общей подати офяры 10-го гроша, освободило отъ таковой подати имуществъ, принадлежащія богадѣльнямъ и больницамъ, съ тою цѣлью, чтобы эти заведенія обращали всѣ свои доходы на удовлетвореніе нуждъ бѣдныхъ и больныхъ (**).

(*) *Volumina Legum VIII*, стр. 173.

(**) *Постановленіе Сейма 1789 года*, опредѣляя подать офяру съ частныхъ земскихъ имѣній по 10%, съ имѣній же и угодій, принадлежащихъ

miastach, miasteczkach i wsiach wejrzeli; — czyli im się zadosyć dzieje rozpoznali, i na przyszłość porządek ku wygodzie chorych i ubóstwa według przepisu fundatorów i stanu fundacyj ustanowili.

Konstytucya pod tytułem wyznaczenie Kommissyi nad szpitalami, uchwalona na Sejmie z r. 1775 ()*, uznawszy potrzebę zaprowadzenia szpitali generalnych po jednym przynajmniej w każdym województwie, dozwoliła na ich uposażenie użyć fundusze szpitali parafialnych, po wsiach i miasteczkach istniejących, z zastrzeżeniem, iżby tam, gdzie tego wola fundatorów wymaga, obligacye duchowne, za zniesieniem się z Władzami dycezyalnemi, lub Stolicą Apostolską, do kościołów parafialnych przeniesione były, — iżby obligacye te dopełniane były przez ustanowionego oddzielnego kapelana, któryby zarazem był proboszczowi pomocą *ad curam animarum*, — oraz, iżby obmyślano środki, do zapewnienia i utrzymania posługi przy kościołach.

Te wszystkie przepisy i prawa, wydane przez Rząd ówczasowy, dają dobitnie poznać, że szpitale i inne zakłady dobroczynne służyły za przytułek chorym, zestarzałym i zarobić sobie nie mogącym ludziom; że w tym a nie innym celu, przez mieszkańców litością pobudzonych, fundowane były.

Uchwała Sejmu z roku 1789, pociągnąwszy dobra do duchowieństwa należące, na równi z dobrami ziemskimi, do opłaty podatku ofiary 10-go grosza, wyłączyła z pod tego podatku uposażenie szpitali, a to w zamiarze, iżby instytutu te, całkowite swe dochody na opatrywanie potrzeb ubogich i chorych obracały (**).

(*) *V. L. VIII p. 173.*

(**) *Uchwała Sejmu z r. 1789*, stanowiąc podatek ofiary z dóbr ziemskich po 10%, a z dóbr i użytków do duchowieństwa należących po 20%

Уставомъ Гродненскаго Сейма 1793 года поручено всѣмъ Воеводскимъ Коммисіямъ, имѣющимъ попеченіе о благоустройствѣ, войти въ разсмотрѣніе всякаго имуществъ, принадлежащаго богадѣльнямъ; на Коммисію же Полиціи возложена обязанность отличить фундуши, жертвуемые для бѣдныхъ, отъ церковныхъ фундушей (*).

Въ позднѣйшее время постановленіемъ Князя Намѣстника въ Царствѣ отъ 2 Декабря 1817 года (**) опредѣлено значеніе приходскихъ богадѣльн слѣдующимъ образомъ: что подъ этимъ названіемъ слѣдуетъ разумѣть благотворительныя заведенія, предназначенныя для приюта нищихъ, неспособныхъ къ трудамъ за старостію лѣтъ или по причинѣ увѣчья либо немощности, причѣмъ положительно отличены оныя отъ домовъ для церковныхъ служителей, т. е. старцевъ и старухъ опредѣленіемъ: „что церковные служители, такъ называемые бабы и дѣды, должны быть содержимы изъ церковныхъ фундушей и не вправъ пользо-

духовенству по 20⁰/₀, въ соразмѣрности доходовъ, которые каждый былъ обязанъ объявить и утвердить присягою, положило:

- a) что тѣ изъ приходскихъ священниковъ, на обязанности коихъ лежатъ требованія (cura animarum) и ежегодный доходъ которыхъ не превышаетъ 2,000 зл. въ годъ, должны платить такую только подать, какая установлена съ частныхъ вотчинъ, именно по 10⁰/₀;
- b) что приходскіе священники, не пользующіеся правомъ духовной десятины, не имѣющіе притомъ ни капиталовъ, ни крепостныхъ крестьянъ и коихъ имущество состоитъ только изъ земель, а также викаріи и мансіонаріи, принадлежащія къ приходу, изъ коихъ каждый не имѣетъ ежегоднаго дохода болѣе 500 злотыхъ въ годъ, не подлежатъ также платежу подати офіары;
- c) что епархіяльныя семинаріи, всѣ институты для обученія бѣдныхъ учениковъ и богадѣльни, учрежденныя для приюта подкидышей, больныхъ и нищихъ, которые весь свой доходъ обращаютъ на содержаніе этихъ заведеній освобождаются отъ платежа сказанной подати.

(*) Конституціею Гродненскаго Сейма 1793 г. оставлены въ вѣдѣніи приходскихъ священниковъ учрежденія, основанныя для церковной прислуги.

(**) Дневникъ Законовъ томъ IV, стр. 70.

Ustawa Sejmu Grodzieńskiego z r. 1793, poleciła Kommissyom Wojewódzkim porządkowym, rozpoznanie wszelkich własności do szpitali należących, a na Kommissyę Policyi włożyła obowiązek, rozróżnienia funduszków ubogim zapisanych, od funduszków kościelnych (*).

W nowszych czasach, postanowienie Księcia Namiestnika Królewskiego, z dnia 2 Grudnia 1817 roku (**), określiło znaczenie szpitali parafialnych w ten sposób: iż pod tą nazwą rozumieć należy zakłady dobroczynne, poświęcone dla ubogich niezdolnych do pracy, dla wieku, kalectwa, lub niedołężności; odróżniło zaś je wyraźnie od domów dla sług kościelnych, to jest dla dziadów i bab, przez wyrzeczenie: „że posługujący przy kościołach, zwani baby i dziady, winni być z funduszków kościelnych utrzymywani i nie

w stosunku dochodów, które każdy wykazać i zaprzysiądz był obowiązany, postanowiła:

- a) że plebani mający curam animarum, których dochody więcej nad złp. 2,000 rocznie nie wynoszą, taki tylko podatek ofiary, jak dobra ziemskie, to jest po 10⁰/₀ opłacać powinni;
- b) że plebani bez dziesięciny, summ i poddanych, w samych jedynie gruntach uposażeni, równie jak wikaryusze i mansyonarze do probostwa należący, z których każdy nie ma więcej jak złp. 500 rocznego dochodu na osobę, do opłaty podatku ofiary nie należą;
- c) że seminaria dycezyjalne, konwikty ubogich studentów, i szpitale dla podrzutków, chorych i ubogich, całkowity dochód na ich potrzeby obracające, z pad opłaty tego podatku wyłączone być mają.

(*) Konstytucya Sejmu Grodzieńskiego z r. 1793 utrzymała przy proboszczach fundacye, mające za cel posługę kościelną.

(**) Dziennik praw Tom IV, str. 70.

ваться фундушами богадльнъ, назначенными для бѣдныхъ, до тѣхъ поръ, пока они способны къ трудамъ и занимаются службою при церквахъ.“

Вышесказанное опредѣленіе закона приведено въ дѣйствіе во время составленія, на основаніи Высочайшаго указа 6 (18) Марта 1817 г. (*), описи церковному имуществу. Поэтому б. Правительственная Коммисія Духовныхъ Дѣлъ и Народнаго Просвѣщенія, въ инструкціяхъ, изданныхъ для опредѣленія чистаго дохода каждой духовной бенефиціи, предоставила назначеннымъ для этого Коммисарамъ — изъ дохода брутто выключать церковныя издержки, въ Которыя входилъ и расходъ на церковныхъ служителей, полагая на содержаніе органиста и низшихъ церковныхъ служителей по 30 р. сер. или по 200 злотыхъ ежегодно.

Высочайшимъ указомъ 18 Февраля (2 Марта) 1842 г. (**), имѣющимъ донинѣ обязательную силу, согласно съ опредѣленіемъ Тридентскаго собора, воспрещено обращаться на другія какія либо предназначенія дарственныхъ записи, сдѣланныя съ благотворительною цѣлью.

Всѣ вышесказанные уставы, правила и учрежденія, изданныя въ разное время, какъ духовнымъ, такъ и гражданскимъ начальствомъ, положительно и съ точностію удостовѣряютъ: что благотворительныя заведенія, основанныя подъ названіемъ богадльнъ, по городамъ, мѣстечкамъ и селеніямъ, имѣли единственно цѣлью обезпечить помощь и призрѣніе больнымъ, престарѣлымъ и увѣчнымъ, т. е. людямъ бѣднымъ, лишеннымъ средствъ содержанія себя и пособія во время болѣзни.

Слѣдовательно эти дома не были учреждены для помѣщенія старцевъ и старухъ, употребляемыхъ для церковной услуги, какъ это утверждаютъ и усиливаются даже доказывать многіи изъ духовныхъ лицъ.

Если же этого рода учрежденіямъ была иногда причислена и церковная услуга, то это было сдѣлано, или согласно съ волею

(*) Дневникъ Законовъ, томъ VI, стр. 251.

(**) Дневникъ Законовъ, томъ XXX, стр. 41.

mają prawa do funduszu szpitalnego, na ubogich przeznaczanego, dopóki są zdolni do pracy i zajęci usługą przy kościołach.”

Powyzsza dyspozycja prawa, weszła w wykonanie w czasie sporządzenia spisów majątków kościelnych na skutek Ukazu Najwyższego z dnia 6 (18 Marca) 1817 r. (*). Jakoż była Kommissya Rządowa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego w wydanych instrukcyach, dla wynalezienia czystej intraty z każdego beneficjum, dozwoliła Kommissarzom, z dochodu brutto ustanowionego, strącać wydatki kościelne, pod któremi i posługę kościelną obejmowano, rachując na utrzymanie organisty i niższych sług kościelnych po rsr. 30 czyli złp. 200 rocznie.

Ukaz Najwyższy z dnia 18 Lutego (2 Marca) 1842 roku (**), dziś obowiązujący, wzbronił, zgodnie z przepisami Soboru Trydenckiego, obracać na inny jakibądź użytek zapisów, przeznaczonych na cele dobroczynne.

Wymienione ustawy, przepisy i urządzenia, w różnych epokach przez duchowne i świeckie Władze wydane, jasno i dokładnie wykazują: że fundacye dobroczynne, pod nazwiskiem szpitali, po miastach, miasteczkach i wsiach powstałe, miały jedynie na celu zapewnienie pomocy i przytułku chorym, starcom i kalekom, czyli ludziom ubogim, środków ratowania się i utrzymania pozbawionym.

Nie były to więc domy na pomieszczenie dziadów i bab do posługi kościelnej, jak to wielu z duchownych twierdzić, a nawet dowodzić usiłuje.

Jeśli zaś do tych fundacyj przywiązano niekiedy posługę kościelną, to, albo przez poszanowanie woli ustanowicieli i zapiso-

(*) Dziennik praw Tom VI, str. 251.

(**) Dziennik praw Tom XXX, str. 41.

учредителей или завещателей, которые положительно требовали, чтобы таковая обязанность была исполняема призываемыми в этих учреждениях нищими, или же по предусмотрительности Епископов, которые, для доставления призываемым нищим занятія, в издаваемых ими распоряжениях или постановлениях о преобразованіи богадѣльн, возлагали на них упоминутую обязанность.

На основаніи вышеупомянутаго постановления Князя Намѣстника въ Царствѣ отъ 2 Декабря 1817 года, обязанность содержать церковную прислугу, какъ относящуюся къ церковнымъ фундаментамъ, принадлежитъ исключительно каждой бенефиціи. Нынѣ духовные, пользующіеся бенефиціями, тѣмъ менѣе могутъ уклоняться отъ исполненія таковой обязанности, что на удовлетвореніе сего расхода назначена изъ общихъ доходовъ прихода соответственная сумма.

Не смотря на эти правила, объясняющія дѣйствительное положеніе дѣла многие изъ духовныхъ, пользующихся бенефиціями, смотрѣли на прежнія приходскія богадѣльни съ другой точки зрѣнія, не видя въ нихъ характера благотворительныхъ заведеній, но почитали таковыя вспомогательными для костеловъ учрежденіями, а именно средствами, стремящимися единственно къ обезпеченію костеламъ услуги.

Незнаніе законовъ успѣло ввести многихъ въ заблужденіе; по этому разъясненіе предмета, показывающее истину, должно ихъ вразумить.

Права, предоставленныя нынѣшнимъ домамъ пріюта, относительно фундашей, оставшихся послѣ прежнихъ приходскихъ богадѣльн, вполне явствуютъ изъ Высочайшаго указа 1842 года и двухъ инструкцій, изданныхъ въ развитіе того же указа въ 1843 году Правительственною Коммисією Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ для Упѣдныхъ Попечительныхъ Совѣтовъ, а равно для приходскихъ дозоровъ (*).

(*) Означенный Высочайшій указъ помѣщенъ въ началѣ тома I настоящаго Сборника. Инструкція, изданная Правительственною Коммисією

давецовъ, którzy wyraźnie od ubogich tego obowiązku żądali, albo przez przezorność Biskupów, którzy znowu dla dania zatrudnienia ubogim, w wydawanych przez siebie ordynacjach lub dekreтахъ reformacyjnych dla szpitali, obowiązek ten na ubogich wkładali.

Z przepisów postanowienia Księcia Namiestnika Królewskiego z dnia 2 grudnia 1817 r., o którym wyżej była mowa, obowiązek utrzymania usługi kościelnej, jako przywiązany do funduszków kościelnych, jest wyłącznym każdego beneficjatu ciężarem. Od ponoszenia tego ciężaru beneficjaci duchowni tѣmъ mniej teraz wyłączać się mogą, że z ogólnej intraty każdego probostwa obmyślony został odpowiedni fundusz na pokrycie tego wydatku.

Pomimo tych przepisów, istotne położenie rzeczy wyjaśniających, wiele z beneficjantów duchownych zapatrując się na dawne szpitale parafialne z innego stanowiska, zaprzeczali im charakteru zakładów dobroczynnych, i uważali je za instytucje przydatkowe, kościołom posilkujące, to jest za środki, dążące jedynie do zapewnienia kościołom posługi.

Niewiadomość przepisów potrafiła wiele osób wprowadzić na drogę błędu; wyjaśnienie rzeczy wskazujące prawdę, zwrócić ich z tej drogi powinno.

Prawa, jakie służą dzisiejszym domom schronienia co do funduszków powstałych po dawnych szpitalach parafialnych, dostatecznie wykazują Ukaz NAJJAŚNIEJSZEGO PANA z roku 1842 i dwie instrukcje, w rozwinięciu jego dla Rad Opiekuńczych powiatowych, tudzież dla dozorów parafialnych przez Kommissyę Rządową Spraw Wewnętrznych i Duchownych w r. 1843 wydane (*).

(*) Powołany Ukaz Najwyższy zamieszczonym jest na początku Tomu I niniejszego Zbioru. Instrukcja wydana przez Kommissyę Rządową Spraw We-

Высочайшій указъ, подчинивъ въдѣлю Главнаго Попечительнаго Совѣта всѣ благотворительныя заведенія въ Царствѣ, управленіе приходскими богадѣльнями, предоставленное, на основаніи постановленія Князя Намѣстника въ Царствѣ отъ 2 Декабря 1817 года, приходскимъ священникамъ, войтамъ имѣи и бургомистрамъ въвѣрилъ нынѣ, со всѣмъ имуществомъ этихъ заведеній, получившихъ названіе домовъ пріюта, Приходскимъ Дозорамъ, съ возложеніемъ на эти Дозоры обязанности привести въ извѣстность состояніе фундушей, назначенныхъ по дарственнымъ записямъ, какъ для бѣдныхъ, такъ равно для служителей, такъ называемыхъ дѣдовъ и бабъ или для церковныхъ богадѣльнъ.

Инструкція для Уѣздныхъ Попечительныхъ Совѣтовъ, изданная въ 1842 г. въ развитіе Высочайшаго указа 1842 г., предвидя моущіе возникнуть съ приходскими священниками споры относительно фундушей, предназначенныхъ для нищихъ, положила, чтобы подобнаго рода недоразумѣнія были представляемы на разрѣшеніе Уѣзднаго Попечительнаго Совѣта, который займется разсмотрѣніемъ оныхъ въ полномъ своемъ составѣ, а именно: въ присутствіи члена духовнаго вѣдомства и Уѣзднаго Начальника. Во всякомъ случаѣ, когда предметъ, относящійся къ фундушамъ, не будетъ разрѣшенъ единогласно, всѣ, которые были противнаго мнѣнія или одинъ изъ нихъ членъ, имѣетъ право принести апелляцію въ Главный Попечительный Совѣтъ, которому должны быть представлены подробно причины, по которымъ приносящій апелляцію не соглашается съ мнѣніемъ большинства.

Инструкціею, изданною для Приходскихъ Дозоровъ (*), между прочимъ определено:

Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ 6 (18) Февраля 1843 года для Уѣздныхъ Попечительныхъ Совѣтовъ, помѣщена въ отдѣлѣ I, сего же Сборника; инструкцияже означенной Коммисіи для Приходскихъ Дозоровъ находится въ настоящемъ отдѣлѣ.

(*) Инструкція для Приходскихъ Дозоровъ надъ домами пріюта утверждена Правительственною Коммисіею Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ 12 (24) Юня 1843 года.

Ukaz Najwyższy, oddając pod zawiadywanie Rady Głównej Opiekuńczej wszystkie zakłady dobroczynne w kraju, zarząd szpitali parafialnych, postanowieniem Księcia Namiestnika Królewskiego z dnia 2 Grudnia 1817 r., proboszczom, wójtom gmin i burmistrzom poruczony, obecnie pod przybraném nazwiskiem domów schronienia, z wszelkimi własnościami na dozory parafialne przeniósł, i obowiązek wykazania stanu funduszów, czy to dla ubogich, czy dla dziadów i bab, czy dla szpitala kościelnego, zapisami i dokumentami zapewnionych, na te dozory włożył.

Instrukcyja dla Rad Opiekuńczych powiatowych, w rozwinięciu Najwyższego Ukazu z roku 1842 wydana, w przewidywaniu zajść mogących z proboszczami sporów o fundusze dla ubogich zapisane, postanowiła, aby wątpliwości takowe przedstawiane były do rozstrzygnięcia Rady powiatowej, która, w całym komplecie, a mianowicie: w obecności duchownego i Naczelnika Powiatu, zajmie się jej rozstrzygnięciem. W każdym razie, gdy przedmiot tyczący się funduszów, jednomyślnie rozstrzygnięty nie zostanie, służy mniejszości lub jednemu członkowi prawo odwołania się do decyzji Rady Głównej, której powody odwołującego się w całej osnowie mają być przedstawione.

Instrukcyja dla dozorów parafialnych wydana (*) między innemi, stanowi:

wewnętrznych i Duchownych w d. 6 (18) Lutego 1843 r. dla Rad Opiekuńczych powiatowych, umieszczoną jest w dziale I-m tegoż Zbioru, a Instrukcyja téjże Władzy dla dozorów parafialnych znajduje się niżej w dziale niniejszym.

(*) Instrukcyja dla dozorów parafialnych nad domami schronienia zatwierdzona przez Kommissję Rządową Spraw Wewnętrznych i Duchownych dnia 12 (24) Czerwca 1843 r.

§ 43. Записи, предназначенныя для учрежденія церковныхъ служителей, могутъ быть также употребляемы на содержаніе нищихъ въ тѣхъ мѣстахъ, гдѣ будетъ возможно возложить сканную обязанность на мѣстное заведеніе, и гдѣ на это согласятся приходскіе священники.

§ 60. Гдѣ находится старый домъ богадѣльни, тамъ слѣдуетъ обратить оный на приходскій пріютъ, на сколько это позволитъ его вмѣстительность, избѣгая при томъ значительныхъ на починку такового издержекъ.

§ 75. Приходскіе Дозоры должны стараться о томъ, чтобы престарѣлые обою пола, принятыя въ домъ пріюта, были употребляемы, смотря по своимъ способностямъ, къ разнаго рода занятіямъ, или внутри заведенія, или внѣ оного, а именно: къ церковнымъ услугамъ для присмотра садовъ, полей, луговъ, пастбы скота и другаго рода домашнихъ животныхъ и т. п.

Эти правила показываютъ:

1) что съ устройствомъ домовъ пріюта, вмѣсто существовавшихъ прежде приходскихъ богадѣленъ, не были основаны какія либо новыя заведенія, измѣнились только устройство и названіе оныхъ, но существо осталось ненарушеннымъ;

2) что все, что принадлежало и чѣмъ пользовались пренія приходскія богадѣльни (исключая однако записей, предназначенныхъ на церковную службу) должно составлять собственность домовъ пріюта, которые вошли во всѣ права пренныхъ приходскихъ богадѣленъ точно такъ, какъ Губернскія Правленія вошли въ права Воеводскихъ Коммисій, Уѣздные Начальники въ права Обводовыхъ Коммисаровъ, городскіе Маистраты въ права Муниципальныхъ Управленій;

3) что разрѣшеніе споровъ, могущихъ возникнуть съ приходскими священниками относительно означенныхъ фондушей, при соблюденіи впрочемъ формальностей, предписанныхъ 16 статьею инструкціи для Уѣздныхъ Попечительныхъ Совѣтовъ, принадлежитъ присутственнымъ мѣстамъ, заведывающимъ благотворительными заведеніями;

4) что Приходскіе Дозоры, какъ по поводу вѣрннаго имъ

§ 43. Zapisy, przeznaczone na posługę kościelną, użyte także być mogą na cel utrzymania ubogich tam, gdzie będzie możność przywiązania tej posługi do miejscowego zakładu, i gdzie na to zezwola proboszcze.

§ 60. Gdzie jest stary dom szpitalny, tam zajmować go należy na dom schronienia parafialny, o ile lokalność pozwala, bez czynienia znacznych nakładów na jego restaurację.

§ 75. Starać się będą dozory parafialne, aby starcy obojga płci przyjęci do domu schronienia, podług zdolności swoich, do stosownych robót użyć byli, bądźto wewnątrz zakładu, bądź też zewnątrz, jako to: do posług kościelnych, do pilnowania sadów, pól, łąk, do pasania bydła i innych zwierząt domowych i t. d.

Przepisy te okazują:

1) że przez utworzenie domów schronienia, w miejsce istniejących dawniej szpitali parafialnych, nie powstały żadne nowe instytucje. Zmieniła się tylko forma i nazwa, ale rzecz sama pozostała nieknięta;

2) że wszystko to co posiadały i z czego użytkowały dawne szpitale parafialne, (z wyłączeniem wszakże zapisów na posługę kościelną), stanowić winno uposażenie domów schronienia, które wstąpiły w prawa po dawnych szpitalach parafialnych, tak zupełnie, jak Rządy Gubernialne po Kommissyach Wojewódzkich; Naczelnicy Powiatowi po Kommissarzach Obwodowych, a Magistraty miejskie po Urzędach Muncypalnych;

3) że Władze zawiadujące zakładami dobroczynnemi, są właścicielami do rozpoznawania kwestyj zajęć mogących z proboszczami o te fundusze, z zachowaniem form art. 16-m instrukcyi dla Rad Opiekunich powiatowych postanowionych;

4) że dozory parafialne, tak z tytułu powierzonego im za-

управленія домами пріюта, такъ равно и по возложенной на оныя обязанности приведенія въ извѣстность фундушей, имѣютъ право и обязанность требовать введенія ихъ во владѣніе таковыми фундушами;

5) что ни обязанность услугъ въ приходскихъ костелахъ, возложенная на нищихъ, призрѣаемыхъ въ домахъ пріюта, ни обязанности чтенія нищими молитвъ, сообразно назначенію учредителей, вовсе не измѣняютъ рода учрежденія, и оно должно быть почитаемо благодѣтельнымъ заведеніемъ, не смотря на услуги, къ исполненію коихъ обязаны нищіе, призрѣаемые въ подлежащихъ домахъ пріюта, тѣмъ болѣе, что существующими правилами не воспрещено употреблять къ услугамъ въ костелахъ такихъ даже призрѣаемыхъ въ домахъ пріюта нищихъ, на которыхъ учредительною грамотою не возложено никакой въ этомъ отношеніи обязанности.

Признаніе за кѣмъ либо права завѣдывать чѣмъ либо, есть признаніе всего того, что соединяется съ этимъ завѣдываніемъ, а именно и права завѣдывать фундушами; ибо, безъ принятія оныхъ во владѣніе, этого завѣдыванія ни исполнить, ни понять невозможно.

Духовныя лица вошли во владѣніе фундушами богадѣленъ вслѣдствіе порученія имъ завѣдыванія приходскими богадѣльнями; затѣмъ лишились онаго на основаніи закона, освященнаго Монаршею волею, слѣдовательно должны лишиться и владѣнія принадлежащихъ богадѣльнямъ фундушами.

Въ замѣну того, Приходскіе Дозоры приобрѣли право завѣдывать приходскими богадѣльнями, называемыми нынѣ домами пріюта, и тѣмъ самымъ приобрѣли и право на владѣніе принадлежащими этимъ заведеніямъ фундушами.

Для совершенной полноты настоящаго предмета, слѣдуетъ еще присовокупить, что, какъ права духовенства на владѣніе фундушами богадѣленъ, приобрѣтенныя посредствомъ законнаго причисленія, происшедшаго въ то время, когда духовенство руководствовалось уставами синодовъ и рѣшеніями Тридентскаго Собора независимо отъ гражданскихъ властей, остаются въ своей силѣ, ненарушенными; такъ точно и всѣ дѣйствія, совершенныя въ пользу

рządu domów schronienia, jako i z tytułu włożonego na nich obowiązku wykazania funduszów, mają prawo i obowiązane są żądać, aby w posiadanie tych funduszów wprowadzonymi były;

5) że ani obowiązki usługi, włożone na ubogich, w domach schronienia znajdujących się, względem kościoła parafii, ani obowiązki odbywania modłów przez tych ubogich, podług dyspozycji fundatorów nie zmieniają bynajmniej rodzaju fundacji, i takowa za instytucję dobroczynną poczytana być musi, pomimo postug do jakich ubodzy respective domu schronienia są obowiązani, zwłaszcza, że przepisy nie wzbraniają używania do postug kościelnych tych nawet ubogich z domów schronienia parafialnych, którzy żadnego pod tym względem obowiązku z aktów fundacyjnych nie mają.

Przyznanie zarządu, jest przyznaniem wszystkiego co się z tym zarządem łączy, a tém samém i prawa do administrowania funduszami, bo bez objęcia ich w posiadanie, zarządu tego ani wykonać, ani pojąć niepodobna.

Duchowni, przyszli do posiadania funduszów szpitalnych przez powierzenie im administracyi szpitali parafialnych, utracili je, bo taka była dyspozycja prawa, wolą Monarchy uświęconego, a więc i posiadanie funduszów szpitalnych utracić winni.

Wzajemnie nabyły dozory parafialne prawo administrowania szpitalami parafialnemi, dziś domami schronienia zwanemi, a więc nabyły i prawa do posiadania ich funduszów.

Dla uzupełnienia niniejszego przedmiotu nadmieniam się jeszcze, że jak prawa duchownych do funduszów szpitali nabyte przez inkorporacje prawne, dokonane z czasu, kiedy duchowieństwo rządziło się ustawami synodów i uchwałami Soboru Trydenckiego, niezawisłe od Władz świeckich, stoją w swęj mocy, bez możności ich wzruszenia, — tak znowu czynny spełnione na korzyść szpitali pod

этихъ заведеній на основаніи постановленія Князя Намѣстника въ Царствѣ отъ 2 Декабря 1817 года, должны быть уважены.

Примѣчаніе. Высочайшій указъ 18 Февраля (2 Марта) 1842 года, объ управленіи Благотворительными Заведеніями заключаетъ, въ главѣ III, въ статьяхъ, начиная съ 41 по 54 включительно, постановленія объ управленіи приходскими домами пріюта для престарѣлыхъ и немощныхъ. Сказанный указъ помѣщенъ въ началѣ настоящаго Сборника.

wpływem postanowienia Księcia Namiestnika z dnia 2 Grudnia 1817 r. szanowanemi być muszą.

Uwaga. Ukaz Najwyższy z d. 18 Lutego (2 Marca) 1842 r. o Zarządzie Zakładów Dobroczynnych, zawiera w tytule III, artykułach od 41 do 54 włącznie, rozporządzenia o Zarządzie Domów schronienia parafialnych dla starców i kalek. Ukaz ten znajduje się na początku niniejszego Zbioru.

№ 1.

Инструкція для приходскихъ дозоровъ, по завѣдыванію
домами пріютовъ.

(12 (24) Юня 1843 г.)

Правительственная Коммисія Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ.

Въ исполненіе Высочайшаго указа 18 Февраля (2 Марта) 1842 года, о начертаніи постоянныхъ правилъ порядка дѣйствій для обезпеченія призрѣнія и содержанія бѣднымъ, престарѣлымъ, немощнымъ и сиротамъ, какъ равно чтобы упрочить попеченіе о нищихъ, Правительственная Коммисія Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ постановляетъ слѣдующія правила.

Г л а в а I.

О Приходскихъ Дозорахъ.

ОТДѢЛЕНІЕ I.

Составъ и внутреннее устройство Приходскихъ
Дозоровъ.

Ст. 1.

Въ каждомъ приходѣ учреждается отдѣльный Приходскій Дозоръ нищихъ, въ составъ котораго должны войти существовавшіе до сего времени Церковные Дозоры, съ присоединеніемъ мѣстнаго приходскаго священника или заступающаго его мѣсто.

№ 1.

Instrukcja dla dozorów parafialnych nad domami
schronień.

(d. 12 (24) Czerwca 1843 r.)

KOMMISSYA RZĄDOWA SPRAW WEWNĘTRZNYCH I DUCHOWNYCH.

Na mocy artykułu 41-go Ukazu NAJJAŚNIEJSZEGO PANA z dnia 18 Lutego (2 Marca) 1842 r. względem przepisania stałych zasad postępowania, w zapewnieniu przytulku i utrzymania ubogich starców, kalek i sierot, tudzież ustalenia opieki nad ubogimi, Kommissya Rządowa Spraw Wewnętrznych i Duchownych następujące wydaje urządzenie.

Т И Т У Л I.

O dozorach parafialnych.

ODDZIAŁ I.

Skład i organizacya wewnętrzna Dozorów parafialnych.

Art. 1.

W każdej parafii ustanawia się oddzielny Dozór parafialny ubogich, którego skład stanowić mają dotychczasowe Dozory kościelne, z dodaniem miejscowego Proboszcza lub jego zastępcy.

Ст. 2.

Въ приходахъ, въ которыхъ бы не было достаточнаго числа землевладѣльцевъ къ составленію полнаго состава Дозора, опредѣленнаго ст. 2 указа 25 Декабря (6 Января) 1823/4 года, будутъ приглашены къ производству выбора въ члены Дозора слѣдующія лица:

- a) въ городахъ, владѣльцы значительнѣйшихъ мѣстныхъ недвижимостей;
- b) въ селеніяхъ, лица, имѣющія постоянное жительство въ приходѣ и владѣющія при томъ недвижимостію на правахъ полной собственности, или же на правахъ безсрочной, за уплатою чинша, либо временной аренды.

Ст. 3.

Магистраты въ городахъ а Войты въ гминахъ составятъ и представятъ Уѣздному Начальнику именныя списки лицамъ, долженствующимъ произвести изъ среды себя выборъ состава Приходскаго Дозора, въ тройномъ числѣ членовъ онаго.

Ст. 4.

Лица, поименованныя въ спискѣ, утвержденномъ Уѣзднымъ Начальникомъ, должны собраться, по приглашенію Магистрата или Войта подлежащей гмины, и произвести выборы простымъ большинствомъ голосовъ.

Ст. 5.

Протоколы о выборахъ подлежатъ на прежнемъ основаніи, утвержденію Губернскихъ Правленій.

Art. 2.

W parafiach, w którychby nie było dostatecznej liczby właścicieli dóbr, do zebrania kompletu Dozoru, art. 2-m Ukazu z dnia 25 Grudnia (6 Stycznia) 1823/4 r. oznaczonego, powołani będą do dopełnienia wyboru na członków Dozoru:

- a) w miastach, właściciele znakomitszych nieruchomości miejscowych;
- b) po wsiach, osoby stale w parafii zamieszkałe, własność nieruchomą lub długoletnią possessyę sposobem czynszowania, wieczystej, albo czasowej dzierżawy posiadające.

Art. 3.

Magistraty w miastach, a Wójci w gminach wiejskich, ułożą i przedstawią Naczelnikowi Powiatu do zatwierdzenia listy imienne osób, mających uskutecznić między sobą wybór Dozoru parafialnego, a to w potrójnej liczbie członków tegoż Dozoru.

Art. 4.

Osoby zatwierdzone przez Naczelnika Powiatu listą objęte, zbiorą się na wezwanie Magistratu, lub Wójta właściwej gminy i uskuteczną wybór prostą większością głosów.

Art. 5.

Protokoły wyborów ulegają, jak dotąd, zatwierdzeniu Rządów Gubernialnych.

Ст. 6.

Въ Приходекомъ Дозорѣ председательствуетъ Ктиторъ. Если въ приходѣ находится нѣсколько Ктиторовъ, председательство въ Дозорѣ принадлежитъ тому, вотчины котораго обширнѣе другихъ въ приходѣ.

Ст. 7.

Во всѣхъ мѣстностяхъ, въ которыхъ ктиторъ или владѣлецъ того имѣнія, гдѣ находится приходская церковь, не живетъ въ ономъ, или, по поводу другаго вѣроисповѣданія или по другимъ какимъ либо причинамъ, не можетъ лично исправлять обязанностей Предсѣдателя Дозора, избранные члены, вмѣстѣ съ приходскимъ священникомъ или заступающимъ его мѣсто, должны избрать Предсѣдателемъ Дозора одного изъ среды себя и оговорить о томъ въ протоколѣ о выборахъ членовъ Дозора. Мѣстный приходскій священникъ не можетъ быть избираемъ въ Предсѣдателя Дозора.

Ст. 8.

Приходскіе Дозоры, цѣль учрежденія коихъ состоитъ единственно въ попеченіи о нищихъ, не имѣютъ ничего общаго съ Церковными Дозорами, которые остаются въ нынѣшнемъ ихъ составѣ и сохраняютъ права, опредѣленные указомъ 25 Декабря (6 Января) 1823/4 года.

Ст. 9.

Приходскіе Дозоры состоятъ въ непосредственномъ вѣдѣніи Уѣздныхъ Попечительныхъ Совѣтовъ, аравно подъ начальствомъ Главнаго Попечительнаго Совѣта Благотворительныхъ Заведеній.

Art. 6.

W Dozorze parafialnym przyduje Kollator. Gdy kilku jest Kollatorów w parafii, przydencya w Dozorze należy do tego, który najobszerniejsze włości posiada w parafii.

Art. 7.

Wszędzie gdzie tylko Kollator lub dziedzic miejsca, w którym istnieje kościół parafialny, nie będzie obecny, lub dla różnicy wyznania, albo dla innego powodu obowiązków Przydującego sam osobiście w Dozorze sprawować nie będzie mocen, członkowie wybrani, wraz z Proboszczem lub jego zastępcą, wybiorą jednego z pomiędzy siebie na Przydującego w Dozorze i w protokóle wyboru członków stósowną o tém uczynią wzmiankę. Na Przydującego w Dozorze Proboszcz miejscowy obierany być nie może.

Art. 8.

Dozory parafialne, jako poświęcone wyłącznie opiece nad ubogimi, nie mają nic wspólnego z Dozorami kościelnymi, które pozostają w dotychczasowym swym składzie i zachowują atrybucye, oznaczone Ukazem z dnia 25 Grudnia (6 Stycznia) 1823/4 roku.

Art. 9.

Dozory parafialne zostają pod bezpośrednim kierunkiem Rad Opiekuńczych powiatowych, tudzież pod zwierzchnością Rady Główniej Opiekuńczej zakładów dobroczynnych.

Ст. 10.

Законное присутствіе Дозора составляютъ три члена и приходскій священникъ. Журналъ засѣданій долженъ вести одинъ изъ членовъ Дозора, приглашенный для того Предсѣдательствующимъ.

Ст. 11.

Если слѣдуетъ исполнить какое либо распоряженіе Дозора на мѣстѣ, то внесеніе рѣшенія по сему предмету въ журналъ замѣняетъ всякую дальнѣйшую переписку, и такое рѣшеніе будетъ обязательнымъ для того, къ кому оно относится, безъ всякаго дальнѣйшаго письменнаго сообщенія. Переписка съ Уѣзднымъ Попечительнымъ Совѣтомъ и другими Дозорами производится за подписью Предсѣдателя.

Ст. 12.

Приходскій Дозоръ собирается по крайней мѣрѣ четыре раза въ годъ, именно въ концѣ каждой четверти года. Предсѣдатель вправѣ назначать засѣданіе Дозора во всякое время, когда сочтетъ это нужнымъ.

ОТДѢЛЕНІЕ II.

О правахъ и обязанностяхъ Приходскихъ Дозоровъ.

Ст. 13.

На обязанность учреждаемыхъ въ каждомъ приходѣ Приходскихъ Дозоровъ возлагается: имѣть попеченіе о нуждахъ нищихъ, заведывать домами пріюта и имѣть общее попеченіе о мѣстныхъ нищихъ.

Art. 10.

Komplet prawny Dozoru składa się z trzech członków i Proboszcza. Protokół posiedzeń prowadzony być ma przez jednego z członków Dozoru, którego Prezydujący do tej czynności powoła.

Art. 11.

Zapisanie decyzji w protokóle, zastępuje wszelkie dalsze korespondencje, gdy rzecz idzie o wykonanie jakiego rozporządzenia w miejscu, będzie ono obowiązującym dla kogo jest wydane, bez żadnego dalszego wezwania na piśmie. Korespondencje z Radą powiatową i innemi Dozorami podpisuje Prezes Dozoru.

Art. 12.

Dozór parafialny zbiera się najmniej cztery razy do roku, to jest w końcu każdego kwartału. Prezydujący ma prawo zbierać posiedzenia Dozoru, ilekroć uzna tego potrzebę.

ODDZIAŁ II.

O attrybucyach i obowiązkach Dozorów parafialnych.

Art. 13.

Czuwanie nad potrzebami ubogich, zarząd Domów schronienia i ogólna opieka nad miejscowymi ubogimi, należy do ustanawiających się w tym celu w każdej parafii Dozorów parafialnych.

Ст. 14.

Права и обязанности Приходского Дозора суть следующие:

- a) составить и хранить книгу, въ которой должно быть записано происхождение нищихъ, въ приходѣ находящихся, разрѣшать записаніе въ книгу или исключеніе изъ оной прихожанъ, признанныхъ дѣйствительно нищими;
- b) сносятся съ прочими Дозорами относительно отправления нищихъ на жительство къ ихъ родственникамъ, или къ такимъ лицамъ, которыя по закону обязаны содержать оныхъ;
- c) постановлять рѣшенія относительно приѣма въ приходской домъ пріюта престарѣлыхъ и немощныхъ, сообразно 52 ст. вышеозначеннаго указа, а также относительно призрѣнія сиротъ и попеченія о нихъ;
- d) помѣщать бѣдныхъ прихожанъ у ихъ родственниковъ, или у лицъ, имѣющихъ законную обязанность содержать оныхъ, или же принимать отъ означенныхъ лицъ по условію въ домъ пріюта престарѣлыхъ и немощныхъ, а равно исключать таковыхъ изъ своего списка, въ случаѣ если они найдутъ опекуновъ, которые пожелаютъ заняться дальнѣйшею ихъ участію;
- e) завѣдывать приходскимъ домомъ пріюта, смотрѣть за цѣлостію онаго и, въ случаѣ надобности, озаботиться предпринятіемъ нужныхъ починокъ;
- f) содержать мѣстную книгу, заключающую въ себѣ описаніе всего недвижимаго и движимаго имущества, составляющаго собственность приходскаго фонда нищихъ, а равно изыскивать средства къ извлеченію изъ этого имущества наибольшихъ выгодъ и къ обезпеченію онаго отъ всякаго ущерба;
- g) завести и хранить книгу для записыванія припошеній и дарственныхъ записей въ пользу бѣдныхъ прихожанъ;

Art. 14.

Attrybucye i obowiązki Dozoru parafialnego są:

- a) uformować i utrzymywać księgę rodowodową ubogich do parafii należących i stanowić względem zapisania do niej lub wymazania z niej parafian za rzeczywiście ubogich uznanych;
- b) znosić się z innemi Dozorami względem odsyłania ubogich do krewnych, lub do osób, które z prawa do utrzymywania ubogiego są obowiązane;
- c) stanowić względem przyjmowania do Domu schronienia parafialnego starców i kalek, stósownie do art. 52-go Ukazu wyżej powołanego, tudzież względem umieszczania sierot i rozciągania nad nimi opieki;
- d) mieścić ubogich parafian przy krewnych i osobach, prawny obowiązek utrzymywania ich mających, lub przyjmować od tychże za umową starców i kaleki do domu schronienia, tudzież wykreślać ich z kontrolli swojej wrazie, gdy znajdą opiekunów dla siebie, którzy się ich dalszym losem zająć zechcą;
- e) zawiadywać domem schronienia parafialnym, czuwać nad jego całością i w razie potrzeby obmyślać jego reparacye;
- f) utrzymywać księgę gruntową wszelkich własności nieruchomości i ruchomych, do funduszu ubogich w parafii należących, oraz obmyślać najlepszy sposób użytkowania z nich i zasłonięcia od wszelkiego uszczerbku;
- g) zaprowadzić i utrzymywać księgę darów i zapisów dobroczynnych na rzecz ubogich parafian;

- h) заводить иски и хлопотать чрезъ посредство Уѣзднаго Попечительнаго Совѣта о вырученіи суммъ по завѣщаніямъ, по дарственнымъ записямъ и всякаго рода дареніямъ, дѣлаемымъ въ пользу бѣдныхъ въ приходахъ;
- i) принимать все добровольныя приношенія и дары, дѣлаемые на содержаніе и текуція потребности бѣдныхъ въ приходѣ;
- k) представлять Уѣздному Попечительному Совѣту годовую отчетность о всехъ доходахъ, поступившихъ въ пользу бѣдныхъ, какъ въ наличныхъ деньгахъ, такъ и въ съѣстныхъ припасахъ, одеждѣ и тому подобныхъ предметахъ, и оправдывать употребленіе оныхъ;
- l) представлять ежегодно Уѣздному Попечительному Совѣту отчетъ о всехъ своихъ дѣйствіяхъ.

Ст. 15.

Все вышеизъясненныя права и обязанности должны быть исполняемы не иначе, какъ въ засѣданіи Приходскаго Дозора и въ законномъ онаго составѣ. Никто изъ отдѣльныхъ членовъ Дозора не можетъ дѣйствовать отъ имени онаго, тѣмъ болѣе не вправѣ что либо рѣшать или предпринимать.

Ст. 16.

Предсѣдатель Дозора обязанъ имѣть надзоръ надъ всемъ устройствомъ приходскаго дома пріюта и наблюдать за сохраненіемъ опредѣленнаго настоящею инструкціею порядка. Въ случаѣ замѣченныхъ упущеній, обязанъ немедленно исправить дѣло, если мѣры, какія слѣдуетъ принять, не столь важны, чтобы требовали обсужденія и разрѣшенія полнаго состава Дозора.

Ст. 17.

Приходской священникъ или заступающій его мѣсто есть попечитель нищихъ въ своемъ приходѣ. Онъ обязанъ приво-

- h) poszukiwać i windykować, za pośrednictwem Rady powiatowej, legata, zapisy, darowizny i wszelkie dary na rzecz ubogich w parafii czynione;
- i) przyjmować wszelkie dobrowolne składki i dary, na utrzymanie i na bieżące potrzeby ubogich parafian ofiarowane;
- k) składać rachunki roczne Radzie powiatowej z wszelkich przychodów, tak w pieniądzach, jako i w artykułach żywności, ubioru i t. p. na rzecz ubogich pobranych i usprawiedliwiać ich użycie;
- l) zdawać corocznie sprawę z czynności swoich Radzie powiatowej.

Art. 15.

Wszystkie powyższe attribucye i obowiązki nieinaczęj, jak na posiedzeniach Dozoru i w prawnym jego komplecie wykonywane być powinny. Żaden Członek pojedynczy Dozoru w imieniu onegoż działać, ani cokolwiekbądź stanowić i przedsiębrać nie może.

Art. 16.

Prezydujący w Dozorze rozciągać winien nadzór nad całym urządzeniem domu schronienia parafialnego i czuwać nad porządkiem, niniejszą instrukcją wskazanym. W razie dostrzeżonych uchybień, rzecz niezwłocznie sprostować jest obowiązany, jeżeli przedsięwziąć się winne środki nie są tyle stanowcze, aby rozstrzygnięcia i upoważnienia w komplecie zebranego Dozoru wymagały.

Art. 17.

Proboszcz lub jego zastępca, jest opiekunem ubogich parafii swojej. Do niego należy wykonywanie wszelkich uchwał Do-

дѣйствіе всѣхъ постановленій Дозора, наблюдать за внутреннимъ порядкомъ въ домахъ пріюта, имѣть ближайшій надзоръ за нищими въ приходѣ и ихъ потребностями, представлять въ засѣданіяхъ Дозора отчетъ въ израсходованіи суммъ и пожертвованій назначенныхъ на содержаніе нищихъ.

ГЛАВА II.

О попеченіи о бѣдныхъ.

ОТДѢЛЕНІЕ I.

О бѣдныхъ, которые подлежатъ попеченію прихода.

Ст. 18.

Престарѣлые и немощные обоого пола, на сколько они не въ состояніи содержаться собственнымъ трудомъ и не могутъ найти пріюта у родственниковъ, или такихъ лицъ, которые обязаны по закону призрѣть ихъ, равнобѣрно сироты, родившіяся въ приходѣ и лишенныя всякихъ средствъ содержанія, подлежатъ до 9-лѣтнаго возраста попеченію прихода (*).

Ст. 19.

Нищие сироты тогда считаются законно принадлежащими къ приходу, когда они записаны въ книгу постоянныхъ жите-

(*) Согласно постановленію Управленія Совѣта отъ 26 Іюня (8 Іюля) 1834 г., за № 11,227, находящемуся въ главѣ III, отдѣла VIII настоящаго Сборника, родившіяся въ Царствѣ бродяги, неспособные за старостію лѣтъ или по случаю увѣчья къ военной службѣ, должны быть отсылаемы на мѣсто жительства, для помѣщенія ихъ въ приходской богадѣльнѣ или содержанія оныхъ на счетъ гмины.

зору, utrzymanie wewnętrznego w domach-schronień porządku, blizki dozór nad ubogimi w parafii i ich potrzebami, zdawanie sprawy na posiedzeniachъ Dozoru z użycia funduszów i darów, na utrzymanie ubogich przeznaczonych.

TYTUŁ II.

O opiece nad ubogimi.

ODDZIAŁ I.

O ubogich, którzy należą do opieki parafialnej.

Art. 18.

Starcy i niedołęgi płci obojęd, o ile się z własnej pracy utrzymać i przy krewnych lub osobach prawny obowiązek utrzymania ich mających, przytulku znaleźć nie mogą, tudzież sieroty w parafii zrodzone, a wszelkiego utrzymania pozbawione, do 9 lat wieku, należą do opieki parafialnej (*).

Art. 19.

Należenie ubogich i sierot do parafii, stanowi zapisanie ich do księgi mieszkańców stałych gminy i wsi do parafii należącej.

(*) Stosownie do decyzji Rady Administracyjnej z d. 26 Czerwca (8 Lipca) 1834 r., Nr. 11,227, pomieszczonej w tytule III działu VIII niniejszego Zbioru, włóczęgi, dla podeszłego wieku lub kalectwa do służby wojskowej niezdolni, a rodem z Królestwa będący, mają być transportowani do miejsca urodzenia, celem umieszczenia w szpitalu gminnym, lub utrzymywania ich kosztem gminy.

лей гмины или селенія, состоящихъ въ приходѣ. Всѣ споры о томъ, принадлежать ли нище тому или другому приходу, если не будутъ устранены между приходскими Дозорами на вышесказанномъ основаніи, разсматриваются и рѣшаются Уѣздными Попечительными Совѣтами.

Ст. 20.

Нищій, отправленный въ другой приходъ, для помѣщенія его у жительствоющихъ въ томъ же приходѣ лицъ, которые имѣютъ по закону обязанность призрѣть его, долженъ быть исключенъ изъ книгъ народонаселенія подлежащей гмины, и на основаніи выданнаго ему переселенія будетъ записанъ въ книги народонаселенія той гмины, въ которую переходитъ.

Ст. 21.

Сиротъ послѣ бѣдныхъ родителей, находящихся въ младенческихъ лѣтахъ или не способныхъ къ трудамъ и не имѣющихъ лицъ, обязанныхъ по закону призрѣвать ихъ, слѣдуетъ помѣщать у дальнѣйшихъ родственниковъ умершихъ родителей или у находящихся съ ними въ свойствѣ либо знакомствѣ съ таковыми, за вознагражденіемъ сообразно условію, или наличными деньгами, или съѣстными припасами.

Ст. 22.

Содержаніе сиротъ на счетъ Прихода должно продолжаться не болѣе 9-лѣтняго ихъ возраста. Въ этомъ возрастѣ сироты могутъ быть отдаваемы на службу, хотябы и бесплатную, или быть оставляемы на дальнѣйшемъ попеченіи у лица, которымъ воспитаны, но безъ всякаго уже за это вознагражденія, исключая только, еслибы, по причинѣ увѣчья или болѣзни, были неспособны къ трудамъ, въ каковомъ случаѣ договоръ съ

Wszelkie spory o należenie ubogich do téj lub innéj parafii, jeżeli pomiędzy Dozorami parafialnemi, na mocy powyższej zasady, załatwionémi nie zostaną, rozpoznaje i rozstrzyga Rada Opiekunicza powiatowa.

Art. 20.

Ubogi z jednéj parafii do drugiéj odesłany, dla umieszczenia go przy osobach utrzymywać go prawny obowiązek mających, tamże zamieszkałych, wykreślony zostanie z ksiąg ludności właściwej gminy, a na mocy otrzymanego przesiedlenia zapisany będzie do księgi ludności gminy, do której przechodzi.

Art. 21.

Sieroty po ubogich rodzicach w wieku niemowlęcym, lub niezdolne do pracy, a niemające osób, do dania im przytułku obowiązanych, mieścić należy przy dalszych krewnych, powinowatych, lub przy znajomych zmarłych rodziców, za wynagrodzeniem, bądź w pieniądzach, bądź w produktach, podług umowy

Art. 22.

Utrzymanie sierot kosztem parafii trwać ma najdalej do 9-go roku życia sieroty. W tym wieku oddane być mogą w służbę, chociażby bezpłatną, lub zostawione na dalszej opiece u osoby, która ją wychowała, a to bez żadnego dalszego wynagrodzenia, wyjąwszy, gdyby dla kalectwa, lub choroby nie

лицомъ, воспитывающимъ сироту, можетъ быть продолженъ до дальнѣйшаго возраста сироты.

Ст. 23.

Кромѣ того, слѣдуетъ почитать имѣющими право на содержание на счетъ прихода такихъ нищихъ, у которыхъ, хотя и находятся родственники, обязанные по закону содержать ихъ, но послѣдніе сами до того бѣдны, что не въ состояніи нести ни въ цѣлости ни въ части нужныя на это издержки.

Ст. 24.

Приходской Дозоръ обязанъ прежде всего усиленно стараться отыскивать или въ мѣстномъ, или въ другихъ приходахъ, родственниковъ или лицъ, на которыхъ по закону лежитъ обязанность призрѣть нищихъ и у которыхъ бы, сообразно правиламъ, ниже сего изъясненнымъ, могли быть помѣщены нищіе, въ случаѣ же отысканія, отправлять къ нимъ нищихъ, по предварительномъ соглашеніи съ означенными лицами, или лично, или чрезъ посредство мѣстныхъ властей, касательно дальнѣйшаго содержанія этихъ нищихъ.

Ст. 25.

Все Дозоры обязаны взаимно содѣйствовать одинъ другому, какъ въ отысканіи родственниковъ или свойственниковъ нищихъ, такъ и въ призрѣніи послѣднихъ.

Ст. 26.

Предварительно помѣщенія нищихъ у родственниковъ или у лицъ, обязанныхъ по закону призрѣть ихъ, слѣдуетъ брать отъ сихъ послѣднихъ подписку въ томъ, что они обязыва-

были zdolne do żadnej pracy; w którym to razie, układ z osobą wychowującą, do dalszego wieku sieroty przedłużony być może.

Art. 23.

Za mających prawo być utrzymywanymi kosztem funduszów parafialnych, uważani nadto być winni ci ubodzy, którzy lubo mają krewnych, do dania im przytułku obowiązanych, lecz tak ubogich, że nie są w stanie łożyć w całości, lub w części na koszt ich utrzymania.

Art. 24.

Dozór parafialny winien przedewszystkiém dołożyć starań najusilniejszych, względem wynalezienia w miejscowej, albo innej parafii, krewnych, lub osób, mających prawny obowiązek utrzymywania ubogich, u którychby, wedle oznaczeń poniżej wyszczególnionych, ciż ubodzy pomieszczeni być mogli; a w razie wynalezienia, odsyłać do nich takowych, za porozumieniem się, bądź osobiście, bądź przez właściwą Władzę miejscową, względem dalszego ich utrzymania.

Art. 25.

Wszystkie Dozory winny być sobie nawzajem pomocne w wyszukiwaniu krewnych lub powinowatych ludzi ubogich, i w umieszczaniu onych.

Art. 26.

Przed umieszczeniem ubogich u krewnych, lub o osób prawny obowiązek utrzymywania ich mających, należy odbierać od tych ostatnich deklaracye, względem zobowiązania się do dania

ются дать нищимъ приютъ и удовлетворять сообразно правиламъ, опредѣленнымъ ниже сего въ статьяхъ 38-й и 40-й, другія ихъ нужды, а равно брать отъ нихъ поручительство, что они, подл опасеніемъ отвѣтственности, не будутъ посылать нищихъ просить подаянія или допускать, чтобы они предавались нищенству.

Ст. 27.

Тѣ изъ бѣдныхъ, помѣщенныхъ у родственниковъ или свойственниковъ, которые будутъ предаваться нищенству, а равно допускающіе это, не смотря на данную ими подписку, родственники, свойственники или лица, обязанныя по закону призрѣть нищихъ, должны быть подвергаемы полицейскимъ взысканіямъ на основаніи уголовного уложенія.

Ст. 28.

Нищій, помѣщенный у родственниковъ, состоитъ всегда подл надзоромъ и попеченіемъ подлежащаго Приходскаго Дозора, который обязанъ разрѣшать всѣ недоразумѣнія, возникающія между нищимъ и его родственниками, и оказывать ему защиту въ случаѣ причиненныхъ ему обидъ, равномерно предохранять родственниковъ отъ неправильныхъ требованій со стороны находящихся у нихъ на попеченіи нищихъ.

ОТДѢЛЕНІЕ II.

О лицахъ, которыя по родству или по другимъ соотношеніямъ обязаны призрѣть нищихъ.

Ст. 29.

Обязанными призрѣвать нищихъ должны быть почитаемы жители прихода, согласно общему долгу, лежащему сообразно степени родства, а именно:

pierwszym przytułku i zapewnienia innych potrzeb, a to w sposobie niżej artykułami 38-m i 40-m oznaczonym, tudzież zaręczenia, iż pod odpowiedzialnością, w żadnym razie, nie będą posyłać ich na żebranie, lub cierpieć, aby sami żebrali.

Art. 27.

Oddający się żebractwu ubogi, pomieszczony u krewnych lub powinowatych, jak niemniej ciż krewni, powinowaci, lub z prawa do utrzymywania obowiązani, za dopuszczenie tego postępku w brew złożonej deklaracyi, do kar policyjnych, wedle przepisów prawa karnego, pociągani być winni.

Art. 28.

Ubogi umieszczony przy krewnych, nie przestaje zostawać pod dozorem i opieką właściwego Dozoru parafialnego, który winien załatwiać nieporozumienia między nim a krewnymi zachodzące i dać mu pomoc w razie doznanych pokrzywdzeń, jako téż zasłonić krewnych od niesłusznych wymagań ubogich, na ich utrzymaniu będących.

ODDZIAŁ II.

O osobach z tytułu pokrewieństwa, lub innych stosunków do utrzymywania ubogich obowiązanych.

Art. 29.

Za obowiązanych do utrzymywania ubogich, uważani być winni mieszkańcy parafii, według ogólnych obowiązków, na różnego stopnia krewnych włożonych, a mianowicie:

- a) дѣти не совершеннолѣтніе или совершеннолѣтніе, но по случаю увѣчья или какой либо другой причинѣ не способные къ снискиванію себѣ пропитанія собственнымъ трудомъ, должны быть помѣщаемы у родителей;
- b) престарѣлые обоого пола—у своихъ дѣтей, имѣющихъ собственное имущество или хозяйство;
- c) женщины замужнія—у своихъ мужьевъ;
- d) мужья—у своихъ женъ, если таковыя имѣютъ собственное жилище и удовлетворительныя средства къ содержанію;
- e) совершеннолѣтніе и немогущіе распоряжаться сами собою,—у опекуновъ;
- f) немощные, сумасшедшіе—у лицъ, состоящихъ съ ними въ родствѣ въ вышеозначенныхъ степеняхъ;
- g) бѣдные и сироты вообще, въ случаѣ если у нихъ нѣтъ родственниковъ въ вышеозначенныхъ степеняхъ или въ случаѣ, если сіи послѣдніе не въ состояніи содержать ихъ, должны быть помѣщаемы у дальнѣйшихъ родственниковъ, буде они окажутся, или у лицъ, которыя обязаны по закону призрѣть ихъ.

Ст. 30.

Относительно пункта а. Родители во всякомъ случаѣ обязаны и не могутъ отказываться приютить и содержать своихъ дѣтей, беспомощныхъ, или задержанныхъ въ слѣдствіе бродяжничества или нищенства.

Ст. 31.

Родители могутъ быть освобождены отъ содержанія дѣтей въ такомъ только случаѣ, когда назначать имъ алименты, удовлетворительные для пополненія расходовъ по содержанію у другихъ лицъ, или въ подлежащихъ заведеніяхъ.

- a) dzieci małoletnie lub pełnoletnie, lecz z powodu nie-
dołężności, albo innych przyczyn do utrzymania
życia z pracy niezdolne — umieszczane być winny
u rodziców;
- b) starcy obojga płci — u dzieci, własne majątki lub go-
spodarstwa posiadających;
- c) niewiasty zamężne — przy mężach;
- d) mężowie — przy żonach, gdy te mają własne zamie-
szkanie i dostateczny sposób utrzymania życia;
- e) pełnoletni i bezwłasnowolni — u opiekunów;
- f) niedołężni, pomieszanie zmysłów cierpiący — u kre-
wnych, w stopniach powyższymi ustępami oznaczonych;
- g) ubodzy i sieroty w ogólności, w braku krewnych
w stopniach powyżej wyszczególnionych, lub w razie
niemożności dania im przytułku — u krewnych dal-
szych, jeżeli zostaną wynalezieni, albo — u osób, pra-
wny obowiązek utrzymywania ich mających.

Art. 30.

ad a) Rodzice w każdym razie mają obowiązek i wyma-
wiać się nie mogą od dania przytułku i zapewnienia utrzymania
opuszczonym, lub na żebractwie i tułactwie przytrzymanym
dzieciom.

Art. 31.

Rodzice mogą być uwolnieni od utrzymywania dzieci przy
sobie wtenczas tylko, gdy im przeznaczą alimenty dostateczne
dla pokrycia kosztów ich utrzymania u obcych lub w insty-
tutach.

Ст. 32.

Относительно пункта b. Дети совершеннолѣтніе, имѣющіе собственное имущество или хозяйство, обязаны всегда пешись объ участи бѣдныхъ своихъ родителей, именно обезпечить имъ пріютъ и содержаніе, за чѣмъ Приходскіе Дозоры должны имѣть особенное наблюденіе и стараться искоренить преступный обычай высылки престарѣлыхъ родителей просить милостыни.

Ст. 33.

Относительно пункта c. Замужняя женщина, дошедшая по какимъ либо причинамъ до нищеты, въ томъ случаѣ, когда мужъ ея имѣетъ средства къ содержанію, а бракъ не разторгнутъ законнымъ образомъ, должна имѣть пріютъ у своего мужа, который обязанъ оказать ей вспомошествованіе и помощь и заботиться объ удовлетвореніи нуждъ ея.

Ст. 34.

Относительно пункта d. Взаимно жена, имѣющая собственное жилище и удовлетворительныя средства къ жизни, обязана дать пріютъ своему мужу, если онъ, по старости лѣтъ или по причинѣ увѣчья, не способенъ къ трудамъ.

Ст. 35.

Обязанности супруговъ не прекращаются даже и въ такомъ случаѣ, когда они разлучены законнымъ образомъ, съ тою однако разницею, что супругъ достаточный долженъ только давать бѣдному супругу алименты, но не обязанъ давать пріюта въ своемъ домѣ.

Art. 32.

ad b) Dzieci pełnoletnie, własne majątki lub gospodarstwa posiadające, obowiązane są zawsze zajmować się losem ubogich rodziców swoich, zapewnić im przytułek i utrzymanie; nad czém Dozory parafialne szczególniej czuwać są obowiązane, starając się wykorzenić zwyczaj zdrożny wysyłania podeszłych rodziców na żebranie.

Art. 33.

ad c) Niewiasta zamężna, dla jakichbądź przyczyn do nędzy przywiedziona, kiedy jej małżonek ma sposób do życia, a małżeństwo prawnie nie zostało rozwiązaném, winna mieć przytułek u tegoż małżonka, który obowiązany jest dać jej wsparcie, pomoc i opatrywać wszelkie jej potrzeby życia.

Art. 34.

ad d) Nawzajem żona, mająca własne zamieszkanie i dostateczny sposób do życia, winna dać przytułek mężowi, gdy ten dla wieku lub kalectwa do pracy jest niezdolnym.

Art. 35.

Zobowiązania małżonków nie ustają nawet i wtenczas, gdy z sobą prawnie zostali rozłączeni, z tą jedynie różnicą, że małżonek zamożny, obowiązany jest tylko do alimentów dla uboższego, a nie zaś do dania mu przytulku w swoim zamieszkanui.

Ст. 36.

Относительно пункта e и f. Немошные, сумасшедшие и по бедности своей содержащие себя изъ подаяния должны быть помѣщаемы у ихъ семействъ, на коихъ, смотря по степени родства и свойства, возложена гражданскими законами обязанность дать имъ призрѣніе. Если этого рода бѣдные не имѣютъ такихъ лицъ, на коихъ бы лежала подобная обязанность, дальнѣйшіе же родственники или свойственники будутъ отказываться отъ ихъ принятія къ себѣ, тогда должно быть разслѣдовано, не имѣютъ ли означенные бѣдные права на участіе въ имуществѣ ихъ родныхъ, отъ котораго они неправильно устранены, и въ такомъ случаѣ должна быть учреждена надъ не имѣющими собственной воли опека (на основаніи § 504, гражд. законовъ) (*), для обезпеченія имъ средствъ къ жизни.

Ст. 37.

Изъ сказаннаго правила изъемяются опасные сумасшедшіе, которые, требуя отдѣльнаго надзора, должны быть отправляемы въ соотвѣтственные заведенія, порядкомъ, опредѣленнымъ относящимися къ этому предмету положеніями.

(*) Въ этой статьѣ изображено слѣдующее: „Когда приговоръ 1-й инстанціи, опредѣляющій лишеніе свободной воли, вошелъ въ законную силу или утвержденъ въ порядкѣ апелляціи, а равно когда очный приговоръ, присуждающій къ уголовному наказанію вошелъ въ законную силу,—должна быть учреждена надъ лишеннымъ свободной воли опека, сообразно правиламъ закона въ главѣ о несовершеннолѣтніи, опекѣ и признаніи несовершеннолѣтнимъ права распоряжаться имуществомъ. Завѣдываніе имуществомъ со стороны временнаго управителя прекращается, и онъ обязанъ представить опекуну отчетъ, если онъ самъ таковымъ не назначенъ.

Если однако лишенный собственной воли есть несовершеннолѣтній и находится подъ опекою, то таковая опека должна быть продолжаема и впредь до достиженія имъ совершеннолѣтія.

Art. 36.

ad e, f) Niedolężni, pomieszanie zmysłów mający, a dla niedostatku z jałmużny utrzymujący się, mają być także zwracani familii, według ogólnych obowiązków, przez prawo cywilne na różnego stopnia krewnych i powinowatych włożonych. Gdyby zaś nie mieli osób, taki obowiązek względem nich mających, a dalsi przyjąć ich się wzbraniaли, wówczas ma być wysłedzonym, czyli nie mają jakiego udziału w majątku familii swojej, niesłusznie sobie odebranego, — a w tym razie, urządzoną być ma nad bezwłasnowolnymi opieka (według § 504 prawa cywilnego) (*), celem zapewnienia dla nich sposobu utrzymania.

Art. 37.

Wyjęci są z pod tego przepisu obłąkani niebezpieczni, którzy oddzielnego potrzebując dozoru, do szpitali właściwych odsyłani będą, sposobem wskazanym przez urządzenia, tyczące się tego przedmiotu.

(*) Artykuł ten brzmi tak: „Gdy wyrok 1-jej instancji, pozbawienie woli uznający, stał się pełnomocnym, lub w appellacji potwierdzonym został, również gdy wyrok naoczny, na karę główną skazujący, stał się prawomocnym, opieka nad pozbawionym własnej woli, urządzoną będzie, podług przepisów tytułu o małoletności, o opiece i usamowolnieniu. Urządowanie tymczasowego zarządcy ustaje, i tenże zda rachunek opiekunowi, jeżeli sam opiekunem nie został.

Jeżeli jednak pozbawiony własnej woli jest małoletnim, pod opieką zostającym, opieka nad nim, jako małoletnim, prowadzoną być powinna i nadal, aż do jego pełnoletności.

Ст. 38.

Относительно пункта г. Еслибы между ближайшими родственниками не возможно было найти приюта и способа содержания для бѣднаго, въ такомъ случаѣ слѣдуетъ отыскать дальнѣйшихъ его родственниковъ, у которыхъ бы могло быть обезпечено для нихъ, если не совершенное содержаніе, то по крайней мѣрѣ помѣщеніе.

Ст. 39.

Еслибы оказалось, что мѣстный нищій имѣетъ достаточныхъ родителей, супруга или дѣтей, либо лицъ, обязанныхъ по закону призрѣть его, которые проживаютъ въ другомъ приходѣ или въ другой мѣстности, въ такомъ случаѣ Приходскій Дозоръ будетъ въправѣ отправить его къ означеннымъ лицамъ, для поступленія съ нимъ сообразно правиламъ, изложеннымъ въ предыдущихъ статьяхъ.

Ст. 40.

Въ отклоненіе всякихъ споровъ относительно способа содержанія нищихъ при ихъ родственникахъ, постановляется за правило, что убогій въправѣ требовать только отъ своихъ родственниковъ приюта или помѣщенія, прокормленія и одежды, — всего этого однако не въ лучшемъ качествѣ, какъ они сами употребляютъ. Еслибы родственники, по недостаточному своему положенію или по другимъ обстоятельствамъ, не могли удовлетворять всѣмъ тремъ вышепоименованнымъ условіямъ для содержанія бѣдныхъ, въ такомъ случаѣ Приходской Дозоръ окажетъ имъ пособіе въ томъ, что будетъ превышать ихъ средства.

Ст. 41.

Приходскіе Дозоры могутъ помѣщать въ домахъ приюта, за условленную плату наличными деньгами или продуктами,

Art. 38.

ad g) Gdyby pomiędzy najbliższymi krewnymi nie można było znaleźć przytułku i sposobu utrzymania dla ubogiego, natenczas należy jeszcze wyszukać dalszych krewnych jego, u którychby, jeżeli nie zupełne utrzymanie, to przynajmniej pomieszkание mógł znaleźć.

Art. 39.

Gdyby się okazało, że ubogi miejscowy ma zamożnych rodziców, małżonka, lub dzieci, albo osoby mające prawny obowiązek utrzymywania go, w innej parafii lub miejscowości zamieszkałych, wówczas mocen jest Dozór parafialny odesłać go do nich, gdzie z nim postąpieniem będzie podług przepisów poprzedzających artykułów.

Art. 40.

Dla zapobieżenia wszelkim sporom, względem sposobu, jakim ubodzy przykrewnych utrzymywani być mają, stanowi się: iż ubogi ma prawo żądać od swojego krewnego tylko przytułku czyli pomieszczenia, tudzież wyżywienia i odzieży; wszystko nielepij, jak sami krewni mają. Gdyby znajomy stan ubóstwa krewnych lub inne okoliczności, nie dozwalały im dostarczać swoim ubogim wszystkich tych trzech warunków utrzymania życia, wówczas przyjdzie im Dozór parafialny w pomoc z sasiłkiem w tém, co ich możność przechodzi.

Art. 41.

Dozory parafialne mogą mieścić w domach schronienia, pod swoim zarządem zostających, za opłatą, lub daniną umó-

такихъ состоящихъ въ ихъ вѣдѣніи бѣдныхъ, о содержаніи конхъ должны пещись ихъ родственники, если сіи послѣдніе не захотятъ или не могутъ призрѣть ихъ у себя; но это можетъ происходить въ такомъ только случаѣ, когда въ домѣ пріюта находится вакантное мѣсто, такъ какъ неимущій, престарѣлый и увѣчный, не имѣющій вовсе родныхъ и призрѣнія и вмѣстѣ съ тѣмъ лишенный возможности къ трудамъ, долженъ имѣть преимущество предъ другими въ таковомъ помѣщеніи.

ГЛАВА III.

О фондушахъ, предназначенныхъ на содержаніе въ приходахъ бѣдныхъ, а равно о сборѣ, увеличеніи и способѣ употребленія таковыхъ фондушей.

Ст. 42.

Издержки по содержанію нищихъ, состоящихъ на попеченіи прихода, должны быть предварительно всего пополняемы изъ движимыхъ и недвижимыхъ фондушей, подъ названіемъ учреждений, дарственныхъ записей, дареній и записей, обезпечивающихъ или могущихъ впредь обезпечивать безсрочно или на нѣсколько лѣтъ пособіе для мѣстныхъ бѣдныхъ.

Ст. 43.

Записи, предназначенныя для церковныхъ служителей, могутъ быть также употреблены на содержаніе нищихъ тамъ, гдѣ окажется возможнымъ присоединить оныхъ къ мѣстному заведенію и гдѣ на это послѣдуетъ согласіе приходскихъ священниковъ.

Ст. 44.

Въ такихъ мѣстахъ, въ которыхъ при прежнихъ приходскихъ богадѣльняхъ существуютъ огороды или земли, отданные

вѣдѣнію бѣдныхъ, на которыхъ utrzymanіе крѣвни ложь должны, гдѣ ихъ при себѣ держать не хоча или не могутъ, а то только въ томъ разѣ, гдѣ есть мѣсто вакующее въ домѣ укрытія; гдѣ всегда бѣглый старецъ или калека, какой семьи, ани притулку неимая и способности до работы лишены, передъ другими первоенство въ томъ размѣщеніи получить долженъ.

Т Y T U Ł III.

O funduszach, przeznaczonych na utrzymanie ubogich parafialnych, tudzież o ich zbieraniu, pomnażaniu i sposobie użycia.

Art. 42.

Wydatki utrzymania ubogich, pod opieką parafialną zostających, pokrywane przedewszystkiemъ być winny z funduszków ruchomych i nieruchomych, pod tytułem nadań, legatów, darów, zapisów, wieczysty lub kilkoletni zasiłek ubogim miejscowym zapewniających, albo na przyszłość zapewnić mogących.

Art. 43.

Zapisy, przeznaczone na posługę kościelną, użyte także być mogą na cel utrzymania ubogich, tam gdzie będzie możność przywiązania tej posługi do miejscowego zakładu, i gdzie na to zezwolą Proboszcze.

Art. 44.

Gdzie przy dawnych szpitalach parafialnych są ogrody, lub grunta na własność nadane, tam sprawdzić należy: ich roz-

имъ въ собственность, слѣдуетъ повѣрить: пространство оныхъ, съ учредительною грамотою, войти въ разсмотрѣніе правъ, на какихъ лица, въ пользованіи коихъ находятся донинѣ эти земли, владѣютъ и пользуются оными; наконецъ, въ случаѣ если упомянутыя земли находятся подъ какимъ бы то ни было видомъ въ неправильномъ чужомъ владѣніи, принять соотвѣтственные мѣры къ возвращенію оныхъ въ непосредственное пользованіе бѣдныхъ. Всѣ дѣйствія по отыскиванію правъ на недвижимое или движимое имущество бѣдныхъ должны быть, сообразно 14 ст. настоящей инструкціи, предпринимаемы чрезъ посредство Уѣзднаго Попечительнаго Совѣта.

Ст. 45.

Принимается за правило: что огороды, не превосходящіе половины одного морга, на четырехъ содержимыхъ въ домѣ пріюта бѣдныхъ, должны быть сохранены для пользованія ими же и не отдаваемы никому въ арендное содержаніе. Земли болѣе обширнаго противъ вышеприведеннаго пространства, слишкомъ отдаленныя отъ приходскихъ строеній или неудобныя къ разведенію огородныхъ растений, должны быть отдаваемы въ аренду по усмотрѣнію Приходскаго Дозора, по предварительномъ испрошеніи утвержденія предполагаемаго договора.

Ст. 46.

Приходскій Дозоръ обязанъ составить опись всѣмъ фундаментамъ, дарственнымъ записямъ, принадлежащему приходскому дому пріюта недвижимому и движимому имуществу и эту опись представить въ Уѣздный Попечительный Совѣтъ (*). Главная копія сказанной описи, подъ заглавіемъ, „Главная Книга имущества дома пріюта въ N приходѣ,“ должна храниться въ При-

(*) См. статью 14-ю.

легłość z aktem nadawczym, prawo posiadania i użytkowania z nich osób dotychczas z gruntów tych użytkujących, wreszcie przedsięwziąć stosowne środki, aby, gdy są pod jakim bądź tytułem w niewłaściwym obcym posiadaniu, do bezpośredniego użytku ubogich zwrócone zostały. Wszelkie windykacje, bądź nieruchomości, bądź ruchomych własności ubogich, za pośrednictwem Rady powiatowej przedsiębrane być winny, jak opiewa art. 14-ty niniejszej instrukcyi.

Art. 45.

Przyjmuje się za zasadę: aby ogrody nieprzenoszące w rozległości pół morga, na czterech ubogich w domu schronienia utrzymywanych, na użytek tychże zachowane i nikomu wydierżawiane nie były. Grunta rozleglejsze nad wymiar dopiero wskazany, od zabudowań parafialnych zbyt odległe, lub do uprawy warzyw niezdatne, winny być wydierżawiane w sposób, jaki się Dozorowi najkorzystniejszemu zdawać będzie, za uzyskaniem stosownego zatwierdzenia projektowanej ugody.

Art. 46.

Dozór parafialny zajmie się spisaniem wszelkich funduszów, legatów, nieruchomości i ruchomych własności, do domu schronienia parafialnego należących, i wykaz onychże Radzie powiatowej prześle (*). Główny odpis takiego wykazu, pod tytułem: „Księga główna własności domu schronienia parafii N.” pozostanie przy Dozorze parafialnym, celem dopeł-

(*) Widzieć artykuł 14.

ходскомъ Дозорѣ, для пополненія оной, въ случаѣ увеличенія фундушей, или отмѣтки убыли, буде таковая произойдетъ. Всякая перемѣна, сдѣланная въ сказанной описи, должна быть внесена въ годовый рапортъ Приходскаго Дозора и представлена въ Уѣздный Попечительный Совѣтъ.

Ст. 47.

Въ каждомъ Приходскомъ Дозорѣ будетъ заведена книга благотворительныхъ дареній, въ которую будутъ вносимы записи и даренія, обезпечивающія вѣчное или нѣскольколѣтнее мѣстнымъ бѣднымъ пособие; въ особыхъ же графахъ должны быть записываемы единовременныя приношенія.

Ст. 48.

Въ случаѣ неимѣнія фундушей, показанныхъ въ 42 статьѣ, или тамъ, гдѣ таковыя окажутся недостаточными на содержаніе мѣстныхъ бѣдныхъ, издержки на содержаніе оныхъ должны быть покрываемы изъ дареній, пожертвованій и подаяній благотворительныхъ лицъ.

Ст. 49.

При сборѣ благотворительныхъ пожертвованій въ пользу бѣдныхъ, слѣдуетъ, по мѣрѣ возможности, придерживаться мѣстныхъ обычаевъ и не указывать лицамъ, какимъ образомъ они должны оказывать благотвореніе, но всѣ ихъ даренія и дѣйствія принимать отъ имени бѣдныхъ съ благодарностію.

Ст. 50.

Такъ какъ сельскіе жители могутъ легче снабжать бѣдныхъ продуктами, нежели деньгами, то слѣдуетъ также принять за

ніенія go w miarę przybywania funduszów, lub modyfikowania w razie zdarzonego ubytku. Każda zmiana w tym inwentarzu, w raporcie rocznym Dozoru parafialnego zapisaną i Radzie powiatowej przesłaną zostanie.

Art. 47.

W każdym Dozorze parafialnym otwartą zostanie księga darów dobroczynnych, do której wciągane będą wszelkie zapisy i dary, wieczny lub kilkoletni zasilek ubogim miejscowym zapewniające, tudzież w osobnych rubrykach ofiary na raz jeden czynione.

Art. 48.

W braku funduszów art. 42-m wymienionych, lub tam, gdzie takowe na utrzymanie miejscowych ubogich okażą się niedostatecznemi, wydatki utrzymania tychże pokrywane być winny: z darów, ofiar i jałmużn osób dobroczynnych.

Art. 49.

W sposobie zbierania dla ubogich darów dobroczynnych, należy ile możności trzymać się zwyczajów miejscowych i nie przepisywać osobom, jakim sposobem dobroczynność świadczyć mają, lecz wszelkie ich dary i uczynki, imieniem ubogich, z wdzięcznością przyjmować.

Art. 50.

Gdy mieszkańcy wiosek łatwiej mogą zasilać ubogich produktami niż pieniędzmi, przyjmuje się także za zasadę, iż Dozo-

правило, что Сельскіе Приходскіе Дозоры будутъ стараться болѣе объ испрошеніи у жителей пособія въ продуктахъ и вообще въ предметахъ потребныхъ, нежели въ деньгахъ.

Ст. 51.

Въ такихъ мѣстахъ, въ которыхъ постоянные фондуши, поименованные въ 42, 43, 44 и 45 статьяхъ, не будутъ достаточны на пополненіе издержекъ на первыя потребности жизни бѣдныхъ, должна быть составляема въ концѣ 3-й четверти каждаго года, т. е. послѣ Михайлова дня, вѣдомость съѣтнымъ припасамъ, потребнымъ на годичное содержаніе бѣдныхъ. Эта вѣдомость, долженствующая заключать, какъ исчисленіе имѣющихся въ остаткѣ предметовъ, такъ и ожидаемыхъ или собранныхъ въ приходскомъ огородѣ овощей, покажетъ, сколько и какого рода съѣтныхъ припасовъ будетъ недоставать для прокормленія бѣдныхъ. Означенная вѣдомость, скрѣпленная въ засѣданіи Приходскаго Дозора всѣми членами онаго, должна быть сообщена ктиторами и болѣе достаточнымъ жителямъ прихода, съ просьбою, чтобы каждый изъ нихъ заявилъ, въ какой мѣрѣ желаетъ участвовать въ обезпеченіи прокормленія бѣдныхъ.

Ст. 52.

Если сдѣланныя пожертвованія обезпечать показанное по вѣдомости количество съѣтныхъ припасовъ, то не будетъ надобности обращаться къ другимъ жителямъ прихода; въ противномъ же случаѣ слѣдуетъ составить предположеніе раскладки въ натурѣ означенныхъ припасовъ между жителями прихода, соотвѣтственной сколь возможно показанной потребности, съ предоставленіемъ воли каждаго изъ нихъ пожертвовать или отказать въ доставленіи назначенной на него части съѣтныхъ припасовъ. Въ имѣніяхъ, въ особенности болѣе значительнаго размѣра, сказанная раскладка можетъ быть исчислена на день-

ry parafialne wiejskie starać się będą bardziej o wyjednanie od mieszkańców darów w produktach i w ogólności w przedmiotach używalnych, jak w pieniądzach.

Art. 51.

Gdzie fundusze stałe art. 42, 43, 44, 45-m wykazane, nie wystarczają na pokrycie wydatków pierwszych potrzeb życia ubogich, tam w końcu 3-go kwartału każdego roku, to jest: po Ś. Michale, układany być winien wykaz wiktuałów, na roczne wyżywienie ubogich potrzebnych. Wykaz takowy, obejmować mający tak ilość posiadanych w remanencie przedmiotów, jako i spodziewanych lub zebranych warzyw z ogrodu parafialnego okaże, ile każdego rodzaju wiktuałów do rocznego wyżywienia ubogich nie dostaje. Wykaz taki, na posiedzeniu Dozoru parafialnego przez wszystkich członków jego podpisany, posyłany być winien do kollatorów i zamożniejszych mieszkańców parafii, z prośbą, aby każdy z nich oświadczył: w czym i w jakiej ilości pragnie przyłożyć się do zapewnienia żywności dla ubogich.

Art. 52.

Jeżeli dary zapewnią ubogim wykazem objętą żywność, nie będzie potrzeby odwoływania się do innych mieszkańców parafii; w przeciwnym zaś razie, ma być zaprojektowany rozkład w naturze między tychże mieszkańców, odpowiadający, ile możliwości, wykazanej potrzebie, zostawiając woli każdego, udzielić lub odmówić przypadającą na niego ilość wiktuałów. W majątkach zwłaszcza większych, może być ten wykaz na pieniądze obrachowany, i tak do stosownej składki przedstawiony mie-

ги и сообщена жителямъ прихода для взноса соотвѣтственной складки, съ тѣмъ однако, что отъ нихъ самихъ будетъ зависѣть принести подобныя пожертвованія, или отказаться отъ оныхъ.

Ст. 53.

По мѣрѣ признанной надобности, могутъ быть также собираемы по селеніямъ еженедѣльно, или ежемѣсячно, милостыни посредствомъ мѣстныхъ нищихъ съѣстными припасами для лицъ, въ домѣ пріюта помѣщенныхъ.

Ст. 54.

Такимъ точно образомъ слѣдуетъ поступать относительно обезпеченія дровъ, угля или торфа для отопленія дома пріюта, съ тою однако разницею, что, показавъ количество годичной потребности матеріала для отопленія, слѣдуетъ обращаться съ просьбою о пожертвованіи онаго не ко всѣмъ жителямъ прихода, а только къ владѣльцамъ лѣсныхъ дачъ и угольныхъ или торфяныхъ копей.

Ст. 55.

Должны быть заведены денежныя кружки для приношеній въ пользу бѣдныхъ, а именно: въ приходскомъ костелѣ, въ канцеляріяхъ чиновниковъ для совершенія актовъ гражданскаго состоянія, Войтовъ и Бургомистровъ, а равно у частныхъ лицъ, которыя пожелаютъ заняться сборомъ подаянія для бѣдныхъ. Эти кружки будутъ вскрываемы каждыя три мѣсяца въ засѣданіи Дозора, и полученный доходъ изъ оныхъ будетъ вносимъ въ книгу приходскихъ доходовъ, предназначенныхъ на содержаніе бѣдныхъ.

szkańcom parafii, od których jednakże zależeć będzie, albo przyczynić się do ofiar, lub udzielenia takowych odmówić.

Art. 53.

W miarę uznanej potrzeby, urządzone także być mogą po wsiach w parafii kwesty tygodniowe lub miesięczne, przez miejscowego ubogiego odbywane, celem zbierania wiktuałów dla ludzi w domu schronienia umieszczonych.

Art. 54.

Podobnież postępować należy względem zapewnienia drzewa, węgla, lub torfu do ogrzewania i opalania domu schronienia, z tą jedynie różnicą, iż wykazawszy roczną potrzebę materiału opałowego, z prośbą o udzielenie takowego, udawać się należy nie do wszystkich mieszkańców parafii, lecz tylko do właścicieli lasów lub kopalń węgla albo torfu.

Art. 55.

Zaprowadzone być mają skarbony dla ubogich, a mianowicie: w kościele parafialnym, w kancelaryach Urzędników stanu cywilnego, Wójtów i Burmistrzów, niemniej u osób prywatnych, któreby się chciały podjąć zbierania jałmużn dla ubogich. Skarbony te otwierane będą co kwartał na posiedzeniach Dozoru i przychód z nich wciągnięty zostanie do księgi dochodów parafialnych, na utrzymanie ubogich przeznaczonych.

Ст. 56.

Доходъ, поступившій въ наличныхъ деньгахъ изъ денежныхъ кружекъ отъ подаяній или изъ другихъ какихъ либо источниковъ, слѣдуетъ обращать на покупку одежды и такихъ предметовъ, которые не могутъ быть жертвуемы жителями прихода въ натурѣ.

Ст. 57.

Въ концѣ каждаго года долженъ быть представляемъ Уѣздному Попечительному Совѣту годовой отчетъ, за подписью всѣхъ членовъ Дозора, какъ о состояніи дома пріюта, числѣ содержимыхъ въ ономъ бѣдныхъ и всѣхъ произшедшихъ въ течение года переменъ, такъ и о поступившихъ въ продолженіе года въ пользу бѣдныхъ пожертвованіяхъ наличными деньгами, одеждою, съѣстными припасами и т. д., съ оправданіемъ употребленія оныхъ.

ГЛАВА IV.

О приходскихъ домахъ пріюта.

ОТДѢЛЕНІЕ I.

Объ учрежденіи приходскихъ домовъ пріюта.

Ст. 58.

Во всякомъ приходѣ долженъ быть учрежденъ приходскій домъ пріюта, исключительнымъ предназначеніемъ коего будетъ призрѣніе такихъ престарѣлыхъ, немощныхъ и сиротъ, которые будутъ назначены къ помѣщенію въ этомъ домѣ по опредѣленію Приходскаго Дозора.

Art. 56.

Przychód w gotowych pieniądzach ze skarbon, jałmużn, lub innych tytułów zebrany, służyć ma na zakupienie odzieży i tych przedmiotów, które w naturze przez mieszkańców parafii ofiarowane być nie mogą.

Art. 57.

W końcu każdego roku przedstawiane być winno Radzie powiatowej roczne sprawozdanie, przez wszystkich członków Dozoru podpisane, tak o stanie domu schronienia, liczbie utrzymywanych w nim ubogich, i wszelkich w ciągu roku wynikłych zmianach, jak niemniej o całorocznych wpływach, w pieniądzach i w artykułach żywności, odzieży, i t. d. na rzecz ubogich pobranych, z usprawiedliwieniem ich użycia.

TYTUŁ IV.

O domach schronienia parafialnych.

ODDZIAŁ I.

O urządzeniu domów schronienia parafialnych.

Art. 58.

W każdej parafii urządzony być winien dom schronienia parafialny, którego wyłącznem przeznaczeniem będzie pomieszczenie starców, kalek i sierot, których Dozór parafialny w tymże domu umieścić poleci.

Ст. 59.

Приходскій домъ пріюта состоитъ подъ непосредственнымъ надзоромъ ктитора, председательствующаго въ Дозорѣ и приходскаго священника. Для внутренняго домоводства слѣдуетъ назначить одну изъ помѣщенныхъ въ ономъ неимущихъ женщинъ.

Ст. 60.

Тамъ, гдѣ существуетъ домъ прежней богадѣльни, слѣдуетъ занять оный для помѣщенія приходскаго дома пріюта, на сколько позволяетъ это помѣстительность онаго, безъ значительныхъ издержекъ на его починку, имѣя въ виду только то, что бы онъ былъ надлежаще устроенъ на зимнее время, чтобы въ немъ могла быть соблюдаема надлежащая чистота и чтобы неотапливаемые помѣщенія, такъ называемыя коморы, были обращены въ жилыя помѣщенія.

Приходскій Дозоръ будетъ заботиться о томъ, чтобы владѣлецъ имѣнія или другіе жители прихода содѣйствовали къ починкѣ дома пріюта или пожертвованіемъ матеріаловъ, или собственнымъ трудомъ.

Ст. 61.

Гдѣ нѣтъ строенія, предназначеннаго для приходской богадѣльни, или тамъ, гдѣ таковое находится въ столь вѣтхомъ состояніи, что слѣдуетъ сломать оное, Приходской Дозоръ долженъ заняться пріисканіемъ средствъ къ постройкѣ новаго дома.

Съ этою цѣлью прилагаются къ настоящей инструкціи два образцовые планы приходскихъ домовъ пріюта, какъ равно исчисленіе матеріаловъ, потребныхъ для постройки, которые послужатъ Дозору основаніемъ къ составленію смѣты на постройку сказанныхъ домовъ. Составленную смѣту матеріаламъ и ручной помощи Дозоръ сообщить ктиторахъ и болѣе достаточнымъ жителямъ прихода съ просьбою о заявленіи: желаютъ ли содѣй-

Art. 59.

Dom schronienia parafialny zostaje pod bezpośrednim nadzorem Kollatora prezydującego w Dozorze i Proboszcza. Do wewnętrznego gospodarstwa przeznaczać należy jedną z ubogich kobiet do niego przyjętych.

Art. 60.

Gdzie jest stary dom szpitalny, tam zajmować go należy na dom schronienia parafialny, o ile lokalność pozwala, bez czynienia znacznych nakładów na jego restaurację, bacząc tylko na to, izby był należycie opatrzone na zimę, aby mogła być w nim utrzymana pożądana czystość, i aby lokale nieogrzane, czyli tak zwane komory, na izby mieszkalne przerobione zostały.

Dozór starać się będzie o to, aby bądźto dziedzic włości, bądź też inni mieszkańcy parafii ofiarowaniem materyałów lub pracą własną do reparacyi domu schronienia przyczynić się chcieli.

Art. 61.

Gdzie nie ma budynku na szpital parafialny przeznaczonego, lub tam, gdzie takowy jest w tak złym stanie, że go rozebrać wypada, zajmie się Dozór obmyśleniem wystawienia nowego budynku.

W tym celu dołączają się do niniejszej instrukcyi dwa plany normalne parafialnych domów schronienia, oraz wyrachowanie ilości materyałów do téj budowy potrzebnych, które posłużą Dozorowi za zasadę, do obrachowania kosztów wzniesienia w mowie będących domów. Uformowany wykaz materyałów i pomocy ręcznej, przedstawi Dozór Kollatorom i zamożniejszym mieszkańcom parafii, z prośbą oświadczenia się, czyli

ествовать пожертвованиями или трудомъ возведенію предполагаемаго къ постройкѣ дома. При чемъ предваряется, что каждый приходъ долженъ довольствоваться собственными средствами, и что приходскій Дозоръ не вправе дѣлать какія либо представленія вышему начальству о назначеніи на этотъ предметъ пособія, ибо таковыя представленія будутъ оставлены безъ послѣдствій.

Ст. 62.

Еслибы ктиторъ желалъ учредить собственнымъ иждивеніемъ домъ Приюта и обезпечить содержаніе такового удовлетворительнымъ фундушемъ, въ такомъ случаѣ онъ будетъ въ правѣ предложить Приходскому Дозору начала учрежденія этого заведенія, съ тѣмъ однакожь условіемъ, что проектъ этого устройства долженъ быть представленъ, чрезъ посредство Уѣзднаго Попечительнаго Совѣта, Главному Попечительному Совѣту на утвержденіе, и что только по воспослѣдованіи сказаннаго утвержденія можетъ быть приведенъ въ дѣйствіе.

ОТДѢЛЕНІЕ II.

О внутреннемъ благоустройствѣ приходскихъ домовъ приюта.

Ст. 63.

При внутреннемъ устройствѣ приходскихъ домовъ приюта слѣдуетъ заботиться преимущественно о томъ, чтобы въ нихъ была соблюдаема чистота, и чтобы всѣ жилыя помѣщенія были надлежаще отоплены.

Ст. 64.

Помѣщенія въ домахъ приюта должны быть всегда содержимы въ возможной опрятности. Съ этою цѣлію онѣ должны

darem lub pracą do wzniesienia zamierzonego domu przyczynić się zechcą. Przyczém się ostrzega, że każda parafia na własnych zasiłkach poprzestać winna, i że Dozór parafialny żadnych przełożeń, celem uzyskania na ten cel funduszków, do Władz wyższych czynić nie powinien, gdyż takowe bez żadnego skutku pozostaną.

Art. 62.

Gdyby Kollator pragnął założyć dom schronienia własnym nakładem i uposażyć go dostatecznym funduszem, natenczas wolno mu będzie wskazać Dozorowi zasady urządzenia tego zakładu, z tém wszakże zastrzeżeniem, iż projekt jego, za pośrednictwem Rady powiatowej, Radzie Główniej do zatwierdzenia przedstawiony, i po uzyskaniu tego zatwierdzenia, w wykonanie wprowadzonym zostanie.

ODDZIAŁ II.

O porządku wewnętrznym w domach schronienia parafialnych.

Art. 63.

W urządzeniu wewnętrzném domów schronienia parafialnych, starać się o to najwięcej należy, aby w nich utrzymywaną była czystość, i aby wszystkie lokale mieszkalne były należycie ogrzane.

Art. 64.

Lokale w domach schronienia winny być zawsze utrzymy-

быть два раза въ году выбѣлены, именно въ концѣ Апрѣля и Сентября мѣсяца.

Ст. 65.

Запрещается содержать въ жилыхъ помѣщеніяхъ домовъ пріюта какихъ либо домашнихъ животныхъ или птицъ, либо складывать въ оныхъ огородные овощи, хлѣбъ въ зернѣ, со- лому, дрова и т. п.

Ст. 66.

Слѣдуетъ сколько возможно стараться, дабы въ жилыхъ по- мѣщеніяхъ не производились вареніе пищи и стирка бѣлья, а равно, чтобы вмѣсто обыкновенныхъ очаговъ для варенія пищи были устроены отдѣльныя кухни.

Ст. 67.

Запрещается употреблять какое либо помѣщеніе въ домахъ пріюта на цѣль, не соотвѣтствующую назначенію заведенія, помѣщать въ ономъ лицъ, о пріемѣ коихъ не послѣдовало разрѣшенія Дозора или обращать на частные склады. Въ особен- ности запрещается помѣщать въ таковыхъ домахъ органиста, ризничаго и другихъ церковныхъ служителей, кромѣ такихъ, которые, состоя въ домахъ пріюта, употребляются къ церковнымъ услугамъ.

Ст. 68.

Одежда бѣдныхъ, принятыхъ въ домъ пріюта, должна быть обыкновенная, употребляемая въ окрестности, съ добавленіемъ креста изъ чернаго сукна, вышитаго на правой сторонѣ верхней одежды.

wane w największym ochędóstwie. W tym celu mają być dwa razy do roku, w końcu Kwietnia i Września, bielone.

Art. 65.

Niewolno w lokalach domów schronienia utrzymywać ja- kie bądź zwierzęta domowe lub ptastwo, ani składać w izbach mieszkalnych warzyw, zboża, słomy, drzewa i t. p.

Art. 66.

Starać się ile możności należy, aby w izbach mieszkalnych niegotowano i nie prano bielizny, tudzież, aby zamiast zwykłych kominków do gotowania, oddzielne kuchenki urządzone były.

Art. 67.

Niewolno zajmować jakiegobądź lokalu w domach schro- nienia na użytek niewłaściwy przeznaczeniu zakładu, mieścić w nim osób niewykwalifikowanych przez Dozór, ani zajmować na skład prywatny. W szczególności zabrania się przeznaczać w nich mieszkania dla organisty, zakrystyana, lub innych sług kościelnych, wyjąwszy takich, którzy z domu schronienia do usługi kościelnej są używani.

Art. 68.

Ubiór ubogich do domu schronienia przyjętych ma być zwyczajny, w okolicy używany, z dodaniem krzyża z czarnego sukna, na prawej stronie zwierzchniej sukni wyszytego.

Ст. 69.

Не опредѣляется времени для прочности одежды, кою снабжаются нищійе этихъ заведеній, ибо таковая должна служить такъ долго, сколько это возможно, лишь бы только вслѣдствіе частой починки и запачканія оной, не сдѣлалась разительною.

Ст. 70.

Приходскій Дозоръ обязанъ распоряжаться ежегодно, буде это окажется нужнымъ, о постройкѣ новой одежды, порядкомъ, какой будетъ признанъ самымъ дешевымъ. Дозволяется впрочемъ бѣднымъ употреблять собственную одежду, дабы только таковая была прочная и чистая.

Ст. 71.

Пища для нищихъ должна быть соотвѣстственна той, какую употребляютъ мѣстные крестьяне или поденщики въ городахъ. Посему не опредѣляется цѣны пищи для домовъ пріюта, но предоставляется это усмотрѣнію Приходскихъ Дозоровъ.

Ст. 72.

Въ случаѣ, еслибы кто либо изъ бѣдныхъ подвергся болѣзни, требующей поспѣшнаго пособія, въ такомъ случаѣ Приходскій Дозоръ будетъ вправѣ отправить больного въ ближайшую больницу. Въ другихъ случаяхъ, въ которыхъ не требуется поспѣшнаго пособія, больные должны быть оставляемы въ домѣ пріюта, съ предоставленіемъ имъ медицинскаго пособія, въ оказаніи котораго бесплатно ближайшіе лекаря не должны отказывать, по долгу челоуѣколюбія.

Art. 69.

Trwałość odzieży instytucyj nie oznacza się, gdyż służyć winna ile tylko może, byleby przez zbyteczne naprawianie lub zbrudzenie nie stała się rażąca.

Art. 70.

Dozór parafialny zarządzać winien coroczny, jeśli tego będzie potrzeba, sprawunek odzieży, w sposób, jaki uzna za najmniej kosztowny. Wolno atoli używać ubogiemu własną odzież, byle trwałą i czystą.

Art. 71.

Żywność dla ubogich ma być odpowiednią tój, jakiej używają włościanie w okolicy lub wyrobnicy w mieście. Dla tego nie przepisuje się taryfy żywności dla domów schronienia, lecz zostawia się tę okoliczność uznaniu Dozorów parafialnych.

Art. 72.

W razie, gdyby który z ubogich uległ chorobie, nagłego ratunku wymagającej, mocen będzie Dozór parafialny odesłać go do najbliższego szpitala. W innych przypadkach, nagłego zaradzenia niewymagających, chorzy zatrzymani być winni w domu schronienia i mają mieć zapewnioną pomoc lekarską od najbliższych Lekarzy, którzy z obowiązku ludzkości, bezpłatnego jej udzielania odmawiać nie powinni.

Ст. 73.

Слѣдуетъ стараться о помѣщеніи больныхъ въ домъ пріюта такимъ образомъ, чтобы они, на сколько это возможно, были отдѣлены отъ здоровыхъ, и не имѣли съ оными постоянного сообщенія.

ОТДѢЛЕНИЕ III.

О занятіяхъ и поведеніи лицъ, призрѣваемыхъ въ приходскихъ домахъ пріюта.

Ст. 74.

Приходскій священникъ обязанъ наблюдать за тѣмъ, чтобы бѣдные, помѣщенные въ домъ пріюта, исполняли постоянно обязанности своего вѣроисповѣданія, и опредѣлить время, предназначенное для ежедневнаго чтенія молитвъ.

Ст. 75.

Приходскіе Дозоры должны заботиться, чтобы престарѣлые обоого пола, принятые въ домъ пріюта, были соответственно своимъ способностямъ употребляемы къ работамъ или внутри заведенія, или внѣ оного, именно: къ церковнымъ услугамъ, къ присмотру садовъ, полей, луговъ, къ пастьбѣ скота и другихъ домашнихъ животныхъ, и т. п. Во всякомъ случаѣ, когда бѣдные престарѣлые окажутся способными къ употребленію ихъ къ какой либо услугѣ, они будутъ назначаемы къ таковой Дозоромъ, съ тѣмъ, чтобы слѣдующее за оную вознагражденіе было удовлетворяемо не деньгами, но посредствомъ доставленія для немощныхъ, въ продолженіе опредѣленнаго договоромъ времени, одежды, пищи или другихъ необходимыхъ для нихъ предметовъ,

Art. 73.

Starac się należy o takie umieszczenie chorych w domu schronienia, aby ile możności od zdrowych byli oddzieleni i w ciągłej z nimi nie zostawali komunikacyi.

ODDZIAŁ III.

O zatrudnieniach i zachowaniu się w domach schronienia parafialnych.

Art. 74.

Proboszcz czuwać będzie nad tém, aby ubodzy do domu schronienia przyjęci, wypełniali zawsze obowiązki religijne, i oznaczy im godziny, codziennie modlitwom poświęcić się mające.

Art. 75.

Starac się będą Dozory parafialne, aby starcy obojga płci, przyjęci do domu schronienia, podług zdolności swoich do stosownych robót użyci byli, bądźto wewnątrz tego zakładu, bądź też zewnątrz, jako to: do posług kościelnych, do pilnowania sadów, pól, łąk, do pasania bydła i innych zwierząt domowych i t. d. W każdym razie możności użycia ubożego starca do jakich posług, przeznaczać go będzie Dozór do takowych, nie za pieniądze, lecz za dostarczanie mu żywności, odzieży i koniecznych potrzeb przez przeciąg czasu ugodą oznaczony, — zaw-

при чемъ слѣдуетъ брать подписки въ томъ, что принимающій къ себѣ бѣднаго не допустить, чтобы онъ предавался нищенству.

Ст. 76.

Такъ какъ опытомъ дознано, что, при обыкновенной наклонности бѣдныхъ къ пьянству, жертвуемая имъ подавня большая частью посвящается этой несчастной наклонности, то Приходскіе Дозоры должны по возможности избѣгать того, чтобы неимущимъ было даваемо пособие въ наличныхъ деньгахъ, а равно не позволять, чтобы имъ въ питейныхъ домахъ отпускатись въ долгъ нанитки, или какіе либо другіе предметы. По той же самой причинѣ Приходскіе Дозоры должны сами заниматься покупкою одежды, обуви и другихъ предметовъ, необходимыхъ для бѣдныхъ своего прихода.

Ст. 77.

Въ домахъ пріюта квартиры должны быть устроены такимъ образомъ, чтобы женщины помѣщались отдѣльно отъ мужчинъ.

Ст. 78.

Бѣдные, состоящіе на содержаніи прихода, въ случаѣ если будутъ предаваться пьянству, бродяжничеству или за нарушение какимъ либо образомъ мѣстныхъ учрежденій, будутъ наказываемы полицейскими мѣрами, которыя должны быть опредѣлены со вниманіемъ къ ихъ здоровью и лѣтамъ.

Ст. 79.

Въ тѣхъ мѣстахъ, гдѣ позволять это средства, могутъ быть учреждаемы при домахъ пріюта такъ называемые „пріюты для малолѣтнихъ дѣтей,“ именно для сиротъ и дѣтей бѣдныхъ

sze za złożeniem zaręczenia, że biorący do siebie ubogiego, nie dopuści, aby on się żebractwu oddawał.

Art. 76.

Gdy doświadczenie uczy, iż przy zwykłej ludzi ubogich skłonności do pijaństwa, jałmużny ubogim dawane częstokroć poświęcane są tej nieszczęśliwej skłonności; przeto unikać będą ile możności Dozory parafialne, aby ubogim zasiłki w pieniądzach udzielane nie były, tudzież nie dozwolą tego, iżby ubogim w szynkach lub karczmach trunki lub jakiekolwiek inne przedmioty na kredyt wydawano. Dla tej samej przyczyny zajmą się same sprawieniem odzieży, obuwia i innych przedmiotów, koniecznie potrzebnych dla ubogich swojej parafii.

Art. 77.

W domach schronienia lokale tak urządzone być powinny, aby kobiety oddzielnie od mężczyzn były utrzymywane.

Art. 78.

Ubodzy, będący na utrzymaniu parafialném, za oddawanie się żebractwu, pijaństwu, włóczęgostwu, lub za przekraczanie w jakimkolwiek sposobie urządzeń miejscowych, pociągani będą do kar policyjnych, które ze względu na ich zdrowie i wiek wymierzone być winny.

Art. 79.

Gdzieby fundusze na to pozwalały, urządzone być mogą przy domach schronienia tak zwane *Ochrony dla małych dzieci*, mianowicie dla sierot i dzieci ubogich rodziców, w których, prócz

родителей, въ которыхъ, кромѣ надзора за дѣтьми, должно быть придумано для нихъ занятіе, соотвѣтственное ихъ возрасту и приготавливающее къ полезнымъ въ будущности трудамъ.

Ст. 80.

Приходскіе Дозоры постановятъ правила внутренняго порядка въ домахъ пріюта, опредѣляющія обязанности помѣщенныхъ въ оныхъ лицъ, какъ по исполненію религіозныхъ обязанностей, такъ равно и поведенія ихъ въ отношеніи начальства и своихъ товарищей.

Ст. 81.

Правила, изложенныя въ настоящей инструкціи, не относятся къ городу Варшавѣ, въ которомъ попеченіе о бѣдныхъ будетъ устроено на особыхъ основаніяхъ.

Варшава, 12 (24) Іюня 1843 года.

И. д. Главнаго Директора, Предсѣдательствующій, Генераль-
Лейтенантъ, Сенаторъ (подписано) *Писаревъ*.

dozoru, obmyślone dla nich będzie zajęcie, ich wiekowi odpowiadające, a sposobiące je do użyteczności na przyszłość.

Art. 80.

Dozory parafialne wydadzą przepisy wewnętrznego porządku dla Domów schronienia, obejmujące obowiązki osób do nich przyjętych, tak pod względem pełnienia powinności religijnych, jako i zachowania się każdego względem przełożonych i towarzyszków swoich.

Art. 81.

Przepisy niniejszą instrukcją objęte, nie stosują się do miasta Warszawy, w którym opieka nad ubogimi podług oddzielnych zasad urządzoną będzie.

w Warszawie, dnia 12 (24) Czerwca 1843 r.

P. o. Dyrektora Głównego, Prezydującego,
Generał-Lejtenant, Senator (podpisano) *Pisarew*.

№ 2.

Постановленіе, возлагающее на Божничьи Дозоры обязанность составлять ежегодно росписание издержекъ и доходовъ, нужныхъ на содержаніе синагоги, школы, раввина и нищихъ своего прихода.

(20 Марта 1821 г.)

По указу Его Величества

АЛЕКСАНДРА I,

ИМПЕРАТОРА и САМОДЕРЖЦА ВСЕРОССИЙСКАГО, ЦАРЯ ПОЛЬСКАГО,
и проч., и проч., и проч.

Князь Намѣстникъ въ Царствѣ, по Государственному Совѣту.

Принявъ во вниманіе, что еврейское вѣроисповѣданіе не имѣетъ по сіе время никакихъ правилъ, обезпечивающихъ средства къ содержанію службы Божіей, и что усмотрѣнію старшинъ этого вѣроисповѣданія предоставлено опредѣленіе и вымогательство при религіозныхъ обрядахъ сборовъ, которые отягощаютъ и разоряютъ въ особенности лицъ бѣднаго состоянія, на что неоднократно поступали отъ нихъ жалобы въ Правительственную Коммисію Духовныхъ Дѣлъ и Народнаго Просвѣщенія, — предлагаемъ той же Правительственной Коммисіи учредить надзоръ за религіозными сборами и платежами съ лицъ еврейскаго вѣроисповѣданія, соблюдая въ имѣющемъ издаться ономъ по этому предмету распоряженіи слѣдующія условія:

1.

Чтобы каждый еврейскій приходъ, чрезъ посредство избраннаго онымъ Божничнаго Дозора, составлялъ самъ ежегодно смѣту расходовъ по содержанію синагоги, школы, раввина и убогихъ прихода, какъ равно росписание суммъ, которыя слѣдуетъ собрать на покрытіе сихъ расходовъ.

№ 2.

Postanowienie wskazujące, iż Dozory bóżnicze układać mają corocznie etaty potrzeb i funduszków na utrzymanie bóżnicy, szkoły, rabina i ubogich parafii.

(d. 20 Marca 1821 r.)

W IMIENIU NAJJAŚNIEJSZEGO

ALEXANDRA I-go,

CESARZA WSZECH ROSSYI, KRÓLA POLSKIEGO.

Książę Namiesnik Królewski, w Radzie Stanu.

Zważywszy, że wyznanie żydowskie nie ma dotąd żadnych przepisów, zapewniających fundusz na utrzymanie czci religijnej i że zostawione jest dowolności starszych tego wyznania oznaczenie i wymuszanie opłat przy obrządkach religijnych z uciskiem i zniszczeniem mianowicie uboższych, jako to kilkakrotnie do Kommissyi Rządowej Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego zanoszone były przez nich skargi, polecamy téjże Kommissyi Rządowej, iżby rozciągnęła dozór swój nad składkami i opłatami religijnemi wyznania żydowskiego, zachowując w urzędzeniu, wydać się przez nią mającém, następujące warunki:

1.

Iżby każda parafia żydowska, przez wybrany dozór bóżniczny, sama ułożyła na każdy rok etat potrzeb na utrzymanie bóżnicy, szkoły, rabina i ubogich parafii, toż etat funduszu na te przedmioty zebrać się mającego.

2.

Приисканіемъ этихъ суммъ долженъ озаботиться Божничій Дозоръ, во первыхъ изъ платежей, взимаемыхъ донинѣ за исполненіе религіозныхъ требъ, какъ-то: за погребеніе, съ баней и т. п., не предоставляя назначенія размѣра этихъ платежей произволу сборщика, но соотвѣтственно постоянной таксѣ. Если бы означенные платежи оказались неудовлетворительными, слѣдуетъ пополнить смѣтную сумму росписаніемъ сборовъ, распределяя прихожанъ на разряды соотвѣтственно ихъ состоянію.

3.

Табель упомянутыхъ платежей и сборовъ будетъ храниться въ синагогѣ въ одномъ экземплярѣ, другой же экземпляръ долженъ быть представленъ въ Воеводскую Коммисію на тотъ конецъ, дабы никто не былъ подвергаемъ платежамъ въ большемъ размѣрѣ.

4.

Казначей, взимающій сборы, долженъ вести на польскомъ языкѣ расчеты по приходу и расходу божничьихъ суммъ; ответственность за казначея лежитъ на Божничьемъ Дозорѣ, которымъ представляется ежегодно отчетъ Воеводской Коммисіи, сія же послѣдняя представляетъ отъ себя общій рапортъ Правительственной Коммисіи Духовныхъ Дѣлъ и Народнаго Просвѣщенія.

Исполненіе настоящаго постановленія и изданіе соотвѣтственныхъ по этому предмету распоряженій возлагается на Правительственную Коммисію Духовныхъ Дѣлъ и Народнаго Просвѣщенія.

Состоялось въ Варшавѣ, въ засѣданіи Совѣта Управленія, 20 Марта 1821 года.

(подписано) *Заіончекъ.*

2.

Fundusz ten obmyśli Dozór bóżniczny naprzód z opłat, jakie dotąd były od obrządków religijnych pobierane, jako to od pogrzebów, łaźni i t. d. niezostawiając ich dowolności odbierającego, ale podług stałej i pewnej taksy. Jeżeliby te opłaty nie wydostarczały, dopełniony ma być etat oznaczeniem składek, podług klasyfikacyi parafian, stosownie do majątku.

3.

Układ ten taks i składek będzie w bóżnicy zachowany i Kommissyi Wojewódzkiej przesłany, aby nikt nie był do większych opłat pociągniony.

4.

Kassyer odbierający składkę, powinien rachunki dochodu i wydatków bóżniczych w polskim języku utrzymywać; odpowiedzialny za niego Dozór, corocznie składa rachunek Kommissyi Wojewódzkiej, która Kommissyi Rządowej Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego ogólny rapport przesyłać będzie.

Dopełnienie tego postanowienia i wydanie stosownych urządzeń, Kommissyi Rządowej Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego polecamy.

Działo się w Warszawie, na posiedzeniu Rady Administracyjnej, dnia 20 Marca 1821 r.

(podpisano) *Zajączek.*

Nr. 14,631.

N° 3.

Уставъ для дома пріюта Св. Духа и Дѣвы Маріи въ городѣ Варшавѣ.

(8 (20) Апрѣля 1850 г.).

Ст. 1.

Богадѣльня Св. Духа и Дѣвы Маріи, образованная на основаніи постановленія Князя Намѣстника въ Царствѣ отъ 14 Юля 1820 г., вслѣдствіе соединенія двухъ приходскихъ Варшавскихъ богадѣленъ, существовавшихъ при костелѣ Дѣвы Маріи, принимаетъ впредь наименованіе городского дома пріюта Дѣвы Маріи и Св. Духа и подходит подъ правила Высочайшаго указа 18 Февраля (2 Марта) 1842 года.

Ст. 2.

Домъ пріюта Св. Духа и Дѣвы Маріи будетъ состоять въ вѣдѣніи отдѣльнаго Частнаго Попечительнаго Совѣта, состоящаго въ зависимости отъ Главнаго Попечительнаго Совѣта Благотворительныхъ Заведеній. При назначеніи Частнаго Попечительнаго Совѣта для означеннаго дома пріюта, Главный Попечительный Совѣтъ долженъ имѣть въ виду, чтобы къ составу этого Совѣта принадлежалъ одинъ изъ Варшавскихъ приходскихъ Священниковъ и одинъ изъ членовъ Церковнаго Дозора.

Ст. 3.

Согласно первоначальному назначенію этого заведенія, оно останется и впредь, какъ было по сіе время, благотворитель-

N° 3.

Ustawa dla domu schronienia Ś-go Ducha i Panny Maryi w Warszawie.

(d. 8 (20) Kwietnia 1850 r.)

Art. 1.

Szpital Ś-go Ducha i Panny Maryi, na zasadzie postanowienia Księcia Namiestnika Królewskiego z dnia 14-go Lipca 1820 r. utworzony z połączonych dwóch szpitali parafialnych Warszawskich przy kościele Panny Maryi, przybiera odtąd nazwę miejskiego domu schronienia Panny Maryi i Ś-go Ducha i podchodzi pod przepisy NAJWYŻSZEGO Ukazu z dnia 18 Lutego (2 Marca) 1842 r.

Art. 2.

Dom schronienia Ś-go Ducha i Panny Maryi zawiadywany będzie przez oddzielną Radę Szczegółową, zależącą od Rady Głównej Opiekuńczej zakładów dobroczynnych. Przy mianowaniu Rady Szczegółowej dla pomienionego domu schronienia, Rada Główna Opiekuńcza mieć będzie na względzie, aby do składu Rady Szczegółowej należał jeden z Proboszczów parafij Warszawskich, oraz jeden członek Dozoru kościelnego.

Art. 3.

Stosownie do pierwotnego przeznaczenia tego instytutu, pozostanie on nadal, tak jak był dobroczynnym zakładem, wy-

нымъ учрежденіемъ, исключительно для призрѣнія престарѣлыхъ и недостаточныхъ жителей гор. Варшавы обоого пола, и будетъ обезпечивать принятымъ въ оное лицамъ помѣщеніе, отопленіе, освѣщеніе, медицинское пособіе и денежное вспомошествованіе на прокормленіе и другія надобности,—все это за внесеніемъ призрѣваемыми лицами единовременной суммы, размѣръ коей будетъ опредѣляемъ каждые 10 лѣтъ Главнымъ Попечительнымъ Совѣтомъ Благотворительныхъ Заведеній.

Ст. 4.

Число лицъ, имѣющихъ быть принятыми въ заведеніе, будетъ зависѣть отъ обширности помѣщенія и отъ фундушей, назначенныхъ на содержаніе онаго.

Въ этомъ заведеніи будутъ устроены для каждаго пола особыя отдѣленія. Число лицъ, могущихъ быть помѣщенными въ каждомъ изъ отдѣленій, будетъ опредѣляемо Главнымъ Попечительнымъ Совѣтомъ по представленію Частнаго Совѣта, соразмѣрно числу заявляющихъ желаніе поступить въ заведеніе и по мѣрѣ того, какъ обширность помѣщенія дозволитъ устроить эти отдѣленія.

Ст. 5.

Лица, записанныя въ составъ дома пріюта, раздѣляются на два отдѣла:

- первый—соучастниковъ принятыхъ (стипендіатовъ);
- второй—кандидатовъ (экспектантовъ).

Соучастникъ принятый будетъ получать:

- 1) бесплатное помѣщеніе, отопленіе и освѣщеніе въ общей залѣ;
- 2) денежное вспомошествованіе на пищу $7\frac{1}{2}$ копѣекъ въ сутки;
- 3) 1 рубль 80 копѣекъ ежегодно на стирку бѣлья;

łącznie dla podeszłych, podupadłych i niezamożnych płci obojjej mieszkańców Warszawy, a zapewniającym przyjętym do niego osobom mieszkanie, ogrzanie, oświetlenie, pomoc lekarską i zasiłek pieniężny na żywność, oraz inne potrzeby, wszystko za opłatą wkupnego, którego wysokość co lat dziesięć przez Radę Główną Opiekuńczą zakładów dobroczynnych ustanawiana będzie.

Art. 4.

Liczba osób, do zakładu przyjąć się mających, zależeć będzie od obszerności lokalu i od funduszków na utrzymanie instytutu przeznaczonych.

W zakładzie tym urządzone będą dla płci obu oddziały. Liczbę osób mieścić się mogących w każdym oddziale, oznaczać będzie Rada Główna, na przedstawienie Rady Szczegółowej, stosownie do liczby zgłaszających się o przyjęcie i według tego, jak lokalność pozwoli oddziały te ustanowić.

Art. 5.

Osoby do składu domu schronienia wpisane, dzielą się na dwa oddziały:

- pierwszy — uczestników przyjętych (stypendystów),
- drugi — kandydatów (expectantów).

Uczestnik przyjęty otrzymywać będzie:

- 1) bezpłatne mieszkanie, opał i światło w wspólnej sali;
- 2) zasiłek pieniężny $7\frac{1}{2}$ kopiejki dziennie na żywność;
- 3) rubel 1 i kopiejek 80 rocznie na pranie;

- 4) 1 рубль 80 копѣекъ, ежегодно на одежду;
- 5) въ случаѣ болѣзни, бесплатное медицинское пособіе и лекарство.

Ст. 6.

Сверхъ опредѣленнаго числа соучастниковъ, никто болѣе, хотябы даже на короткое время, не будетъ принять въ заведеніе. Желая поступить въ заведеніе, долженъ обратиться съ прошеніемъ въ Частный Попечительный Совѣтъ и исполнить всѣ нижепоименованныя условія. Частный Попечительный Совѣтъ разсмотритъ въ коллегіальномъ составѣ представленныя подателемъ документы и, на основаніи настоящихъ правилъ, постановитъ опредѣленіе. Въ случаѣ признанія подателя имѣющимъ всѣ нужныя къ принятію качества, Совѣтъ приметъ отъ него установленный единовременный взносъ, выдастъ въ полученіи онаго квитанцію и внесетъ его подателя въ соотвѣтственный списокъ кандидатамъ (экспектантамъ).

Ст. 7.

Для того чтобы быть внесеннымъ въ списокъ кандидатамъ, требуется:

- 1) быть Римско-Католическаго вѣроисповѣданія;
- 2) имѣть не менѣе 52 лѣтъ отъ роду;
- 3) быть уроженцемъ г. Варшавы, или по крайней мѣрѣ постояннымъ ея жителемъ въ теченіе послѣднихъ 10 лѣтъ;
- 4) не имѣть родственниковъ, ни другихъ лицъ, которые обязаны по закону дать пріютъ;
- 5) не имѣть состоянія, ни пожизненныхъ доходовъ, или другихъ какихъ либо средствъ къ содержанію;
- 6) удостовѣрить свидѣтельствами подлежащаго начальства или заслуживающихъ довѣрія обывателей, знающихъ подателя не менѣе 10 лѣтъ, что онъ одобрительнаго поведенія;
- 7) внести въ кассу заведенія опредѣленную единовременную плату.

- 4) rubel 1-en i kopiejek 80 rocznie na utrzymanie odzieży;
- 5) pomoc lekarską i lekarstwa bezpłatnie, w razie choroby.

Art. 6.

Nad oznaczoną liczbę uczestników nikt więcej choćby i na czas krótki do domu schronienia przyjętym nie będzie. Pragnący być przyjętym do zakładu, winien zgłosić się w tej mierze z podaniem do Rady Szczegółowej i dopełnić wszystkie warunki niżej wyrażone. Rada Szczegółowa złożone przez podającego dowody kollegialnie oceni i na zasadzie niniejszych przepisów zdecyduje. W razie uznania podającego za kwalifikującego się do przyjęcia, pobierze od niego ustanowione wkupne, z odbioru pokwituje i pomieści go na właściwej liście kandydatów (expectantów).

Art. 7.

Aby być pomieszczonym na liście kandydatów, potrzeba:

- 1) być wyznania Rzymsko-Katolickiego,
- 2) mieć najmniej pięćdziesiąt dwa lat wieku,
- 3) być urodzonym w Warszawie, lub najmniej od lat 10-u stałym mieszkańcem tegoż miasta,
- 4) nie mieć krewnych, ani innych osób z prawa obowiązanych do dania schronienia,
- 5) nie posiadać majątku, ani dożywotnich dochodów, lub innych środków utrzymania,
- 6) udowodnić, za pomocą świadectw Władzy lub obywateli wiarogodnych, znających od lat 10-u zgłaszającego się, jako jest nienaganego postępowania,
- 7) wnieść do kassy instytutu ustanowione wkupne.

Лица, которые не родились въ Варшавѣ, должны, кромѣ того, удостовѣрить, что они въ теченіе дѣсятилѣтняго пребыванія своего въ этомъ городѣ занимались полезнымъ трудомъ или по части промышленности, или же находясь въ государственной либо въ частной службѣ.

Ст. 8.

Попечительный Совѣтъ дома пріюта разсматриваетъ, въ коллегіальномъ составѣ, документы лица, желающаго поступить въ заведеніе, и назначаетъ одного изъ членовъ для собранія ближайшихъ, гдѣ окажется нужнымъ, свѣдѣній о семейныхъ и имущественныхъ отношеніяхъ подателя, какъ равно и о его поведеніи.

Ст. 9.

По собраніи означенныхъ свѣдѣній, Совѣтъ приступаетъ коллегіально къ опредѣленію, простымъ большинствомъ голосовъ, можетъ ли податель быть внесеннымъ въ списокъ кандидатовъ, или нѣтъ. Это опредѣленіе, вмѣстѣ съ соображеніями, какія имѣлись въ виду Совѣтомъ при постановленіи онаго, должно быть внесено въ журналъ засѣданія; время же засѣданія будетъ служить основаніемъ къ установленію очереди къ помѣщенію подателя въ списокъ кандидатовъ.

Въ случаѣ отказа въ пріемѣ подателя, Совѣтъ не обязанъ объяснять ему причинъ, по какимъ постановлено это опредѣленіе.

Ст. 10.

Еслибы Частный Попечительный Совѣтъ въ одномъ и томъ же засѣданіи имѣлъ рѣшать о пріемѣ двухъ или большаго количества кандидатовъ, въ такомъ случаѣ преимущество въ помѣщеніи въ списокъ кандидатовъ должно быть дано тому, кто, по вни-

Особы неbędące родem z Warszawy, powinny prócz tego udowodnić, iż przez lat 10-ć pobytu swego w tém mieście zajmowały się użyteczném powołaniem, bądź w przemyśle, bądź w służbie rządowej lub prywatnej.

Art. 8.

Rada Opiekunczą domu schronienia rozpoznaje kollegialnie dowody osoby pragnącej być przyjętą do zakładu i wyznacza jednego z członków do zasiągnięcia bliższej wiadomości gdzie wypadnie, o stosunkach familijnych i majątkowych, tudzież o sposobie prowadzenia się téjże osoby.

Art. 9.

Po zasiągnięciu pomienionych wiadomości, przystępuje Rada kollegialnie prostą większością głosów do wyrzeczenia, czy zgłaszający się ma być pomieszczony na liście kandydatów lub nie. Decyzja ta, wraz z powodami, zapisaną być ma do protokołu posiedzeń Rady, a data tegoż posiedzenia stanowi kolej pomieszczenia osoby zgłaszającej się na liście kandydatów.

W razie odmówienia przyjęcia, nie jest Rada Szczegółowa obowiązana tłumaczyć się zgłaszającemu się o przyjęcie do instytutu z powodów, dla których taką decyzję wydała.

Art. 10.

Gdyby Rada Szczegółowa na jednym posiedzeniu o dwóch lub więcej ubiegających się o przyjęcie decyzje wydawać miała, wówczas temu przyzna pierwszeństwo w pomieszczeniu na liście kandydatów, którego wiek, stosunki familijne i majątkowe

манію къ семейнымъ и имущественнымъ отношеніямъ, будетъ болѣе нуждаться въ предоставленіи ему пріюта въ заведеніи. Во всякомъ однако случаѣ уроженецъ г. Варшавы будетъ имѣть преимущество въ помѣщеніи въ списокъ кандидатамъ предъ прочими соискателями.

Ст. 11.

Въ случаѣ открытія вакансіи, никто не можетъ быть принятъ въ число соучастниковъ (стипендіатовъ), кто не былъ помѣщенъ предварительно въ списокъ кандидатамъ, и то не кто другой, какъ значущійся въ этомъ списокѣ первымъ по очереди, при вниманіи впрочемъ къ тому, въ отдѣлѣ какаго пола открылась вакансія.

Ст. 12.

Дозволяется первому по очереди кандидату уступить свои права первенства тому, который непосредственно послѣ него значится по списокѣ, но въ такомъ случаѣ онъ долженъ заявить свое желаніе или письменно, или протоколярно, въ засѣданіи Совѣта.

Ст. 13.

Такъ какъ на вакантное въ заведеніи мѣсто не можетъ быть принятъ кто либо другой, какъ только кандидатъ, пріобрѣтшій на это право по очереди внесенія его въ списокъ, то Частный Попечительный Совѣтъ долженъ содержать постоянно списки всѣмъ соучастникамъ принятымъ и кандидатамъ, съ обозначеніемъ времени внесенія ихъ въ оныя. Эти списки, скрѣпленные подписью всѣхъ членовъ Совѣта, должны быть выставлены въ заведеніи на отдѣльной доскѣ. Такъ какъ очередь первенства должна быть отдѣльная для каждаго пола, то списокъ кандидатамъ будетъ раздѣленъ на два отдѣла, одинъ для мужчинъ, другой для женщинъ, а первенство поступленія въ

дowodzić będą większej potrzeby otrzymania schronienia w zakładzie. Wszakże urodzony w Warszawie w każdym razie mieć będzie pierwszeństwo w pomieszczeniu na liście kandydatów przed innymi ubiegającymi się o przyjęcie do instytutu.

Art. 11.

Nikt nie może być przyjętym na uczestnika (stypendystę) w razie otworzonego wakansu, jeżeli nie był poprzednio pomieszczony na liście kandydatów i to nie inny, jak pierwszy z kolei na téjże liście zapisany; ze względem wszakże na różność płci w której się wakans otworzył.

Art. 12.

Wolno jest pierwszemu z kolei kandydatowi odstąpić prawo pierwszeństwa temu, który bezpośrednio po nim następuje; lecz w tym razie winien, albo na piśmie, albo téż przez protokółarne oświadczenie na sessyi Rady życzenie swoje objawić.

Art. 13.

Gdy na wakujące miejsce w instytucie nie może być przyjęty kto inny jak kandydat, który z kolei wpisu do tego prawo mieć będzie, Rada Szczegółowa przeto utrzymywać ma ciągłą listę uczestników przyjętych i kandydatów, z oznaczeniem daty pomieszczenia ich na tych listach. Listy te, przez wszystkich członków Rady podpisane i w instytucie na oddzielnej tablicy wywieszone być powinny. Ponieważ kolej pierwszeństwa oddzielną być musi na każdą płć, przeto lista kandydatów będzie podzieloną na dwa oddziały, jeden mężczyzn, drugi kobiet,

число соучастниковъ должно считаться особо по каждому отдѣлу.

Ст. 14.

Размѣръ единовременнаго взноса будетъ опредѣляемъ каждые 10 лѣтъ Главнымъ Попечительнымъ Совѣтомъ Благотворительныхъ Заведеній, по представленію Частнаго Попечительнаго Совѣта дома пріюта Св. Духа и Дѣвы Маріи.

Ст. 15.

Единовременный взносъ, послѣ уплаты онаго кандидатомъ въ списки помѣщеннымъ, не можетъ быть возвращенъ ни подъ какимъ видомъ, ни ему самому, ни его наслѣднику, равномѣрно не можетъ быть переуступленъ кому либо другому.

Ст. 16.

Кромѣ соучастниковъ, помѣщаемыхъ въ домъ пріюта Св. Духа и Дѣвы Маріи, по очереди старшинства, могутъ быть принимаемы въ это заведеніе, на сколько дозволить вмѣстительность онаго, прямо въ соучастники, пользующіеся всѣми удобствами и денежными пособіями, опредѣленными ст. 5, лица, которыя внесутъ единовременно въ кассу заведенія 450 рс.; приемъ подобныхъ лицъ въ заведеніе, не можетъ дѣлать никакого ущерба правамъ преимуществъ кандидатовъ, которые, при открытіи вакансіи, въ случаѣ смерти одного изъ соучастниковъ, должны быть принимаемы въ заведеніе въ установленной очереди.

Ст. 17.

Суммы, происходящія изъ записей благотворительныхъ лицъ, или сбереженныя отъ расходовъ по содержанію заведенія и оказывающіяся излишними для обращенія ихъ на те-

a pierwszeństwo do wejścia w poczet uczestników przyjętych, liczyć się będzie w każdym oddziale osobno.

Art. 14.

Wysokość wkupna oznaczać będzie co lat dziesięć Rada Główna Opiekuńcza zakładów dobroczynnych, a to na wniosek Rady Szczegółowej domu schronienia Ś. Ducha i Panny Maryi.

Art. 15.

Raz zapłacone wkupne nie może być, pod żadnym pozorem, zwrócone kandydatowi do listy wpisanemu, lub sukcesorom jego, ani też nie może być komubądź przelane.

Art. 16.

Prócz uczestników, podejmowanych w domu schronienia Ś. Ducha i Panny Maryi z kolei starszeństwa, mogą być przyjmowani do tego zakładu, o ile lokalność dozwoli, wprost na uczestników korzystających ze wszystkich wygód i zasiłków pieniężnych, artykułem 5-m niniejszej ustawy wymienionych, osoby, które złożą tytułem wkupnego na raz jeden rsr. 450 wyraźnie rubli srebrem czterysta pięćdziesiąt do kasy instytutu; przyjmowanie takich osób do zakładu nie może czynić żadnego uszczerbku prawom pierwszeństwa kandydatów, którzy w razie opróżnionego miejsca przez śmierć, w kolei do rzędu uczestników wejść mają.

Art. 17.

Fundusze pochodzące, bądź to z legatów osób dobroczynnych, bądź też z oszczędności na kosztach utrzymania zakładu osiągniętych, a od potrzeb bieżących zbywające, lub z innych

кушіе расходы, или же, наконецъ, поступающія изъ другихъ источниковъ, будутъ составлять капиталъ, отъ котораго заведеніе будетъ пользоваться процентами.

Ст. 18.

Къ обязанностямъ Частнаго Попечительнаго Совѣта, кромѣ завѣдыванія управленіемъ и фондушами заведенія, принадлежитъ имѣть наблюденіе за содержаніемъ въ ономъ порядка и дисциплины, и съ этою цѣлью Частный Попечительный Совѣтъ предпишетъ подробныя правила дневнаго порядка и поведенія лицъ, помѣщенныхъ въ пріютѣ, при сохраненіи двухъ издавна принятыхъ въ этомъ заведеніи основаній, а именно:

1) что всѣ находящіе припрѣніе въ заведеніи должны каждый день утромъ, предъ отвореніемъ костела Дѣвы Маріи и вечеромъ, когда онъ будетъ запертъ, молиться въ одной изъ залъ заведенія предъ алтаремъ, за упокой основателей и благодѣтелей заведенія;

2) что соучастникъ, который оказывалъ бы дурныя наклонности, или строптивый и беспокойный характеръ, и нарушалъ общій порядокъ и спокойствіе въ заведеніи, буде, послѣ троекратнаго въ присутствіи всѣхъ соучастниковъ внушенія, не исправится, удалается изъ заведенія и теряетъ внесенную имъ единовременную плату.

Утверждено въ засѣданіи Главнаго Попечительнаго Совѣта Благотворительныхъ Заведеній 8 (20) Апрѣля 1850 года.

Предсѣдатель, Тайный Совѣтникъ (подписано) *Гр. Скарбекъ.*

Утверждено въ засѣданіи Правительственной Коммисіи Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ 15 (27) Ноября 1850 года.

Главный Директоръ Предсѣдательствующій,
Генералъ-Лейтенантъ (подписано) *Викинскій.*

wpływów, stanowić będą kapitał, od którego instytut procenta pobierać będzie.

Art. 18.

Do Rady Opiekunczej należy, prócz zarządu administracyjnego i funduszowego, utrzymywać porządek i karność w zakładzie; w tym celu Rada Szczegółowa przepisze szczegółową instrukcję porządku dziennego i zachowania się osób pomieszczonych w instytucie, przy utrzymaniu dwóch zasad oddawna przyjętych w tym zakładzie, to jest:

1) że wszyscy znajdujący przytułek w instytucie, co rano przed otwarciem kościoła Panny Maryi i co wieczór po jego zamknięciu, obowiązani są modlić się przed ołtarzem w jednej z sal instytutowych, za dusze fundatorów i dobrodziejów instytutu;

2) że uczestnik, któryby okazywał złe nałogi, był nieuległym i burzliwym, męszał porządek i spokojność instytutu, po trzykrotném bezskutecném napomnieniu, w obec wszystkich uczestników udzieloném, oddalonym z instytutu będzie i opłacone w kupne utraci.

Przyjęto na sessyi Rady Głównej Opiekunczej Zakładów Dobroczyнных, d. 8 (20) Kwietnia 1850 r.

Prezes, Radca Tajny (podpisano) *Hr. Skarbek.*

Przyjęto na posiedzeniu Kommissyi Rządowej Spraw Wewnętrznych i Duchownych, d. 15 (27) Listopada 1850 r.

Dyrektor Główny Prezydujący,
Jenerał-Lejtenant (podpisano) *Wikinski.*

№ 4.

Распоряженіе объ учрежденіи Гражданско-Духовныхъ Коммисій для отдѣла фундушей, принадлежащихъ домамъ пріюта, отъ тѣхъ, которые составляютъ собственность духовенства.

(19 (31) Августа 1852 г.).

Попечительному Совѣту Благотворительныхъ Заведеній,
находящихся въ N уѣздѣ.

Правительственная Коммисія Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ.

Утвержденный Высочайшимъ указомъ 18 Февраля (2 Марта) 1842 г. Больничный Уставъ, ввѣряя Приходскимъ Дозорамъ управленіе приходскими богадѣльнями, названными нынѣ домами пріюта, которые состоятъ въ вѣдѣніи Уѣздныхъ Попечительныхъ Совѣтовъ, возложилъ на эти Дозоры обязанность приведенія въ извѣстность фундушей, предназначенныхъ по разнаго рода записямъ и документамъ, въ пользу сказанныхъ домовъ.

Такъ какъ означенные фондуши, находясь, вслѣдствіе условій, постановленныхъ учредительными актами, продолжительное время въ завѣдываніи духовенства, смѣшались съ церковными фондушами, и во многихъ мѣстахъ обращаются на другаго рода назначенія, несвойственныя учрежденіямъ, основаннымъ въ пользу нищихъ, то, для отысканія оныхъ и обращенія согласно прямому ихъ назначенію, предстоить надобность отдѣлить фондуши, принадлежащія приходскимъ богадѣльнямъ нынѣ домамъ пріюта, отъ фондушей, которые составляютъ собственность духовенства.

Съ этою цѣлью Правительственная Коммисія Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ, впослѣдствіе инструкціи, изданной отъ 6

№ 4.

Rozporządzenie, o ustanowieniu Kommissyj Świecko-Duchownych dla oddzielenia funduszków należących do Domów schronienia od tych, które własność duchowieństwa stanowią.

(d. 19 (31) Sierpnia 1852 r.)

do
Rady Opiekunczej Zakładów Dobroczyнных egzystujących
w powiecie N.

KOMMISSYA RZĄDOWA SPRAW WEWNĘTRZNYCH I DUCHOWNYCH.

Potwierdzona NAJWYŻSZYM Ukazem z dnia 18 Lutego (2 Marca) 1842 roku Ustawa szpitalna, powierzając Dozorom parafialnym zarząd szpitali parafialnych, dziś domami schronienia zwanych, pod nadzorem Rad opiekunczych powiatowych, włożyła na nie obowiązek wykazania funduszków, różnemi zapisami i dokumentami na ich uposażenie zapewnionych.

Że zaś fundusze takowe zostając przez skutek zastrzeżeń erekcyjnych pod długoletnią administracją duchowieństwa, pomieszały się z funduszami kościelnymi i na inne cele, obce fundacyom dla ubogich czynionym, w wielu miejscach są obracane; dla wykrycia przeto ich i zwrócenia do właściwego przeznaczenia, zachodzi potrzeba oddzielenia tych, co do szpitali parafialnych, dziś domów schronienia, należą, od tych co własność duchowieństwa stanowią.

W tym zamiarze, Kommissya Rządowa Spraw Wewnętrznych i Duchownych w dalszym ciągu instrukcyj, pod dniem 6 (18)

O zakł. Dobroczyн. Тpm II.

(18) Февраля и отъ 12 (24) Юня 1843 года для Уѣздныхъ Попечительныхъ Совѣтовъ и Приходскихъ Дозоровъ, на основаніи вышесказаннаго указа, предписываетъ слѣдующее:

Раздѣлъ фондушей, принадлежащихъ домамъ пріюта, отъ церковныхъ фондушей долженъ быть совершенъ чрезъ посредство отдѣльной Гражданско-Духовной Коммисіи, къ составу которой въ каждомъ уѣздѣ будутъ принадлежать слѣдующія лица: духовное лицо, избранное мѣстнымъ епархіальнымъ начальствомъ и одинъ изъ назначенныхъ къ тому Членовъ Уѣзднаго Попечительнаго Совѣта.

Гражданско-Духовная Коммисія будетъ высылаема только въ такія мѣстности, гдѣ существуютъ несомнѣнные данныя о смѣшеніи фондушей, принадлежащихъ домамъ пріюта съ церковными. Для указанія и опредѣленія этихъ мѣстностей, Уѣздный Попечительный Совѣтъ войдетъ предварительно въ сношеніе съ мѣстнымъ Губернскимъ Правленіемъ, потребуеъ высылки въ оную дѣль и доставленія документовъ, въ числѣ которыхъ должны быть поименованы описи realitatum, servitutum и summarum, составленныя во время Австрійскаго Правленія, какъ равно описи церковныхъ имуществъ, изготолвенныя на основаніи указа 1817 года, которыя заключаютъ уже въ себѣ произведенное отчасти отдѣленіе фондушей, принадлежащихъ благотворительнымъ учрежденіямъ.

Коммисія Гражданско-Духовная, снабженная этими и другими матеріалами, какіе Уѣздный Попечительный Совѣтъ будетъ въ состояніи собрать, должна отправиться въ опредѣленный срокъ въ указанное мѣсто, пересмотритъ всѣ находящіеся въ приходѣ на мѣстѣ документы, какъ равно вѣдомость о фондушахъ богадѣлень, за подписью пользующихся бенефиціями, изготолвенную sub fide sacerdotali, и затѣмъ, по выслушаніи мнѣнія, пользующагося бенефиціею и буде возможно ктиторъ, а равно владѣльца имѣнія, какъ лицъ наиболѣе въ томъ заинтересованныхъ и ближе всего знающихъ мѣстныя соотношенія, составить протоколъ о раздѣлѣ фондушей, не упуская

Lutego i pod dniem 12 (24) Czerwca 1843 r. dla Rad opiekuńczych powiatowych i Dozorów parafialnych przepisanych, na zasadzie powołanego powyżej Ukazu, rozporządza co następuje:

Czynność oddzielenia funduszków domów schronienia od funduszków kościelnych, ma być dopełnioną przez pośrednictwo oddzielnej Kommissyi Świecko-Duchownej, do składu której w powiecie wchodzić będą: osoba duchowna, od Władzy właściwej dyecezyalnej wybrana, i jeden z członków z grona Rady opiekuńczej powiatowej delegowany.

Kommissya Świecko-Duchowna zesłaną będzie tam tylko, gdzie istnieją niewątpliwe ślady pomieszania funduszków szpitalnych z kościelnymi; dla wskazania i ustanowienia tych miejsc Rada opiekuńcza powiatowa zniesie się wprzód z właściwym Rządem Gubernialnym, zażąda wydania sobie akt i dostarczenia dokumentów, pomiędzy którymi wymienione być powinny konsygnacye realitatum, servitutum i summarum w epoce Rządu Austriackiego sporządzone, jakoteż spisy majątków kościelnych, na skutek Ukazu z r. 1817 wygotowane, które obejmują już w sobie w części dopełnioną segregacyę uposażeń fundacyj szpitalnych.

Kommissya Świecko-Duchowna, opatrzona temi i innemi materyałami, jakie Rada powiatowa zebrać u siebie będzie w możności, uda się w umówionym terminie na miejsce wskazane, przejrzy wszystkie dokumenta na gruncie probostwa znajdujące się, oraz wykaz funduszków szpitalnych z podpisem własnoręcznym beneficyata, sub fide sacerdoti przygotowany, a po wysłuchaniu wniosków ze strony beneficyata, i jeśli można ze strony kollatora, oraz dziedzica dóbr, jako najmocniej interesowanych i najbliżej znających miejscowe stosunki, protokół segregacyi sporządzi, nie przepominając wykazać w nim wszystkich obowiązków do fundacyi przywiązanych, a mianowicie

поименовать въ ономъ всѣхъ обязательствъ, сопряженныхъ съ учрежденіемъ именно духовныхъ повинностей, за исполненіе которыхъ предположить вознагражденіе изъ фондушей благотворительнаго учрежденія.

Сказанный протоколъ, скрѣпленный подписью командированныхъ членовъ и всѣхъ лицъ, участвовавшихъ въ составленіи оного, будетъ представленъ въ Уѣздный Попечительный Совѣтъ, а если по оному возникнутъ вопросы, требующіе разрѣшенія, въ такомъ случаѣ долженъ быть затѣмъ представленъ со всѣми документами и заключеніемъ въ Главный Попечительный Совѣтъ.

Еслибы гдѣ либо противъ предположеннаго раздѣла фондушей предъявленъ былъ какъ препятствіе, актъ присоединенія собственности богадѣльни для увеличенія содержанія духовной бенефиціи, совершенный въ какое бы то ни было время епархіальнымъ начальствомъ, или же во время исполненія этого раздѣла, возникли другія какія либо затрудненія, которыя Губернское Правленіе не было бы въ состояніи устранить ни собственною властію, ни своимъ вмѣшательствомъ, тогда о случаяхъ этого рода слѣдуетъ представить особо Главному Попечительному Совѣту и впредь до вослѣдованія разрѣшенія сего Совѣта приостановиться съ производствомъ раздѣла.

Въ мѣстахъ, гдѣ, по иску со стороны домовъ пріюта противъ духовенства, возбужденъ о фондушахъ споръ, въ порядкѣ, определенномъ постановленіемъ Князя Намѣстника въ Царствѣ отъ 18 Іюля 1818 г., слѣдуетъ приостановить предположенный раздѣлъ фондушей, впредь до разрѣшенія такового спора.

Если изъ учредительнаго акта или иной дарственной записи оказывается положительно, что основаніе при церкви богадѣльни имѣло, согласно видамъ учредителя, цѣлю обезпеченіе для костела постоянной прислуги, которую въ приходскихъ костелахъ составляютъ обыкновенно такъ называемые дѣды и бабы, то такого рода учрежденіе, какъ служащее по своему свойству къ призрѣнію церковной прислуги, не можетъ быть

obligacyj duchownych, za dopełnienie których, nadal stosowne wynagrodzenie z funduszów szpitalnych zaprojektuje.

Taki protokół opatrzonej podpisami delegowanych i wszystkich stron do tego aktu wpływających, przedstawionym zostanie Radzie Opiekunczej powiatowej, a jeżeli do niego wcisną się kwestye jakowe, rozstrzygnięcia wymagające, winien być przesłany następnie Radzie Głównej Opiekunczej zakładów dobroczynnych, z dokumentami i opinią.

Gdzieby przeciw zamierzonemu dziełu separacyjnemu stawiono jaką przeszkodę, akt inkorporacyi własności szpitalnych dla lepszego uposażenia beneficium duchownego, w którejkolwiek bądź epoce, przez Władzę dyecezyalną duchowną uszczelniony, lub w trakcie sporządzania tego dzieła, inne jakie wywijały się trudności, a Rząd Gubernialny nie był w stanie ich usunąć, ani swoją powagą, ani wdaniem się swoim; takie przypadki w osobnej drodze podać należy do wiadomości Rady Głównej Opiekunczej i aż do zapadnięcia jej decyzyi, z działaniem separacyi wstrzymać się wypada.

Gdzie z powództwa domów schronienia naprzeciw duchowieństwu, wytoczone są o fundusze spory, na drodze postanowienia Księcia Namiestnika Królestwa z dnia 18 Lipca 1818 roku, odłożyć potrzeba zamierzoną separacyę do czasu ich rozstrzygnięcia.

Jeżeli z erekcyi lub innego zapisowego aktu, okazuje się dowodnie, że założenie przy kościele szpitala według zamiarów fundatora, miało na celu zapewnienie kościołowi ciągłej posługi, którą zwykle przy kościołach parafialnych dziady i baby odbywają, taka fundacya służąca z przeznaczenia swego na utrzymanie sług kościelnych, nie może być uważaną za instytut do-

почитаемо благотворительнымъ заведеніемъ, и тѣмъ самымъ фондуши онаго не могутъ подлежать раздѣлу.

Сущестующія по сіе время во многихъ мѣстахъ учрежденія, извѣстныя подъ наименованіемъ, настоятельствъ, пребендъ или капеланій при богадѣльняхъ, независимо отъ совершенія религіозныхъ требъ, обязаны еще содержать извѣстное количество немущихъ. Такія учрежденія имѣютъ свои учредительные акты и отдѣльные фондуши для приходскаго священника, пребендарія или капелана и отдѣльные для немущихъ; и потому на этого рода учрежденія Уѣздный Попечительный Совѣтъ долженъ обратить преимущественно свое вниманіе.

Губернскому Правленію дано вмѣстѣ съ симъ предписаніе оказывать во всемъ Попечительному Совѣту, при предположенномъ раздѣлѣ фондушей, содѣйствіе, устранять своею властію затрудненія, еслибы таковыя гдѣ либо возникли, указывать тѣ мѣстности, въ которыхъ происходить надобность произвести раздѣлъ фондушей, сообщить Совѣту дѣла и документы, и доставить оному Австрійскія описи, какъ равно описи духовнымъ имуществамъ, составленныя въ 1817 году.

Духовному же епархіальному начальству поручено: сдѣлать распоряженіе относительно назначенія духовнаго члена въ Гражданско-Духовную Коммисію, по полученіи о томъ отъзѣва Уѣзднаго Попечительнаго Совѣта, и относительно предписанія духовенству, чтобы оно, не только не дѣлало никакихъ затрудненій, но напротивъ того, оказывало бы Коммисіи, имѣющей прибыть на мѣсто, всѣ возможные облегченія къ приведенію въ дѣйствіе раздѣла фондушей.

Варшава, 19 (31) Августа 1852 года.

Предсѣдатель Главнаго Попечительнаго Совѣта,
Тайный Совѣтникъ, (подписано) *Гр. Скарбекъ*.

№ 1,131/33,121.

broczynny, a tѣm samѣm do dzieła separacyjnego z funduszami swemi wchodzić nie powinna.

Istniejące dotąd w wielu miejscach fundacye, znane pod nazwiskiem: probostw, prebend, lub kapelanij szpitalnych, przy obowiązkach dopełniania obligacyj duchownych i odbywania posług religijnych, mają jeszcze obowiązek utrzymywania pewnej liczby ubogich. Fundacye takie mają swoje erekcye, i uposażenia oddzielne dla proboszcza, prebendarza, lub kapelana, oddzielne dla ubogich; na nie więc przedewszystkiѣm uwaga Rady powiatowej, zwróconą być powinna.

Rząd Gubernialny otrzymał na dniu dzisiejszym polecenie, aby przy zamierzonym oddzieleniu, we wszystkiѣm przychodził Radzie Opiekunczej w pomoc, — aby starał się powagą swoją usuwać trudności, jeśli by się gdzie jakie wywiązać mogły, — aby wskazał te miejsca, w których czuć się daje potrzeba uskutecznienia separacyi, — aby wydał akta, dokumenta, dostarczył oraz Radzie powiatowej konsygnacye austriackie i spisy majątków duchownych z r. 1817.

Do Władzy zaś duchownej dycezyjalnej wyszło rozporządzenie, względem wyznaczenia osoby duchownej do składu Kommissyi Świecko-Duchownej, za zgłoszeniem się o to Rady Opiekunczej powiatowej i wydania duchowieństwu polecenia, aby nietylko żadnych nie stawiało przeszkód, lecz owszem, wszelkie czyniło ułatwienia Kommissyi, na grunt zesłać się mającej, w przywiedzeniu do skutku dzieła separacyi.

w Warszawie, dnia 19 (31) Sierpnia 1852 r.

Prezes Rady Głównej Opiekunczej, Tajny Radca,
(podpisano) *Hrabia Skarbek*.

Nr. 1,131/33,121.

N° 5.

Распоряженіе объ учрежденіи главныхъ домовъ пріюта для бѣдныхъ въ губернскихъ, уѣздныхъ и окружныхъ городахъ.

(2 (14) Марта 1854 г.)

Всѣмъ Губернскимъ Правленіямъ и Уѣзднымъ и Частнымъ Попечительнымъ Совѣтамъ.

Правительственная Коммисія Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ,

имѣя въ виду:

- а) что встрѣчается надобность въ учрежденіи главныхъ домовъ пріюта для бѣдныхъ во всѣхъ городахъ губернскихъ, уѣздныхъ и на сколько возможно въ окружныхъ, а равно
- б) что главные дома пріюта, на основаніи Высочайшаго указа 18 Февраля (2 Марта) 1842 года, должны быть управляемы Частными Попечительными Совѣтами, согласно съ предположеніемъ Главнаго Попечительнаго Совѣта Благотворительныхъ Заведеній, постановила и постановляетъ:

1) существующіе уже дома пріюта для престарѣлыхъ и немощныхъ, доходъ которыхъ составляетъ въ годъ 300 р. с. и болѣе, принимаютъ отнынѣ наименованіе главныхъ домовъ пріюта;

2) означенныя заведенія будутъ управляемы Частными Попечительными Совѣтами, которые должны быть образуемы въ предѣлахъ правъ, определенныхъ означеннымъ указомъ, а равно Уставомъ для благотворительныхъ заведеній;

3) Приходскіе Дозоры, которымъ донинѣ было ввѣрено управленіе этими домами пріюта, почитаются упраздненными и,

N° 5.

Rozporządzenie, o urządzeniu głównych domów schronienia dla ubogich po miastach gubernialnych, powiatowych i okręgowych.

(d. 2 (14) Marca 1854 r.)

do
Wszystkich Rządów Gubernialnych i Rad Opiekuńczych powiatowych i szczegółowych.

KOMMISSYA RZĄDOWA SPRAW WEWNĘTRZNYCH I DUCHOWNYCH.

Mając na względzie:

- a) że zachodzi potrzeba uorganizowania głównych domów schronienia dla ubogich we wszystkich miastach gubernialnych, powiatowych i o ile można okręgowych, oraz
- b) że główne domy schronienia na zasadzie Ukazu NAJJAŚNIEJSZEGO PANA z d. 18 Lutego (2 Marca) 1842 r. winny być zarządzane przez Rady Szczegółowe; zgodnie z wnioskiem Rady Głównej Opiekuńczej zakładów dobroczynnych, postanowiła i stanowi:

1) domy schronienia dla starców i kalek już egzystujące, których dochody czynią rocznie rsr. 300 i więcej, odtąd przybierają nazwę głównych domów schronienia.

2) instytuta te zarządzane będą przez Rady Szczegółowe Opiekuńcze, utworzyć się mające w granicach praw i attrubucyj, powołanym wyżej Ukazem oraz Ustawą szpitalną przepisanych.

3) Dozory parafialne, którym dotąd zarząd takich domów schronienia był powierzony, uważają się za rozwiązane i w mia-

по мѣрѣ образованія Попечительныхъ Совѣтовъ, перестаютъ исполнять обязанности, лежащія на нихъ относительно домовъ приюта;

4) имѣющие быть образуемыми Частные Попечительные Совѣты, къ составу которыхъ должны всегда принадлежать мѣстные приходскіе священники, войдутъ въ управление этого рода заведеніями и ихъ фондушами; приведутъ въ извѣстность настоящее состояніе сихъ заведеній относительно суммъ, недвижимостей, строеній и т. п.; затѣмъ составятъ проекты смѣтъ, которые, чрезъ посредство Уѣздныхъ Попечительныхъ Совѣтовъ, представятъ на утвержденіе Главнаго Попечительнаго Совѣта;

5) каждый главный домъ приюта считается мѣстомъ призрѣнія для немущихъ сиротъ, престарѣлыхъ и увѣчныхъ, совершенно неспособныхъ къ трудамъ, происходящихъ изъ того уѣзда, въ которомъ учреждено таковое заведеніе. Еслибы однако гдѣ либо были сдѣланы въ учредительныхъ актахъ извѣстныя исключенія въ пользу мѣстныхъ жителей, — въ такомъ случаѣ симъ послѣднимъ слѣдуетъ давать въ помѣщеніи преимущество передъ прочими;

6) Частные Попечительные Совѣты главныхъ домовъ приюта будутъ состоять къ Уѣзднымъ Попечительнымъ Совѣтамъ въ отношеніяхъ подчиненности съ одной стороны, а начальства съ другой, и только чрезъ ихъ посредство, будутъ входить съ представленіями въ Главный Попечительный Совѣтъ;

7) Главному Попечительному Совѣту предоставляется присоединять къ главному дому приюта сосѣдніе приходскіе дома приюта, съ условіемъ однако, чтобы въ ономъ содержимо было количество принадлежащихъ этимъ приходамъ бѣдныхъ, соответственное средствамъ присоединяемыхъ домовъ приюта;

8) если въ мѣстахъ, въ которыхъ учреждены дома приюта, существуютъ Уѣздные или Частные Попечительные Совѣты, то означенные Совѣты будутъ управлять главными домами приюта и ихъ фондушами. Къ составу такихъ Попечительныхъ

рѣ уorganizowania się Rad Opiekunczych, przestają pełnić dotychczasowe swoje obowiązki, co do domów schronienia;

4) utworzyć się mające Rady Szczegółowe Opiekuncze, do których wchodzić zawsze będą Proboszczowie miejscowi, obejmą zarząd tego rodzaju zakładów wraz z ich funduszami, wykażą stan ich obecny, pod względem kapitałów, nieruchomości, zabudowań etc., następnie ułożą projekta etatów i do zatwierdzenia Radzie Głównej, przez pośrednictwo Rad Opiekunczych powiatowych, podadzą;

5) każdy główny dom schronienia uważa się jako miejsce przytułku dla ubogich sierot, starców i kalek zupełnie do pracy niezdolnych, pochodzących z tego powiatu, w granicach którego zakład taki jest położonym. Gdzieby wszakże w aktach fundacyjnych poczynione były jakowe zastrzeżenia na korzyść ludzi miejscowych, tym w przyznawaniu pomieszczenia pierwszeństwo przed innymi zachowane będzie;

6) Rady Szczegółowe Opiekuncze głównych domów schronienia, zostawać będą z Radami Opiekunczemi powiatowemi w stosunkach podwładności, z jednej, a zwierzchnictwa z drugiej strony, i tylko przez ich pośrednictwo przedstawienia swe do Rady Głównej czynić będą;

7) Rada Główna Opiekuncza upoważnioną zostaje do łączenia z głównym domem przyległych domów schronienia parafialnych, pod warunkiem utrzymywania ubogich, z tych parafij pochodzących, w takiej liczbie, na jaką fundusze tychże domów schronienia wystarczą;

8) jeżeli w miejscach egzystencji domów schronienia, urzędują Rady Opiekuncze powiatowe lub szczegółowe, Rady te zarządzać będą głównym domem schronienia i jego funduszami.

Совѣтовъ должны всегда принадлежать мѣстные приходскіе священники;

9) управленіе фондушами, принадлежащими этого рода заведеніямъ, будетъ производимо на будущее время отдѣльно отъ фондушей, принадлежащихъ другимъ благотворительнымъ заведеніямъ.

Приведеніе въ исполненіе настоящаго постановленія, Правительственная Коммисія возлагаетъ на Губернскія Правленія, а равно на Уѣздные и Частные Попечительные Совѣты.

Варшава, 2 (14) Марта 1854 года.

Главный Директоръ Предсѣдательствующій,
Генералъ-Лейтенантъ (подписано) *Викинскій*.

№ 759/12,881.

№ 6.

Распоряженіе, вѣняющее Уѣзднымъ Попечительнымъ Совѣтамъ въ обязанность входить въ разсмотрѣніе споровъ, возникающихъ между приходскими священниками и домами пріюта относительно фондушей.

(19 (31) Мая 1854 г.)

Н Уѣздиому Попечительному Совѣту.

Главный Попечительный Совѣтъ Благотворительныхъ Заведеній.

Полагая, что Попечительному Совѣту Благотворительныхъ Заведеній N Уѣзда, доставлено уже Губернскимъ Правленіемъ, свѣдѣніе о фондушахъ, принадлежащихъ домамъ пріюта, отдѣ-

Do składu takich Rad Opiekuńczych mają zawsze należeć miejscowi Proboszczowie;

9) zarząd funduszów tego rodzaju domów schronienia, oddzielnie od funduszów szpitalnych na przyszłość będzie prowadzony.

Wykonanie niniejszej decyzji, Kommissya Rządowa porucza Rządowi Gubernialnym i Radom Opiekuńczym powiatowym i szczegółowym.

w Warszawie, dnia 2 (14) Marca 1854 r.

Dyrektor Główny Prezydujący,
Jenerał-Lejtenant (podpisano) *Wikinski*.

Nr. 759/12,881.

№ 6.

Rozporządzenie, zobowiązujące Rady Opiekuńcze powiatowe do rozpoznawania sporów o fundusze, pomiędzy Proboszczami a Domami schronienia zachodzących.

(d. 19 (31) Maja 1854 r.)

do
Rady Powiatowej Opiekuńczej N.

RADA GŁÓWNA OPIEKUŃCZA ZAKŁADÓW DOBROCZYNNYCH.

W nadziei, że Rada Opiekuńcza zakładów dobroczynnych powiatu N, otrzymała już od Rządu Gubernialnego wiadomości, o funduszach uposażeń domów schronienia,

ніе коихъ отъ церковныхъ фундушей было предписано распоряженіемъ отъ 19 (31) Августа 1852 г., за № 1,131/33,121, предлагаетъ представить свѣдѣніе: въ какомъ положеніи находится нынѣ предположенный раздѣлъ.

Усмотрѣвъ притомъ, что нѣкоторые изъ Уѣздныхъ Попечительныхъ Совѣтовъ, по спорамъ, возникающимъ съ приходскими священниками относительно фундушей, обращаются прямо въ Главный Попечительный Совѣтъ, безъ предварительнаго разсмотрѣнія таковыхъ въ надлежащемъ своемъ составѣ, что не только напрасно умножаетъ занятія Главнаго Попечительнаго Совѣта, но и не согласно съ существующими правилами, Главный Попечительный Совѣтъ признаетъ необходимымъ подтвердить Уѣздному Совѣту, что, по смыслу статьи 16-й инструкции, изданной Правительственною Коммисіею Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ 6 (18) Февраля 1843 г. для Уѣздныхъ Попечительныхъ Совѣтовъ, подобные недоразумѣнія и споры, тогда только должны поступать на разсмотрѣніе Главнаго Попечительнаго Совѣта, когда разрѣшеніе по онымъ въ полномъ составѣ Уѣзднаго Попечительнаго Совѣта не послѣдовало единогласно, и ежели одинъ по крайней мѣрѣ изъ членовъ, не согласившихся съ мнѣніемъ большинства, потребуетъ перенесенія дѣла на разрѣшеніе Главнаго Попечительнаго Совѣта.

Впредь затѣмъ Уѣздный Попечительный Совѣтъ въ дѣйствіяхъ своихъ, не оставитъ руководствоваться неуклонно означеннымъ правиломъ.

Варшава, 19 (31) Мая 1854 года.

Предсѣдатель, Тайный Совѣтникъ, (подписано) *Гр. Скарбекъ.*

№ 1,193.

których segregacya od funduszów kościelnych, rozporządzeniem z dnia 19 (31) Sierpnia 1852 r. Nr. 1,131/33,121, zarządzoną została, Rada Główna wzywa o wykazanie, na jakim stopniu zamierzona segregacya obecnie zostaje.

Dostrzegając zaś, że niektóre z Rad Opiekuńczych powiatowych w sporach, o fundusze z Proboszczami zachodzących, odnoszą się wprost do Rady Głównej, bez poprzedniego ich rozpoznania w swoim właściwym sobie komplecie, co nietylko że przymnaża bezpotrzebnie zatrudnienia Rady Głównej, ale i obowiązującym przepisom jest przeciwne, widzi potrzebę przypomnieć Radzie powiatowej, że w myśl art. 16-go instrukcyi, dla Rad powiatowych Opiekuńczych pod dniem 6 (18) Lutego 1843 roku przez Kommissyę Rządową Spraw Wewnętrznych i Duchownych wydanej, wątpliwości podobne i spory wtenczas dopiero pod rozpoznanie Rady Głównej przychodzić powinny, gdy rozstrzygnięcie ich w składzie Rady powiatowej jednomyślnością nie nastąpiło, i jeden przynajmniej z członków jęj, czyniący objekeye, do decyzji Rady Głównej odwoła się.

W przyszłości więc zechce Rada powiatowa Opiekuńcza przyjąć ten przepis za prawidło do swego postępowania.

w Warszawie, dnia 19 (31) Maja 1854 r.

Prezes, Tajny Radca (podpisano) *Hr. Skarbek.*

Nr. 1,193.

N° 7.

Уставъ для главнаго дома пріюта бѣдныхъ престарѣлыхъ и сиротъ еврейскаго вѣроисповѣданія въ городъ Варшавѣ.

(6 (18) Октября 1855 г.)

Предназначеніе заведенія.

Ст. 1.

Главный домъ пріюта бѣдныхъ престарѣлыхъ и сиротъ еврейскаго вѣроисповѣданія въ городъ Варшавѣ долженъ призрѣвать и содержать этого рода бѣдныхъ, происходящихъ изъ Варшавской еврейской гмины, неспособныхъ по причинѣ преклонности лѣтъ или увѣчья къ трудамъ и не имѣющихъ родственниковъ, ни собственниковъ, или лицъ обязанныхъ по закону къ ихъ призрѣнію. Призрѣваемые въ заведеніи бѣдные будутъ пользоваться: пищею, одеждою, бѣльемъ и медицинскимъ, въ случаѣ болѣзни, пособіемъ; сироты же, кромѣ того, соотвѣтственнымъ первоначальнымъ воспитаніемъ.

Пріемъ, пребываніе въ заведеніи и выпускъ изъ онаго.

Ст. 2.

Въ сказанное заведеніе будутъ принимаемы:

- a) бѣдныя круглыя сироты мужескаго пола съ 5-ти до 9-ти лѣтняго возраста;
- b) престарѣлые обоого пола, имѣющіе отъ роду свыше 60 лѣтъ;
- c) нищие неспособные къ трудамъ, не смотря на ихъ возрастъ.

N° 7.

Ustawa dla głównego domu schronienia ubogich starców i sierot starozakonnych w Warszawie.

(dnia 6 (18) Października 1855 r.)

Cel Instytutu.

Art. 1.

Główny dom schronienia ubogich starców i sierot starozakonnych w Warszawie, utrzymywać ma tego rodzaju ubogich, pochodzących z Warszawskiej gminy starozakonnych, z przyczyny wieku lub kalectwa do pracy niezdolnych, nie mających krewnych, powinowatych, lub osób z prawa do ich utrzymania obowiązanych. Pomieszczeni w instytucie zapewnione mieć będą: żywność, odzież, bieliznę i pomoc lekarską (na przypadek choroby); sieroty zaś oprócz tego (początkowe) odpowiednie wykształcenie.

Przyjęcie, pobyt i wyjście z zakładu.

Art. 2.

Do zakładu tego przyjmowani będą:

- a) zupełne sieroty ubogie płci męzkiej od lat 5 do lat 9 wieku;
- b) starcy obojiej płci ubodzy, po 60 latach życia;
- c) ubodzy niezdolni do pracy, bez względu na wiek.

Не могутъ быть присылаемы и принимаемы въ заведение немощные, требующіе постоянного попеченія, именно: пораженные ударомъ, идіоты, страдающіе падучею болѣзнію, или какою либо другою болѣзнію, отъ которой можетъ происходить нечистота въ заведеніи.

Ст. 3.

Призрѣваемые въ заведеніи, бѣдные будутъ заниматься работами, соотвѣстственными ихъ силамъ, внутри (или внѣ) заведенія, за вознагражденіемъ въ пользу дома пріюта. Сироты будутъ оставаться въ заведеніи не долѣе, какъ до достиженія 12-лѣтняго возраста.

Помѣщенные въ заведеніи обучаются: закону Божію, обязанностямъ человека относительно самого себя и общественныхъ его отношеній, чтенію на польскомъ и еврейскомъ языкахъ, при томъ ручнымъ работамъ, именно: портному, сапожному, канатному, столярному и т. п. ремесламъ.

Ст. 4.

Пріемъ въ заведение происходитъ:

- a) по распоряженію правительственныхъ мѣстъ;
- b) по требованію Божничьяго Дозора Варшавскихъ Округовъ;
- c) по опредѣленію Частнаго Попечительнаго Совѣта заведенія или Предсѣдательствующаго въ ономъ.

Ст. 5.

Для поступленія въ заведение требуется:

- a) легитимационная книжка, удостовѣряющая о происхожденіи изъ г. Варшавы;
- b) свидѣтельство чиновника для совершенія актовъ гражданскаго состоянія, удостовѣряющее о возрастѣ;

Nie mogą być nadsyłani i przyjmowani do instytutu kalecy, wymagający ciągłej pieczy, jako to: sparaliżowani, epileptycy, idyoci, oraz dotknięci chorobami przyczyniającymi się do zanieczyszczenia instytutu.

Art. 3.

Mieszczący się w zakładzie ubodzy, zajmowani będą pracą, siłom ich odpowiednią, wewnątrz (lub zewnątrz) instytutu, za wynagrodzeniem na rzecz domu schronienia. Sieroty zostawać będą w zakładzie nie dłużej, jak do 12 lat skończonych.

W instytucie nauczani będą: religii, obowiązków człowieka względem siebie i w stosunkach jego towarzyskich; czytania w języku hebrajskim i polskim, oraz robót ręcznych, jako to: krawiectwa, szewctwa, powroźnictwa, stolarstwa, etc.

Art. 4.

Przyjęcie do instytutu następować ma:

- a) z polecenia Władz rządowych;
- b) na żądanie Dozoru bóżniczego okręgów warszawskich;
- c) za decyzją Rady Szczegółowej Opiekunczej zakładu, lub Prezydującego w tejże.

Art. 5.

Kwalifikacyę do przyjęcia stanowią:

- a) książeczka legitymacyjna, udowadniająca pochodzenie z Warszawy;
- b) świadectwo Urzędnika stanu cywilnego, poświadczające wiek;

- c) свидѣтельство двухъ заслуживающихъ довѣрія, осѣдлыхъ въ г. Варшавѣ лицъ, завѣренное мѣстнымъ Божничьимъ Дозоромъ, или однимъ изъ членовъ Частнаго Попечительнаго Совѣта о томъ, что имѣющій поступить въ заведеніе нищій, или бѣдный круглый сирота не имѣетъ родственниковъ, ни свойственниковъ, или лицъ, обязанныхъ по закону призрѣть его;
- d) свидѣтельство (состоящаго въ государственной службѣ) лекаря, утвержденное Медициною Управою, въ томъ, что нищій дѣйствительно не способенъ къ трудамъ и одержимъ болѣзнію, требующею леченія. Относительно сиротъ, свидѣтельство должно также удостовѣрять о привитіи у нихъ оспы и описывать состояніе ихъ здоровья.

Ст. 6.

Выпускъ изъ заведенія можетъ происходить не иначе, какъ:

- a) по распоряженію Правительственныхъ мѣстъ;
- b) по опредѣленію Частнаго Попечительнаго Совѣта или Предсѣдательствующаго въ ономъ;
- c) вслѣдствіе отысканія родственниковъ, или въ случаѣ явки ихъ самихъ;
- d) вслѣдствіе отдачи на попеченіе въ службу къ лицамъ извѣстнымъ, или рекомендованнымъ съ хорошей стороны;
- e) вслѣдствіе отдачи сиротъ мужескаго пола для изученія какого либо ремесла, по предварительномъ заключеніи съ мастерами этихъ ремеселъ условій.

Управленіе заведенія.

Управленіе заведеніемъ возлагается на Частный Попечительный Совѣтъ, къ составу коего принадлежать:

- a) Попечитель предсѣдательствующій;

- c) свидѣтельство двухъ вѣрогодныхъ осѣдлыхъ жителей Варшавы, улегализованное черезъ мѣстную Дозорную, или одного изъ членовъ Rady Szczegółowej Opiekuńczej, iż wejść mający do instytutu jest ubogi lub sierota uboga, nie mająca ojca i matki, — że nie mają krewnych, powinowatych, ani osób z prawa do utrzymania ich obowiązanych;
- d) свидѣтельство Лекаря (зостающего в службѣ rządowej), zatwierdzone przez Urząd lekarski, że ubogi jest zupełnie do pracy niezdolnym, i nie ulega chorobie wymagającej kuracyi. Co do sieroty, — że miał ospy szczepioną, i opisujące stan jego zdrowia.

Art. 6.

Wyjście z zakładu następować ma nie inaczej, jak w sposób następujący:

- a) z rozporządzenia Władz;
- b) przez uznanie Rady Szczegółowej Opiekuńczej, lub Prezydującego;
- c) przez wyszukanie rodziny, lub zgłoszenie się jej samej;
- d) przez oddanie na opiekę w służbę, osobom Radzie Opiekuńczej znanym, lub rekomendowanym;
- e) przez oddanie sierot chłopców w termin do majstrów, za zawarciem z nimi stosownych kontraktów.

Zarząd Instytutu.

Zarząd instytutu sprawowany będzie przez Radę Szczegółową Opiekuńczą, składającą się:

- a) z Opiekuna prezydującego;

- b) члены, избранные изъ числа осѣдлыхъ въ г. Варшавѣ лицъ и назначенные по представлению Главнаго Попечительнаго Совѣта Благотворительныхъ Заведеній Правительственною Коммисіею Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ;
- c) лекаръ заведенія.

Ст. 8.

Частный Попечительный Совѣтъ, на основаніи Высочайшаго указа 18 Февраля (2 Марта) 1842 года, который обязателенъ для сказаннаго заведенія, состоитъ въ вѣдѣніи Главнаго Попечительнаго Совѣта Благотворительныхъ Заведеній.

По силѣ вышесказаннаго указа, къ обязанностямъ Частнаго Попечительнаго Совѣта относится:

- 1) имѣть надзоръ и завѣдывать фондами и доходами заведенія, а равно расходовать оныя соотвѣтственно годичному смѣтному росписанію;
- 2) составлять и представлять проекты смѣтныхъ росписаній, въ которыхъ должно, между прочимъ, быть определено число нищихъ и сиротъ, которое будетъ содержимо въ заведеніи въ теченіе года;
- 3) представлять отчеты въ употребленіи ввѣренныхъ Совѣту фондушей;
- 4) составлять и представлять на утвержденіе Главнаго Попечительнаго Совѣта проекты относительно внутренняго устройства, инструкцій и распоряженій, касающихся заведенія;
- 5) назначать и удалять сообразно правиламъ, определеннымъ Главнымъ Попечительнымъ Совѣтомъ, лица, принадлежащія къ службѣ и прислугѣ заведенія;
- 6) наблюдать за точнымъ исполненіемъ настоящаго Устава, а равно инструкцій, которыя будутъ изданы въ дальнѣйшее онаго развитіе;
- 7) вести переписку съ присутственными мѣстами по предметамъ, касающимся заведенія;

- b) z Członków, wybranych z pomiędzy obywateli w mieście Warszawie osiadłych, mianowanych przez Komisję Rządową Spraw Wewnętrznych i Duchownych na przedstawienie Rady Głównej Opiekuńczej zakładów dobroczynnych; tudzież
- c) Lekarza instytutu.

Art. 8.

Rada Szczegółowa Opiekuńcza zostaje pod zwierzchnictwem Rady Głównej Opiekuńczej zakładów dobroczynnych, z mocy NAJWYŻSZEGO Ukazu z dnia 18 Lutego (2 Marca) 1842 roku, który obowiązuje instytut.

Z mocy powyższego Ukazu, do attrubucyi Rady Szczegółowej Opiekuńczej należy:

- 1) nadzór, zawiadywanie funduszami instytutu i czynienie z nich wydatków podług etatów rocznych;
- 2) układanie i przedstawianie projektów do etatów, które między innemi oznaczać będą liczbę ubogich i sierot, przez instytut w respective roku utrzymywać się winnych;
- 3) składanie rachunków z użycia powierzonych funduszów;
- 4) układanie i przedstawianie pod zatwierdzenie Rady Głównej wszelkich projektów wewnętrznej organizacyi, instrukcyj i rozporządzeń tyczących się instytutu;
- 5) mianowanie i oddalanie osób, do służby i do posługi instytutu należących, podług przepisów przez Radę Główną wydanych;
- 6) czuwanie nad ścisłym wypełnianiem niniejszej Ustawy, jako też instrukcyj, w jej rozwinięciu wydać się mających;
- 7) prowadzenie korespondencyi z Władzami, w przedmiotach tyczących się instytutu;

8) принимать записи и благотворительныя жертвоприношенія, равно совершеніе отъ имени заведенія, съ предварительнаго разрѣшенія Главнаго Попечительнаго Совѣта, всякаго рода добровольные акты;

9) представлять къ наградамъ чиновниковъ и служителей заведенія;

10) заниматься, съ разрѣшенія подлежащаго начальства, устройствомъ въ пользу заведенія разнаго рода увеселеній, концертовъ, представленій, сборомъ складокъ и т. п.

Ст. 9.

Главныя занятія Частнаго Попечительнаго Совѣта будутъ распределены между членовъ Совѣта, такимъ образомъ, чтобы одинъ изъ нихъ занимался по экономической части, другой по кассовой части и отчетности, третій по завѣдыванію, какъ движимымъ, такъ и недвижимымъ имуществомъ, четвертый перепискою.

Ст. 10.

Внутреннее хозяйство и отчетность заведенія будутъ производимы на основаніи правилъ, изложенныхъ въ IV раздѣлѣ Высочайше утвержденнаго 18 Февраля (2 Марта) 1842 года, Устава и на основаніи изданныхъ Главнымъ Попечительнымъ Совѣтомъ въ развитіе сего Устава инструкцій. Поставка всякаго рода продуктовъ и матеріаловъ, потребныхъ для заведенія, будетъ производиться посредствомъ подряда и съ публичныхъ торговъ или хозяйственнымъ образомъ, а въ семъ послѣднемъ случаѣ не иначе, какъ съ разрѣшенія Главнаго Попечительнаго Совѣта Благотворительныхъ Заведеній.

Ст. 11.

Настоящій Уставъ долженъ быть немедленно по обнародованіи онаго развитъ и дополненъ подробными распоряженіями, заключающими въ себѣ:

8) przyjmowanie zapisów i darów dobroczynnych i zeznanie wszelkich aktów dobrej woli w imieniu instytutu, za poprzedniem zezwoleniem Rady Głównej Opiekuńczej;

9) przedstawianie do nagród urzędników i officialistów instytutu;

10) urządzenie na korzyść instytutu zabaw, składek, koncertów, widowisk, i t. p. ze zezwoleniem Władz właściwych.

Art. 9.

Główne czynności Rady Szczegółowej Opiekuńczej podzielone będą między członków Rady, a to w ten sposób, aby jeden z nich zajmował się częścią ekonomiczną, drugi częścią kassową i rachunkową, trzeci administracyjną majątku instytutu, tak ruchomego, jako i nieruchomego, czwarty korespondencyą, etc.

Art. 10.

Wewnętrzne gospodarstwo i rachunkowość instytutu prowadzone będą według przepisów objętych w dziale IV Ustawy, Ukazem NAJWYŻSZYM z dnia 18 Lutego (2 Marca) 1842 r. zatwierdzonej, i instrukcyj w rozwinięciu onej, przez Radę Główną wydanych. Dostawy wszelkich produktów i materyałów do użytku instytutu potrzebnych, czynione będą przez entrepryzę, za odbyciem licytacji publicznej, lub administracyjnie, a w tym ostatnim razie, jedynie za upoważnieniem Rady Głównej Opiekuńczej zakładów dobroczynnych.

Art. 11.

Niniejsza ustawa rozwiniętą i uzupełnioną być ma niezwłocznie po jej ogłoszeniu szczegółowemi urządzeniami, obejmującemi:

Первое, внутреннее устройство заведения, а равно правила внутреннего порядка и дисциплины.

Второе, инструкцію объ отчетности и веденіи кассовыхъ книгъ, которая должна быть изготовлена Частнымъ Попечительнымъ Совѣтомъ заведения, съ точнымъ примѣненіемъ къ правиламъ Больничнаго Устава.

(подписано) *Пентковский* и *Матіасъ Розенъ*.

Главный Попечительный Совѣтъ Благотворительныхъ Заведеній утверждаетъ настоящий Уставъ.

Варшава, 6 (18) Октября 1855 года.

Предсѣдатель, Тайный Совѣтникъ, Сенаторъ,
(подписано) *А. Дмитріевъ*.

N° 8.

Постановленіе объ освобожденіи всѣхъ приходскихъ домовъ пріюта отъ платежа податей.

(29 Ноября (11 Декабря) 1855 г.)

Выписка изъ журнала засѣданія Совѣта Управленія Царства ().*

Жители города Добрыня, ощущая необходимость учредить въ этомъ городѣ приходской домъ пріюта съ помощію фундушей, собранныхъ отъ частныхъ благотворителей, купили хижину за 213 р. сер., помѣстили въ оной увѣчныхъ и старцевъ и содержать ихъ изъ подаяній и жертвоприношеній.

(*) Сообщена всѣмъ Губернскимъ Правленіямъ при предписаніи Правительственной Комисіи Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ отъ 16 (28) Февраля 1856 года, N° 2,686/48,032.

Pierwsza, organizację wewnętrzną instytutu i przepisy porządku domowego i karności;

Druga, instrukcję rachunkowo-kasową, którą Rada Szezegółowa Opiekunów instytutu, w ścisłym zastosowaniu się do Ustawy szpitalnej, przygotowuje:

(podpisano) *Pętkowski*,
Mathias Rosen.

Rada Główna Opiekunów Zakładów Dobroczynnych niniejszą ustawę zatwierdza.

w Warszawie, dnia 6 (18) Października 1855 r.

Prezes, Radca Tajny, Senator
(podpisano) *A. Dmitriew*.

N° 8.

Decyzja, dotycząca uwolnienia od podatków wszystkich domów schronienia po parafiach w Królestwie.

(dnia 29 Listopada (11 Grudnia) 1855 r.)

Wypis z protokołu posiedzenia Rady Administracyjnej ().*

Mieszkańcy miasta Dobrynia, czując potrzebę zaprowadzenia domu schronienia parafialnego w tém mieście, przy pomocy funduszów zebranych z dobroczynności prywatnej, nabyli chałupę za rsr. 213, pomieścili w niej kaleków i starców i utrzymują ich z jałmużny i darów.

(*) Komunikowany Rządowi Gubernialnym przy reskrypcie Kommissji Rządowej Spraw Wewnętrznych i Duchownych z d. 16 (28) Lutego 1856 r. N. 2,686/48,032.

Строенія этого дома пріюта признаны Финансовымъ вѣдомствомъ подлежащими платежу податей. Приходскій дозоръ, не будучи въ состояніи собрать на этотъ предметъ милостыни и основываясь на постановленіи Совѣта Управленія отъ 25 Сентября (7 Октября) 1834 года, копѣя дома и всякаго рода собственности благотворительныхъ заведеній освобождены отъ платежа податей, входилъ по начальству съ просьбою объ освобожденіи помянутого дома пріюта отъ податей и повинностей.

Плоцкимъ Губернскимъ Правленіемъ въ исходившемъ требуемаго освобожденія отказано по тому поводу, что, постановленіемъ Князя Намѣстника въ Царствѣ отъ 14 (26) Августа 1845 года, льгота эта дарована только въ пользу заведеній, кои предварительно были называемы богадѣльнями и кои, по силѣ Высочайшаго указа 18 Февраля (2 Марта) 1842 года, наименованы домами пріюта; въ Добржинѣ же, какъ это сказано выше, учрежденъ новый домъ пріюта.

Въ такомъ положеніи вещей, Правительственная Коммисія Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ обратилась въ Правительственную Коммисію Финансовъ и Казначейства съ требованіемъ разъяснить Плоцкому Губернскому Правленію ошибочность его заключенія и сдѣлать распоряженіе объ освобожденіи поименованнаго дома пріюта отъ податей; но и Правительственная Коммисія Финансовъ и Казначейства увѣдомила, что, по приведеннымъ Плоцкимъ Губернскимъ Правленіемъ причинамъ, она не можетъ удовлетворить означеннаго требованія.

Правительственная Коммисія Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ, имѣя въ виду, что, постановленіемъ Совѣта Управленія отъ 26 Сентября (7 Октября) 1834 года, освобождены отъ платежа податей всѣ земскія имѣнія, зданія и дома, составляющіе собственность благотворительныхъ заведеній подъ какимъ бы наименованіемъ онѣ ни существовали, безъ всякихъ въ этомъ отношеніи изъятій, что 550 статьею утвержденного въ 1842 году общаго Устава, льгота сія распространена до той степени, что даже лица, заключающія контракты съ благотворительными заведеніями, освобождаются отъ гербовыхъ пошлинъ, что, рѣшеніемъ

Владѣе skarbowe pociągęły zabudowania domu schronienia do opłaty podatków. Dozór parafialny nie mogąc zgromadzić na ten cel kwesty, i opierając się na postanowieniu Rady Administracyjnej z dnia 25 Września (7 Października) 1834 r. uwalniającym domy i wszelkie własności instytucyj dobroczynnych od opłaty podatków, w kolei Władz prosił o uwolnienie pomienionego domu schronienia od podatków i ciężarów.

Rząd Gubernialny Płocki odmówił wyjednania żądanego uwolnienia, a to z powodu, że decyzja Księcia Namiestnika Królestwa z dnia 14 (26) Sierpnia 1845 r., zapewniła to dobrodziejstwo tylko dla tych instytucyj, które poprzednio szpitalami zwane były, i na mocy Ukazu Najwyższego z d. 18 Lutego (2 Marca) 1842 roku przybrały nazwę domu schronienia; w Dobrzyniu zaś zaprowadzony został jak się nadmienilo, nowy dom schronienia.

W tém położeniu rzeczy, Kommissya Rządowa Spraw Wewnętrznych i Duchownych odniosła się do Kommissyi Rządowej Przychodów i Skarbu o sprostowanie mylnego mniemania Rządu Gubernialnego Płockiego i uwolnienie pomienionego domu schronienia od podatków; lecz Kommissya Rządowa Przychodów i Skarbu oświadczyła, że z powodu przez Rząd Gubernialny Płocki przywiedzionego, do takowego żądania przychylić się nie może.

Kommissya Rządowa Spraw Wewnętrznych i Duchownych z uwagi, że postanowienie Rady Administracyjnej z dnia 26 Września (7 Października) 1834 r., zapewnia dobrodziejstwo zwalniające od opłaty podatków, pod jakimkolwiek tytułem exystujących, wszelkie dobra, kamienice i domy, będące własnością instytucyj dobroczynnych, i żadnego w tej mierze wyłączenia nie stanowi; że Ustawa szpitalna, w roku 1842 zatwierdzona, w § 550 rozszerza to dobrodziejstwo tak dalece, że uwalnia nawet strony kontraktujące z instytucjami dobroczynnymi od opłat stemplowych; że decyzja Księcia Namiestnika

Князя Намѣстника въ Царствѣ отъ 14 (26) Августа 1845 года, сказанная льгота распространена также на приходскіе дома пріюта, называвшіеся прежде богадѣльнями, домъ же пріюта въ Добржинѣ есть дѣйствительно приходскій домъ пріюта, посвященный призрѣнію бѣдныхъ, отъ 30 Іюля (11 Августа) текущаго года, за № 965/15,486, вошла въ Совѣтъ Управленія съ представлениемъ о томъ, дабы льгота, предоставленная въ пользу институтовъ постановлениемъ Совѣта отъ 25 Сентября (7 Октября) 1834 года, могла имѣть обязательную силу, какъ для дома пріюта въ Добржинѣ надъ Вислою, такъ и для всѣхъ прочихъ домовъ пріюта, которые могли бы быть впредь учреждены попеченіемъ Правительственныхъ Властей или частной благотворительности.

Въ заключеніе, Правительственная Коммисія Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ присовокупила, что такимъ только образомъ съ помощію частной благотворительности могутъ развиваться приходскіе дома пріюта, существованіе коихъ, въ видахъ сколь возможнаго прекращенія нищенства и призрѣнія истинно бѣдныхъ, признается необходимымъ.

Совѣтъ, принимая во вниманіе, что хотя подверженіе дома пріюта въ Добржинѣ платежу податей основано на постановленіи Совѣта Управленія отъ 29 Августа (10 Сентября) 1844 года, а также на рѣшеніи Князя Намѣстника въ Царствѣ отъ 14 (26) Августа 1845 года, въ силу коихъ только больницы и дома пріюта, существовавшіе до 1842 года и называвшіеся прежде приходскими богадѣльнями, освобождены отъ платежа податей, нельзя однако не признать основательнымъ мнѣніи Правительственной Коммисіи Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ, относительно распространенія сказанной льготы не только на домъ пріюта въ Добржинѣ, но и на всѣ безъ исключенія дома пріюта, какъ учрежденные попеченіемъ Правительственныхъ властей или частной благотворительности послѣ 1842 года, такъ и могущіе быть учрежденными впредь.

Перемѣна названія приходскихъ богадѣленъ на приходскіе дома пріюта, ни въ чемъ не измѣнила свойства и назначенія

Królestwa z dnia 14 (26) Sierpnia 1845 r. pomienione dobrodziejstwo rozciągnęła na domy schronienia parafialne, dawniej szpitalami zwane, a dom schronienia w Dobrzyniu właśnie jest domem schronienia parafialnym, poświęconym opatrzeniu ubogich, — uczyniła do Rady Administracyjnej w przedstawieniu z dnia 30 Lipca (11 Sierpnia) r. b. Nr. 965/15,486 wniosek, aby dobrodziejstwo zapewnione dla instytucyj, postanowieniem Rady z dnia 25 Września (7 Października) 1834 roku, rozciągnęło moc obowiązującą, tak do domu schronienia w Dobrzyniu nad Wisłą, jako też do wszystkich domów schronienia, któreby skutkiem usiłowań Władz rządowych i dobroczynności prywatnej, w przyszłości powstać mogły.

Nadmieniła w końcu Kommissya Rządowa Spraw Wewnętrznych i Duchownych, że tym tylko sposobem zakrzewić się będą mogły, przy dobroczynności prywatnej, domy schronienia po parafiach, exystencya których w interesie poskromienia o ile można żebractwa i zapewnienia opieki dla prawdziwie ubogich, jest konieczną.

Rada zważając, że jakkolwiek pociągnięcie domu schronienia w Dobrzyniu do opłaty podatków opiera się na postanowieniu Rady Administracyjnej z dnia 29 Sierpnia (10 Września) 1844 r., oraz na decyzji Księcia Namiestnika Królestwa z dnia 14 (26) Sierpnia 1845 r., na mocy których, tylko szpitale i domy schronienia przed r. 1842 istniejące i dawniej szpitalami parafialnymi zwane, od opłaty podatków uwolnionymi zostały, przecież nie można nie przyznać słuszności wnioskowi Kommissji Rządowej Spraw Wewnętrznych i Duchownych, co do rozciągnięcia dobrodziejstwa tego, tak na dom schronienia w Dobrzyniu, jako i na wszystkie bez wyłączenia domy schronienia, któreby skutkiem usiłowań Władz rządowych i dobroczynności prywatnej po r. 1842 powstały, lub w przyszłości powstać mogły.

Zmiana nazwy szpitali parafialnych na nazwę domów schronienia parafialnych, natury i przeznaczenia ich nie zmie-

этихъ домовъ; для отвращенія же того, чтобы имѣющая быть дарованною льготѣ относительно освобожденія сказанныхъ домовъ приюта отъ платежа податей не была поводомъ къ злоупотребленіямъ, должны быть учреждены надлежащіе контроль и надзоръ.

По этимъ уваженіямъ Совѣтъ, согласно съ заключеніемъ Правительственной Коммисіи Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ положилъ, дарованную постановленіемъ отъ 26 Сентября (7 Октября) 1834 года въ пользу больницъ льготу, относительно освобожденія ихъ недвижимаго имущества отъ платежа податей, распространить на Добржинскій, а также на все прочіе дома приюта, какъ существовавшіе до изданія означеннаго постановленія, такъ и учрежденные въ послѣдствіи, или могущіе быть впредь учрежденными, предписывая, какъ Правительственной Коммисіи Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ, такъ и Главному Попечительному Совѣту Благотворительныхъ Заведеній, имѣть строгое наблюденіе за недопущеніемъ какихъ либо по сему предмету злоупотребленій.

Варшава, 29 Ноября (11 Декабря) 1855 года.

Вѣрно съ журналомъ:

Статсъ-Секретарь, Дѣйствительный Статскій Совѣтникъ,
(подписано) *Лебренъ.*

niła, żeby zaś dobrodziejstwo udzielić się mające domom schronienia, co do uwolnienia tychże od opłaty podatków, nie stało się powodem do nadużyć, temu kontrolla i nadzór zaradzić mogą.

Temi powodowana względami, wyrzekła Rada, że zgodnie z wnioskiem Kommissyi Rządowej Spraw Wewnętrznych i Duchownych, dobrodziejstwo udzielone szpitalom, co do uwolnienia ich dóbr, posiadłości i t. p. przez postanowienie z dnia 26 Września (7 Października) 1834 r. od opłaty podatków, rozciąga się do domu w Dobrzyniu, oraz do innych domów schronienia, nie tylko przed tém postanowieniem istniejących, ale i później powstałych, lub powstać mogących, polecając tak Kommissyi Rządowej Spraw Wewnętrznych i Duchownych, jako i Radzie Głównej Opiekuńczej zakładów dobroczynnych ścisłe przestrzeganie, iżby w tej mierze żadne nadużycia miejsca nie miały.

w Warszawie, d. 29 Listopada (11 Grudnia) 1855 r.

Zgodno z protokołem:

Sekretarz Stanu, Rzeczywisty Radca Stanu,

(podpisano) *T. Le Brun.*

N° 9.

Распоряжение съ объявленіемъ постановленія Намѣстника въ Царствѣ о томъ, дабы ежегодно изъ Казны Царства были отпускаемы 5,000 рублей сер. на постройку и другія потребности приходскихъ домовъ приюта.

(20 Ноября (2 Декабря) 1859 г.).

Гражданскому Губернатору N губерніи.

Главный Попечительный Совѣтъ Благотворительныхъ Заведеній.

Статсъ-Секретарь при Совѣтѣ Управленія Царства, прилагаемымъ у сего въ копіи отзывомъ отъ 2 (14) Апрѣля текущаго года, за N° 8,543, увѣдомилъ Правительственную Комисію Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ о состоявшемся достопамятномъ постановленіи Его Сіятельства Князя Намѣстника въ Царствѣ, коимъ разрѣшено отпускать ежегодно изъ Казны Царства въ распоряженіе Главнаго Попечительнаго Совѣта, начиная съ 1860 года, сумму 5,000 рублей сер. на постройку и другія потребности приходскихъ домовъ приюта.

Приступая къ постепенному устроѣнью приходскихъ домовъ приюта, Главный Совѣтъ желалъ бы прежде всего привести въ надлежащее состояніе строенія уже существующихъ главныхъ домовъ приюта.

Вслѣдствіе сего имѣетъ честь просить Ваше Превосходительство удостовѣриться лично при первомъ случаѣ о томъ, какое именно имѣютъ помѣщеніе поименованные главные дома приюта.

Если, какъ это можно полагать, институтскія строенія пришли въ разрушеніе и разстройство, то благоволите Ваше Превосходительство представить въ такомъ случаѣ проектъ съ планами и смѣтами на необходимую починку. Въ такихъ мѣстностяхъ, въ коихъ, по неимѣнію строеній, дома приюта помѣщаются въ

N° 9.

Rozporządzenie objawiające decyzję Namiestnika Królestwa, aby corocznie udzielaną była ze Skarbu Królestwa summa rsr. 5,000 na budowę i inne potrzeby parafialnych domów schronienia.

(dnia 20 Listopada (2 Grudnia) 1859 r.)

do

Gubernatora Cywilnego Gubernii N.

RADA GŁÓWNA OPIEKUŃCZA ZAKŁADÓW DOBROCZYNNYCH.

Sekretarz Stanu przy Radzie Administracyjnej Królestwa odezwą z dnia 2 (14) Kwietnia r. b. Nr. 8,543 w kopii załączającą się, oznajmił Kommissyi Rządowej Spraw Wewnętrznych i Duchownych, o pamiątkowej decyzji Księcia Namiestnika Królestwa zezwalającej, aby corocznie poczynawszy od roku 1860, udzielaną była ze Skarbu Królestwa summa rsr. 5,000 na budowę i inne potrzeby parafialnych domów schronienia, do dyspozycji Rady Głównej Opiekuńczej.

Przystępując do stopniowego uporządkowania domów schronienia parafialnych, Rada Główna pragnęłaby przedewszystkiem doprowadzić do należytego stanu zabudowania już exystujących głównych domów schronienia.

W tym celu ma honor upraszać JW. Pana, iżbyś przy pierwszej sposobności przekonać się raczył osobiście, jaką mają lokacyę pomienione główne domy schronienia.

Jeżeli, jak to przypuszczać można, zabudowania instytucyjne zostają w stanie zniszczenia i nieporządku, raczysz JW. Pan w takim wypadku przedstawić projekta z rysunkami i obrachowaniami technicznymi koniecznej restauracyi; — w miejscach, gdzie dla braku zabudowań domy schronienia mieszczą

нанятыхъ квартирахъ, или еще не учреждены, фондуши же сего рода заведеній достаточны для предоставленія имъ средствъ къ постоянному существованію, слѣдуетъ прежде всего озаботиться приспосабливаніемъ соответственнаго плаца при вниманіи къ тому, дабы плацъ этотъ былъ сухой, открытый, уединенный отъ уличнаго шума и столь обширенъ, дабы на немъ кромѣ дома для бѣдныхъ, съ обращеніемъ жилыхъ комнатъ на югъ, могъ быть еще заведенъ садъ, могущій служить предметомъ постоянныхъ занятій для бѣдныхъ и въ то же время снабжать институтъ овощами, зеленью и т. п.

Право на приобрѣтеніе такового плаца должно быть закрѣплено, согласно правиламъ и формальностямъ, соблюдаемымъ въ случаѣ приобрѣтенія въ пользу институтовъ недвижимостей. После положительнаго разрѣшенія вопроса о покупкѣ плаца подъ постройку, слѣдуетъ заняться проектомъ самой постройки. Размѣры оной не должны быть обширны, наружный же видъ простой, обшарпанный скромный но опрятный пріютъ для бѣдныхъ.

Вообще Главный Совѣтъ будетъ ожидать отъ Вашего Превосходительства доставленія, по сношеніи съ Предводителемъ Дворянства, проектовъ о приведеніи въ лучшее состояніе приходскихъ домовъ пріюта. При семъ обращаетъ вниманіе Вашего Превосходительства на то, что нынѣ, когда назначеніемъ, по щедрости Правительства, 5,000 р. сер. ежегодно, доставлены средства къ развитію сего рода заведеній, то собственные фондуши этихъ институтовъ, состоящіе въ капиталахъ или сбереженіяхъ отъ расходовъ, не должны быть обращаемы на издержки по производству построекъ, и расходы сего рода слѣдуетъ пополнять изъ пособій, какія могутъ быть выданы изъ вышепоименованнаго казеннаго фондуша, а также, какія могутъ быть собраны изъ приношеній, вкладовъ и т. п.

Варшава, 20 Ноября (2 Декабря) 1859 года.

И. д. Предсѣдателя, Дѣйствительный Статскій Совѣтникъ,
(подписано) *Леопольдъ Суминскій*.

№ 1,288/14,655.

сѣ в локалахъ wynajętych, lub nie są jeszcze urządzone, a fundusze tego rodzaju zakładów, stałą exystencję onych zapewnić mogą, przedewszystkiem zainteresować się należy wynalezieniem odpowiedniego placu, przy względzie, aby plac ten był suchy, otwarty, usunięty od zgiełku ulicznego i dość obszerny, aby na nim, prócz domu dla ubogich z expozycją południową lokali mieszkalnych, mógł być urządzony ogród, służyć mający do stałego zatrudnienia ubogich i dostarczania dla instytutu jarzyn, warzyw i t. p.

Tytuły do nabycia takiego placu, ustalone być winny odpowiednio przepisom i formom, jakie są wskazane co do nabycia realności na rzecz instytutów. Po uśrednieniu kwestyi nabycia placu pod budowę, zająć się wypadnie projektem samej budowy; wymiary jej nie powinny być obszerne, a kształty proste, zapewniające skromny, lecz czysty przytułek dla ubogich.

W ogólności Rada Główna oczekiwać będzie od JW. Pana przedstawienia, za zniesieniem się z Marszałkiem szlachty, projektów ulepszenia domów schronienia parafialnych.

Zwraca przy tém uwagę JW. Pana, że obecnie, kiedy szczodroliwość Rządu skutecznie podała środki zakrzewienia tego rodzaju zakładów, przeznaczając r. 5,000 rocznie, fundusze własne tychże instytutów, czy to skapitalizowane, czy oszczędzone od wydatków, nie powinny być użyte na koszt budowy, i wydatki tego rodzaju należy pokrywać z zasiłków, jakie z pomienionego funduszu skarbowego będą mogły być udzielane, oraz z ofiar, składek i t. p.

Warszawa, dnia 20 Listopada (2 Grudnia) 1859 r.

P. o. Prezesa,

Rzeczywisty Radca Stanu (podpisano) *Leopold Sumiński*.

Nr. 1,288/14,655.

Приложение къ № 9-му.

Въ Правительственную Коммисію Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ.

Статсъ-Секретарь при Совѣтѣ Управленія Царства.

Имѣю честь увѣдомить Правительственную Коммисію, что, вслѣдствіе представленія оной отъ 10 (22) Мая истекшаго года, за № 1,557, и отъ 3 (15) Января с. г., за № 2,561/31,806, Его Сіятельство Князь Намѣстникъ въ Царствѣ, принявъ во вниманіе:

что дома пріюта въ Царствѣ, призрѣвающіе бѣдныхъ, кои, по причинѣ увѣчья, дряхлыхъ лѣтъ или болѣзней, не въ состояніи заработать на свое содержаніе, и имѣющіе въ своемъ распоряженіи незначительные фондуши, не смотря на давнее, иногда нѣскольковѣковое существованіе оныхъ, не могутъ достигнуть надлежащей степени развитія и отвѣтствовать своему назначенію, и

что развитіе оныхъ встрѣчаетъ затрудненіе по тому именно поводу, что эти институты, по причинѣ ограниченныхъ фондушей, не могутъ воздвигать новыхъ или починять существующихъ уже и дѣйствіемъ времени подвергшихся разрушенію строеній, безъ лишенія себя средствъ, необходимыхъ на удовлетвореніе ежедневныхъ потребностей, —

разрѣшить изволилъ отпускать ежегодно изъ Казны Царства въ распоряженіе Главнаго Попечительнаго Совѣта Благотворительныхъ заведеній сумму 5,000, прописью пять тысячъ рублей сер., на постройку и другія потребности приходскихъ домовъ пріюта, и сумму эту внести въ бюджетъ Казны, начиная съ 1860 года, о чемъ вмѣстѣ съ симъ поставлена въ извѣстность Правительственная Коммисія Финансовъ и Казначейства.

Что же касается намѣренія Правительственной Коммисіи, изложеннаго въ первоначальномъ донесеніи ея, чтобы фондуши

Annex do Nr. 9-go.

do
Kommissyi Rządowej Spraw Wewnętrznych i Duchownych.

SEKRETARZ STANU PRZY RADZIE ADMINISTRACYJNEJ.

Mam honor oznajmić Kommissyi Rządowej, że w skutku przedstawienia jęj z dnia 10 (22) Maja r. z. Nr. 1,557, i powtórnego z d. 3 (15) Stycznia r. b. Nr. 2,561/31,806, Książę Namiestnik Królestwa wziawszy na uwagę,

że domy schronienia w Królestwie, niosące pomoc ubogim, z przyczyny kalectwa, niedołężnego wieku, lub przebytych chorób, niezdolnym zapracować na swe utrzymanie, i posiadające szczupłe fundusze, pomimo ich dawnego, niekiedy kilkowiekowego istnienia, nie są w stanie przyjąć do należytego stopnia rozwinięcia i odpowiedzieć swemu przeznaczeniu;

że rozwinięcie ich spotyka trudności z tego mianowicie powodu, że instytucja te przy ograniczonych funduszach nie mogą wznosić nowych, lub dopełniać restauracji zabudowań istniejących, pod wpływem czasu zniszczeniu uległych, bez pozbawienia się środków opędzenia codziennych potrzeb; —

zezwoić raczył, aby corocznie udzielaną była ze Skarbu summa rsr. 5,000, wyraźnie rubli srebrem pięć tysięcy, na budowę i inne potrzeby parafialnych domów schronienia, do dyspozycji Rady Głównej Opiekunczej instytucji dobroczynnych i aby summa ta wprowadzoną była do budżetu Skarbu od roku 1860, — o czem Kommissya Rządowa Przychodów i Skarbu jednocześnie zawiadomioną została.

Co zaś do zamiaru Kommissyi Rządowej, w pierwotnym raporcie wyłożonego, iżby fundusze parafialnych domów schro-

приходскихъ домовъ пріюта, принадлежащіе нѣсколькимъ смежнымъ приходамъ, были соединены вмѣстѣ въ одинъ фундушъ, то Его Сіятельство не изволило изъявить на это согласія и приказалъ, дабы завѣдываніе сказанными домами пріюта было оставлено въ границахъ, существовавшихъ до сего времени.

Варшава, 2 (14) Апрѣля 1859 года.

Дѣйствительный Статскій Совѣтникъ, (подписано) *Карницкій*.

№ 10.

Распоряженіе о томъ, что для завѣдыванія главными домами пріюта могутъ быть учреждаемы отдѣльные Частные Попечительные Совѣты.

(10 (22) Декабря 1859 г.)

Главному Попечительному Совѣту Благотворительныхъ Заведеній.

Правительственная Коммисія Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ.

Предписаніемъ отъ 2 (14 Марта) 1854 г., за № 759/12,881, Правительственная Коммисія постановила: что главные дома пріюта должны быть управляемы мѣстными, Уѣздными или Частными Попечительными Совѣтами.

nienia, należące do kilku sąsiednich parafij, łączone były w jeden, Jego Książęca Mość zezwolić raczył na odstąpienie od takowego, mieć chcąc, aby zarząd pomienionych domów schronienia, pozostawionym był w dotychczasowych granicach.

w Warszawie, dnia 2 (14) Kwietnia 1859.

Rzeczywisty Radca Stanu (podpisano) *Karnicki*.

№ 10.

Rozporządzenie, iż do zarządzania głównymi domami schronienia ustanawiane być mogą oddzielne Rady Szczegółowe.

(dnia 10 (22) Grudnia 1859 r.)

do
Rady Głównej Opiekuńczej Zakładów Dobroczyńnych.

KOMMISSYA RZĄDOWA SPRAW WEWNĘTRZNYCH I DUCHOWNYCH.

Reskryptem z dnia 2 (14) Marca 1854 r. Nr. 759/12,881 Kommissya Rządowa wyrzekła, że główne domy schronienia zarządzane być mają przez miejscowe Rady Opiekuńcze szczegółowe lub powiatowe.

Такъ какъ результатъ сего распоряженія не оправдалъ предположенной цѣли, то Правительственная Комиссія, въ послѣдствіе принимаемыхъ мѣръ къ приведенію въ надлежащее устройство этого рода заведеній, не отмѣняя первоначальнаго постановленія, относительно управленія главными домами приюта чрезъ посредство мѣстныхъ Уѣздныхъ и Частныхъ Попечительныхъ Совѣтовъ, положила: учреждать для подобнаго рода заведеній, въ случаѣ признанной Главнымъ Попечительнымъ Совѣтомъ надобности, отдѣльные Частные Попечительные Совѣты.

Варшава, 10 (22) Декабря 1859 года.

И. д. Предсѣдателя Главнаго Попечительнаго Совѣта,
Дѣйствительный Статскій Совѣтникъ,
(подписано) *Леопольдъ Суминскій*.

№ 4,098/46,556.

№ 11.

Внутреннее устройство Главнаго дома приюта для бѣдныхъ и сиротъ еврейскаго вѣроисповѣданія въ Варшавѣ и правила внутренняго порядка и дисциплины.

(22 Января (3 Февраля) 1862 г.)

Въ дополненіе къ Уставу Главнаго дома приюта бѣдныхъ и сиротъ еврейскаго исповѣданія, утвержденнаго Главнымъ Попечительнымъ Совѣтомъ отъ 6 (18) Октября 1855 года, постановляются для означеннаго заведенія слѣдующія правила внутренняго порядка и дисциплины.

Gdy skutek tego zarządzenia nie ziścił celów zamierzonych, przeto Kommissya Rządowa w dalszym ciągu usiłowań swych o uporządkowanie tego rodzaju zakładów, postanowiła: nie przesądzając poprzedniej decyzji, co do zarządzania głównymi domami schronienia przez pośrednictwo właściwych Rad powiatowych i szczegółowych, organizować dla tego rodzaju instytutów, w razie uznania potrzeby przez Radę Główną, oddzielne Rady szczegółowe.

w Warszawie, dnia 10 (22) Grudnia 1859 r.

P. o. Prezesa Rady Głównej Opiekuńczej,
Rzeczywisty Radca Stanu (podpisano) *Leopold Sumiński*.

Nr. 4,098/46,556.

№ 11.

Organizacya wewnętrzna głównego domu schronienia ubogich i sierot starozakonnych w Warszawie, — i przepisy porządku domowego i karności.

(dnia 22 Stycznia (3 Lutego) 1862 r.)

W uzupełnieniu Ustawy dla głównego domu schronienia ubogich i sierot starozakonnych, w d. 6 (18) Października 1855 r. przez Radę Główną zatwierdzonej, wydają się następujące przepisy wewnętrznego porządku i karności dla tegoż instytutu.

ГЛАВА I.

О внутреннемъ управленіи.

§ 1.

Внутреннее управленіе заведенія раздѣляется на части:

- 1) административно-экономическую;
- 2) религіозно-учебную;
- 3) медицинскую.

Къ первой принадлежать:

экономъ, секретарь, канцеляристъ, хозяйка, швейцарь, прислуга, ремесленники и проч.

Вторая возлагается на кантора и учителей.

Третья исполняется лекаремъ и фельдшеромъ заведенія.

Служебныя обязанности административно-экономической части.

§ 2.

Экономъ исполняетъ распоряженія Попечительнаго Совѣта или отдѣльных членовъ онаго, которымъ порученъ надзоръ за заведеніемъ. Къ обязанностямъ эконома принадлежитъ главное завѣдываніе канцелярскими дѣлами, а также наблюденіе за содержаніемъ заведенія въ порядкѣ и чистотѣ. Онъ, въ качествѣ начальника, имѣетъ надзоръ надъ бѣдными и сиротами, а равно надъ всеми принадлежащими къ составу внутренняго управленія лицами, и отвѣтствуетъ за ихъ дѣйствія, наконецъ, строго повѣряетъ, чтобы лицамъ, находящимся въ Заведеніи, доставлялось ежедневно продовольствіе доброкачественное и согласно тарифу.

§ 3.

Секретарь заведенія есть помощникъ эконома и, въ случаѣ отсутствія сего послѣдняго, исправляетъ его должность.

Tytuł I.

O służbie wewnętrznej.

§ 1.

Służba wewnętrzna instytutu dzieli się:

- 1) na administracyjno-ekonomiczną,
- 2) „ religijno-naukową,
- 3) „ lekarską.

Do pierwszej należą:

ekonom, sekretarz, kancelista, gospodyni, odźwierny, posługacze, rzemieślnicy etc.

Druga poruczona jest kantorowi i nauczycielom.

Trzecią wykonywa Lekarz i felczer instytutowy.

Obowiązki służby administracyjno-ekonomicznej.

§ 2.

Ekonom wykonywa polecenia Rady Opiekuńczej, lub pojedynczych jej członków, do nadzoru instytutu przeznaczonych.

Do niego należy główny kierunek czynnościami kancelaryjnymi, oraz utrzymanie porządku i czystości w instytucie. Ma zwierzchni dozór nad ubogimi i sierotami, oraz nad wszystkimi osobami, do wewnętrznej służby należącymi, i za ich postępowanie odpowiada.

Rozciąga ścisłą kontrolę, aby żywność codziennie dobra i zgodna z taryfą, dostarczana była ludności instytutowej.

§ 3.

Sekretarz instytutu jest pomocnikiem ekonoma, a podczas jego nieobecności zastępcą. Prowadzi pod kierunkiem ekono-

Секретарь, подъ руководствомъ эконома, ведетъ переписку, какъ по счетной, такъ и по административной части.

§ 4.

Канцеляристъ заведенія исполняетъ канцелярскія обязанности, поручаемыя ему экономомъ или секретаремъ.

§ 5.

Хозяйка заведенія, какъ назначаемая въ помощь эконому для занятій предметами, требующими женскаго попеченія, обязана смотрѣть, чтобы одежда, обувь, бѣлье и постель всегда были чѣлы и чисты, чтобы бѣлье было перемѣняемо еженедѣльно, а солома въ тюфякахъ — каждые два мѣсяца.

Изъ этого слѣдуетъ: что къ хозяйкѣ принадлежитъ завѣдываніе постройкою новаго и починкою стараго бѣлья, а также завѣдываніе прачечною. Хозяйка обязана присутствовать при приѣмѣ отъ подрядчика всѣхъ предметовъ продовольствія и отвѣчаетъ исключительно, какъ за принятые на кухню продукты, такъ и за количество и доброкачественность приготовляемаго кушанья.

До роздачи кушанья, не дозволяется хозяйкѣ отлучиться изъ кухни.

§ 6.

Низшая прислуга заведенія (швейцарь, служители, ремесленники, и проч.) исполняютъ обязанности, принадлежащія къ роду занятій каждаго изъ нихъ, а также всѣ приказанія эконома.

§ 7.

Лица, входящія въ составъ внутренняго управленія заведенія, могутъ отлучаться изъ заведенія не иначе, какъ съ разрѣшенія эконома, и то не болѣе, какъ на нѣсколько часовъ.

ma korespondencyę, tak rachunkową, jako też administracyjną.

§ 4.

Kancelista instytutu wykonywa czynności kancelaryjne, poruczone mu przez ekonoma lub sekretarza.

§ 5.

Gospodyni zakładu, jako dodana w pomoc ekonomowi do zatrudnień wymagających kobiecej opieki, obowiązana jest pilnować, ażeby odzież, obuwie, bielizna i pościel zawsze były całe i czyste, — bielizna co tydzień, a wyścielka w poślaniu co dwa miesiące zmieniana.

Z tego wynika: że do niej należy zarząd szycia nowej, oraz reperacya starej bielizny, jak niemniej i pralnia.

Gospodyni obowiązana jest znajdować się przy odbiorze od entrepreneurera wszelkich artykułów żywności, a za odebrane do kuchni, jak również za dobroć i ilość ugotowanej strawy, wyłącznie odpowiada.

Przed wydaniem jedzenia, nie wolno gospodyni wydalać się z kuchni.

§ 6.

Niższa służba instytutowa (odźwierny, posługacze, rzemieślnicy etc.) wykonywa obowiązki przywiązane do rodzaju zatrudnienia, oraz wszelkie dyspozycye эконома.

§ 7.

Osoby do służby wewnętrznej instytutu należące, tylko za upoważnieniem эконома mogą wydalać się za obręb zakładu, i to nie dłużej jak na kilka godzin.

Экономъ и секретарь не могутъ въ одно и то же время отлучаться изъ заведенія.

Служебныя обязанности религіозно-учебной части.

§ 8.

Канторъ обязанъ отправлять Богослуженіе въ Синагогѣ заведенія и наблюдать, чтобы всѣ лица, на попеченіи въ заведеніи находящіеся, присутствовали при таковыхъ, читали молитвы съ должнымъ благоговѣніемъ и ежедневно исполняли религіозные обряды.

Кромѣ того, онъ обязанъ представлять росписаніе и порядокъ празднованія праздничныхъ дней и строго наблюдать, чтобы правила, относящіяся къ пищѣ и обрядамъ послѣдователей Мойсеева закона, были въ точности соблюдаемы. Наконецъ, онъ есть учитель еврейскаго языка и Библии, преподаваніе каковыхъ предметовъ должно имѣть мѣсто въ часы, по росписанію для сего назначенные.

§ 9.

1) Преподаватели предметовъ въ училищѣ, состоящіе при заведеніи, а именно: русскаго и польскаго языковъ, чистописанія, ариѳметики, черченія, пѣнія и закона Божія (канторъ), находятся въ непосредственномъ вѣдѣніи члена Попечительнаго Совета, которому порученъ надзоръ надъ образованіемъ сиротъ;

2) Канторъ (преподаватель закона Божія), какъ проживающій въ заведеніи, обязанъ имѣть строгій надзоръ за ввѣренною ему молодежью и слѣдить за поведеніемъ воспитанниковъ.

3) Сверхъ часовъ, назначенныхъ для ученія, канторъ распорядится занятіями дѣтей, чтобы не предавались праздности. Росписаніе, въ какіе именно часы какія назначаются занятія, должно быть прибито на стѣнѣ, дабы дѣти знали, когда

Ekonom i sekretarz nie mogą jednocześnie wydalać się z instytutu.

Obowiązki służby religijno-naukowej.

§ 8.

Kantor odprawiać będzie nabożeństwa w synagodze zakładu, i pilnować, ażeby cała ludność instytutu na takowe uczęszczala, modlitwy przykładowie odbywała i przepisów ceremonialno-religijnych codziennie dopełniała. Nadto obowiązany jest przedstawiać regulaminy do urządzenia obchodu świąt, i ściśle przestrzegać, ażeby przepisy dotyczące się żywności i obrządków wyznawców religii Mojżeszowej zachowywane były. Nakoniec jest on nauczycielem języka hebrajskiego i biblii. Wykładu tych przedmiotów, w godzinach planem przepisanych, dopełniać winien.

§ 9.

1) Nauczyciele szkółki w zakładzie, jako to: języka rosyjskiego, polskiego, kalligrafii i rachunków, rysunków, śpiewu i religii (kantor), zostają pod bezpośrednią zwierzchnością członka Rady Opiekunczej, mającego sobie poruczony kierunek kształcenia sierot.

2) Kantor (nauczyciel religii), jako mieszkający w instytucie, powinien mieć nadzór ścisły nad poruczoną sobie młodzieżą, i czuwać nad jej postępowaniem.

3) Oprócz godzin nauki, tenże kantor urządzi zatrudnienia dzieci, ażeby próżniactwo miejsca nie miało. Rozkład ich zatrudnień na godziny, będzie na ścianie zawieszony, aby dzieci wiedziały co w każdej godzinie robić mają. A gdy ważną jest

и чѣмъ они должны заниматься. Такъ какъ въ физическомъ образованіи весьма важно, чтобы дѣти приобрѣтали ловкость и силу, то съ этою цѣлью должны быть придуманы соотвѣтственныя занятія, а именно: гимнастическія упражненія, обработка части огорода, въ которомъ каждый изъ сиротъ можетъ имѣть отдѣльный участокъ для воздѣлыванія и насажденія огородными растеніями. Сверхъ сего, въ опредѣленные часы дѣти будутъ заниматься обученіемъ ремеслъ: портного, сапожного, столярнаго, канатнаго, ткацкаго и т. п., — все это согласно 3 ст. Устава, утвержденного 6 (18) Октября 1855 года.

4) Канторъ будетъ обращать вниманіе, чтобы сироты заранѣе приучались къ сохраненію въ порядкѣ книгъ, тетрадей и всѣхъ предметовъ, въ ихъ употребленіи находящихся.

Наблюденіе за порядкомъ должно производиться не посредствомъ старшихъ особъ, но посредствомъ самихъ воспитанниковъ примѣрнаго поведенія, для исполненія чего должно быть означено время въ дневномъ росписаніи.

5) Къ обязанностямъ кантора принадлежитъ наблюдать, чтобы ввѣренная ему молодежь отвыкала отъ дурныхъ привычекъ и съ каждымъ днемъ дѣлалась лучшею; поэтому онъ долженъ постоянно слѣдить за ихъ поведеніемъ и съ родительскою кротостію исправлять ихъ упущенія и направлять къ добру.

6) При каждомъ случаѣ онъ будетъ внушать сиротамъ обязанности ихъ въ отношеніи къ Богу, ближнимъ и къ себѣ самимъ, любовь къ честности, преимущественно же будетъ вліять на нихъ собственнымъ примѣромъ. При совершеніи богослуженія, долженъ наблюдать, чтобы дѣти держали себя скромно и прилично.

7) Сироты должны привыкать къ повиновенію и подчиненности, оказыванію благодарности благодѣтелямъ, къ любви къ труду, аккуратности и согласію въ домашнемъ быту. При каждомъ проступкѣ противу постановленныхъ правилъ, или приказаній, вмѣсто вспыльчиваго руганія, надзиратель сиротъ укажетъ виновному, въ присутствіи другихъ воспитанниковъ, вредныя послѣдствія, проистекающія отъ проступковъ и какія не-

речью въ воспитаніи физическомъ, ажебы молодежь набирала зрѣлости и силы, обмысленные быть должны дѣтиомъ zatrudnienia, prowadzące do tego celu, jako to ćwiczenia gimnastyczne, uprawa części ogrodu, w którym każdy sierota oddzielny kawałek gruntu do obrobienia i zasadzenia warzywami roślinami wyznaczonym sobie mieć będzie; zajęci nadto będą, w godzinach na to przeznaczonych, nauką rzemiosł: krawieckiego, szewskiego, stolarskiego, powroźniczego, tkackiego i t. p., a to wedle art. 3. ustawy z dnia 6 (18) Października 1855 r.

4) Kantor dawać będzie baczenie, aby sieroty wcześniej przyzwyczajały się do porządku w utrzymywaniu książek, sexternów i wszelkich rzeczy, w używaniu tychże będących.

Dopilnowanie zaś porządku, nie za pomocą starszych ludzi, lecz samych wychowawców wzorowego postępowania, dopełniać się winno, do czego czas w rozkładzie dziennym ma być oznaczonym.

5) Obowiązkiem jest kantora czuwać, aby młodzież mu powierzona pozbywała się złych nałogów i stawiała się z każdym dniem lepszą. Nigdy zatem nie spuścić z oczu jej postępowania, i z rodzicielską łagodnością prostować będzie uchybienia, i na prowadzić na dobrą drogę.

6) Przy każdej sposobności wpajać będzie sierotom obowiązki względem Boga, bliźnich i siebie, zamiłowanie uczciwości, a głównie wpływać na nich swoim przykładem. Przy odprawianiu nabożeństwa dać baczenie, aby dzieci przystojnie i skromnie się zachowywały.

7) Sieroty przyzwyczajając się powinny do posłuszeństwa i uległości, do okazywania wdzięczności dobroczyńcom, do zamiłowania prawdy, rzetelności i zgody w domowym pożyciu. Przy każdym wykroczeniu przeciw przepisom lub rozkazom, zamiast porywczego łajania, czuwający nad sierotami wykaże winnemu, w obecności innych uczniów, jak szkodliwe wynikają skutki z przestępstwa i jakie nieszczęścia na siebie ściągają nie-

счастія навлекають на себя не повинующіеся. На оборотъ слѣдуетъ не пропускать ни одного случая, при которомъ придется похвалить дѣтей, не имѣющихъ порока лжи и отличающихся повиновениемъ, прилежаніемъ, примѣрнымъ поведеніемъ.

8) Сплетни, руганіе, упрямство, тайное обвиненіе другихъ, обманъ, хотябы въ предметахъ самыхъ незначительныхъ, должны быть наказываемы и представляемы сиротамъ, какъ пороки, приносящіе безчестіе и подвергающіе людей презрѣнію.

9) Надзиратель сиротъ долженъ наблюдать, чтобы дѣти всегда держали себя прилично и привыкали къ кроткому обхожденію другъ съ другомъ, къ оказыванію почтенія старшимъ, и были бы ко всѣмъ вѣжливы. Будетъ наблюдать, чтобы дѣти держали себя прилично, какъ сидя за столомъ во время обѣда, или ужина, такъ и во время отдыха и даже игры, которою долженъ руководить надзиратель.

10) Канторъ не долженъ отлучаться изъ заведенія ни на самое короткое время, безъ дозволенія эконома и учрежденія въ его отсутствіи надзора за дѣтьми.

11) Учители заведенія, въ часы, опредѣленные для уроковъ, не могутъ, подъ опасеніемъ отвѣтственности, предаваться другимъ занятіямъ, кромѣ преподаванія предмета, назначеннаго въ положенный часъ.

12) Учители должны вести книгу для отмѣтокъ успѣховъ въ наукахъ каждаго изъ воспитанниковъ.

13) Каждый мѣсяцъ учителя обязаны представлять рапортъ подлежащему члену Совѣта, который рапортъ этотъ представляетъ Попечительному Совѣту, съ своими, если признаетъ это нужнымъ, замѣчаніями.

Въ рапортѣ семь предоставляется учителямъ излагать замѣчанія и требованія, какъ относящіяся къ училищу, такъ и личныя.

§ 10.

Для отличія сиротъ въ успѣхахъ въ наукахъ и въ поведеніи, будутъ учреждены въ училищѣ двѣ таблицы, одна для

послушни. Nawzajem żadnej sposobności pominąć nie należy, przy której wypadnie pochwalić dzieci nie mające nałogu kłamstwa i celujące posłuszeństwem, pilnością i wzorowem prowadzeniem się.

8) Plotki, kłótnie, upór, tajemne oskarżania другихъ, oszukiwania, chociażby w najmniejszych rzeczach, karane być powinny i wystawiane sierotom, jako wady hańbiące i czyniące ludzi wzgardliwymi.

9) Dozorujący sieroty baczyć winien, ażeby dzieci zawsze zachowywały się przystojnie i przyzwyczajały się do łagodnego obchodzenia z sobą, do szanowania starszych i grzeczności dla wszystkich. Przestrzegać w nich będzie przystojnej postawy, bądź to siedząc przy jedzeniu, bądź to w czasie odpoczynku, a nawet w czasie zabawy, którą dozorujący będzie kierować.

10) Nie może kantor z instytutu wydalać się, choćby na czas najkrótszy, bez pozwolenia ekonoma, i bez obmyślenia dozoru nad sierotami w jego nieobecności.

11) Nauczyciele instytutu w czasie godzin lekcyj, nie mogą się oddawać innemu zajęciu, pod odpowiedzialnością, prócz wykładania nauki na właściwą godzinę przepisanej.

12) Nauczyciele utrzymywać będą książkę do zapisywania postępów w naukach, i sprawowania się każdego wychowanka.

13) Co miesiąc nauczyciele składać będą właściwemu członkowi Rady rapport, który tenże Radzie Opiekunczej przedstawi, z uwagami, jeżeli takowe nad nim uznał za potrzebne poczynić.

W tym raporcie wolno będzie nauczycielom udzielać spostrzeżenia i żądania, tyjące się szkoły i osobiste.

§ 10.

Dla odznaczenia sierot w postępie nauk i sprawowaniu się,

примѣрныхъ воспитанниковъ, а другая для лѣнливыхъ и неисправимыхъ.

§ 11.

Для удостовѣренія въ успѣхахъ въ наукахъ спроть, будутъ производиться каждое полугодіе экзамены, въ сроки, определенные Попечительнымъ Совѣтомъ.

Обязанности медицинской службы.

§ 12.

Лекарь заведенія обязанъ посѣщать оное ежедневно утромъ. Первое занятіе его по заведенію состоитъ въ посѣщеніи комнатъ, въ которыхъ находятся больные, и въ преподаніи медицинскихъ средствъ легко больнымъ, могущимъ оставаться въ заведеніи, а равно въ назначеніи къ отправленію въ больницу больныхъ, требующихъ болѣе продолжительнаго и серьезнаго леченія.

Фамиліи больныхъ лекарь записываетъ въ особую на этотъ предметъ имѣющуюся въ канцеляріи книгу, съ подраздѣленіемъ больныхъ, оставаемыхъ въ состоящемъ при заведеніи лазаретѣ и отправляемыхъ въ больницу.

Лекарь обязанъ осматривать вновь прибывшихъ въ заведение и отвѣтствуетъ за принятіе лица, одержимаго заразительною болѣзнію.

Лекарь, кромѣ ежедневныхъ обыкновенныхъ посѣщеній, обязанъ являться въ заведение каждый разъ, когда присутствіе его окажется нужнымъ, или когда будетъ приглашенъ.

§ 13.

Въ помощь лекарю назначается фельдшеръ заведенія, обязанный исполнять всѣ порученія лекаря и смотрѣть, чтобы больные принимали назначенныя имъ лекарства. Фельдшеръ

урządzone będą w szkole dwie tablice, jedna dla wzorowych, druga dla opieszалыхъ и niepoprawnych.

§ 11.

Dla przekonania się o postępie w naukach sierot, odbywane będą co pół roku examina, w terminach przez Radę Szczęgółową oznaczonych.

Obowiązki służby lekarskiej.

§ 12.

Lekarz instytutu obowiązany jest być codziennie w porze ranniej w instytucie. Pierwszą czynnością jego w zakładzie jest, odbycie wizyty sal, w których chorzy się znajdują i przepisanie środków kuracyjnych lekko słabym, pozostać mogącym w instytucie, i wykwalifikowanie do szpitala chorych dłuższej i większej kuracyi potrzebujących. Nazwiska chorych zapisze w dzienniku, na ten cel w kancelaryi instytutowej utrzymywanym, z rozróżnieniem takich, co do infirmaryi, lub do szpitala odsyłani być mają.

Dopełniać winien rewizję nowo przybyłych do zakładu; za przyjęcie osoby, chorobą zaraźliwą dotkniętej, jest odpowiedzialnym.

Lekarz, prócz zwyczajnych codziennych wizyt, winien być w instytucie, ile razy tego będzie potrzeba, lub też ile razy będzie wezwany.

§ 13.

Do pomocy Lekarza, dodany jest felczer instytutowy, którego obowiązkiem jest wykonywać wszelkie polecenia Lekarza, pilnować: ażeby chorzy zażywali lekarstwa im przepisane.

обязанъ по крайней мѣрѣ два раза въ день посѣщать палаты больныхъ. Въ отсутствіе лекаря, фельдшеръ производитъ осмотръ лицъ, поступающихъ въ заведеніе. Кромѣ того, онъ обязанъ стричь волосы одинъ разъ въ мѣсяцъ всѣмъ мужчинамъ, находящимся въ заведеніи, а тѣмъ изъ нихъ, которые имѣютъ въ томъ надобность, брить бороды разъ въ недѣлю, т. е. въ пятницу.

Сверхъ выше сказаннаго, фельдшеръ долженъ оказывать потребную помощь не только бѣднымъ, но и всѣмъ служащимъ въ заведеніи, и, въ случаѣ надобности, обязанъ являться по востребованію, какъ къ каждому изъ служащихъ, такъ и къ каждому бѣдному.

ГЛАВА II.

О обязанностяхъ лицъ, находящихся въ заведеніи, и взысканійхъ за неисполненіе оныхъ.

§ 14.

Бѣдные и сироты помѣщающіеся въ заведеніи, должны съ точностію исполнять обязанности своего исповѣданія и быть проникнуты благоговѣніемъ для религіозныхъ обрядовъ. Начальникамъ своимъ, какъ эконому, такъ и прочимъ лицамъ, принадлежащимъ къ администраціи заведенія, каждый изъ находящихся въ ономъ обязанъ безусловнымъ повиновеніемъ и почтеніемъ.

§ 15.

Всѣ лица, въ заведеніи находящіеся, должны заниматься указанными имъ работами, и никому изъ нихъ не дозволяется отлучаться внѣ заведенія безъ надзора.

§ 16.

Нищіе должны жить между собою въ мирѣ и согласіи, не подавать дурнаго примѣра, не приносить начальствующимъ не-

Powinien przynajmniej dwa razy na dzień bywać w salach chorych. W nieobecności lekarza, feldczer odbywa rewizję osób do zakładu przybyłych. Prócz tego obowiązany jest strzyż włosy całej ludności męskiej zakładu, co miesiąc, — golić mężczyzn, kwalifikujących się do golenia, co piątek. Dalej feldczer, nie tylko ubogim, lecz całej służbie zakładu wymaganą pomoc udzielić winien, i, gdyby zaszła potrzeba, na każde zawołanie, tak do officialisty, jak ubożego, przybyć jest obowiązany.

TYTUŁ II.

Obowiązki i karność osób w instytucie zostających.

§ 14.

Ubodzy i sieroty w zakładzie mieszczący się, powinni z największą ścisłością obowiązki swego wyznania odbywać, i być przejętymi poszanowaniem dla obrządków religijnych, — zwierzchnikom swoim, tak ekonomowi, jako i wszystkim innym osobom, do administracyi instytutowej należącym, każdy winien bezwarunkową uległość i uszanowanie.

§ 15.

Wszystkie osoby ludność instytutową składające, powinny być zajęte pracą im wskazaną, i nie wolno tymże oddalać się za obręb instytutu bez nadzoru.

§ 16.

Ubodzy powinni z sobą zostawać w zgodzie, nie dawać złego przykładu, ani oskarżać się niesprawiedliwie przed zwierzch-

справедливыхъ жалобъ. Они обязаны содержать въ совершенной чистотѣ, какъ свое тѣло, такъ и одежду и другія вещи, данныя имъ къ употребленію. Строго воспрещается пачканіе стѣнъ, царапаніе оныхъ, дѣланіе на стѣнахъ надписей и рисунковъ.

§ 17.

Взысканія за нарушеніе вышепрписанныхъ правилъ будутъ слѣдующія:

- a) замѣчаніе,
- b) уменьшеніе пищи, и
- c) строгій арестъ на хлѣбъ и на воду отъ 24 часовъ до двухъ дней.

§ 18.

Назначеніе сихъ взысканій принадлежитъ эконому, который однако въ отношеніяхъ съ бѣдными и сиротами долженъ соблюдать строгую справедливость и умѣренность.

Учителямъ предоставляется право налагать на сиротъ меньшія взысканія, а именно: замѣчанія, заставленіе стоять нѣкоторое время на одномъ мѣстѣ.

Тѣлесное наказаніе можетъ быть допущено не иначе, какъ съ разрѣшенія дежурнаго члена.

Г л а в а III.

Содержаніе внутренняго порядка.

§ 19.

Зданіе заведенія должно быть содержимо въ совершенной чистотѣ.

Полы въ цѣломъ зданіи, какъ въ комнатахъ, переднихъ, такъ и въ корридорахъ, должны быть ежедневно заметаемы (употребленіе песку для высыпыванія половъ воспрещается).

nikiem. Obowiązani są zachowywać największą czystość, tak ciała swego, jako też ubioru i innych rzeczy do użytku danych; zakazuje się najmocniej wszelkiego walań ścian, skrobienia onych, pisania i rysowania po nich.

§ 17.

Kary na przestępujących poprzedzające przepisy, są następujące:

- a) napomnienie,
- b) zmniejszenie pokarmu, i
- c) areszt ścisły o chlebie i wodzie, od 24-ch godzin do dni dwóch.

§ 18.

Wymierzanie kar powyższych należy do ekonoma, który wszakże w stosunkach z ubogimi i sierotami, zachować winien największą sprawiedliwość i umiarkowanie.

Co do sierot, służy nauczycielom prawo rozciągania do nich pomniejszych kar, jako to: napomnienia, stania przez pewien czas na jednym miejscu.

Kara cielesna nie będzie mogła nastąpić, jak tylko za upoważnieniem członka dyżurnego.

T Y T U Ł III.

Utrzymanie wewnętrznego porządku.

§ 19.

Gmach instytutowy w jak największej czystości utrzymywany być winien;

podłogi w całym gmachu, tak w salach, jak w siėniach i korytarzach codziennie zamiatane, (używanie piasku do wysypywania podłóg zabrania się);

Комнаты для больныхъ, спальныя и рабочія должны быть каждый день провѣтриваемы.

Отхожія мѣста слѣдуетъ содержать въ наибольшей чистотѣ.

Дворъ заведенія долженъ быть содержимъ въ чистотѣ и порядкѣ, а водосточныя канавы постоянно очищаются.

§ 20.

Для содержанія дома въ чистотѣ и порядкѣ, экономъ имѣетъ право употреблять необходимое для того число лицъ, находящихся въ заведеніи.

§ 21.

Для наблюденія за порядкомъ въ палатахъ, экономъ учреждаетъ надзоръ изъ числа бѣдныхъ, находящихся въ заведеніи.

Къ этому надзору относятся:

наблюденіе за спокойствіемъ въ подлежащей палатѣ;

наблюденіе, чтобы бѣдные вели себя согласно обязанностямъ, возложеннымъ на нихъ настоящимъ Уставомъ;

донесеніе эконому о каждомъ проступкѣ или упущеніи со стороны бѣдныхъ.

§ 22.

Служители, имѣющіе квартиру въ заведеніи, ни въ какомъ случаѣ не могутъ принимать къ себѣ на житье постороннихъ лицъ.

§ 23.

Содержаніе домашнихъ животныхъ и птицъ въ чертѣ заведенія воспрещается.

sale chorych, sypialne i robocze codziennie wietrzone;

kloaki w największej czystości zachowywane;

dziedziniec instytutowy w czystości i porządku utrzymywany, i rynsztoki regularnie oczyszczane.

§ 20.

Dla utrzymania czystości i porządku domu, ekonom jest upoważniony do użycia odpowiedniej ilości osób należących do zakładu.

§ 21.

Dla czuwania nad porządkiem w salach, ekonom ustanowi z pomiędzy ubogich dozór.

Do takiego dozoru należeć będzie:

przestrzeganie spokojności w właściwej sobie sali;

czuwanie nad tém, aby ubodzy zachowywali się stósownie do obowiązków, na nich przez niniejsze urządzenie włożonych;

donoszenie ekonomowi o każdym przekroczeniu, lub uchybieniu ubogich.

§ 22.

Officyaliści mający lokal w instytucie, pod żadnym pozorem nie mogą przyjmować na mieszkanie obcych osób.

§ 23.

Utrzymywanie zwierząt domowych i drobiu w obrębie zakładu zabrania się.

§ 24.

Частный Попечительный Советъ, управляющій заведеніемъ, учредить очередь изъ среды своихъ членовъ, для еженедѣльнаго надзора.

Дежурный членъ будетъ обязанъ посѣщать ежедневно заведеніе, удостовѣряться, дѣйствительно ли находится на лицѣ въ заведеніи число людей, показываемое по отчетамъ, и не случилось ли какой либо неисправности.

Маловажныя неисправности Дежурный членъ самъ имѣетъ право исправлять, о важнѣйшихъ же доводить до свѣдѣнія Совета.

Главный Попечительный Советъ Благотворительныхъ Заведеній настоящій Уставъ утверждаетъ.

Варшава, 22 Января (3 Февраля) 1862 года.

Предсѣдатель, Тайный Совѣтникъ (подписано) *Лащинскій*.

N° 12.

Инструкція объ отчетности и веденіи кассовыхъ книгъ Главнаго дома пріюта для бѣдныхъ и сиротъ еврейскаго вѣроисповѣданія въ г. Варшавѣ.

(22 Января (3 Февраля) 1862 г.)

Въ развитіе Устава, изданнаго 6 (18) Октября 1855 года для Главнаго дома пріюта для бѣдныхъ престарѣлыхъ и сиротъ еврейскаго вѣроисповѣданія въ Варшавѣ, Главный Попечительный Советъ Благотворительныхъ Заведеній постановляетъ настоящую Инструкцію объ отчетности и веденіи кассовыхъ книгъ.

§ 24.

Rada Szczegółowa, zarządzająca instytutem, wyznaczy z pomiędzy członków swoich dozór tygodniowy.

Członek dyżurny obowiązany będzie zwiedzać codziennie instytut, przeświadczać się, czy ludność wykazywana w kontrolach rzeczywiście w instytucie znajduje się, i czy jakie zboczenia miejsca nie mają.

Mniejsze uchybienia sam członek mocen jest prostować, a o ważniejszych uwiadamiac Radę Szczegółową.

Rada Główna Opiekunча zakładów dobroczynnych niniejszą organizację zatwierdza.

W Warszawie, dnia 22 Stycznia (3 Lutego) 1862.

Prezes, Tajny Radca (podpisano) *Łaszczyński*.

N° 12.

Instrukcja rachunkowo-kassowa dla głównego domu schronienia ubogich i sierot starozakonnych w Warszawie.

(d. 22 Stycznia (3 Lutego) 1862 r.)

W rozwinieciu Ustawy, przepisanej pod dniem 6 (18) Października 1855 r. dla głównego domu schronienia ubogich starców i sierot starozakonnych w Warszawie, Rada Główna Opiekunча zakładów dobroczynnych stanowi następującą instrukcję rachunkowo-kassową:

Управление Кассою.

1) Согласно § 8 Устава для дома приюта, касса заведения состоитъ въ вѣдѣніи Частнаго Попечительнаго Совѣта, который распоряжается фондами заведения, согласно годичнымъ сметнымъ росписаніямъ. Частный Попечительный Совѣтъ избираетъ одного изъ своихъ членовъ, представляющаго достаточное по своему состоянію обезпеченіе, и поручаетъ ему завѣдываніе кассою, т. е. пріемъ поступающихъ доходовъ и выдачу въ полученіи оныхъ квитанцій, а также производство расходовъ по распоряженію Совѣта.

2) Касса заведения, согласно общему распоряженію Главнаго Попечительнаго Совѣта отъ 3 (15) Января 1849 года, № 34, должна находиться въ помѣщеніи заведения въ сундукъ, за двумя замками, отъ коихъ одинъ ключъ долженъ находиться у Предсѣдательствующаго, а другой у Члена Совѣта, которому поручено завѣдываніе кассою.

Подручная касса.

3) Частный Попечительный Совѣтъ, въ каждомъ засѣданіи, по соглашенію съ экономомъ заведения, сообразить, какіе предвидятся къ удовлетворенію расходы въ промежуткахъ времени отъ настоящаго до будущаго засѣданія, и затѣмъ опредѣлить нужную на этотъ предметъ сумму, и таковую вручить члену завѣдывающему кассою.

4) Въ израсходованіи этой суммы, равно и о поступившихъ доходахъ, членъ завѣдывающій кассою обязанъ представить отчетъ въ слѣдующемъ засѣданіи Частнаго Попечительнаго Совѣта, который опредѣлитъ соотвѣтственную сумму на дальнѣйшіе расходы, если же окажется остатокъ, то положить оный въ кассовый сундукъ за двумя замками.

Zarząd kassy.

1) W myśl art. 8-go Ustawy dla domu schronienia przepisanej, kassa zakładu zostaje pod zarządem Rady Szczegółowej, która dysponuje funduszami instytutu, podług etatów rocznych. Rada Szczegółowa z grona swego przeznacza jednego członka, posiadającego dostateczną rękojmię odpowiedzialności majątkowej, do prowadzenia czynności kassowych, to jest: do poboru wpływów, ich kwitowania, oraz do spełniania wypłat, za dyspozycjami Rady.

2) Kassa instytutu, w myśl ogólnego rozporządzenia Rady Głównej z d. 3 (15) Stycznia 1849 r. Nr. 34, znajdować się winna w lokalu instytutowym w skrzyni, opatrzonej dwoma zamkami; od których jeden klucz ma być w ręku Prezydującego, a drugi w ręku członka Rady, czynności kassowe spełniającego.

Kassa podręczna.

3) Rada Szczegółowa na każdym posiedzeniu, za zniesieniem się z ekonomem instytutu, rozważy: jakie wydatki w czasie od obecnego do przyszłego jej posiedzenia do załatwienia przypadać mogą, wyznaczy kwotę na ten cel potrzebną, i takową wypłaci do rąk członka spełniającego czynności kassowe.

4) Z kwoty tej, jako też z wpływów jakie członek poobrał, obowiązany jest tenże wyrachować się na następnym posiedzeniu Rady Szczegółowej, która wyznaczwszy na dalsze wypłaty potrzebny fundusz, a przewyżkę, jeżeli ta będzie miała miejsce, złoży do kassy pod dwoma kluczami.

Ассигнованіе.

5) Всѣ платежи за поставки и работы для заведенія должны быть производимы не иначе, какъ по предварительномъ разсмотрѣніи и утвержденіи Частнымъ Попечительнымъ Совѣтомъ счетовъ поставщиковъ и на основаніи ассигновки, подписанной Предсѣдательствующимъ или исправляющимъ его должность.

Уплата.

6) Въ случаѣ несоблюденія этой формальности, членъ завѣдывающій кассою можетъ и обязанъ отказать въ уплатѣ.

7) Уплату слѣдуетъ производить въ собственныя руки того лица, которому слѣдуютъ деньги, подъ ихъ собственноручную росписку; не знающіе грамоты подписываютъ квитанцію знаками, и тогда тождество подписывающаго лица должно быть засвидѣтельствовано экономомъ заведенія, который обязанъ въ такомъ случаѣ присутствовать при уплатѣ.

Обязанности члена, завѣдывающаго кассою.

8) Кромѣ приѣма доходовъ и производства выдачъ согласно вышеуказаннымъ правиламъ, на обязанность члена завѣдывающаго кассою возлагается:

составлять и свидѣтельствовать вѣдомости о состояніи кассы, представляемыя, какъ Частному Попечительному Совѣту, въ засѣданіяхъ онаго, такъ и каждые три мѣсяца Главному Попечительному Совѣту;

вести и содержать всѣ кассовые контроли и книги, согласно формамъ, постановленнымъ Уставомъ для благотворительныхъ заведеній;

составлять годовой отчетъ о дѣйствіяхъ заведенія по части фондушей;

Assygnacye.

5) Wszelkie wypłaty za dostawy i roboty dla instytutu, dopełniane być mają nie inaczej, jak za poprzedniem rozpoznaniem i zatwierdzeniem przez Radę Szczegółową likwidacyj interessentów, i za assygnacyą, przez Prezydującego lub jego zastępcę podpisaną.

Wypłaty.

6) W braku tej formalności, członek czynność kassową spełniający, może i powinien wypłaty odmówić.

7) Wypłaty czynić należy do własnych rąk interessentów, za ich własnoręcznem pokwitowaniem; nieumiejący pisać, podznaczają kwity znakami, które poświadczone być winny za tożsamość osoby przez ekonoma instytutu, obowiązanego w takim razie do obecności przy wypłacie.

Obowiązki członka, czynności kassowe spełniającego.

8) Oprócz poboru wpływów i spełniania wypłat podług powyższych wskazań, do członka czynności kassowe spełniającego należy:

układanie i poświadczenie wykazów stanu kassowego, tak na posiedzeniu Rady Szczegółowej, jako też do raportów kwartalnych Radzie Głównej składanych;

prowadzenie i utrzymywanie wszelkich kontroll i ksiąg kassowych, podług form, Ustawą szpitalną przepisanych;

formowanie raportu rocznego z działań zakładu, z części o funduszach;

составлять годовичную отчетность, подкрепленную надлежащими документами, согласно формам и въ сроки, определенные Уставомъ для благотворительныхъ заведений, наконецъ,

составление проектовъ смѣтныхъ росписаний.

9) Для занятій, прописанныхъ въ предыдущемъ параграфѣ, члену Совѣта, завѣдывающему кассою, назначается въ помощь секретарь заведенія, который, подъ руководствомъ означеннаго члена и по его указаніямъ, обязанъ исполнять занятія, относящіяся къ счетоводству.

Повѣрка кассы.

10) Повѣрка кассы заведенія должна производиться ежемесячно двумя членами, назначаемыми Частнымъ Попечительнымъ Совѣтомъ, которые по повѣркѣ прихода и расхода съ кассовыми книгами и документами, опредѣляютъ мѣсячный остатокъ, удостовѣряются, переданы ли по принадлежности депозитныя суммы, какъ-то: эмеритальныя, залоги и прочіе, затѣмъ сдѣлаютъ перечень наличнымъ деньгамъ, депозитнымъ суммамъ, найденнымъ въ кассовомъ сундукѣ, опредѣляютъ результатъ повѣрки и представляютъ надлежащее донесеніе Частному Попечительному Совѣту. Содержаніе этого донесенія Совѣтъ вноситъ въ протоколъ своихъ засѣданій; въ случаѣ, еслибы въ кассѣ оказался недостатокъ суммъ, Попечительный Совѣтъ обязанъ тотчасъ предпринять энергическія мѣры къ пополненію растраченныхъ денегъ и о распоряженіи своемъ донести Главному Попечительному Совѣту.

Надзоръ Частнаго Попечительнаго Совѣта.

11) Совѣтъ строго наблюдаетъ за точнымъ исполненіемъ правилъ Больничнаго Устава, какъ по приходу и расходу денежныхъ суммъ заведенія, такъ и всякихъ поставляемыхъ матеріаловъ, въ особенности же долженъ наблюдать:

чтобы въ пріемъ слѣдующихъ взносовъ были выдаваемы

укладаніе rachunków rocznych, w należyte dowody zaopatrzonych, według form i w terminie, Ustawą szpitalną przepisanych, — wreszcie

układanie projektów do etatu.

9) Do pomocy w czynnościach, powyższym paragrafem opisanych, członkowi Rady trudniącemu się kassowością, dodany będzie sekretarz instytutu, który pod przewodnictwem rzezonego członka i według jego wskazań, czynności, dotyczące się rachunkowości, załatwiać jest obowiązany.

Rewizya kassy.

10) Rewizya kassy instytutowej ma być co miesiąc dopełnianą przez dwóch członków, przez Radę Szczegółową wyznaczanych, którzy, po sprawdzeniu dowodów przychodu i rozchodu z księgami kassowymi, ustanowią remanent miesięczny, przeświadczać się, czy fundusze depozytowe, jak emerytalne, kaucyjne etc. przelane są do kass właściwych, następnie obliczą fundusze gotowe i depozyta w skrzyni kassowej znalezione, ustanowią wypadek rewizyi, i stósowny rapport Radzie Szczegółowej złożyć. Osnowę tego rapportu Rada Szczegółowa zamieści w protokóle swych posiedzeń; w razie dostrzeżenia defektu kassowego, natychmiast obowiązana jest przedsięwziąć środki energiczne, względem odzyskania uronionego funduszu, przy doniesieniu o swych działaniach Radzie Głównej.

Nadzór Rady Szczegółowej.

11) Rada Szczegółowa ściśle przestrzegać będzie przepisów Ustawy szpitalnej, tak w poborze i szafunku funduszy instytutowych, jako też materiałów wszelkich dostarczeń, i baczycь ma szczególnie:

aby na pobór należności wydawano pokwitowania, z kwi-

квитанціи изъ квитанціонной книги, прошнурованной и снабженной печатью Частнаго Попечительнаго Совѣта;

чтобы расходы не выходили изъ размѣра, опредѣленнаго смѣтнымъ росписаніемъ; въ случаѣ же необходимой надобности въ производствѣ расхода, сверхъ смѣтнаго росписанія, Частный Попечительный Совѣтъ долженъ испросить, съ объясненіемъ причинъ, разрѣшеніе Главнаго Попечительнаго Совѣта;

чтобы вообще никто изъ служащихъ въ заведеніи не принималъ на себя никакихъ поставокъ;

чтобы суммы по завѣщаніямъ или дарственнымъ записямъ, сдѣланнымъ въ пользу заведенія, были передаваемы въ Польскій Банкъ для постояннаго приращенія процентами, безъ малѣйшаго удержанія на текущіе расходы.

Главный Попечительный Совѣтъ Благотворительныхъ Заведеній настоящую Инструкцію утверждаетъ.

Варшава, 22 Января (3 Февраля) 1862 года.

Предсѣдатель, Тайный Совѣтникъ (подписано) *Лашинскій*.

taryusza sznurowego, przez Radę Szczegółową oparafowanego, opieczetowanego i zatwierdzonego,

aby nieprzekraczано oznaczeń etatowych; a w przypadku koniecznej potrzeby wydatkowania nad etat, Rada Szczegółowa winna, przy usprawiedliwieniu powodów, wyjednywać upoważnienie Rady Głównej;

aby żadnych w ogóle dostarczeń służba miejscowa instytutu nie dopełniała;

aby fundusze z legatów, lub darowizn dla instytutu uczynionych, przelewane były do Banku Polskiego na stałą lokacyę, bez najmniejszego uszczuplenia na wydatki bieżące.

Rada Główna Opiekunów zakładów dobroczynnych niniejszą instrukcyę zatwierdza.

w Warszawie, dnia 22 Stycznia (3 Lutego) 1862.

Prezes, Tajny Radca (podpisano) *Łaszczyński*.

№ 13.

Распоряженіе о томъ, дабы, при передачѣ на храненіе въ Польскій Банкъ фондушей бѣдныхъ, было надлежаще объяснено, къ какой категоріи принадлежатъ эти фондуши.

(20 Апрѣля (2 Мая) 1865 г.)

Н Губернскому Правленію.

ПРАВИТЕЛЬСТВЕННАЯ КОММИСИЯ ВНУТРЕННИХЪ И ДУХОВНЫХЪ ДѢЛЪ.

По силѣ 41 статьи Высочайшаго указа 18 Февраля (2 Марта) 1842 года, прежнія приходскія богадѣльни въ городахъ и деревняхъ, состоявшія въ завѣдываніи приходскихъ Священниковъ, Войтовъ гминъ и Бургомистровъ, перешли въ вѣдѣніе Приходскихъ Дозоровъ, учрежденныхъ 12 (24) Іюня 1843 года Правительственною Коммисіею Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ, и вмѣстѣ съ тѣмъ сказанныя богадѣльни получили названіе приходскихъ домовъ пріюта. Всѣ затѣмъ фондуши прежнихъ приходскихъ богадѣленъ и вообще существующіе подъ названіемъ фондушей для бѣдныхъ должны составлять принадлежность сказанныхъ домовъ пріюта и оставаться въ завѣдываніи подлежащихъ Приходскихъ Дозоровъ, подъ контролемъ Уѣздныхъ Попечительныхъ Совѣтовъ, а также Главнаго Попечительнаго Совѣта.

Нерѣдко случается, что губернскія и уѣздныя Казначейства, а также и экономическія кассы, передавая въ Польскій Банкъ фондуши, назначенные въ пользу бѣдныхъ и происходящіе изъ аренднаго содержанія больничныхъ недвижимостей, изъ взносовъ завѣщанныхъ суммъ, или же изъ выручки про-

№ 13.

Rozporządzenie, aby fundusze ubogich przy odsyłaniu do depozytu Banku Polskiego, należycie były rozróżniane.

(d. 20 Kwietnia (2 Maja) 1865 r.)

do
Rządu Gubernialnego N.

KOMMISSYA RZĄDOWA SPRAW WEWNĘTRZNYCH I DUCHOWNYCH.

Z mocy art. 41-go NAJWYŻSZEGO Ukazu z dnia 18 Lutego (2 Marca) 1842 roku dawne szpitale parafialne w miastach i wsiach, zarządzane przedtém przez Proboszczów, Wójtów gmin i Burmistrzów, oddane zostały pod zarząd Dozorów parafialnych, uorganizowanych wedle przepisów, pod dniem 12 (24) Czerwca 1843 roku przez Kommissyę Rządową Spraw Wewnętrznych i Duchownych zatwierdzonych, i zarazem szpitale te przybrały nazwę domów schronienia parafialnych. Wszystkie zatém fundusze dawnych szpitali parafialnych i w ogólności pod tytułem dla ubogich istniejące, winny stanowić uposażenie tychże domów schronienia, a tém samém zostawać pod zarządem właściwych Dozorów parafialnych i kontrolą Rad powiatowych opiekuńczych, oraz Rady Głównej opiekuńczej.

Zdarza się często, iż Kassy gubernialne, powiatowe i ekonomiczne odsyłając do Banku Polskiego fundusze dla ubogich przeznaczone, a pochodzące z dzierżaw realności szpitalnych, z spłacanych legatów, lub też z procentów od tychże legatów, wreszcie z innych źródeł, w deklaracyach swych, zbyt ogółowo,

центовъ отъ тѣхъ же завѣщанныхъ суммъ, наконецъ, изъ иныхъ источниковъ, въ объявленіяхъ своихъ обозначаютъ слишкомъ общими словами или неясно родъ препровождаемаго фондуша, именуя его собственностію приходской богадѣльни, богадѣльни для бѣдныхъ, состоящей при приходскомъ костелѣ, и т. п.

Отъ сего происходитъ, что Польскій Банкъ вноситъ фондуши въ пенадлежащій контроль, и въ послѣдствіи проценты отъ означенныхъ фондушей, кои слѣдовало бы обратить на содержаніе бѣдныхъ въ домахъ пріюта, выдаются подъ росписку приходскихъ Священниковъ, завѣдывающихъ домами церковной прислуги, называемыми также по обыкновенію богадѣльнями.

Такъ какъ фондуши, назначенные для домовъ церковной прислуги, или дѣдовъ и бабъ, соединены большею частью съ религіозною цѣлью и духовными повинностями, и слѣдовательно, состоя въ завѣдываніи приходскихъ Священниковъ, легко могутъ быть различаемы и не должны быть считаемы наравнѣ съ фондушами, имѣющими исключительно благотворительное назначеніе и состоящими въ распоряженіи Приходскихъ Дозоровъ, завѣдывающихъ домами пріюта, управленія же, производящія пересылку означенныхъ фондушей, обязаны понимать значеніе и цѣль, предоставленныя домамъ пріюта правительственными постановленіями, то Правительственная Коммисія, во избѣжаніе недоразумѣній при уплатѣ процентовъ на содержаніе бѣдныхъ отъ находящихся въ Банкѣ капиталовъ, предлагаетъ Губернскому Правленію предписать подвѣдомственнымъ ему управленіямъ—все фондуши бѣдныхъ или церковные вносить въ подлежащій контроль, смотря по источнику и назначенію оныхъ, и при пересылкѣ этихъ фондушей въ Банкъ объявлять положительно, что они составляютъ собственность: приходскихъ ли бѣдныхъ, то есть дома пріюта, состоящую въ распоряженіи приходскаго дозора, или же собственность дома церковной прислуги, состоящую въ распоряженіи приходскаго Священника, или церковнаго дозора, съ обозначеніемъ того, происходитъ ли фондушъ этотъ изъ завѣщанія, чьего именно и когда послѣдовавшего, или же изъ аренднаго содержанія инсти-

albo niedokładnie określają naturę przesyłanego funduszu, mianując go własnością szpitala parafialnego, szpitala ubogich przy kościele parafialnym i t. p.

Skutkiem tego następuje niewłaściwe przez Bank Polski zakontrolowanie funduszów, i następnie procenta od nich, któreby powinny być użyte na utrzymanie ubogich w domach schronienia, wypłacane bywają za kwitami Proboszczów, zarządzających domami służby kościelnej, które to domy pospolicie także szpitalami są nazywane.

Ponieważ fundusze dla domów służby kościelnej, czyli dziadów i bab przeznaczone, połączone są po większej części z celami religijnymi i obligacyami duchownymi, a tém samém, jako kwalifikujące się do zarządu Proboszczów, mogą być z łatwością odróżnione, i nie powinny być uważane zarówno z funduszami, mającemi cele wyłącznie dobroczynne i należącemi do zarządu Dozorów parafialnych nad domami schronienia; urzęda zaś dopełniające przesyłki tych funduszów, znaczenie i cel postanowieniami rządowemi nadane domom schronienia znać są obowiązane; przeto Kommissya Rządowa, dla uniknienia zawikłań w wypłacie procentów na potrzeby ubogich od kapitałów w Banku lokowanych, wzywa Rząd Gubernialny o polecenie urzędowi, pod jego zwierzchnictwem zostającemu, aby wszelkie fundusze ubogich lub kościelne, według właściwego ich źródła i przeznaczenia kontrolowały, a przy odsyłaniu onych do Banku, wyraźnie deklarowały, czyją stanowią własność, czy ubogich parafialnych, to jest domu schronienia do dyspozycji Dozoru parafialnego, czyli też domu dla służb kościelnych do dyspozycji Proboszcza lub Dozoru kościelnego, z wyrażeniem pochodzenia funduszu, mianowicie, czy z legatu, czyjego i z jakiej

тутской собственности, или изъ процентовъ отъ капитала, обезпеченнаго на такой-то ипотека, или изъ остатковъ институтской кассы, и т. п.

Варшава, 20 Апрѣля (2 Мая) 1865 года.

Предсѣдатель Главнаго Попечительнаго Совѣта,
Тайный Совѣтникъ (подписано) *Лащинскій*.

№ 3,135/35,057.

КОНЕЦЪ III ТОМА ТРЕТЬЕЙ ЧАСТИ.

daty, czy z dzierżawy własności instytucyj, lub z procentu od kapitału na hypotece tej a tej ulokowanego, czy z remanentu Kassy instytucyj i t. p.

w Warszawie, d. 20 Kwietnia (2 Maja) 1865 r.

Prezes Rady Głównej Opiekunczej,
Tajny Radca (podpisano) *Łaszczyński*.

Nr. 3,135/35,057.

KONIEC TOMU III CZĘŚCI TRZECIEJ.

86427

